

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת פנחס

לקראת שבועת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

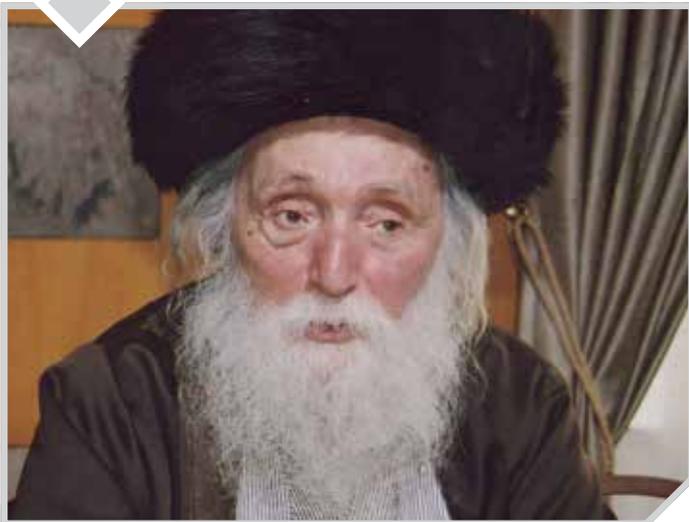
תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 231

פנינים לפרשת פינחס

הרב דושינסקיא קם ממקומו בפחד ורעדה. פניו התלהבו כאש שלהבת, הוא ניגש בצעדים חפוזים ותפס את מקלו הרבני שעל ראשו היה כעין כדור של זהב, הרים את מקלו ופתח בצעקה: "רשע - צא מביתו!"...

הגה"צ רבי ישראל גרוסמן זצ"ל על קנאים וצדקות

"פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִפְהִין הַשֵּׁיב אֶת חַמָּתִי" (במדבר כ"ה, י"א)

פרש"י: לפי שהיו השבטים מבזים אותו: הראיתם בן פוטי זה, שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מִיִּשְׂרָאֵל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרון. דברי רש"י לקוחים מהגמרא במסכת סנהדרין (פב:).

הגאון רבי חיים מברסק זצ"ל נהג לומר שיש לו 'חקירה' בענין שבין אדם לחברו, והעיד על עצמו שעד סוף ימיו עדיין לא הגיע להכרעה ופתרון. וזו חקירתו: הנה כשהבעל קורא עומד על הדוכן וקורא בתורה, לפעמים קורה שטועה בניקוד התיבה, או דילג תיבה אחת, וכדומה, מנהג העולם בכל אתר ואתר שמיד נזעקים כולם, ומכל קצוות בית הכנסת נשמעות קריאות לתיקון הטעות.

וחקר רבי חיים, מה הסיבה והטעם שכולם נזעקים כאחד? אפשר לומר שהסיבה מקורה ממקום טהור, נשמות ישראל עמדו בהר סיני, ושמעו את עשרת הדברות; קדושת מעמד קבלת התורה השפיעה על הנשמות שאינן מסוגלות לשמוע טעות בתורה. או - הפטיר רבי חיים - אפשר והדבר נובע מהתולעת שבלב, היצה"ר הספון במפתחי הלב - הוא זה שמעורר את האדם לקפוץ על 'המציאה' בכישלון חברו...

ולפי זה נראה לפרש כי מה שאמרו חז"ל 'לפי שהיו השבטים מבזין אותו הראיתם בן פוטי זה' - פירושו כי השבטים אמרו שמה שפנחס הרג נשיא ישראל היה מתוך יצר רציחה שנבע מהשפעתו של אבי אמו המפטם עגלים לעבודה זרה. לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרון, לומר לנו שכל כוונתו היתה לשם שמיים; "בקנאו את קנאתי" - קנאתו של הקב"ה. חז"ל אמרו במסכת יומא (כג.) "כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר

כנחש, אינו תלמיד חכם". ויש להתבונן מדוע דימו זאת לנחש דווקא? ונראה על פי המובא במסכת תענית (ח.) לעתיד לבוא מתקבצות ובאות כל החיות אצל הנחש ואומרים לו: ארי דורס ואוכל, זאב טורף ואוכל, אתה - מה הנאה יש לך? נמצינו למדים שנשיכת נחש היא נשיכה לשם נשיכה, בלא הנאה עצמית כלל.

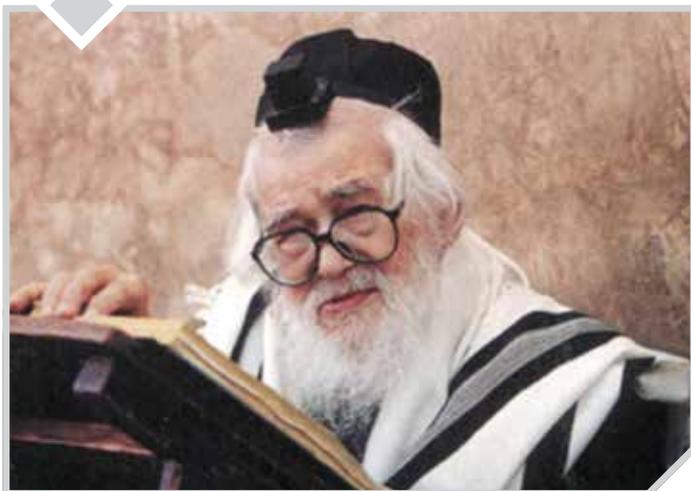
נקמה כזו, כנשיכת הנחש, היא הנקמה שהתכוונו אליה חז"ל: רק כשכוונתו של הת"ח לשם שמים, בלא שום כוונה ונגיעה אישית. נקמה זו דומה לנשיכת הנחש, שאין לו שום הנאה עצמית.

וזה מה שהתורה באה להעיד על פנחס. כל כוונתו היתה "בקנאו את קנאתי", לשם שמים, בלא שום התערבות נגיעה או נקמה אישית; מסירות נפש למען שמו באהבה.

המשך בעמוד 26

בשעה שש, התקשר הרב חנניה צ'ולק לבני, ואמר שמרן מבקש שהוא יבוא אליו. בני ענה: "עוד לא התפללתי. מיד לאחר התפילה, לפני ארוחת הבוקר, אכנס למרן". אך ר' חנניה השיב לו: "מה אתה סח?! עליך לבוא תיכף ומיד! מרן כבר ביקש ממני בשעה ארבע לפנות בוקר שאקרא לך, ואני אמרתי לו, שאיני רוצה להעריך בשעה כה מוקדמת..."

הרב שלמה לורניץ - על חוויות אישיות במחיצתו של מרן הגרא"מ שך זצ"ל

"איש אשר רוח בו" (במדבר כ"ו, י"ח)

איני נוהג להעיר הערות על העובדות שאני מספר על גדולי התורה, אבל איני יכול שלא לציין, כי מעולם לא שמענו על ראש ישיבה או משגיח, שיתנהג עם תלמידיו כפי שנהג מרן. דבר כזה מסוגל לעשות רק אדם שמרגיש את תלמידיו כבניו, ולא רק זאת - אלא כל אחד מהם כבן יחיד ממש. לעניות דעתי, זהו הכח הסגולי המיוחד של מנהיג אמיתי. כמו שמצינו, שה' בחר במשה למנהיג ישראל, משום שחמל על אותו גדי שברח מן העדר, וכמו שמצינו בדוד המלך.

קשה להבין זאת. אני רואה צורך להדגיש, כי מרן היה מנהיג. כמו שכתב הרמב"ם בהלכות מלכים (פ"ב ה"ו): "כדרך שחלק לו הכתוב הכבוד הגדול וחייב הכל בכבודו, כך צווהו להיות ליבו שפל וחלל, שנאמר 'לבלתי רום לבבו מאחיו', ויהיה חונן ומרחם לקטנים ולגדולים, ויצא ויבוא בחפציהם ובטובתם, ויחוס על כבוד קטן שבקטניהם... וגו'. לעולם יתנהג בענווה יתירה, אין לנו גדול ממשה רבינו והוא אומר 'ונחנו מה'... ויסבול טרחם ומשאם ותלונותם וקצפם, כאשר י"שא האומן את היונק, 'רועה' קראו הכתוב... ודרכו של רועה מפורש בקבלה 'כרועה עדרו ירעה, בזרועו ינהג יקבץ טלאים ובחיקו ישא'..."

עידוד לתלמיד חכם צעיר

כאשר בני רבי יוסף אריה השלים את חיבורו הראשון "משנת רבינו עקיבא איגר", נכנסתי עמו למרן, כדי להראות למרן את הכתבים ולבקש הסכמה על הספר. מרן אמר, כי חדל לתת הסכמות, כיון שקשה לו לעיין בספרים שמביאים לו, אך הוסיף: "תשאירו פה את הגיליונות, ואם יהיה לי כח, אנסה לעיין בהם".

כשחזרנו לאחר מספר ימים, אמר מרן: "הספקתי לעיין בכמה עניינים מהספר, והחלטתי שלספר זה אתן הסכמה, כי ספר זה יהיה מצוי תמיד על הסטנדר ולא בארון הספרים. בספר הזה ילמדו, והוא יביא תועלת ללומדים". מובן שבני שאב עידוד רב מדבריו של מרן. כאשר יצא הספר מבית הדפוס נכנסנו שוב למרן. בני אמר לו שהביא את הספר, ומרן ענה שהוא מקבל את הספר, אולם רצונו לשלם בעבורו ולא לקבלו במתנה. מרן קם, ניגש לארון ונתן לבני מאה דולר.

בני, שהיה מופתע, אמר שהספר אינו עולה כל כך הרבה, מחיר הספר הוא בסך הכל 15 שקלים, אך מרן צחק ואמר לו: "הבנתי שאתה לא לוקח בעד הספר 100 דולר, אך אני נותן לך 100 דולר כדי להחשיב את הספר, כדי שתדע עד כמה אני מעריך את הספר שלך". ניתן להבין שהאברך הצעיר קבל תוספת עידוד מהערכה מיוחדת זו.

כעבור שנה או שנתיים הביא בני למרן את הספר השני שהדפיס, ומרן קיבל את הספר. למחרת בבוקר בשעה שש, התקשר הרב חנניה צ'ולק לבני, ואמר שמרן מבקש שהוא יבוא אליו. בני ענה: "עוד לא התפללתי. מיד לאחר התפילה, לפני ארוחת הבוקר, אכנס למרן". אך ר' חנניה השיב לו: "מה אתה סח?! עליך לבוא תיכף ומיד! מרן כבר ביקש ממני בשעה ארבע לפנות בוקר שאקרא לך, ואני אמרתי לו, שאיני רוצה להעריך בשעה כה מוקדמת. אבל הוא מחכה לך כבר משעה ארבע בבוקר".

בדחילו ורחימו מיהר בני לביתו של מרן, ותמה מדוע מרן צריך אותו בשעה ארבע בבוקר. כשנכנס אמר לו מרן: "אתמול בערב, כשנתת לי את הספר, הייתי כל כך עייף וחלש, שלא היה בי כח להודות לך ולהביע את הערכתי לספר שלך, ואני רוצה לשלם לך". שוב ניגש מרן לארון, ונתן לו 100 דולר כמו בפעם הקודמת.

בטוחני, שלא היה זה מקרה בודד, ולא משום שהוא בני. היתה זו שיטתו של מרן לעודד ולבנות אנשים, כדי שיהיה להם בטחון עצמי ושאיפה להתקדם.

מרון מחזיק אברך בלתי מוכר

סיפר לי הרב צ. היה זה בעת שלמד בכולל מסוים, והנה הודיעו לו לקראת סוף הזמן, כי ההנהלה החליטה לסגור את הכולל מחוסר תקציב להחזקתו בזמן הבא. הוא ניסה להתקבל בכמה כוללים, אך אלו השיבו את פניו ריקם. הוא היה אובד עצות, הרקע שלו היה של ישיבה תיכונית, ולכן לא ידע למי יפנה.

כיוון ששמע שכולם פונים אל מרון, פנה אף הוא למרון, מבלי שהיה לו איזשהו קשר מוקדם איתו, ושאל מה עליו לעשות במצב זה. הוא אמר למרון, כי נראה לו שלא תהיה לו ברירה אלא לצאת לעבוד כדי לפרנס את משפחתו.

בו במקום נתן לו מרון סכום כסף נכבד המספיק לחורף שלם, ואמר לו: "לך תלמד במקום שלבך חפץ, במקום שתיטיב ללמוד בו. אינך צריך לקחת כסף מהכולל, אם אחר כך עדיין לא תסתדר, בא אלי ואני אתן לך עוד".

הרב צ. סיפר לי זאת בהתפעלות גדולה. "אני הייתי לגבי אברך בלתי מוכר, בלי שום שייכות אליו, שאלתי רק עצה, לא עלה על דעתי שיעזור לי בכסף, והנה מרון נתן לי את האפשרות ללמוד זמן שלם, ובכך להישאר בן תורה שתורתו אומנותו..."

כאשר בחור יתום - אשר אמו האלמנה עמלה קשות כדי לפרנס את משפחתה, אמר סברא טובה בשיעור, הטריח מרון את עצמו להתקשר לאמו, כדי לבשר לה את הבשורה המרנינה: "בנך אמר היום בשיעור סברא מצויינת!".

טעם בלימוד - ענין של פיקוח נפש

את הסיפור הבא סיפר לי הגר"מ הייזלר, אשר היה נוכח בשעת מעשה.

מרון זימן אליו אנשי ציבור, בעיקר מחו"ל, בעניין ציבורי חשוב. בני הבית החליטו, כי הואיל והכנס חשוב ביותר, לא יתנו לקהל להיכנס למרון ביום זה. והנה, הגיע אב עם בנו בן הארבע-עשרה, וביקש מן הנוכחים את רשותם להיכנס למרון לדקה אחת בלבד, כדי לקבל ברכה בעבור בנו, שיצליח בתורה. הנאספים אמרו כי לדקה אחת בלבד, הם מוכנים לוותר.

"האב והבן נכנסו למרון, ושהו שם זמן רב" - אומר הרב הייזלר - "למיטב זכרוני לפחות שעה-שעה וחצי. כשיצאו, הביעו האנשים

שהמתינו בחוץ את תרעומתם - "היתכן?! אמרת שאתה נכנס לדקה, ונשארת למעלה משעה!".

השיב האב: "אינני אשם, אני נכנסתי רק על מנת לקבל ברכה ותו לא. אספר לכם מה היה: כאשר ביקשתי ברכה שבני יצליח בתורה, שאל מרון את בני, האם יש לו שמחה בלימוד. הבן השיב, כי באמת איננו מרגיש שמחה בלימוד. מרון שאל אותו: 'מדוע?' והבן השיב: 'אינני מבין מה שמלמדים אותי'.

"שאל אותו מרון: 'מה אתם לומדים עכשיו?' ובני ענה: 'פרק אלו מציאות'. מרון לקח שתי גמרות, אחת בשבילו ואחת בשביל הנער בן הארבע-עשרה, והחל ללמוד עמו ולהסביר לו את כל העניין של 'יאוש שלא מדעת', באריכות ובמתיקות כפי שרק מרון יודע. לבסוף שאל מרון: 'האם עכשיו אתה מבין את הסוגיא?'. הבחור ענה: 'כן, אני מבין טוב מאד' והתחיל לבכות. מרון שאל אותו מדוע הוא בוכה, והבחור השיב: 'אני בוכה משמחה, שזכיתי בפעם הראשונה להבין סוגיא על בוריה, וזו הפעם הראשונה שיש לי טעם בלימוד'.

"רק לאחר מכן נתן מרון את ברכתו: 'אם כן, אני מברך אותך שיהיה לך תמיד טעם בלימוד, ושתצליח בלימוד!' - סיים האיש את התנצלותו - "אם כן, תבינו שאינני אשם, ולא יכולתי להפסיק את מרון שישב ולמד עם בני".

מיד אחרי זה יצא מרון והתנצל על העיכוב שגרם לכל האנשים שבאו לפי הזמנתו, משום שעסק בעניין שאינו סובל דיחוי, והיה חייב להקדיש לו זמן. הוא הודיע, כי כעת הוא כל כך עייף, שאינו יכול לקיים את הישיבה עם המוזמנים, ובקש לדחות את הישיבה למחרת.

מוסיף ר' מאיר: מרון הסביר מדוע הוא העדיף להקדיש זמן זה - שהיה מתוכנן לכתחילה לאותה אסיפה - לאותו ילד שלא הרגיש טעם בלימוד. וכך אמר מרון: "להרגיש טעם בלימוד זה ענין של פיקוח נפש. מי שאין לו 'גישמאק' בתורה, מי שאין לו טעם בלימוד התורה, הרי הוא כחולה מסוכן. ובשביל פיקוח נפש הייתי צריך להקדיש לו את הזמן, גם אם זה היה על חשבון האנשים שהמתינו בחוץ".

מרון היה בוחן ילדים שבאו אליו בשבתות. כשהבחין בילד שאינו יודע כראוי את מה שלמד, התקשר מרון למלמד שלו, ויעץ לו איך ללמוד עם הילד, כדי שיבין וידע כמו שצריך, בדיוק כפי שנוהג אב לגבי בנו. (מתוך הספר 'במחיצתם' של גדולי התורה)

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לפתע התחיל הילד לבכות, רבינו שאל אותו לפרש בכיו והוא השיב שיש לו אח תאום בביתו, שלא יכול לעמוד על רגליו. התחנן הילד בפני רבינו שאחיו ילך כמוהו. רבינו הצטער מאד, וכנראה התרגש במיוחד מכך שאח כה דואג ובוכה על מצב אחיו, וברכו בקול כפי שביקש: "שיזכה אחיך ללכת על רגליו, כמוך"...

מסירות הנפש לתורה של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל

"איש אשר רוח בו" (במדבר כ"ז, י"ח)

העובדה שרגיל היה רבינו לספר על עצמו, שבהיותו ילד היה נקרא בפי הילדים "לפתי" (השמאלי, בשפת אנגלית), משום שכאשר היה משחק בכדור היה רגיל לשחק ביד שמאל, ולמרות ששמו בין הילדים היה על פי המשחק שהיה מצטיין בו מכל הילדים, בכל זאת הבין שאדם לעמל יולד, והשקיע בלימוד התורה וגדל בתורה ויראה לדרגות כה גבוהות, כל זאת כיון שעמל הרבה בתורה.

כשנכנסו התלמידים אל רבינו, הבחין אחד מהילדים שהתפילין שלו (אותן הניח כל היום) מונחים על יד שמאל. וניגש לרבינו בשאלה: "רבי, אם קראו לכם 'לפתי', א"כ צריך היה להיות שהרב יניח התפילין ביד ימין, ומדוע מונחים ביד שמאל?". השיבו רבינו מיד: "מה שעושה את האדם לשמאלי או ימני לא תלוי ביד שזורק בה את הכדור, אלא ביד שכותב בה את חידושי התורה!".

רבינו הרגיש שבארה"ב בה גדל הוא עצמו, יכול סיפור חייו שלו להשפיע על הנוער. פעמים רבות היה מזכיר בפניהם בהתרגשות את הפסוק (ישעיהו מט) "ישראל אשר בך אתפאר", והיה פונה אליהם ואומר: "ילדים אני לא הולך לחיות לעולם, אני מזדקן משנה לשנה, מי יהיה ה'ישראל אשר בך אתפאר' לדור הבא?". ואז פרץ בבכי שריגש מאד את הילדים. ה'ישראל אשר בך אתפאר' זה אתם - איך שתלמדו, איך שתאכלו ואיך שתתנהגו. תראו לעשות קידוש ה' בכל הנהגה, שיראו בכם את ה'ישראל אשר בך אתפאר!".

חתן רבינו, הגאון רבי חיים דב אלטוסקי זצ"ל, היה מספר שפעם התלווה לרבינו לביתו של גביר אחד. הלה שאל באדיבות וכנות שברצונו לעזור בפעולה החשובה, להגדיל תורה ולהאדירה. הוא שאל את רבינו, מה הן ההוצאות המרכזיות של הישיבה? כי ברצונו לקחת בהן חלק. רבינו חשב ואמר שהוצאות הלינה (היתה זו התקופה שבנו את הפנימיה החדשה) וכן הוצאות ההסעדה. אמר לו אותו גביר: "יש לי פתרון נפלא עבורכם לשני עניינים אלו, פתרון המפורש בדברי רבותינו במשנה (אבות פ"ז מ"ד) "פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן". רז"ל אומרים שזהו תנאי לצמיחה בתורה ומדוע לא ינהג כך עם התלמידים? ענה לו רבינו: "עם בניך שלך היית נוהג כך? לא! בני הישיבה אצלי הם כילדים שלי, והישיבה תהיה להם כביתם הפרטי, ולכן אני מעוניין שיהיה להם הטוב ביותר".

אחת מהנהגותיו הידועות הייתה, שהיה מגיע מדי יום לשטיבלך ההומים של בית הכנסת 'שומרי שבת - אנשי ספרד' ברח' אבניו 31 פינת רח' 25 בבורו פארק, בו מכהן כרב תלמידו הרב סינגר, והיה עומד בפתח כמה שעות ואוסף כסף לשיבה. מפעם לפעם היה עובר בין המתפללים להתרימים לשיבה, לפעמים השתמש כקופה להנחת הכסף בכובעו - אותו היה הופך כדי שישמו שם את הכסף. היה זה מחזה בלתי מצוי, תלמיד חכם עצום, מגדולי הדור ומגדולי מרביצי התורה, מבקש בעצמו מהמון העם עבור תלמידיו! ניכר היה בעליל שיש לו ענין מיוחד בכך. היו שהסבירו שרבינו מבקש להתבזות בשביל תורה ולומדיה, כפי שהיה רגיל תמיד להביא את דברי הזוה"ק (ח"ב עמ' קס"ו) שיחזקאל הנביא זכה לשם 'בן בוזי', משום שהגיע לשלמות בזכות שביזה עצמו לתורה ולמצוות. היו ששמעו ממנו שיש לו עניין לעמוד דווקא שם ולקבל מיחידים צדקה, לזכות את עמך ישראל בהחזקת תורה ולא רק את הגבירים. עד כדי כך ראה בכך ענין, שגם בימי חול המועד פסח, כשהיה שוהה בעיר מונסי בבית בתו הרבנית רוזנגרטן, היה נוסע במיוחד לאותם שטיבלך, והיה שוהה שם עד לשעות הצהרים למטרה זו. פעם כשהגיעו לפניו קבוצת ילדים, סיפר להם המלמד בדרך את

בדיוק באותם ימים ארע פיהות כלכלי גדול, ועשירי העיר הפסידו מיליונים רבים. היה זה מופת ההשגחה העליונה שרבנו שהה שם, ובמקום לגייס כספים לישיבה חיזק את בעלי הבתים בעיר באופן מופלא ורומם אותם באמונה וביטחון

ביקר בעיר התורה גייסההעד שבאנגליה. לקראת הגעתו פרסם המרא דאתרא הגאון רבי בצלאל ראקוב זצ"ל, קריאה לבני העיר שיתאספו כולם לכבודו. באותו מעמד נעמד המרא דאתרא ובירך בהתרגשות גדולה ובקול רם ברכת "שחלק בחכמתו ליראיו". לפני כן הודיע לכל הקהל שהוא מוציאם ידי חובתם [סיפר אחד הנוכחים ששם לב שרבנו ענה אמן על הברכה]. לאחר מכן דרש רבינו בפני הציבור, ואמר בהתרגשות ובבכי שאין לו ספק, שהכבוד שחלקו לו אינו לו עצמו אלא לתורה, ואשריהם שזכו לרומם את כבוד התורה ולקדש שם שמים רבים. אגב, כשהיה באוסטרליה ביקש לבקר את המרא דאתרא הוותיק הגאון רבי אברהם צבי בעק, לאחר מכן החזיר לו המרא דאתרא ביקור גומלין, וביקש מבעל הבית תלמיד רבינו, רבי יעקב הייבר לצאת מהחדר, כי ברצונו לדבר עם רבינו ביחידות בענייני יראת שמים. כשיצא מהחדר אמר לרבי יעקב בהתרגשות: "מאז שביקר כאן כ"ק אדמו"ר ה'דברי יואל' מסאטמאר, לא היתה לי שיחה מרוממת כזו!".

הילד שהחל ללכת

כשהיה בעיר דטרויט שבארה"ב, היה בין הבאים יהודי שבא עם בנו הקטן להתברך. אותו יהודי תרם את מעשרותיו לישיבה, וביקש ברכה להצלחה וסייעתא דשמיא עבורו ועבור בנו. לפתע התחיל הילד לבכות. רבנו שאל אותו לפרש בכיו - והוא השיב שיש לו אח תאום בביתו, שלא יכול לעמוד על רגליו וודאי שלא ללכת בהן. התחנן הילד בפני רבינו שאחיו ילך כמוהו. רבינו הצטער מאד ממה ששמע, וכנראה התרגש במיוחד מכך שאח כה דואג ובוכה על מצב אחיו, וברכו בקול כפי שביקש: "שיזכה אחיך ללכת על רגליו, כמוך". הם שבו לביתם, ולמחרת - ותהום כל העיר, אותו הילד שכל העיר הכירה שעד אותו יום לא היה מסוגל ללכת על רגליו, החל לפתע ללכת! הדבר יצר תהודה גדולה, והרופאים שטיפלו בו במשך השנים

מחזה זה הותיר רושם עצום ורבים התחזקו ממנו, וישנם בני תורה ברחבי ארה"ב ובריטניה, שמעידים על עצמם שכל השפעתם הרוחנית הייתה משיחה אחת שנשא בפניהם.

מלבד זאת, לא אחת ראו בחוש איך משמים הובילו אותו למקומות שהיו זקוקים לשהותו, לחיזוק אנשי המקום בתורה ויראת שמים. על אחד מאותם מקומות סיפר תלמידו הרה"ג רבי יעקב העבר, שאירח את רבנו בעיר בה כיהן ברבנות קהילה - במלבורן שבאוסטרליה. בדיוק באותם ימים ארע פיהות כלכלי גדול, ועשירי העיר הפסידו מיליונים רבים. היה זה מופת ההשגחה העליונה שרבנו שהה שם, ובמקום לגייס כספים לישיבה חיזק את בעלי הבתים בעיר באופן מופלא ורומם אותם באמונה וביטחון.

כך היה גם בשנת תש"ע, כשהשתתף בפעם האחרונה בדינר של הישיבה בארה"ב. הוא חשב קודם מה לומר ואף אמר זאת לבנו, מורנו ראש הישיבה שליט"א. באורח פלא לפני שהחל לדבר, פתח ואמר: "דוד המלך אומר (תהלים כג. ד) 'שבטך ומשענתך המה ינחמוני', הכוונה היא שגם כשהקב"ה שולח חלילה שבט - היינו מקל חובלים, יחד איתו הוא שולח את המשענתך, המשענת והסיוע מהמכה". הנוכחים לא הבינו למה הוא מכוון בדיוק, אך במהלך השנה ארעה המפולת הכלכלית הגדולה, בה ירדו רבים מנכסיהם ואחרים ניזוקו קשות, אז הבינו היטב למה שם השי"ת דברים אלו בפיו.

רובץ בין המשפתיים

מיותר לציין שגם בשהותו בגלות המשיך בשקידתו הרבה. אומר אחד ממלווי: בימים שהסתובבנו איתו ראינו בחוש דברי הגמ' (ע"ז ה:): 'לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכחמור למשא', היינו השור כשרוצים לחרוש איתו - קושרים אותו לעול שלא נותן ללכת לא לימין ולא לשמאל רק ישר. "וכחמור למשא" - "יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתיים" - אומרים המפרשים שהחמור גם כשהוא הולך בדרך, כשהוא נמצא בין העיירות ומגיע הלילה וצריכים לישון - הוא ישן עם המשא שעליו, ואפילו בלילה הוא נושא את משאותיו.

לא אחת מיד כשהגיע מהטיסה, למרות שסבל מאד מהבדלי מזג האוויר, בכל זאת ישב מיד ללמוד בכל העיון והעמקות. גם תוך כדי שהסתובב היה שקוע בלימוד, ואף ידע בדיוק כמה שעות הוא לומד במצבו זה, וכפי שסיפר רבי יחזקאל דוויק, שזכה לארח בביתו את רבינו בעיירות דיל שבניו גרז'י, ששם לב לא אחת, שכאשר היה רבינו חוזר מאוחר מהרגיל או כאשר ישבו אצלו עד שעות מאוחרות יותר, היה קם מוקדם יותר ללמוד - כדי לפרוע את השעות שלא למד, וכמו שמסופר בגמ' על התנא דיזיף ביממה ופרע בלילה.

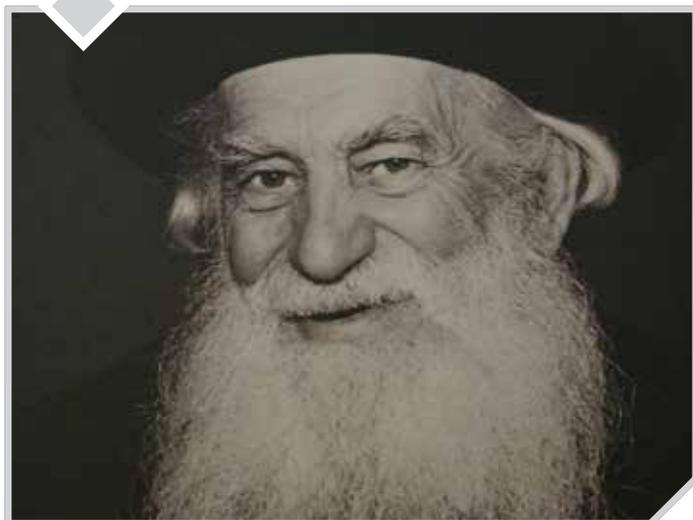
שחלק מחכמתו ליראיו

בשנים מאוחרות יותר החל לנסוע גם לאירופה, גם שם התקבל באהבה וחיבה, ובייחוד במקומות התורה, התקבל בהערצה רבה ויקרא דאורייתא. כך היה כשהגיע למקומות התורה בהם התכבד למסור שיעורים ושיחות ורבים שיחרו לפתחו. וכך היה גם כאשר

היות ומדובר היה בעניין בהול, התחלתי להלום בעוצמה על דלת העץ, עד שהד חבטותיי חזר מהבתים הסמוכים, אך ללא הועיל. בלית ברירה בדקתי אם הדלת נעולה. משכתי בידי, ולהפתעתי הרבה החליקה הדלת על צירה. לעיני נראתה דמותו ההדורה של הרב מפוניבז' השקוע בתלמודו...

לקט מרגליות ואצרות שהעלה במחיצת מאורי הדורות רבי שלמה הופמן זצ"ל

"איש אשר רוח בו" (במדבר כ"ז, י"ח)

ולייסד מוסדות תורה ויראה עבור כלל ישראל. במהלך פעולותיו הכבירות להקים את החורבות מעפר ולהחיות את הנפשות הדויות של עם ישראל, נבצר ממנו להקדיש את כל ימיו ושעותיו ללימוד התורה הקדושה, רבי יוסף שלמה אשר ליבו נמלא בחשש 'תורה מה תהא אליה?' נכנס ליטול עצה מהחזון איש, מה יעשה כדי שלא יתבטל מלימודו.

החזון איש הציע לו לקבוע סדר יום רצוף בלימוד, וכך בחר לו הרב מפוניבז' שמונה שעות מידי יום, בהן היה יושב במקום נסתר והוגה בתורה ברציפות ובשקידה מאין כמותה.

רבי שלמה הופמן העיד כי פעם אחת נאלץ לסור אל חדרו הנסתר של הרב מפוניבז', לצורך עניין בהול שאינו סובל דיחוי. היה זה אירוע מאלף ממנו אפשר לקבל מושגים בשקיעות התורה.

וכה סיפר רבי שלמה באוזני שומעי לקחו: הגעתי אל חדרו של הפוניבז' רב וניצבתי בסמוך למפתן. מאחורי הדלת המוגפת בקע קולו של הרב המתנגן בתלמודו. נקשתי על הדלת חרש, אך כל תשובה לא באה, קול הלימוד המתרוגן הדהד ללא הפוגות.

נקשתי שוב ושוב על הדלת בעוצמה הולכת וגוברת, אך מאמצי היה לשווא. כל תגובה לא הבליחה מבעד לדלת הסגורה.

היות ומדובר היה בעניין חשוב ובהול, התחלתי להלום בעוצמה על דלת העץ עד שהד חבטותיי חזר מהבתים הסמוכים, אך ללא הועיל,

בין הרב מפוניבז', רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, לבין רבי שלמה הופמן נרקמה מערכת יחסים עמוקה, נרחבת ומסועפת, אשר הניבה תובנות לימודים רבות, אותן הנחיל רבי שלמה לדור אחרון. בתבונתו הרבה השכיל רבי שלמה ללקוט ולקלוט את הלקח הטמון בין כפלי המעשים, ולמוסרו בפני תלמידיו שומעי מוסריו. את העובדה הבאה סח הפוניבז' רב, לרבי שלמה הופמן באחת מהשיחות האישיות הרבות שנטוו ביניהם.

כפי הידוע, הרב מפוניבז' ניחן בגאונות ובחריפות שניכרו בו החל מימי צעירותו. לאחר נישואיו, כאשר שמו יצא לתהילה, זכה רבי יוסף שלמה כהנמן להצטרף ל'כולל קדשים' שנוסד על ידי הכהן הגדול ה'חפץ חיים', שם שקד על לימודו בחברותא עם הגאון הקדוש רבי אלחנן ווסרמן הי"ד.

רבי אלחנן, שכח התמדתו נודע לתפארה, היה מסוגל להתרכז בלימוד במשך שש שעות רצופות ללא הפוגה. לעומתו, החברותא רבי יוסף שלמה טרם הסכין לכך באותם הימים. כך אירע שלעיתים, לאחר לימוד משותף ורציף של כארבע שעות, חש רבי יוסף שלמה כי כוחות הריכוז שבו אוזלים. בזמנים כגון אלו היה רבי יוסף שלמה תר בגאונותו אחר קושיא עצומה, "א'בומבע קשיא", אותה היה מציע לפני חברו רבי אלחנן.

בעוד החברותא הדגול היה שוקע במחשבות ותר אחר תירוץ ראוי לקושיה הגאונית שנפרשה בפניו, היה רבי יוסף שלמה מזדרז ויוצא החוצה למשך מספר רגעים כדי לפוש קמעא, לאזור את ראשו ולהשיב לעצמו את כח הריכוז.

ככלל, היה רבי שלמה טוען בפני תלמידיו כי על ידי קיבוץ הגלויות אשר נאספו בארצנו הקדושה, זימנה ההשגחה לידינו את האפשרות להיווכח במיני שיטות והדרכות אשר היו נהוגות בכל מחוז וארץ, לפי אורחות המקום וטבעי הזמן. בדורנו העני, זיכנו ה' יתברך למידת 'ערום יעשה בדת', כך שנקל על כל אדם לברור לעצמו את המידה והדרך המתאימה והראויה לאופיו, הן בלימוד והן בהנהגה.

שקיעות בלימוד תורה

עם בואו של הרב מפוניבז' ארצה, הוא החל לעמול בחריצות מופלאה ובמרץ עלומים בלתי נדלה על מנת לשקם את ההריסות

קול הלימוד המשיך להצטלצל ברמה.

בלית ברירה בדקתי אם הדלת נעולה. משכתי בידית, ולהפתעתי הרבה החליקה הדלת על צירה. לעיני נראתה דמותו ההדורה של הרב מפוניבז' השקוע בתלמודו, ראשו נשען על זרועותיו, בינות לשתי ערמות ספרים גבוהות קומה.

כחכחתי בגרוני בניסיון למשוך את תשומת ליבו של הפוניבז'ר רב, אשר ניצב על מקומו שקוע בשרעפי לימוד, מבלי שיחוש בדבר מכל המתרחש סביבו.

התחלתי להניע את הרהיטים. לחבוט בכריכות הספרים, אך רבי יוסף שלמה לא זע ולא נע משקיעותו. במשך קרוב למחצית השעה עמדתי נבוך אל מול המחזה המופלא של הרב מפוניבז' הזונח את ענייני השעה הבווערים ואת מוסדותיו השוקקים וטובל בלא הרף בימה של תורה.

והנה הגיע הרגע לו ציפיתי דקות ארוכות... היה זה כאשר רבי יוסף שלמה ניתק את מבטו מערימת ספריו, בכוונה ליטול ספר נוסף מהארון שעמד בסמוך.

מבטו המהורהר של הרב מפוניבז' נדד על שנתקל בדמותי. הוא סקר אותי בהפתעה וקרא בקול רווי פליאה: "האם הגעת רק עכשיו?..."

גדול יהיה הבית הזה

אחד מטובי הלקחים המאלפים אותם הפיק רבי שלמה מהפוניבז'ר רב, היה כרוך בחבלי הלידה שנלוו לתקומת ישיבת פוניבז' הנודעת בשערים.

הימים עוטים עננה כבדה וסמיכה. זה עתה כלו שנות הזעם. לא מעבר באה אל קיצה מלחמת העולם הנוראה אשר כילתה כל חלקה טובה בנפשות עם ישראל מקטן ועד גדול. וכאילו לא די בכך, נאנקים יהודי ארץ הקודש בצר ומצוק, תחת ידי הברזל של שלטון המנדט הבריטי, התומך באספסוף ישמעאלי צמא דם. מנגד עומד מיעוט יהודי קולני הפוצח בתרועות מלחמה. בתוך הערבוביה ניצבים שלומי אמוני ישראל, מביטים כנדהמים במתרחש. הספק והמבוכה מכרסמים בלבבות באין אור בקצה המנהרה.

בעוד הכל הלומי רעם ואובדי עצות, ניצב בתווך יהודי נשוא פנים הבוטח בחזונו הנישא והמלבב: "אקים כאן בארצנו הקדושה", הוא מבטיח בפני כל, "ישיבה לאלף בחורים, בני תורה מובחרים!"

הכל נדים לו בראשיהם, מזכירים זה לזה כי מפעל חיים גדול ונשגב היה לאיש בגולה החריבה. קהילה מפוארת ובה חיים יהודים תוססים, בתי כנסיות פעילים לצד ישיבה מעטירה, מוסדות שוקקים ושאר צרכי הרבים. הלב נצבט בכאב לזכר גורלה המר של הקהילה רוחשת החיים אשר התפוגגה בערפילי המלחמה, ובניה נספו בתוך שאר קדושי ישראל בימי השמד בידי המרצחים הגרמנים ימ"ש.

השומעים מקשיבים בפליאה לחזונו המופלא של הרב מפוניבז'. חומלים בסתר ליבם על הזקן האומלל שראה את מעשי ידיו טובעים בים הלהבות ובעשן המלחמה. אולם רבי יוסף שלמה, איתן ומפוכח, מניף את דגלו ברמה. "אומרים עלי שאני יוסף בעל החלומות", מצהיר הוא ללא חת, "אבל טעות בידכם ידידי, אינני חולם, אין לי

זמן לזה, אני פשוט לא ישן!"

בעיר בני ברק, עירו של רבי יצחק גרשטנקורן שהקומה על אדמת עפר צחיחה ושוממה, מתנוססת גבעה זנוחה. "כאן, על הגבעה הזאת תקים את ישיבתך", מכריז רבי יצחק באוזני הפוניבז'ר רב, ידידו משכבר הימים. "כיאות לעיר של תורה, יעמוד בגובהה ובטבורה מבנה שכולו אומר תורה!"

וכה סיפרה הגברת וינטרויב, בתו בכורתו של רבי יצחק גרשטנקורן: לאחר מלחמת העולם השנייה גונבה לאוזני אבא השמועה כי רבי יוסף שלמה כהנמן ובנו אברהם'לה, נחלצו בעור שיניהם מהשואה ומתגוררים באכסניה בעיר יפו. אבא נחפז לבוא אל הכתובת שנמסרה לו ופגש את רבי יוסף שלמה היגע מתלאות הדרך ומעוצם האסון הנורא שהתרגש על הכלל ועל הפרט.

אבא דיבר על ליבו של הרב מפוניבז' ושידלו: "בוא אלינו לבני ברק, אסייע בידך לבנות מחדש את כל מה שנחרב..."

אולם הרב כהנמן השיב: "הלוא בינתיים אפילו מקום לגור אין לי..." "בוא לביתי", השיב אבא לאלתר, ושיכן את הרב מפוניבז' בקומה השנייה שבביתנו, עד אשר נמצא עבורו בית קבע בעיר. למותר לציין כי אבא סייע לרבי יוסף שלמה בכל מאוודו להקים את מוסדותיו המפוארים בעיר בני ברק.

בשנת תש"ג כבר ניצבה על הגבעה קומת המקלט, הנדבך הראשון לבניין הישיבה שהתעתדה לקום בקרוב. באותה עת הגיע רבי שלמה הופמן, ידידו הקרוב ואיש סודו של רבי יוסף שלמה כהנמן, כשבאמתחתו עניינים נכבדים בהם היה עליו לדון עם הרב מפוניבז'. רבי שלמה נכנס אל המבנה הנמוך ותיכף נתקלו עיניו בסבר פניו המאירות של הרב מפוניבז', הישוב אל מול שולחן עמוס גיליונות נייר, גדושים בשרטוטים ובתוכניות הבניה של קריית הישיבה, האמורה להיבנות במהרה.

"ברוך הבא", קדמו הרב ממרחק, ולכשהתקרב פנה אליו בדברים: "הבט נא", קרא המארח מביט ברישומים בעונג ובסיפוק, "זו תכנית ההיכל, אורכו יהיה כך וכך ורוחבו יהיה כך וכך... וזוהי המרפסת", המשיך נלהב, "רוחבה כך וכך ואורכה עתיד להיות כך וכך", המשיך לפרט.

רבי שלמה התבונן ברב ובניירותיו, מסרב להאמין כי יש בכל זה ממש. הן היכל התורה הגדול ביותר בארץ בקודש קטן 'פי ארבע' ממידות ההיכל רחב הידיים הפרוש בגיליון שלפניו.

'פי ארבע' היה ביטוי בו נקט בו לימים רבי שלמה הופמן זצ"ל, בגוללו את הדברים לפני תלמידיו, ולא בכדי!

בעת בואו של הרב מפוניבז' לביקור בהיכל ישיבת 'עץ חיים' בעיר הקודש ירושלים, שהיה בית המדרש הגדול ביותר בארץ באותה התקופה, קיבלוהו ראשי הישיבה ותלמידיה בכבוד ובהערצה.

רבי משה בלוי זצ"ל, מנהיג אגודת ישראל בארץ הקודש, אשר נכח במקום, סיפר כי ברגע אחד נקרעו עיניו באי בית המדרש בתדהמה. היה זה כאשר גאון ישראל, הרב מפוניבז', פתח בצעדה, עקב בצד אגודל, ממקומו שבקצה המזרח עד לכותלו המערבי של היכל הישיבה. בהגיעו לפאתי בית המדרש הכריז הרב מפוניבז' בגאון

מרן הגרא"מ שך גילה לי סגולה שלחש באוזניו מרן ה'חפץ חיים', ולפיה כאשר תוקפת את האדם צרה ומצוקה, רח"ל, שיאמר 3 פעמים את פרק כ' בתהילים, 'למנצח מזמור לדוד, יענך ה' ביום צרה' וכו'

פנינים מהגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

"את קרבני לחמי" (במדבר כ"ה, ב')

"ולכן, בהיות האדם נכון בטבעו שצריך לתקן לו מזון פעמיים ערב ובוקר, נצטווה שיישים מגמתו ועסקו בעסק עבודת בוראו גם כן שתי פעמים, לבל תהיה עבודת העבד לעצמו יתרה על עבודתו לרבו. וכל זה למה? - כדי לעורר רוחו וחפצו תמיד לזכור את בוראו, ובכן ישיר מעשיו ויתברך ממנו, כי חפץ חסד הוא" (החינוך).

כיון שהתפילה היא במקום הקורבנות, הרי שהמסר היוצא משורשי המצווה שלנו צריך לפעול גם בעניינה של התפילה.

ואם 'החינוך' כותב ש'בהיות האדם נכון בטבעו שצריך לתקן לו מזון פעמיים ערב ובוקר, נצטווה שיישים מגמתו ועסקו בעסק עבודת בוראו גם כן שתי פעמים'. גם בתפילה צריך האדם להרגיש שהשיח לפני בוראו נצרך לו בדיוק כפי שהוא זקוק לסעודותיו.

מהסיפור דלהלן נוכל ללמוד על כוחה של תפילה. שכן, לפעמים גם מי שמאמין באמונה שלימה בסגולותיה של התפילה, עומד ומתפלל כיצד ימלא השם יתברך את משאלותיו, הרי יש מקרים שמדובר בעניין כזה שלא מובן היאך אפשר לסדר אותו על הצד הטוב ביותר...

כן, הוא יודע שהשי"ת הוא אב הרחמים. הוא גם יודע, ומאמין, שיש לו את כל הכוחות שבעולם והוא שליט על כל הנעשה, אבל אי-פה ואי-שם מתגנבת למוחו של האדם המחשבה, איך אפשר למלא לי את הבקשה הזו?!

וצריך האדם ההוא להאמין שהשי"ת לא זקוק לעצות על-מנת להיענות לבקשתו! אם רק יהיה האדם זכאי, ואם ימשיך להתפלל ולבקש, ולא ירפה מבוראו, יזכה לראות את כל משאלותיו מתגשמות לטובה.

הקב"ה לא יצטרך 'להפוך את העולם' כדי להיעתר לבקשה. הוא בסך-הכל יזיז כאן את האדם ההוא, ויזיז שם את אדם השני, יפעיל פה פעולה פלונית ויניע שם עשייה פלונית, והנה הכל בא על מקומו בשלום. מה שאין כל מלאך ובריה יכולים לעשות!

את המעשה דלהלן שמענו מהגאון רבי גואל אלקריף, בנו של הגאון רבי רפאל אלקריף והדבר אירע בישיבתם, 'דרך חיים'.

2 משפחות בשם 'אדרי' ששתיהן מתגוררות בדרום הארץ, באו לרשום את בניהן לישיבה. בן אחד ביקש להתקבל לשיעור א' של השנה הבאה, והבן של המשפחה השניה רצה ללמוד בשיעור ג'. לראשון נקרא אדרי-א ולשני אדרי-ב.

בישיבת 'דרך חיים' יש עומס עצום, ובית המדרש שגודלו מתאים ל-85 בחורים מכיל מספר כמעט כפול של בני תורה מצוינים. למרות ששני הבחורים למשפחות אדרי היו גם הם בני תורה מופלאים, לא היתה להרב אלקריף שום ברירה, אלא להודיעם בצער רב שאין ביכולתו לקבלם. גם לאחר שהפצירו מאוד, התשובה היתה שלילית. הוריו של אדרי-א, משהבינו שאין סיכוי לקבל את בנם לישיבה, לא התקשרו יותר. "זו גם היתה הסיבה שאני- עצמי שכחתי ממנו", אומר הרב גואל. ברם, הורי הבחור אדרי-ב המשיכו להתקשר וביקשו לקבל את בנם, "אבל בשום אופן לא יכולתי לקבלו לישיבה, גם משום שבאמת לא היה מקום בהיכל, וגם מפני שהוא ביקש להגיע לשיעור ג', מה שלא מתקבל בדרך כלל בצורה טובה", אומר רבי גואל.

"יום אחד", מספר הגר"ג אלקריף, "אני מקבל טלפון מהגאון רבי אליהו מן, ממקורביו המובהקים של מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי, המבקש להודיע שהוא יושב עכשיו ליד הגר"ח קנייבסקי, ו'הרב מבקש ממני לבקש ממך לעשות את כל המאמצים על מנת לקבל את הבחור אדרי לישיבה'.

"השבת מייד שאם הגר"ח אומר, אני עושה. ולמרות שזה ממש בלתי אפשרי מצד העומס בישיבה, אקבל אותו.

כיון שכפי שצינתי שמו של אדרי א כבר נשכח מליבי, הייתי בטוח שהרב מן התקשר אודות אדרי ב. התקשרתי אל ההורים, שכאמור המשיכו לבקש שיקבלו את בנם, והודעתי להם שבנם התקבל,

וכן כל 3 הבנות של אחיו התארוסו בתוך חודש וחצי...

הכל על מקומו בא בשלום

לאחר מעשה סיפרו הוריו של אדרי ב, שאם המשפחה ישיבה כל הזמן והתפללה שבנה יתקבל לישיבה, והנה זה מה שקורה... הש"ית רוצה למלא את בקשתה, ובורא 2 בחורים בשם אדרי, שניהם מעוניינים להתקבל לישיבה, ואז מתרחשת הטעות הנ"ל, והכל בא על מקומו בשלום.

ובאשר לנס שאירע עם 4 הבנות, כיון שהקרוב אלקריף עשה למעלה מדרך הטבע, זכה שנעשה איתו ועם אחיו נס למעלה מדרך הטבע.

הסגולה שלחש החפץ חיים באוזניו של מרן הגרא"מ שך

הזכרנו את נושא התפילה, ונציין כאן את שסיפר לנו הרב חנניה צ'ולק.

מרן הגרא"מ שך גילה לי סגולה שלחש באוזניו מרן החפץ חיים ולפיה כאשר תוקפת את האדם צרה ומצוקה, רח"ל, שיאמר 3 פעמים את פרק כ' בתהילים, 'למנצח מזמור לדוד, יענך ה' ביום צרה' וכו'.

"מרן הגרא"מ שך סיפר לי", הוסיף רבי חנניה שליט"א, "שניסה את הסגולה הזו פעמים רבות, והיא סגולה בדוקה".

הרב צ'ולק, שאמר את הדבר לרבינו המרא דאתרא שליט"א, גילה אף הוא שאמר זאת פעמים רבות לאנשים שהיו בצרה, והם דיווחו אחר כך שהסגולה פעלה באופן מיידי.

(מתוך הספר 'מצוות בשמחה' - בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

וציינתי בפניהם שאני עושה זאת על פי בקשת הגר"ח. האבא הביע פליאתו בטלפון, ולא ידע איך הגיע עניינם להגר"ח, אבל שמח לשמוע שבנו התקבל.

"באותו יום, מתקשרים גם הורי הבחור אדרי א, ומבקשים להודות על כך שהסכמנו לקבל את בנם לישיבה, על פי בקשת הגר"ח... הייתי המום!", מספר הרב אלקריף, "אבל מיד תפסתי שחלה כאן טעות, ומרן הגר"ח התכוון לאדרי א, ואני הודעת את הבשורה המשמחת לאדרי ב..."

"עכשיו הייתי בדילמה קשה. הרי אדרי ב כבר קיבל הודעה שהוא התקבל, ואי אפשר לחזור מכן, מאידך, מרן הגר"ח ביקש עבור אדרי א, ואי אפשר להמרות את בקשתו. אבל את שניהם בוודאי אין באפשרותנו לקבל..."

'תהיה לך סיעתא דישימיא'

"התקשרתי להגר"א מן וסיפרתנו לו על הטעות שקרתה. הגר"א השיב שהוא יושב עכשיו ליד הגר"ח, וישאל את פיו. שר התורה חשב כמה דקות, ואחר כך אמר להגר"א מן לומר לי שאקבל את שניהם, ואני מבטיח שתהיה לך סיעתא דישימיא'.

"מששמעתי את הדברים, החלטתי לקבל את שניהם, אבל הוספת ואמרתי להגר"א מן, שימסור למרן הגר"ח שכיון שאני עושה כאן מבחינתי דבר שלא כדרך הטבע, ומקבל את שני הבחורים, אני מבקש שהרב יברך אותי ואת אחי. לי יש בת מבוגרת, ולאחי יש 3 בנות מעוכבות שידוך, ואני מבקש שהגר"ח יברכנו שהן יזכו למצוא את זיווגן במהרה.

"והגר"ח בירך..."

מה שקרה עכשיו הוא בבחינת הבלתי - ייאמן: הבת של הרב גואל,

* שישים שניות מתקוות על סדר לימוד הדף היומי (שלוחה 2-3)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

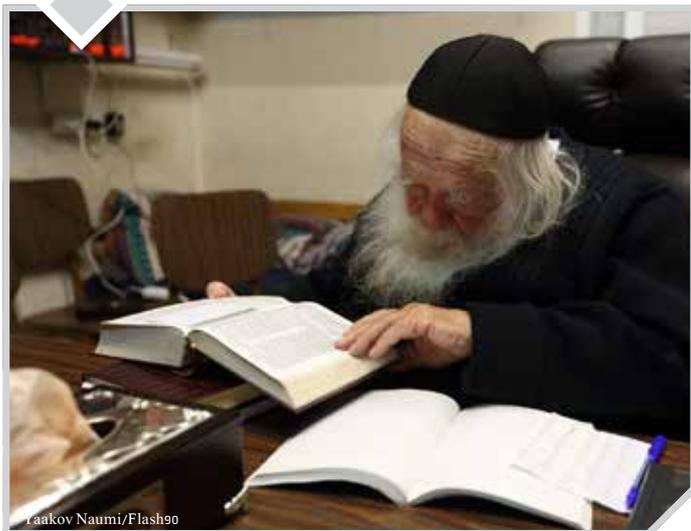
קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

בחול המועד ביקשה גיסתי לפתוח את הגרביים החדשות ולחדש אותן בחג. והנה, קול זעקה רמה נשמע, ובכיות נוראות עולות ויוצאות ליד הארון. בני הבית נגשו מבוהלים אל החדר, רצים לברר את פשר העניין. שמא נפלה עליה דלת הארון? שמא התגלה נחש צפע בתוכו?

סיפורים מיוחדים שסיפרה הרבנית בת שבע קנייבסקי ע"ה

"איש אשר רוח בו" (במדבר כ"ז, י"ח)

זהירות מחמץ

בערב פסח לפני כמה וכמה שנים אירע הדבר. גיסתי הרבנית אהובה ברמן ע"ה, אחות בעלי - הרב שליט"א, קנתה גרביים בחנות לכבוד החג הממשמש ובא.

באותם ימים הגישו לה אותן ארוזות בשקית ישנה ומשומשת, שאי מי הביאה פעם לחנות, שלא כמו השקיות הממותגות של הדור הנוכחי. הרבנית אהובה שילמה, שבה לביתה והניחה את הגרביים בארון, ארוזות בשקית.

החג התקדש ובא, בחול המועד ביקשה גיסתי לפתוח את הגרביים החדשות ולחדש אותן בחג. והנה, קול זעקה רמה נשמע, ובכיות נוראות עולות ויוצאות ליד הארון.

בני הבית נגשו מבוהלים אל החדר, אצים רצים לברר את פשר העניין. שמא נפלה עליה דלת הארון? שמא התגלה נחש צפע בתוכו? [היא גרה בקומת קרקע]

ניסו לחלץ מבין היפחות את פשר הבכי, והרבנית אהובה עומדת ומתמוגגת בדמעותיה ואיננה נרגעת.

לבסוף סיפרה, כי היא פתחה את שקית הגרביים, ושה' ישמור - פיסת כעך (בייגלה) עגלגלה נתגלתה לעיניה. חמץ בפסח!

שלוש שנים תמימות מאותו היום, לא נתנה גיסתי הרבנית אהובה ע"ה לפיסת בייגלה זעירה לעבור את סף הדלת, מחמת אותו מעשה נורא שחרת את רישומו בנפשה.

רק מקץ שלוש השנים, הרשתה לילדיה להכניס הביתה את הכעך המלוח, אך בצורת מקלות בלבד, ולא עיגולים, כדי שלא תיזכר באותו חמץ נורא שגילתה בשוגג בפסח.

הבאה להפריש חלה - מסייעין בידה

באחת השנים, לפני ראש השנה, שברתי את ידי ולא יכולתי לתפקד. היו אלה שלושה ימים רצופים של חג ושבת יחדיו, ואני היית מגובסת ואפופת כאבים ללא יכולת לזוז.

חשבתי כל הזמן, מה יהיה עם המצווה המיוחדת של הפרשת חלה, עליה אני מקפידה כל שבוע, האם אאלץ הפעם להחמיצה? להטריח

אחרות לא חפצתי. מה צר היה לי הדבר והתפללתי להשי"ת בכל ליבי שיעזור לי.

יום חמישי הגיע והנה דפיקות בדלת. על הסף ניצבת שכנתי וידידתי ושאלה בפיה: "ביום חמישי קיימתי כבר מצוות הפרשת חלה. חששתי שעקב החג המתקרב, הכמות לא תספיק והכנתי היום עוד כמות בצק להפרשת חלה. חשבתי אז בלבי, אם אני יצאתי כבר ידי חובת המצווה, מדוע שלא אחפש מישהי אחרת, שעדיין לא הפרישה חלה ואזכה אותה בכך?! הנה, קחי לך והפרישי חלה..."

אוי, כמה ששמחתי! וכך, במשך כמה שבועות, הכינה לי אותה מכרה - חלות, כדי שאוכל, למרות ידי המגובסת, לקיים מצוות הפרשת חלה.

מקום קדושה - משפיע!

מעשה באשה חילונית, נטולת כל מראה של קדושה, שהתפרצה באחד הימים אל תור הממתנות והתייצבה על מפתן חדר. "אימי חולה!", היא זעקה, "אין לי זמן להמתין בתור! אני חייבת להיכנס לפני כולן".

אולם למרות מאמציה, טרם נכנסה והנה כבר הגיע זמן תפילת ערבית, אותו אינני מחמיצה.

הצעתי לה להצטרף לתפילה, אולם היה עליה לכסות עצמה בצניעות לפני הכניסה אל בית מקדש מעט. לכן, נתתי לה חלוק משלי. התעטפה בו האשה וכך ירדנו אל בית הכנסת.

נפלו צעקה נרגשת מפיה: "רייז'ה! הרי את זו רייז'ה, ילדתה הפעוטה של אחותי!"...

היא רצה אל הילדה, אחייניתה האובדת, גיפפה ונישקה אותה בהתרגשות. גם רייז'ה התרגשה עד דמעות למצוא לפתע את משפחתה האובדת.

"דענו שלאחותי יש בת קטנה שנשארה - רייז'ה, אוד מוצל מאש, שריד אחרון לכל משפחת אחותי שנספתה כולה, אולם לא מצאנו אותה בכל החיפושים שערכנו..."

וכך, בזכות מצוות הצניעות, עליה שמרה רייז'ה הקטנה בכל כוחה, למרות הקשיים העצומים, זכתה להינצל מקלקולו של קיבוץ 'השומר הצעיר', עברה לדור בבית דודתה השומרת על קלה וכבחמורה, וגדלה להיות רבנית דגולה וצדקת.

של נעליך מעל רגליך

מעשה ביהודי שנסע לחוץ לארץ, בכדי לתור אחר פתחי נדיבים, שיעניקו לו את האפשרות לממן את נישואי בתו. בכל מקום אליו נשא רגליו, הושבו פניו ריקם ולא זכה למענה הולם ולמתת מכובד. והנה הציעו לו לנסוע למדינה השכנה, שם ייתכן ויקבל מתת מעות שיהלום יותר את צרכיו ומאמציו.

עשה כן ונסע אל הארץ הסמוכה. כאשר עבר את בדיקות הביטחוניות, התבקש להוריד את נעליו כחלק מן ההליך המקובל ועשה כן. אך כשרצה להשיבן, הסתבר לו שאדם אחד נטל את נעליו בטעות והותיר לו את נעליו שלו.

לצערו, על גבי נעליים חלופיות אלו, שכפי הנראה היו שייכות לגוי גמור - חרוט היה סימן מסממני הנצרות רח"ל. כמובן שאותו יהודי לא נעל את הנעלים שאינן שלו, ומה עוד שיש עליהן סממן של עבודה זרה, ויצא אל העיר ללא נעליים לרגליו.

פגש בו יהודי שאינו מכיר ושאלו: "מה קרה? האומנם אין לך כסף, עד כדי כך שאתה מסתובב ללא נעליים ברחוב?". סיפר לו היהודי הישראלי את כל אשר קרהו...

התפעל בן שיחו ואמרו: "האומנם עד כדי כך הנך סולד מכל דבר שיש עליו סמל של טומאה?!"...

תגיד לי, מה מעשיך במדינתנו?". השיבו היהודי, כי הגיע הנה לנסות לכסות את חובות חתונת בתו.

ומכיוון שהשני ראה לפניו, אדם כל כך טהור וישר - העניק לו בו במקום סכום כסף מכובד.

אכן, מיראת שמים ומהיצמדות לאמת, יהודי לעולם לא מפסיד. וגם אם אינו רואה זאת מיד, תמיד תגיע התמורה.

(מתוך ספר "שלישי באשמורת" כל מה שסיפרה לי הרבנית בת שבע קנייבסקי ע"ה. שמעה וכתבה: ר. אטיאס ערכה: ש. שיינץ)

היא ירבה שם והתבוננה מרותקת סביב סביב - על המתפללות בזמן תפילת ערבית, מביטה ובוחנת...

לאחר מכן ביצאה מבית הכנסת, שוחחתי עם המתפללות ודיברנו יחד בסיפורי צדיקים מחזקים. סוף סוף הגיע תורה של האישה והיא סיפרה לי את מצוקותיה. והנה לאחר שנתברכה, היא לא זזה ממקומה. הדקות נוקפות והיא נשארת.

"את אינך ממהרת?", היא נשאלת בנועם, "הרי אמרת שאין לך זמן להמתין בתור..."

"אינני מסוגלת לחזור הביתה כפי שיצאתי ממנו...", היא השיבה נרגשות, "אחרי כל מה שראיתי פה, אני רוצה לשוב צנועה יותר". חיפשתי בעבורה בארון ביתי ומצאתי חולצה חדשה ויפה. הענקתי לה אותה במתנה בשמחה והיא שבה לביתה לבושה בצניעות.

ראו כוחה הגדול של קדושה, המשפיע אפילו בעקיפין על הניצוץ היהודי הקיים בתוכה של כל אישה, אף אם רחוקה היא ממקור הטוב.

למצוא את המשפחה - בזכות הצניעות

התקופה הייתה סיומ מלחמת העולם השנייה. ילדים יהודיים לא מעטים שרדו את אימי השואה, כשהם נחבאים במנזרים קתוליים אדוקים. הם נאספו זעיר פה וזעיר שם על ידי אנשי הסוכנות היהודית בדרכם לארץ ישראל. דא עקא, שמחוז חפצם של השליחים היה קיבוץ 'השומר הצעיר' והמטרה הברורה הייתה לעקור מהם כל ריח של יידישקייט.

בין כל הילדים שהובאו לארץ ישראל, היתה ילדה קטנה שבאה מבית חרדי מאד. היא לא רצתה לאכול את המאכלים שהוגשו לה, כיון שידעה שאינם כשרים. היא לא רצתה להתלבש בחוסר צניעות, כי החינוך שקיבלה בבית הוריה היה איתן ושורשי לאין ערוך.

המדריכים החילוניים בקיבוץ ביקשו שתלבש מכנסיים, ועשו את כל שביכולתם כדי שהילדה הטהורה תפרוק מעליה עול צניעות. אולם היא התעקשה על חצאיות בלבד, למרות הלעג הבלתי פוסק מהסביבה וחרף העונשים שהוטלו עליה, היא לא נכנעה ולא ויתרה. באחד הימים, נקבע טיול לכל ילדי הקיבוץ. לפני הטיול ניסה המדריך לשכנעה שוב ושוב ללבוש מכנסיים כמו שאר בנות הקבוצה, אולם הצדקת הקטנה התעקשה על בגדיה הצנועים, ולא הסכימה לוותר על החצאית בשום פנים ואופן.

ברוגז רב נאות המדריך לצרף את הילדה המרדנית לטיול. כשכל הילדים הגיעו לחיפה - יעד הטיול, הסתדרו בשורה ארוכה לפי פקודת המדריך, ויצאו לצעדה מופתית ברחוב. מאות ילדים שכולם בלבוש חילוני, וביניהם ילדה אחת בודדה בחצאית.

אישה חרדית שעברה במקום שפשפה את עיניה בתימהון, מה עושה ילדה כזו בתוך המעוז החילוני של 'השומר הצעיר'? היא התקרבה כדי לחזות בפלא המוזר מקרוב, הביטה בילדה ולפתע

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

נטלו הללו מקלות בידיהם, והחלו להכות בו עד זוב דם... כשהוא מוכה
וחבול החל מדדה לביתו, ובמשך שבועיים לא יכול היה לזוז מהמיטה...
כשסוף סוף הצליח לקום, ניגש לרבי יוסף חיים ושאל אותו: "מה נשתנה,
מדוע בפעם הראשונה כשהוכחתי אותם, הם נתנו לי כסף, ואילו בפעם
השנייה, כשהוכחתי אותם באותה תוכחה הם נתנו לי מכות?"

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א על הנהגות טובות הנלמדות מפנחס

"בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם" (במדבר כ"ה, י"א)

דבריו, היוצאים מן הלב, נכנסו לליבם. האיש צודק! והחלו מיד,
לבקש את סליחתו... חטאנו, עווינו פשענו...
"לא ממני אתם צריכים לבקש סליחה", אמר. "תבקשו סליחה
מהשי"ת גרמתם צער גדול לשכינה הקדושה. קשה לה לראות בני
אדם המכלים את זמנם לריק".
כיון שכך לקחו את כל הכסף שאיתו שיחקו ונתנו לאיש, אמרו לו:
"אנחנו מכירים את עניותך הגדולה. הא לך את הכסף במתנה, ויהא
הכסף הזה כפרה לפני השי"ת על מה שהכעסנו אותו".
בתחילה הוא סרב לקחת, אולם משפצירו בו שוב ושוב, וביקשו
ממנו שתמורתו יתפלל עליהם שהקב"ה יקבל את תשובתם באהבה
וברצון- נאות לקחתו.
הם אמנם חזרו בתשובה, אך זו לא החזיקה זמן רב מידי... הם היו
"מכורים" למשחק, כדרכם של כל משחקי הקובייה, המתמכרים
למשחקי המזל, וכעבור תקופה שבו לסורם, ושבנו לשחק כבראשונה.
ונהנה חודש ניסן ממשמש ובא. חג הפסח קרב ועמו הוצאות
מרובות. היהודי העני חשב לעצמו: מהיכן אשיג את הכסף הנחוץ לי
להוצאות החג? ולפתע הגה רעיון: היום הם חזרו לשחק, אך שוב
להוכיח אותם, אחזיר אותם בעזרת ה' בתשובה, והם יתנו לי שוב
את כספם..."
אמר ועשה.

בכל שבוע הננו קוראים את פרשת השבוע, כדי שנתעורר, נלמד
ונסיק מסקנות לחיינו מתוך מה שנאמר בתורה הקדושה.
מהכתוב: "בקנאו את קנאתי בתוכם", לומד ה'אור החיים' הקדוש
על שלוש הנהגות טובות שהיו לו לפנחס, שראוי לכל אדם ללמוד
אותן וליישמן בפועל:

הראשונה שבהן היא - מסירות הנפש שהייתה לו. אדם לא יכול
לקיים מצוות רק כש"בא לו", או רק כשנוח לו. אם קל לו לקום
בבוקר לתפילה - מה טוב, ואם לא - לא נורא... אם מסתדר לו
להתפנות מעיסוקיו ולהשתתף בשיעור תורה - מצוין, ואם לא - לא
נורא, יהיה בפעם אחרת...

זה לא עובד בצורה כזאת. צריך מסירות נפש לקיום התורה והמצוות!
יהיה מה שיהיה, בכל עת, לאזור עוז ותעצומות לקיים תורה ומצוות.
את הנקודה הזאת למדנו מתוך מה שהתורה כתבה "בקנאו", בלשון
יחיד, לאמר: פנחס אזר עוז, בעצמו, לבדו, לקנא את קנאת ה'.
ההנהגה השנייה שלמדנו מפנחס היא, לעשות את מעשינו לשם
שמים. לפעמים אדם רואה מישהו מדבר בבית הכנסת, באמצע
התפילה. הוא ניגש להעיר לו, אבל הסיבה להערה היא משום שיש
לו איתו איזשהו חשבון... או שהוא רוצה להראות לכולם עד כמה
הוא צדיק ועד כמה מפריעה לו שיחת חולין באמצע התפילה...

תוכחה שכזאת אינה לשם שמים!
את הנקודה הזאת למדנו מתוך מה שהתורה כתבה "את קנאתי".
פנחס קנא אך ורק מתוך כבוד להשם יתברך, ולא מתוך כל כוונה
אחרת.

בהקשר לכך סיפר ה'בן איש חי' זצ"ל, מעשה שארע בבגדד.
יהודי עני, מטופל בילדים, היה יושב ולומד בבית המדרש. בשעת
לילה, כשסיים ללמוד ויצא מבית המדרש, שמע קולות המולה. מה
קרה? קבוצה גדולה של יהודים יושבים ומשחקים קלפים...
הדבר בער בעצמותיו. הוא ניגש אליהם והחל להוכיחם: "אינכם
מתביישים? כיצד מעיזים אתם לבזבזו זמן יקר על שטויות והבלים?
מדוע אינכם מנצלים את הזמן ללמוד דף גמרא שילווח אתכם לנצח
נצחים?"

משרק החל בדברי תוכחתו, נטלו הללו מקלות בידיהם, והחלו להכות בו עד זוב דם...

כשהוא מוכה וחבול החל מדדה לביתו, ובמשך שבועיים לא יכול היה לזוז מהמיטה...

כשסוף סוף הצליח לקום, והוא צולע על ירכו, ניגש לרבי יוסף חיים ושאל אותו: "מה נשתנה בין הפעם הראשונה לבין הפעם השנייה? מדוע בפעם הראשונה כשהוכחתי אותם, הם נתנו לי כסף, ואילו בפעם השנייה, כשהוכחתי אותם באותה תוכחה הם נתנו לי מכות?" נענה ואמר לו: "בפעם הראשונה הוכחת אותם לשם שמים. צער השכינה הוא זה שבער בעצמותך. בפעם השנייה הוכחת אותם לשם כסף. רק דברים היוצאים מתוך הלב באמת - נכנסים אל הלב".

הדבר השלישי שלומדים מפנחס הוא - קידוש השם ברבים. אדם יכול לעשות מעשה לשם שמים אך לעשות אותו בצנעה, בסתר מבלי שאף אחד ידע ממנו. אולם מי שעושה את המעשה בגלוי, בפומבי, ברבים - יש בכך גם קידוש השם.

את הנקודה הזאת למדנו מתוך מה שהתורה כתבה שפנחס עשה את מעשהו "בתוכם", בתוך קהל ועדה.

החשיבות הגדולה שיש בקידוש שם שמים ברבים היא, משום שלדאבוננו נעשות הרבה עברות בפרהסיא, ואין פוצה פה. עוברים עליהם לסדר היום. לכן, כתשובת המשקל, יש צורך שגם את המצוות נקיים בפרהסיא, לעין כל.

עושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס

"הַנְּיֵי נִתֵּן לוֹ" (במדבר כ"ה, י"ב)

בזמן רבי פנחס הורוויץ זצ"ל, בעל ה"הפלאה", שהיה רבה של העיר פרנקפורט שבגרמניה, ארע המעשה הבא:

תקנון העיר קבע כי את המשכורת הגבוהה ביותר מבין כל אלו המקבלים משכורת מקופת הקהילה, יקבל הרב.

לימים חיפשו חזן לעיר. הם מצאו מועמד עם קול משובח, ששימש כחזן בבית הכנסת בברלין. הם הבטיחו לו משכורת מכובדת, והוא ניאות לשמש חזן בעירם. אלפים היו באים לשמוע את תפילותיו בימים הנוראים ובמועדים.

החזן קנה לעצמו שם ותהילה, ומידי תקופה היה מבקש העלאה במשכורתו, והגבאים נאלצו, בליט ברירה, להעלות לו את שכרו, עד שמשכורתו הגיעה לסך של עשרה אחוז פחות ממשכורתו של הרב. שנה אחת לפני הימים הנוראים, ביקש החזן העלאה נוספת בשכרו, כמו זו שמקבל הרב, ומשלא נענה, פתח בשביתה.

מאז ומעולם זו הייתה השיטה: סנקציות, ודווקא ב"עוונה הבוערת"!... המורים שובתים לקראת סוף החופש הגדול... המצילים שובתים לקראת פתיחת עונת הרחצה... את מחירי החלב מעלים לפני חג השבועות... גם החזן פתח בסנקציות לפני הימים הנוראים.

אמרו לו: "נלך ביחד אל הרב, ואת אשר יורה לנו - נעשה". והוא הסכים.

הרב, רבי פנחס הורוויץ, שמע את טענות שני הצדדים, ואמר בתמיחה, בדרך בדיחותא: "עושה מעשה זמרי - החזן מזמר בקולו,

ומבקש שכר כפנחס - כמוני ששמי פנחס..."

החזן הביא את הרמז, ומאז לא ביקש העלאה נוספת.

"וְהִיָּתָה לוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהַנֵּת עוֹלָם" (במדבר כ"ה, י"ג)

רבי שלמה קלוגר זצ"ל, היה גאון אדיר, חיבר מאות חיבורים בכל חלקי התורה הקדושה.

בזמנו, באירופה היה הרס רוחני גדול, המשכילים נשאו ראש. היו מהם ליצנים, שהיו בקיאים בתורה שבעל פה, ויחד עם זאת נלחמים בדת. רבים מהם היו מתבוללים, נשואים לנשים גויות.

היה משכיל אחד שנשא גוייה, ולימים נולדה לו ממנה בת. כמובן, הבת הזאת נחשבת גוייה גמורה, שהרי היא מיוחסת אחרי האמא. אבל החצוף הזה, לא די שנשא גוייה, אלא בא ביום השבת לבית הכנסת, ותכנן לעלות לתורה ולקרוא לביתו שם "ויקרא שמה בישמעאל..." ואחר התפילה לערוך "קידושא רבה" לרגל הולדת הבת.

בין המתפללים בבית הכנסת היה תלמיד חכם אחד, שוחט הקהילה שלא היה יכול לסבול את חילול ה' הנורא הזה. הרי מי שחי גם גוייה - דינו כמי שהמיר את דתו. אסור לו לבוא בקהל ואינו יכול להצטרף למניין, עד שיפרוש ממנה או עד שגייר אותה. המשכיל הזה חי עם גוייה, נולדה לו ממנה בת, וכעת הוא עוד מעז לבוא לבית הכנסת לעשות קידוש! קם ומחה נגדו ועשה רעש גדול. כמה אנשים הצטרפו אליו, ובסופו של דבר הצליחו לגרשו מבית הכנסת.

האיש המשכיל הזה הרעיש עולמות על מה שעשו לו, ובצר לו פנה בתלונה לרבי שלמה קלוגר זצ"ל. אתם מבינים? הרשע הזה ביקש מהרב מחסה, שיבוא לטובתו. ומה הייתה טענתו? שהללו שגירשוהו מבית הכנסת גורמים במעשיהם מחלוקת...

שמע רבי שלמה קלוגר ושלח איגרת לאותו שוחט שביזה וגרש את המשכיל הזה (האיגרת הזו הודפסה בספרו), וכך כתב לו:

"דע לך, שאם אני הייתי במחזה הזה שאתה נוכחת, הייתי מנשק את העפר שתחת כפות רגליך, ומי ייתן ויהיה חלקי עמך לעולם הבא, כיון שזכית לעשות כמעשה פנחס. היית כפנחס בן אלעזר שבא למחות למען ישמעו וייראו. כי אם יראו כולם שאחד כזה נושא גוייה, ועוד בא לבית הכנסת לעשות קידוש, ואין פוצה פה ומצפצף, ילמדו גם הם לעשות כן".

עוד כתב לו הרב באיגרת: "על מעשה זה מובטח לך שכר נצחי. ומניין אני יודע זאת? מפנחס בן אלעזר, שאמר לו הקב"ה: 'והייתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם', נתן לו הקב"ה שלום לעולם".

"וַיִּבְנֵי קִרְחָ לֹא מֵתוּ" (במדבר כ"ה, י"א)

על דרך צחות ניתן לומר: "ובני קורח לא מתו" - מחלוקתו של קורח לא מתה, תמיד רבים בני אדם זה עם זה...

לקראת כל חג ומועד דורשים הדרשנים בענייני דיומא, ומלבנים דיני חמץ ומצה שלושים יום קודם הפסח, דנים בהלכות סוכה וארבעת

רוב רובם של אנשי המלון היו חסידים ואנשי מעשה. שיערו בעצמכם את גודל הריתחא קדישא שאחזו בהם 'הייתכן בשב"ק לא לאכול אייער מיט צוויבל?! היו לא תהיה!'. הגדילו לעשות כמה 'אינשי דמעלי' שאיימו על בעל המלון בשבת ['נישט און שבת גערעט'], לתבוע כספם חזרה על ה'עוול' שנעשה עמם. ובעל המלון שראה כי כלתה אליו הרעה רץ אלי מהר לטכס עצה...

גאב"ד חרדים הרה"צ ר' אשר אנשיל כ"ץ שליט"א, בסוגיית קנאות של אמת

רחמנא איזכר לן זכותיה דפינחס קנאה

השגחה פרטית בפולין

היינו קומץ משגיחים, ואני הקטן בראשם, וחישבנו את דרכינו. היה זה לפני כעשור באחת ממסעות הכשרות שע"י בד"ץ 'חרדים' על אדמת פולין. מצד כמה סיבות שסיבב המסבב התעכבנו בפולין ללא יכולת חזרה לארה"ק עד שב"ק, וטיכסנו עצה כדת מה לעשות. אחרי אמירת 'גם זו לטובה', חיפושים ועסקנויות, התארגנו במהירות ונסענו לשבות שבת בקראקא, שבת קודש פר' פינחס.

התאכסנו על-יד 'אייזיק שול' הידוע, לסעודות השבת סידרנו 'איזהו מקומן בפאתי' ההיכל אשר בסמיכות לביהכ"נ, גם מקווה טהרה של מי גשמים מכונסים היה לנו, והתכוננו לשב"ק מתוך 'אכסוף נועם שבת'. ה'קבלת שבת' וה'לכה דודי' עברו בנעימים ולפני 'שלום עליכם' וסעודת חקל תפוחין קדישין, גלינו שאיננו יחידים במקום. כמונו גם קבוצה גדולה של מכובדים מתפוצות תבל הכינו עצמם מבעוד מועד מקום לשבות ולאכול, באותו היכל בו סעדנו אנו, ובראשם אחד מגדולי המשפיעים בדורנו שליט"א, שנקרא לכבודם לערוך להם השבת בנועם וברצון. שמחתנו גברה בכך, בתת ד' לנו בהשגחה פרטית עונג שבת מופלא, בצל 'ראים ושלמים, שבת שכולה התרוממות רוח ונפש בקדושת השבת בצל גדולי קראקא זי"ע.

זמירות השבת תרמו את שלהן, הן, כמו ניגוני הקודש הבאים אחריהן, הרקיעו שחקים, כך גם ה'לחיים' וכוסיות המשקה תרמו גם הם את שלהם והרימו את קהל המשתתפים יחד טפח וטפחיים מעל הקרקע. בשיא הסעודה, ויהס המשפיע את כל העם, ופתח ב'דרשתו' ואמר: "כאן בתוכנו אי-שם בירכתי ההיכל, יושב מאן דהו אשר ידיו רב לו במשמר חומת הכשרות ברחבי העולם, אשר על כן אכבד אותו לשאת דברים, 'ואיל נא בטובו לעלות ולהשמיע אותנו דרשה נוטפת מור מעולפת ספירים, בענייני כשרות המסועפים, למען נדע את הדרך אשר נלך בה". עד כאן תוכן דבריו...

דבריו שכוונו אלי ערפלו אותי, חשבתי ששמיעתי מתעתעת בי. ככה, ללא שום הודעה מוקדמת, אמסור דברים בעניינים העומדים ברומו של עולם?! תשישתי ועייפותי מעומס עמל השבוע גם הם נתנו אותם בי, וכמעט מנעו ממני לקיים את דבריו, אמנם 'אין מסרבין לגדול' (פסחים פו:) ובלית ברירה נעניתי להפצרתו וקמתי ועליתי אל בימת הנואמים. דא עקא שמלאך השכחה איים עלי באותה שעה ופשוט הפריח לי הכל מזיכרוני. לא זכרתי כלום, בקושי זכרתי היכן אני. 'מוחין דקטנות' בשיא תפארתה. העיר ה' את רוחי בחמלתו, וזכרתי במשהו קטן שהתברר בהמשך כסגירת מעגל...

וכה היו דברי באותו מעמד:
בפרשתן - פרשת פנחס - עוסקים אנו בתורת הקנאות, בגודל ערכה ובשכרה כי רב. "תחת אשר קינא לאלוקיו ויכפר על בני ישראל". פינחס דייקא נבחר מתוך רבבות אלפי בני ישראל, להיות ולהיקרא 'קנאי' לה' ולתורתו, וזכותו זו עמדה לו ולזרעו עד עולם - והייתה לו ולזרעו אחרי ו' תחת אשר קינא לאלוקיו, 'רחמנא איזכר לן זכותיה דפינחס קנאה'.

מהי אותה קנאות שבגינה זכה פינחס למה שזכה?

כעבור מספר דקות היה אולם הסעודה כמרקחה, למה לאסור אם אפשר להתיר, ולמה להתיר אם מעולם לא היה אסור, למה להכניס 'נוהלי כשרות' על חשבון מנהגי ישראל תורה, ולמה... ולמה... ולמה...

'אדם בהול על ממונו', ובעל המלון שראה כי כלתה אליו הרעה רץ אלי מהר, לטכס עצה כדת מה לעשות. תוך כדי דיבור עלה בלבו רעיון כי היות ונשארו ביצים מבושלות מארוחת הבוקר ביום שישי העעל"ט אפשר להכין מהן את המאכל החסר. ואם כי הם סגורים על מנעול ובריה בתוך המטבח החלבי, אבל מכיוון שהן פרווה, אין לכאורה שום מניעה מלהוציא אותן לאתקינו מהם סעודתא דמהימנותא. אשר על כן, שטח תחניתו בפניי, יועיל נא הרב ברוב טובו לתת לי את מפתחות המטבח החלבי בכדי להוציאן ממקומן לרווחת הקהל הקדוש, שאינו מוכן לוותר על קוצו של יו"ד בתורת מנהגי ישראל הקדושים.

אם כי שמא צדק בדבריו ונשמעים היו על לב, אבל אני, דעה אחרת הייתה עמדי ותיכף הבהרתי לו ואמרתי שהדבר אינו בא בחשבון כלל ועיקר, מכיוון שהוא נוגד את 'נוהל הכשרות' שקבענו שאין להעביר ממטבח האחד למשנהו, גם אם הן פרווה. לכן, עם הצער שבדבר, לא יעלה על הדעת ולא יבוא לעשות כדבר הזה! והוספתי, כי וודאי **אותם אנשי כנה"ג והשו"ע אשר הורונו לאכול ביצים ביום השבת יסכימו עמנו שבכגון דא אסורים הן באכילה, וכשם שמקבלים שכר על הדרישה כך נקבל שכר על הפרישה.** ולכן בשבת זו לא נאכל ביצים ויהי מה. והוא רחום יכפר עוון וכו'.

לשבחו של בעל האכסניה ייאמר שהבין העניין והסכים עמי, אם מרצון אם מדעת או בלית ברירה. אולם, באיזו דרך שהוא נודע הדבר לכמה יראים ושלמים אורחי המלון, אשר מנהג ישראל להם תורה, וכעבור מספר דקות היה אולם הסעודה כמרקחה, למה לאסור אם אפשר להתיר, ולמה להתיר אם מעולם לא היה אסור, למה להכניס 'נוהלי כשרות' על חשבון מנהגי ישראל תורה, ולמה.... ולמה....

קמתי בעוז, ואמרתי: "מורי ורבותי! פינחס היה קנאי גדול והרג את זמרי בן סלוא ואת כזבי בת צור, ומובא בכל הספרים הקדושים שהקריאה מעורר הזמן, והרי פרשת פינחס קראנו היום, אשר על

פשיטא ואין צריך לומר ש'קנאות' אינה זריקת אבנים בשבת, או לבייש הזולת ברבים בתירוצים של מצוות שפיות דמים וכדומה, שאין לך מצוות גדולות מאלו, והרי 'כל העוסק במצווה פטור מן המצווה' [מן העבירה], אשר על כן לא חל איסור מוקצה של זריקת אבנים בשבת במקום מצוות נשגבות אלו...

חלילה וחלילה לא זו כוונת התורה בערך הקנאות, לא מיניה ולא מקצתה. פירוש הקנאות האמתית אפשר ללמוד ממעשה שהיה, וכך היה:

אתקינו סעודתא שלימתא

בראשית דרכי בשדה עולם הכשרות, אינה ה' לידי להכשיר בית אכסניה ומלון גדול באחד מפסגות הרי שוויץ. יצאתי עם קומץ משגיחים קטן לקראת ההכשרה, שכפי ששיערתי אכן הייתה מלאכה קשה מנשוא, לפי כל דקדוקי ההלכה השונים. בריך רחמנא אשר מלבד כמה שריפות קטנות של מלתעות ה'ברענער', ועל הדרך גם קלקול של עוד כמה מכשירים שונים ומשונים, ולקינח עוד אי אלו נזקים קטנים פה ושם, גמרנו את ההכשרה בשעטומי"צ כבר ביום חמישי.

מיד עם סיום מלאכת הקודש נתמלאו שטחי המטבח עם עושי המלאכה, רב הטבחים ושר האופים, הם ומשמשיהם עם שלל תואריהם אשר השתלטו כל אחד על מקומו ומשרתו. זה במטבח החלבי בהכנה דרבה לארוחת הבוקר של יום המחרת, ומשנהו במטבח הבשרי בהתחלת בישולי סעודות השבת, מתוך משמני בשר ודגים וכל מטעמים ומעדנים, הרבה מינים עד האחרון שבלפתני התפוחין קדישין, כאשר לקיים את מה שנא' גם' מזה ומזה אל תנח ידך', עשו והכינו מכל מין ומין כמה וכמה סוגים כיד ה' הטובה עליהם.

כמובן שהכל נעשה לכבוד שבת ולא להנאת הגוף חלילה, כלל ועיקר... וכמעשהו של רב הטבחים כך גם מעשהו של שר האופים, שהיה עסוק ראשו ורובו באפיית החלות ובתריסר נהמי, ומיני מתיקה כדובשא לכבודה של שבת קודש.

בחסדי שמיא התנהל הכל על מי מנוחות על צד היותר טוב, ועל הצד המהודר ביותר, עד לבוקר יום השבת... בעת סעודת עתיקא קדישא בצפרא דשבתא, רבתה המבוכה. התברר למפרע שמרוב טרדות ההכנה שכחו לבשל ביצים עבור סעודת יום השבת אשר בשמו יכונה 'אייער מיט צוויבל' [סלט ביצים] שאכן מנהג ישן הוא מקדמת דנא, ויסודתו קודש מימי אנשי כנסת הגדולה ומוזכר בשו"ע (או"ח ריש סי' רצ, ובפמ"ג שם סק"א, ועי"ע בשו"ת רב פעלים יו"ד סי' כג, ויש בה כמה טעמים למילתא)

נו, אם רוב רובם של המלון היו יראים ושלמים חסידים ואנשי מעשה, שערו בעצמכם את גודל המבולקה והריתחא קדישא שאחזו בהם, ואכן בצדק. "הייתכן בשב"ק לא לאכול אייער מיט צוויבל?! היו לא תהיה!". הגדילו לעשות כמה 'אינשי דמעלי' שאיימו על בעל המלון בשבת [נ'ישט און שבת גערעט'] לתבוע כספם חזרה על ה'עוול' שנעשה עמם.

המעטה, אלא גם היטב חרה לנו הדבר הזה, איך יתכן שיהא לנו לראשונה שלא נאכל את החסיד'ש-מאכל בשבת. אמנם כעת, אחר ביאור הדברים, תנו נא לי כבוד הרב את הכבוד לומר לכם ישר כוח על כך". עוד הוסיף ושאל, האם בזה יזכו עכשיו למפרע לקבל עליהם דין 'קנאי'...

קנאות אמת - לפני משורת הדין

היוצא לעניינינו, כל יהודי ויהודי באשר הוא, לו ירצה יוכל לזכות להיות קנאי כפינחס, והוא דבר השווה לכל נפש, ללא חרב וללא רומח וחנית (וגם ללא אבנים בעצם יום השבת קודש...) והיינו על ידי שבכל דבר שימצא בו להתנהג למהדרין לפני משורת הדין ולהתחסד עם קונו ויוצרו, יתגבר ויעשנו בעוז.

והדברים אמורים הן בדברי הרשות שלא יהא ר"ל 'נבל ברשות התורה' (רמב"ן ויקרא יט ב, עיי"ש) והן בגדרים וסייגים שיקבל על עצמו לסייע לו בעבודת ה' ובקיום מצוותיו, אם יעשה יתר מהמוטל עליו ויותר מחובתו בבחינת 'לפנים משורת הדין' - יזכה ויתנוצץ בו על ידי זה קנאותיה דפינחס קנאה, וזו הדרך לקיים המצווה הנדירה לקנא את קנאת ה' צבאות, ותורה לא בשמים היא או בקדושי עליון, אלא בלבבך לעשותו, ולב יודע מרת נפשו, היכן ובמה יוכל להתהדר עם בוראו להיות קנאי לה' ולתפארתו.

ומאידך, פרשה זו יפה נדרשת לכל מי אשר בשם 'קנאי' מכנה עצמו שלא כדין, אשר רומח לו בידו לרמוס בהן את הזולת ביד קשה ובזרוע נטויה, אבל מעצמו אינו דורש מאומה. ידע וישכיל כי לא בכל דרך וצורה נוטלים את נזר הקנאות ולא כל מי שרוצה לטול יבוא ויטול כפי תאוותו ונטיית לבבו, הקנאות אמורה בתורה במעשה דפינחס יסודה להוסיף על מצוות התורה ולהחמיר בפרטיה ובהלכות שאין מורין כן לפני משורת הדין הם, ולא חלילה לגרוע ממצוות ה' או גרוע מכך.

ויעמוד פינחס ויפלל

נעים זמירות ישראל אומר בתהילים (קו ל) "ויעמוד פינחס ויפלל ותיעצר המגיפה". ומובא ב'שפת אמת' (תרמד) שפינחס לא לקח הרומח בידו כמצוות אנשים מלומדה ובלא התבוננות, אלא פינחס לקח החרב כששפתותיו מנענעות בתפילה ובתחינה, וכרמוז בכתוב (תהילים קמט ו) "רוממות אל בגרונם וחרב פפיות בידם", שאותם חסידים המהוללים זוכים לחרב ע"י תורה ותפילה שבפיהם, כך זכה פינחס לרומח ע"י תפילה, ועל דא נאמר "ויעמוד פינחס ויפלל". עכת"ד. [וי"ל ע"פ דבריו ש'רומח' במס"ק עם הכולל עולה 'תפילה' במספר קטן, לומר כי הרומח כלל בתוכה גם מידי אחרינא והיינו תפילה, וכן בדברינו 'ויפלל' גם הוא במס"ק עולה רומח עה"כ וכנ"ל שעם הרומח היה פילול והיינו תפילה, והנה כי כן גם 'פגיעה' במספ"ק כנ"ל עה"כ]. (וראה עוד בגמרא ברכות ו: ובסנהדרין פב: ובשמות רבה לג ה, האי ויפלל היכי דמי אם הכוונה לתפילה או למיצוי דין ושפטים).

מוצאי מנוחה אור לב' אדר ב' תשמ"א, זכה לתואר 'ליל הבדולח',

כן זקוק אני בדחיפות לכמה 'קנאים' לדבר מצווה ומי לה' אלי...". אהה לזה כבר היה ביקוש רב... לפתע התחלתי לדבר 'דברים של טעם'...

בבת אחת נהפכתי להיות רבי עם חסידים נערצים... וכולם כבמקהלה וכמקשה אחת נענו לקראתי ובאש קודש נזעקו: "את מי צריכים להרוג... מי הוא זה ואיזהו והיכן הוא..." "את היצה"ר!", עניתי, "והוא נמצא בתוכם ממש!, אם תעשו כן, ותהרגוהו, תזכו להיות קנאים אמתיים! תתפלאו לשמוע, אך כן הוא, בכדי להיות קנאי כפינחס אין חובה רק להרוג, אלא בכל דבר שהאדם מחמיר בו לפני משורת הדין זוכה הוא להיות קנאי... שהרי ה'לפנים משורת הדין' הוא בבחינת 'אין מורין כן' כבמעשה פינחס".

סיימתי את נאומי למול עשרות האברכים ה"קנאים": "לכן, מצווה הבא לידיכם אל תחמיצוהו, נוותר לפני משורת הדין על אכילת הביצים לטובת נוהלי הכשרות שהם 'משמרת למשמרת' לפני משורת הדין, ויסודם קודש במטרה לשמירת צביון המאכלים, ותקראו קנאי אמת". והוספתי: "אם אין ברצונכם להיות קנאים, אזכה אני להיות קנאי ואת הביצים לא תקבלו!". דממה שררה בכל הציבור שהפנימו את המסר, ולרבים מבין האורחים היה זה לראשונה בחייהם שלא אכלו את ה'אייער מיט צוויבל' בשבת, ואני הקטן ביניהם.

סיימתי את דברי בפני הקהל הקדוש בפאתי ההיכל של ה'אייער שול' בקראקא ב'שמע מינה' מאותה עובדא: כך היא דרכה של כשרות וחובתה - להתנהג בה לפני משורת הדין, ולא כל מה שמוותר יש להתיר. וטעם הדבר, שהרי פרצה קוראת לגנב, ואם נתיר הפעם פרווה לא מן הנמנע שבעתיד יעבירו ויערבבו בין הצדדים מדעת ושלא מדעת, תערובות דבר איסור ממש. לכן, 'נוהל כשרות' הוא הערובה היחידה שיהיו המאכלים על טהרת המהדרין, וכבר אמרו חז"ל (שבת קה:): כך אומנתו של יצה"ר היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו וכו'.

כך גם בדבר הזה אם רק ניתן פתחון-פה כלשהו להתחיל בהיתר, סופו חלילה באיסור ממש, בעירוב של בשר וחלב חלילה. ובפרט לפי המובא בספרים שאם בכל מצוות התורה חשוב ענין 'המשמרת למשמרת', הרי במידי דאכילה על אחת כמה וכמה כי אכילת תיעוב אפי' בשוגג גורם טמטום חלילה, וטעון מירוק ותשובה כמו במזיד, מה שאינו בכל שאר איסורים שנעשו בשוגג (ראה אוה"ח ויקרא יא מג), וכעין זה ששינוי (חולין לו:): מעולם לא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם, ולהיפך ללא נוהל הכשרות הוא כפתח פתוח לשוויה נפשית כחתיכא דאיסורא. ה"י.

הרי לפנינו קנאות אמיתי, קנאות של 'אין מורין כן' - לפני משורת הדין שנלמד ממעשה פינחס.

כשסיימתי את דברי נשמע לפתע קול מפאתי ההיכל לעבר הקהל הקדוש 'אוי, רבי אדאנק, ישר כוח. אני ומשפחתי היינו בין האורחים באותו מלון בשוויץ בשבת ההיא עליה סיפר הרב. מעולם ועד הנה, לא הבנו לנכון על מה יצא הקצף ולמה מנעתם מאתנו את אותה מאכל שבת קדום. ולא זאת בלבד שלא התפעלנו מהפסק בלשון

בסוף תפילת ערבית עת 'ויהי נועם נשבת במוצאי שבת' פרצו הרשעים את דלתות ביהמ"ד בחזקה ובקול רעש גדול. הציבור הק' שאחז באמצע עניית 'אמן יהא שמייה רבה' הסתובב לעבר הפתח וענו וצעקו כולם

כתונת פסים נקיים מכל כלי משחית ומוקצה, גבר על תאוות הנקם של אותם נבערי דעת חבושי זיין ונושאי חיצים ורומחים. כולם כאחד הם וקציניהם ללא יוצא מן הכלל קיימו 'פליטה גדולה' ובמנוסה רבה סובבו אחור ולא נשאר מהם עד אחד, עד כלות התפילה, אז אזרו שוב אומץ אכזרי נכנסו שוב לביהמ"ד הפליאו את מכותיהם שאין בדומה להן, עקרו מזוזות וביזו ספרים ר"ל כיד מסורת עקירת הדת הטובה עליהם ה", ולא נותר בהיכל דבר אחד על מקומו. נורא ואיום. על כל פנים שמע מינה, כח התפילה היא הקנאות המועילה. ה'יהא שמייה רבה מברך' הוא החרב וחוד החנית שראוי לעשות בהם נקמה בגויים תוכחות בלאומים. הווי אומר, שקנאות לשמה - היא גם תפילה.

ויהי רצון שבעגלא ובזמן קריב, יתגדל ויתקדש שמייה רבה, אמן.

(קטעים נבחרים משיחת גאב"ד חרדים)

ולא לריק. בתקופה שקודם לה ערכו כלל ישראל מצוות מחאות רבתות בחוצות ירושלים, על גזירות רדיפות הדת בעניינים שונים, וכנקמה או כהתראה נמנו וגמרו במשטרת הרשע לעשות פוגרום כפשוטו וכמשמעו באותו מוצאי-שבת-קודש פר' פקודי בביהמ"ד תולדות אהרן שבירושלים עיה"ק.

הרשעים פרצו להיכל הקדוש, הרסו ולא חמלו הכו וחבלו בזקנים עם נערים באכזריות מופלגת. אותם רשעים חיללו שבת בפרהסייה והגיעו בהמוניהם לרחובות השכונה כבר בעצם יום השבת ברכב ובפרשים כמיטב המסורת הידועה לשמצה בקמיהם. הציבור הק' שנחרד מביזוי כבוד השבת התקומם והחל למחות, אך כ"ק אזמו"ר זצ"ל הורה בתוקף שלא להילחם בהם מטוב ועד רע, וצווה לקיים מצוות המחאה ע"י אמירת תהילים ותפילה. לאחמ"כ זקני הק' סגר את עצמו עם קהל מרעיו וחסידיו בביהמ"ד לסעודה שלישית ברוב עם, והתחילו זמירות כשרוממות א-ל בוקע מפי גדולים וקטנים ועושה רעש במרומים, בצירוף תפילה ובכייה לנורא עלילה, על אותם רשעים שיזכו לחזור בתשובה.

זכורני כי נשפכו שם דמעות כמים, וההתעוררות הייתה עצומה מה שאין הפה יכול לתאר. אחר ברכת המזון כשהחלו בתפילת מעריב, החלו הם במסע האכזרי שלהם, בזמן שכולנו מלוכדים בתוך ביהמ"ד אין יוצא נכנס ובא ומבחוץ כיתרו את ביהמ"ד - מאות אכזריים מושפלים ואש בעיניהם. בראשונה זרקו לפני ביהמ"ד דרך החלונות רימוני גז מדמיע [במטרה לכאורה, להגביר בכיותינו עליהם בתפילה שישבו בתשובה ואכן הצליחו בכך מעל ומעבר, ונתקיים בנו בהידור מאה"כ (תהילים קיט קלו) 'פלגי מים ירדו עיני, על [אותם ש] לא שמרו תורתך', אי נמי, מחמת אותם שלא שמרו תורתך...]

בסוף תפילת ערבית עת 'ויהי נועם נשבת במוצאי שבת' פרצו הרשעים את דלתות ביהמ"ד בחזקה ובקול רעש גדול. הציבור הק' שאחז באמצע עניית 'אמן יהא שמייה רבה' הסתובב לעבר הפתח וענו וצעקו כולם לעומתם כאיש אחד בקול אחד לד' אחד יהא שמייה רבה מברך' בקול חוצב להבות אש...

קול התפילה של אותם עשרות אנשי ירושלים הטהורים, לבושי

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

פנה אליו הצאנזער רב בשאלה נוקבת: "הרי מינו אותך לרב בקראקא. לשחיטה, לעירוב, למקוואות, לבתי הדין - לכל ענין יש מומחה, אם כן במה אתה רב בקראקא?!" רבי שמעון סופר בקדושתו העצומה וביראת השמים הצרופה שלו לא השיבו. הוא רצה שהצאנזער רב יענה ואמר: "אדרבה, יגיד כבוד הרב, במה אני רב בקראקא?"

הגה"צ רבי אהרון טויסיג שליט"א על אהבת ישראל

"איש אשר רוח בו" (במדבר כ"ז, י"ח)

כל אחד ואחד יכול לפעול גדולות ונצורות על ידי חיזוק ועידוד הזולת. נתאר לעצמינו כמה בעלי בתים היו יכולים להתחזק במצבם הרוחני, אילו היו שומעים דברי חיזוק אמתיים בשנותיהם הצעירות, כשנפשם היתה צמאה לאיזו מילה של חיזוק והערכה. כמה משפחות היו משפרות את עצמן בכל המובנים הרוחניים, אם היו שומעות איזו מילה טובה ומעודדת.

גדולה עד מאד זכותו של המזכה את חברו לשפר את רמתו הרוחנית. אמרו חז"ל (בבא מציעא שם): "כל המלמד את בן עם הארץ תורה, אפילו הקדוש ברוך הוא גוזר גזירה, מבטלה בשבילו, שנאמר (ירמיהו טו, יט): 'ואם תוציא יקר מזולל, כפי תהיה'."

והרד"ק שם מפרש: "אם תטריח עצמך עליהם להחזירם למוטב ותוציא יקר מזולל, שתוכל להשיב הרשעים שהם זוללים להשיבם טובים ויקרים, 'כפי תהיה' - מה שתגזור ותאמר יתקיים, כאילו אני אומר אותו."

אדם שמשפיע על אחרים להתעלות ברוחניות, עומדת לו זכות גדולה ועצומה, המילה שלו חשובה בשמים, עד כי מתקיים בו "צדיק גזור - והקדוש ברוך הוא מקיים."

אין להימנע מלהאיר פנים ולחזק את הזולת

אל יאמר האדם בליבו, כיצד יכול אני לעודד את רוחו של אדם במילות עידוד וחיזוק? הרי בקלות רבה עלול אני להיכשל בדברי חנופה או בדברי גוזמא, או אשנה מן האמת. ואם אכשל בעוון של שקר, הרי יצא שכרי בהפסדי...

מחשבה זו - מחשבת פסול היא! וראיה לדבר, שהרי רבנו הקדוש עצמו לא חשש לכך. הוא עמד וקרא לאדם בעת שהיה נחות דרגה בתואר המופלג 'רבי', ולא חשש שמא הוא מגזים וחוטא לאמת. הוא ידע בברור שבינתיים תואר זה אינו הולם אותו, אך בד בבד גם ידע שעל ידי כך יעודד את רוחו, ויעורר בו הניצוץ היהודי המוסתר בליבו, ויפיח בו רצון לשוב אל ה' ולהתעלות במדרגתו הרוחנית, כפי שאכן קרה.

כבר לפני שנות דור התאונן המורה הגדול, ה"חפץ חיים" זצ"ל,

מרי דשמעתתא של דיני בין אדם לחברו, על תופעה רווחת שהיא בגדר רעה חולה, שכשמבררים אצל אדם על שידוך מסוים, הוא מנסה להשתמט בתואנות שונות, או שאומר שגדר על עצמו להימנע מלמסור מידע מטוב ועד רע, וזאת מחשש שיאלץ להיגרר לגוזמאות ולשקרים ואף ללשון הרע.

צא וראה, האדם הזה שכל כך מקפיד על דיבורו, לא ימלט שבהזדמנויות אחרות הוא יפספס עם חברו במשך שעה ארוכה דבורי הבל ורעות רוח, לשון הרע ורכילות, שקרים, ליצנות וחנופה וכל דבור האסור. ורק כשמגיעה שעת מבחן וצריך לעזור לזולת, לומר כמה מילים טובות על אדם - לפתע הוא מתעטף בצדקות מעושה...

במשך הדורות ראינו איך צדיקי ישראל היו מחזקים ומעודדים את בני ישראל, גם כאלה שלא היו יראים ושלמים, ואפילו כאלה שהיו רחוקים מדרך הישר, והכל כדי להחזיר אותם ואת בני ביתם למוטב. שמענו עדויות נאמנות שכך היה אצל אדמו"ר הרה"ק ה"אהבת ישראל" זצ"ל, שהיה נוהג ללסוף את פניהם של יהודים שבאו להסתופף בצילו, גם כאלה שלא היו במדרגה רוחנית גבוהה במיוחד. בזכות קרבתם אליו ובזכות האהבה הגדולה שהקרין אליהם, זכו להקים דורות ישרים, ובניהם ונכדיהם גדלו לחסידים ואנשי מעשה עובדי ה' יראים ושלמים.

זה הספר של רבי אליהו חיים!

בספר "עובדות והנהגות לבית בריסק", מובא ספור מעורר עד מאד על רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל, רבה הגדול של לודז':
רבי אליהו חיים מייזל נקרא אליהו על שם הגאון מוילנא, וחיים ע"ש רבי חיים וולוז'ינער.

הוא היה רב גדול ועסק רבות במעשי חסד. פעם בשעת אסיפת רבנים דפק על השולחן ואמר את המילים הבאות: "יהודי שסוגר את הגמרא כשיהודי מבקש ממנו טובה - הגמרא אינה סגורה, זו גמרא פתוחה! אך אם יהודי מבקש ממנו טובה, והוא אומר: 'איני יכול לסגור את הגמרא' - הגמרא שלו אינה פתוחה, זו גמרא סגורה!".

רבי אליהו חיים היה בידידות עמוקה עם ההיליגער אחיעזר, רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל מוילנא, שהיה אביהם של יתומים, אביהם של בני הישיבות בכל המקומות, ויחדיו עסקו בעסקנות למען הכלל. הוא שלח את ספרו "אחיעזר" לרבי אליהו חיים.

פעם פגש בעל האחיעזר ברעו רבי אליהו חיים ושאלו: "היכן הספרים שלך?"

הכניס אותו הרב מייזל לחדרו והראה לו - "פה יש מכתבים של אלמנות, של עניים, של חולים, של שבורי לב, לזה עזרתי בכסף, לאחר במילים טובות... אלו ספרים שלי".

למראה מכתבים אלו נענה רבי חיים עוזר: "אני חוברתי שלושה ספרים, מלבד שאר כתבי יד, לרבי חיים אליהו יש כתבים רבים, אבל עתה ראינו את הספר אמיתי, זה הספר של רבי אליהו חיים!".

בינו נא - ודאי סבר רבי חיים עוזר, שהוצאת ספרי חידושי תורה ופולפולים מבטאת את גדלותו של האדם, אם ה' נתן לאדם לחדש חידושי תורה - אשריו ואשרי חלקו, ומיום שחרב בית המקדש אין לו לקב"ה אלא ד' אמות של הלכה בלבד... אך שמחת שבורי לב ונדכאי רוח היא התפקיד האמיתי הגדול מכך. צריך ללמוד, צריך לכתוב חידושי תורה, אך חשוב אף יותר מכך לתמוך בנדכאים!

במה אתה רב?

בעניין זה נביא מעשה בהיליגער צאנזער רב, בעל ה'דברי חיים' זצ"ל:

ה'דברי חיים' הקדוש, השקיע כוחות עצומים כדי שימנו את רבי שמעון סופר, בנו של ה'חתם סופר', לרב בקראקוב. ואכן קהילת קראקוב זכתה, שרבי שמעון סופר כיהן כבוד ברבנותה.

לאחר תקופת מה פגש ה'דברי חיים' בר' שמעון סופר, והתעניין על הנעשה בקראקוב.

הוא פרט ושאל: "מה קורה בעניין השחיטה בעיר?"
"מינינו שוחטים המקפידים על קלה כחמורה מדקדקים ביותר, ומורה הוראה מומחה בודק את סכיניהם", נענה ה'מכתב סופר'.

"ומה בדבר הערוב בעיר?", המשיך הרבי מצאנז לשאול.
"בקהילתנו יש יהודי מומחה בהלכות עירוב, וכל שבוע הוא בודק את הערוב תחת אחריות", השיבו הרב החדש.

"ומה קורה בתחום המקוואות בקראקוב?"
"שני דיינים מלומדים, היודעים היטב את כל ההלכות, הולכים

בשעת אסיפת רבנים דפק על השולחן ואמר את המילים הבאות: "יהודי שסוגר את הגמרא כשיהודי מבקש ממנו טובה - הגמרא אינה סגורה, זו גמרא פתוחה!"

בקביעות לבדוק שהמקוואות מתנהלים על פי ההלכה הצרופה".
וכך המשיך הוא לחקור, וראה שלכל ענין הלכתי מצא הרב מקראקוב דיין, מורה הוראה או מומחה, ועליהם הטיל הוא את האחריות לענייני הקהילה.

פנה הצאנזער רב אל הרב: "קראקער רב, לשחיטה יש לכם מורה הוראה, לערוב יש לכם מומחה, למקוואות יש לכם דיינים בקיאים, ומה ביחס לדיני תורה?"

"יש לי בית דין בהרכב של שלושה דיינים היודעים חושן משפט מכריכה לכריכה, מוראדיג!", סיפר הרב בשמחה.

פנה אליו הצאנזער רב בשאלה הנוקבת חדרי בטן: "הרי מינו אותך לרב בקראקא, לשחיטה, לערוב, למקוואות, לבתי הדין - לכל ענין יש מומחה, אם כן במה אתה רב בקראקא?!"

רבי שמעון סופר, בקדושתו העצומה וביראת השמים הצרופה שלו לא השיבו. הוא רצה שהצאנזער רב יענה לשאלה אמתית זו ואמר: "אדרבה, יגיד כבוד הרב, במה אני רב בקראקא?"

"להחיות שבורי לב ולהרנין נדכאי רוח - זה תפקיד הרב!", הכריז ה'דברי חיים'.

ורבי שמעון ענהו בשקט: "את זה אני משתדל לעשות בקראקא!"
בנו האהוב של מלאך אלוקים ה'חתם סופר', הגאון הקדוש רבי שמעון סופר, שר התורה, צדיק יסוד עולם, שכל צדיקי הדור ללא יוצא מן הכלל חיבבוהו חיבה יוצאת דופן, במה הוא רב? - להחיות שבורי לב, מוראדיג! "את זה, ברוך ה', אני משתדל לעשות..." - מילים פשוטות, אך מבטאות כל כך הרבה... זהו תפקיד הרב!

איש לרעהו יעזורו - ביקור חולים

הקב"ה נתן לנו אין ספור אפשרויות לתמוך בשבורי לב: בעניים, בממתנים לישועות. ולוואי נזכה לקיים מצוות חשובות אלו, נשכיל להקדיש לאחד מהם מספר דקות, לשמוע את דבריו, להקשיב בשימת לב, לומד מילה טובה, ואם נוכל לסייע - במעשה.

(מתוך כבודם של ישראל)

התפלאו אנשי החברא קדישא ואמרו לרבי משה: הרי היהודי התחנן במכתבו שינהגו בו כן על מנת שתהא לו כפרה על עוונותיו, ומדוע לא נרחם עליו וננהג עמו כן? השיב רבי משה: מתפקידנו לשמור ולקיים מה שאומרת ההלכה ולא מה שהוא אומר!

מקיים מצות ורצון הבורא לא מפסידים רק מרויחים!

הרב בנימין בירנצוויג

"פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרָן הַכֹּהֵן" (במדבר כ"ה, י"א)

מפרשי התורה טרחו לבאר מדוע הוצרכה התורה לייחס את פנחס עד אהרון הכהן, והלא די היה לומר שהוא בנו של אלעזר הכהן? הכלי יקר מבאר את הדבר באופן שיש בו הסתכלות נכונה ואמיתית על אופן עבודתנו בעשיית המצוות, והוא מבאר שהתורה כתבה כל זה לספר בשבחיו של פנחס, שאף שהיה בן של אלעזר שלקח לו מבנות פוטיאל שפיטם עגלים לעבודה זרה, לא פחד שילעגו עליו ליצני הדור על כך שהנה מי שאביו נשא בת כומר לע"ז, ילך ויקנא קנאת ה' ואף שהיה בן של אהרון שעשה את העגל ויאמרו לו אותם ליצנים, והלא אתה בן בנו של אהרון שפיטם עגלים לע"ז, ומה לך לקנאות קנאת ה' ואף שידע פנחס כל זה, הלך בראש מורם לקנאות קנאת ה' צבקות, ולא חשש על כבודו!

וזכה פנחס, שממעשהו זה לא רק שנגרע מערכו וכבודו, אלא נתרבה כבודו לעין כל לדורות עולם וזכה למעלות רבות בזכות מעשהו זה. ללמדנו, שיש לאדם לעשות את מצוות הבורא יתברך, ואף במקום שהוא חושש שקיים המצוות יגרע מכבודו או שחושש שיפסיד מקיים המצוות, יש לו לידע! שמקיים מצוות ה' יתברך לא מפסידים!! ולא ניזוקים! רק מרויחים ומתגדלים!

שהכיר את מערכות העיר המבורג נרתע ונפחד כולו, הוא ידע את מעמדו הרם של הגביר הזה שהוא היה 'הבעל בית' בהמבורג וכולם יראו מכבודו, והנה מגיע רב צעיר וכבר ביום הראשון מזמינו ברוב 'חוצפה' לדין תורה בגלל איזו אשה מן השוק. אבל הרב הפציר בו כי עליו לקיים דבריו מידיית וללכת להזמינו לדין תורה, הלך השמש וכשרעד בכל גופו העביר לגביר את הזמנת הרב לדין תורה. שלח הגביר לומר לרב שכשיהיה לו פנאי ישקול לבא לביתו, ניסה הרב לשדל את האשה לדחות את הדין לזמן אחר אבל האשה התעקשה שלא לדחות, אמר הרב לשמש שילך לגביר לומר לו שאין אפשרות לדחות וחייב לבא היום, השמש בלית ברירה שאבריו נוקשים זה לזה העביר את הדברים לגביר הגדול, והוא ענה ברוב עזות: תאמר לרב הצעיר כי אני הגביר של המבורג והוא עודנו אורח כאן, ואני יבא כשיתאפשר לי הדבר ואיני יודע לומר הזמן!

חזר השמש ואמר לרב הדברים, קם הרב ממקומו ואמר חזור אל הגביר ואמור לו 'שאמנם הוא הגביר של המבורג אבל אני מהיום הרב של המבורג, והוא חייב להתייצב לדין תורה כפי שבקשתי עוד היום, ואמנם צבא וחילים אין לי להביאו, אבל יש בידי שלש מילים 'ח-ר-ם' שבידי לשלוח עם השמש ולא כדאי הוא הדבר'. השמש חזר לגביר ובקש סליחתו על אשר הוא נאלץ לומר לו דברים כאלו וכו', ואחר שבקושי הצליח להוציא המילים מפיו, קם מיד ועזב את בית הגביר לפני שיראה בהתפרצותו וכעסו הרב.

והנה לא עברה שעה ובפתח ביתו של הרב מופיע הגביר הגדול מלא

מעשה יקר הממחיש לנו עד מאד כי אין לחשוש להפסד מקיים מצות ה', סיפר מרן הסבא מנוברדוק זצוק"ל בספרו מדרגת האדם (דרכי החיים פ"ג): בעיר המבורג שבגרמניה התמנה רב צעיר לימים, ביום הראשון לבואו לעיר עוד לפני שהספיק לנוח ולהתארגן בבית שהוכן עבורו, והנה דפיקות בדלת הבית.... ובפתח אשה שנראית פשוטה במלבושיה, ובפיה תביעה מהרב להביא את פלוני שהיה הגביר של העיר המבורג לדין תורה על ויכוח שיש ביניהם. הרב שעדיין לא הספיק לנוח ולהתארגן, ניסה לשכנע את האשה אולי ענין זה יוכל להמתין עד למחרת, כאשר ינוח מטורח הדרך ויהיה פנוי יותר לדון בדברים. אבל האשה בשלה, היא רוצה עכשיו ומיד דין תורה!

בלית ברירה קרא הרב הצעיר לשמש שמונה לשמשו, ואמר לו שילך לגביר הגדול ויזמינו לדין תורה בגלל טענות האשה שלפניו, השמש

המושל התרגש מאוד מעוז רוחו של הרב מטשעבין ומכנותו הבלתי מתפשרת, ואמר לו: "מרכין אני את ראשי בפניך איש האמת...!", והורה מיד להכפיל את קצבת ראשי הבקר לשחיטה לקראת חג הפסח

העסקן שהתקבל אצל רבי חיים עוזר, ולא התקבל אצל הרב מבריסק

מתפשרת, ואמר לו: "מרכין אני את ראשי בפניך איש האמת...!", והורה מיד להכפיל את קצבת ראשי הבקר לשחיטה לקראת חג הפסח.

עסקן שאינו נמנה על החוגים החרדיים, הגיע ל'בריסק' וביקש להתקבל אצל מרן הרב מבריסק זי"ע ולהשמיע בפניו את האידיאולוגיה שלו, אולם הרב סירב לקבלו. עסקן זה הביע את פליאתו בפני מקורבי הרב, על כך שהוא מסרב לקבלו: "הנה זה עתה באתי מ'וילנא' ומרן הגאון רבי חיים עוזר גרודז'נסקי קיבלני בסבר פנים יפות, אם כשר אני אצל רבי חיים עוזר, מדוע פסול אני אצל הבריסקער רב?!". פנו התלמידים אל הרב מבריסק והציגו בפניו את פליאת העסקן, "הרי כולם סומכים על רבי חיים עוזר, ואם הוא כיבדו, מדוע הרב לא חשש לפגוע בו, הרי יתכן שהוא יסיק מסקנות נגד הציבור החרדי...?" "אדרבה" - ענה להם הבריסקער רב - "בעיני רבי חיים עוזר הוא הרבה יותר פסול...", והסביר: "רבי חיים עוזר קיבל אותנו מפני שהוא חשש שאם יסרב לקבלו, הוא עלול לפגוע בציבור החרדי... אני, איני חושד בו כל כך, איני מאמין שבגלל סירובי לארחו, הוא יתנקם בציבור החרדי, אם כן" - סיכם הרב - "אני מעריכו יותר מרבי חיים עוזר...". כאשר חזר אותו עסקן מבריסק לוילנא, נכנס שוב לרבי חיים עוזר, והתלונן בפניו על כך שהרב מבריסק סירב לקבלו... ענה לו רבי חיים עוזר: "יש בדורנו איש אמת אחד, הרב מבריסק, הוא כולו אמת, איך אתה בא בטרוניא נגדו?!".

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

הרב ישראל ליוש

"לכן אמר הנני נתן לו את פְּרִיטֵי שְׁלוֹם" (במדבר כ"ה, י"ב)

מעלת השלום, אומר מרן הסטייפלער זי"ע בספר 'קריינא דאגרתא', מנוגדת לכאורה למידת הקנאות. מי שעוסק בקנאות, נראה כי מפסיד בזאת את מידת השלום. לכן הבטיח הקב"ה לפנחס שכיון שהקנאות היתה קנאת ה', והשיבה את חמתו מעל בני ישראל, בדין הוא שלא יפסיד את מעלת השלום, והרי היא נתונה לו במתנה, אף שמצד הטבע פעולת הקנאות ממעיטה ממידת השלום. אם תימצי לומר בנו"א, עפ"י הפסוק (זכריה ח' ט) "והאמת והשלום אהבו", מידת קנאות שנובעת מאמת פנימית, ואינה קנאות מזויפת הנובעת ממידות רעות, אינה מנוגדת כלל ל'שלום'. אדרבה שתיים חוברות יחדיו, כי מקורן קדוש וטהור, וחזקה על פעולה שנעשית לשם שמיים שתתקבל על דעת כולם, ואדרבה "האמת והשלום אהבו".

בשנת תרצ"ט הגבילו השלטונות בפולין את השחיטה היהודית, הגבלה זו הקשתה מאוד על בני הקהילה, ובפרט לאור החומרה שלא לאכול את החלק האחורי של הבהמות מפני הקושי שבניקור החלב שבחלק זה, הנהגה שהצריכה שחיטה מרובה יותר של ראשי בקר. פרנסי הקהל השתדלו עפ"י בקשת רבה של טשעבין, הגאון רבי דב בעריש וינפלד זצ"ל, לעשות ככל שביכולתם לעקוף את גזירת השלטונות ולהשיג בשר כשר ומהודר לתושבי העיר. לקראת חג הפסח נקראו רב הקהילה רבי דב בעריש וראש הקהל ר' אבא מנדלבוים אל מושל המחוז, לדיון בנושא שחיטת הבהמות. "ידוע לי" - אמר להם המושל - "כי הקהילה היהודית זקוקה לכמות גדולה של בשר לקראת חג הפסח, מסכים אני להגדיל את מכסת ראשי הבקר לפי הצורך, בתנאי שאחרי החג תחפשו דרך להתיר את ניקור החלק האחורי של הבהמה, כך שיופחתו ראשי הבקר לשחיטה...". שקט מתוח השתרר בחדר, ולאחר כמה רגעים הפך אותו ראש הקהל בכמה שאלות ששאל את מושל המחוז על התנאי שהציב. או אז חשש רבי דב בעריש כי ראש הקהל עלול להתפשר עם המושל בעניין, ומיד קם והצהיר בתקיפות: "בשום פנים ואופן לא אתיר לנקר את החלק האחורי של הבהמה, נושא זה אינו ניתן כלל למשא ומתן, לא יהיו בזה פשרות כלל וכלל...". המושל התרגש מאוד מעוז רוחו של הרב מטשעבין ומכנותו הבלתי

לכבוד מר הארי טרומן, הנשיא הנכבד, הבית הלבן, וושינגטון. בהיות ואני יהודיה שומרת שבת, אינני יכולה להפעיל אף מכשיר חשמלי בשבת קודש ומועד נאומך לא מאפשר לי להאזין לו, לפיכך, מבקשת אני ממך שהנאום יתקיים במועד אחר...

כיצד מכתב פשוט שינה את הלוח"ז בבית הלבן?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"תחת אשר קנא לאלקיו" (במדבר כ"ה, י"ג)

לכל אחד מאיתנו ישנם דברים שהיה חפץ לשנות. אם בחייו האישיים, אם ביחס לבני משפחתו וחבריו, ואפילו ברמה הציבורית. למשל, רוב בני האדם יודעים על שינוי מסויים שהיו רוצים לעשות בחייהם האישיים, שינוי רוחני או גשמי, תוספת שעת לימוד או, להבדיל, הכנסה נוספת. הם יודעים שהשינוי הוא טוב עבורם ויעיל להם, ובכל זאת - הם אינם עושים אותו...

כך גם ביחס לחברה: לרוב בני האדם יש רצונות נפלאים, לשפר את היחס עם בני המשפחה, הילדים, החברים בקהילה או בעבודה, או אפילו עבודת המידות פשוטה - לחייך יותר, לומר יותר מילים טובות, להפיץ אושר. ואפילו ברמה הציבורית - אנשים רוצים להפיץ רעיון חשוב, מסר מהדהד, משהו שנראה להם שישפר את פני האנושות - החל מרעיון רוחני וכלה במוצר גשמי. ובכל זאת, למרות השאיפות והכוונות הטובות, הרצון ההומה והרעיון הנפלא - זה פשוט לא קורה... וזה חבל, חבל מאוד. הבה ננסה לדמיין את פני העולם, אם כל אדם היה מוציא מן הכח אל הפועל את רצונותיו ומאווייו, החיוביים כמוכן. אנשים היו לומדים יותר, מתפללים יותר, מחייכים יותר ומאושרים יותר... אם כל אחד מאיתנו היה מיישם רק עשרה אחוז משאיפותיו ורצונותיו - העולם היה עולם נקי וחייכן, אנשים היו איכותיים יותר, ערכיים יותר, נפלאים יותר. זה היה משפר לנו בבת אחת את איכות החיים, ומשנה אותם לבלי הכר!

אז למה זה באמת לא קורה? למה לא כל אחד מאיתנו מיישם את שאיפותיו? למה אנשים - צעירים כמבוגרים, ילדים כנערים, מגיל בחרות ועד גיל זקנה, לא מצליחים להגשים את רצונותיהם? התשובה היא פשוטה: כי זה נראה להם פרויקט, משימת ענק, רעיון כבד. הם חשים שהסיכוי להצלחה קטן, ולכן מתאישים לפני הצעד הראשון... כלומר, המחשבה שאולי לא נצליח, שהסיכויים שלנו נמוכים, שאיננו מסוגלים להוביל את האתגר הזה להצלחה - עוצרת אותנו מלהתחיל, מלנסות, מלעשות פגיעה אחת בכיוון הנכון. נכון שלפעמים זה נכון, ולא כל אדם הוא בעל יכולת להפוך את העולם ממש, אבל הדבר שבוודאות אינו נכון - הוא המחשבה שאיננו יכולים לעשות את הצעד הראשון...

הרי כל אדם שיש לו רצון, שאיפה, חזון או תוכנית - יכול להתחיל.

צעד אחד, קטן, אבל דרמטי. להתחיל, לפעול, לעשות משהו. לא לחשוב שסיכויי ההצלחה נמוכים, לא לפחד אם זה ייכשל. פשוט לקפוץ למים, לנסות, לעשות צעד אחד!

אין זה משנה אם האתגר הוא להוסיף שעת לימוד יומית, וניתן להתחיל ב-10 דקות מדי יום, או בשעה פעם בשבוע. או שהאתגר הוא לכוון יותר בתפילה, ואפשר להתחיל בכמה קטעים. ואולי המשימה היא להתחיל לשמור את הפה והעיניים, ולהתחיל מיום אחד, משעתיים בכל יום. גם שאיפה לדעת את כל הש"ס, מתחילים לממש בבקאות במסכת או בפרק אחד...

אותו הדבר גם ציבורית או גשמית: אם אדם רוצה להפיץ ערך יהודי, הוא לא חייב להתחיל בשלטי ענק, אפשר להתחיל בפליירים קטנים. אם אדם רוצה לחזק יראת שמים, הוא לא חייב לצאת להרצאות באולמות ענק, אפשר להתחיל בשיחות אישיות מלב אל לב. ולחילופין, אם אדם רוצה להתעשר, הוא לא חייב לחפש השקעה שתניב לו מיליון שקל בחודש הראשון, אפשר להתחיל בלעבוד עוד שעתיים, או לעשות תוכנית חיסכון קטנה...

הצעד הראשון לא נראה משמעותי, אבל הוא הכי משמעותי, הכי דרמטי, הוא שקובע אם תגיע ליעד, או שלא תתחיל להתקרב אליו. בכל תחומי החיים, הצעד הראשון הוא המכריע, וכל מה שצריך הוא לעשות אותו, בלי להסתכל על הסיכויים, בלי לחשב את המסלול איך נגיע ליעד, בלי להתפלסף על האחוזים הנמוכים שאולי נצליח...

בפרשת השבוע אנו למדים על פנחס בן אלעזר, שהמדרש מגלה כי

הסיכויים כי מכתבה של הגב' ברל יזכה לגורל אחר - היו אפסיים ממש. אם היינו שואלים כל בר דעת, היה אומר שהמזכיר אפילו לא יטרח לקרוא את המכתב במלואו, כבר בשורה השניה ישליכנו לפח האשפה הצמוד אליו

להיות בבית ולעשות קידוש עם המשפחה - יאלצו לעבוד סביב נאום הנשיא! הרי זה קורע לב!

נטלה הגב' ברל עט ודף, ופשוט כתבה מכתב לנשיא:

'לכבוד מר הארי טרומן, הנשיא הנכבד, הבית הלבן, וושינגטון.

ראשית, אציין את תודתי לך על הנהגתך הנפלאה את מדינתנו, שאני נאמנת לה וחפצה בהצלחתה בכל מאודי. שמחתי לשמוע כי אתה מתעתד לשאת נאום שבועי, ובהחלט הייתי רוצה להקשיב לדבריך, לחוש חלק מהאומה...

אולם, בהיות ואני - ועוד אלפים כמוני - יהודים שומרי שבת, מועד הנאום לא מאפשר לנו זאת. איננו יכולים להפעיל אף מכשיר חשמלי בשבת קודש, ולכן לא נוכל להאזין לנאומך השבועי החשוב כל כך. לפיכך, מבקשת אני ממך שהנאום יתקיים במועד אחר, בתודה מראש! - כתבה, חתמה, ושלחה את המכתב בדואר לבית הלבן, לא פחות ולא יותר...

תיבת הדואר בבית הלבן, מקבלת מדי יום אלפי מכתבים. ישנם מזכירים שכל תפקידם הוא לפתוח את המעטפות השונות, לעבור על המכתבים, וב-95% מהם - לשלח אותם לפח האשפה הקרוב, בלי צורך בהתייחסות. אזרחים משועממים, ליצנים מצויים, אנשים מכל העולם שולחים מכתבים לנשיא ארה"ב, די פשוט להניח שאת רובם המוחלט הנשיא אינו קורא...

הסיכויים כי מכתבה של הגב' ברל יזכה לגורל אחר - היו אפסיים ממש. אם היינו שואלים כל בר דעת, היה אומר שהמזכיר אפילו לא יטרח לקרוא את המכתב במלואו, כבר בשורה השניה ישליכנו לפח האשפה הצמוד אליו. נו, עוד אזרח שמתלונן על משהו שלא נוח לו, יש אלפים כמוהו, כל יום ויום!

ובכל זאת, הגב' ברל שלחה את המכתב. צעד אחד קטן, משהו שבכוחה לעשות. אין לה קשרים, היא לא ראתה מעולם את הבית הלבן, היא אפילו לא מכירה מישהו שפגש פעם את הנשיא... יותר מזה, הרי מועד הנאום נבחר בקפידה בידי צוות מומחים, היעלה על הדעת כי אשה אחת תשנה את ההחלטה המקצועית? ובכל זאת,

12 ניסים נעשו לו, שבלעדיהם לא היה מצליח לקנא לכבוד ה'. ואם הבורא היה כביכול צריך לעשות לו 12 ניסים, ואם הוא יצא לדרך נטול כל יכולת להצליח - לולא ה' עמו ומסייע לו ב-12 ניסים גלויים, אז מה עשה פנחס?! בגין מה מגיע לו שכר כה רב המובטח לו - הרי עשה בקושי צעד אחד?!

האלישיך הקדוש מגלה דברים מרטיטים: פנחס זכה בשכרו על הצעד הראשון! הרי כל מה שיהודי עושה - ה' עושה עבורו. כל מה שאנו זוכים בו - אנו מקבלים במתנה. כל מה שנדרש מאיתנו - הוא הצעד הראשון, הקפיצה למים, ההתחלה. ואת זה פנחס עשה - ועל כך הוא זכאי לשכר, על הצעד הראשון שבסוף הוביל למהפך!

כי הצלחה, בכל תחום, אצל כל אדם, מתחילה בצעד אחד, לפעמים קטן, כמעט לא מורגש, אולם זה הצעד המכריע ביותר, הדרמטי, המשפיע, שבכוחו לשנות את העולם. כל מה שצריך לעשות - הוא את הצעד הראשון, בכל הכח, בכל העוצמה, בלי לחשוש, בלי לפחד. לעשות את הצעד הראשון - וה' יסייע בידינו להגיע ליעד, להגשים את שאיפותינו!

שורות מחוללות תהפוכות...

הנשיא ה-33 של ארצות הברית, הארי טרומן, יזכר בדפי ההיסטוריה כנשיא בתקופה רבת תהפוכות, שחולל שינויים רבים במדיניות הביטחון, החוץ והפנים, שינויים שהשפיעו על העולם כולו. הוא זה שקיבל את ההחלטה להשתמש - פעם אחת ויחידה בהיסטוריה האנושית - בפצצה גרעינית, אותה הטיל על יפן ובכך סיים את מלחמת העולם השנייה.

אין ספק, כי מהלכיו וביצועיו של הנשיא, באותה תקופה הרת גורל, עניינו מאוד את אזרחי ארה"ב באשר הם. כולם התעניינו לדעת מה תוכניותיו ומה הנשיא חושב, אומר או מבצע, ולכן הוחלט כי הנשיא ישא נאום שבועי לאומה, שישודר בכלי התקשורת, נאום בו יפרט על חדשות השבוע החולף ויפרוש את משנתו לקראת השבוע הקרוב.

מומחים ואנשי מקצוע נקראו אל הדגל, חישבו מהו היום הרצוי ומה השעה הרצויה, והגיעו למסקנה כי הזמן השבועי הנכון ביותר לנאום של הנשיא - הוא יום ששי בערב, בשעה 8 בדיוק. זה כבר זמן של סוף השבוע, אנשים נמצאים בבית רגועים, זה הזמן בו נאומו יזכה לשיעור ההאזנה הגבוה ביותר - זה הזמן המתאים!

כמעט כל האזרחים קיבלו את הבשורה בשמחה, רק מיעוט קטן, יהודים שומרי מצוות, שמעו את ההודעה בכאב עצור. לא, לא בגלל שתימנע מהם הזכות לשמוע את הנשיא, הם מוכנים לוותר עליה בחפץ לב למען שמירת השבת. אלא בגלל שיש יהודים כה רבים שמתקשים לשמור שבת כהלכתה, ועתה - הנסיון שלהם יגדל, ומי יודע אם יצליחו לעמוד בו. לא זו בלבד, הרי בכלי התקשורת ובצוותות הנשיא עובדים לא מעט יהודים, ועתה לא תהיה להם ברירה אלא לחלל את השבת!

כל יהודי נאנח לשמע הבשורה, אולם יהודיה אחת, הגב' ברל ע"ה, לא מצאה לעצמה מנוח. רבוננו של עולם, הרי זה חילול שבת המונו! כמה יהודים שרוצים לשמור שבת - ייכשלו, כמה עובדים שהיו שמחים

בגיל העמידה, המסתובב על הגבעה ופנס בידו, בעזרתו הוא סוקר את הגבעה, בוחן את אדמתה. הם התקרבו עוד, והופתעו לראות כי האיש הוא לא אחר מהגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל - הרב מפוניבז' שעלה ארצה, והוא זה שעומד על גבעה נטושה באישון ליל, פנס בידו, והוא מביט לכל עבר...

'נאבד לרב משהו?' - שאלו אותו הבחורים ביראת כבוד, 'ראינו שהרב עסוק בלחפש אחר משהו, בוחן את האדמה, מביט לכל עבר, כבר שעה ארוכה. אנו יכולים להצטרף ולסייע בחיפושים!' - הציעו מיד... 'אני לא מחפש, אני פשוט רואה!' - השיב הרב מפוניבז' קצרות, 'האם גם אתם רואים את אשר אני רואה?'

'איננו רואים דבר' - השיבו הבחורים במשיכת כתפיים, 'מה יש לראות כאן? רגבי אדמה, עוד ועוד ועוד, בגבהים משתנים לפי מבנה הגבעה. מה יש לראות כאן?'

התחייך הרב מפוניבז': 'רגבי אדמה? אוי, נו, האינכם רואים כי כאן יש חלקת אדמה מישורית - זה המקום המתאים לבנות היכל גדול ומפואר, שיכול לאכלס כמה אלפי תלמידים?' - אמר, והצביע על חלקת אדמה אחת. 'ומאיך?' - הוסיף מיד והצביע על מורד הגבעה, 'כאן ניתן לבנות חדרי פנימיה, כאן יישנו התלמידים. שאלתם אם אני מחפש משהו? בהחלט, עודי מחפש היכן יוקם חדר האוכל, הרי לא שייך לבקש מאלפי הבחורים לחפש משפחות שיארחו אותם!'

הביטו שני הבחורים זה בזה, ומפני הכבוד - לא הגיבו מילה, כשבתוך תוכם גוברות הפליאה והתמיהה. גבעת טרשים, עומד עליה יהודי באמצע הלילה, וטווה לו חלום: בית מדרש, אלפי תלמידים, חדרי פנימיה, יש לו בעיה היכן ימוקם חדר האוכל... הם ביקשו לצבוט את עצמם לוודא שאינם הוויזים, אכן כן, יהודי של צורה עומד ומפרט חזון דמיוני נטול כל סיכוי והגיון, וגם טורח לבזבז עליו את שעות הלילה היקרות... הם נפרדו ממנו בלי מילים, לא ידעו איך להגיב למחזה המוזר בו נתקלו...

חלפו שנים רבות, ואחד מאותם הבחורים שב ונקלע אל הגבעה. הפעם, ישיבת פוניבז' כבר היתה בנויה לתפארת, ההיכל המה אלפי תלמידים, חדרי הפנימיה היו צפופים, ומצאו מקום גם לחדר האוכל - שהיה צפוף עד אפס מקום. הוא ניגש אל ראש הישיבה, וסיפר כמתנצל כי באותו לילה הוא וחברו תמחו בליבם על ראש הישיבה, והנה - הוא ניצח אותם, חזונו הגדול קם והיה, חלומה התגשם, הישיבה עומדת וגם ניצבת, אלפי תלמידים לומדים בה!

ראש הישיבה נזכר, חייך, והשיב: 'האמת היא, שהגיונית - אתם צדקתם. הרי אני אדם זקן וחולה, עברתי את מאורעות השואה הנוראה, אני חלוש וחסר כוחות. כל האימפריה הזו - לא יתכן שאני בניתי אותה, הרי אין בי את הכוחות לכך. רק טיפש יאמין שאני עשיתי את כל זה...'

כל מה שאני עשיתי - זה רק להתחיל. אני חלמתי. מדדתי את השטח. הסתובבתי על הגבעה עם פנס. שרטטתי. ביקשתי. בכל פעם עשיתי את הצעד הקטן שנדרש ממני, וזהו. את כל היתר - בורא עולם עשה לבד, אבא שבשמים בנה את הגבעה כולה. אני עשיתי רק צעד אחד קטן, ולפעמים עוד אחד...'

הגב' ברל שלחה את המכתב, כי זה מה שהיא יכולה לעשות, זה הצעד הקטן שלה - למען קדושת השבת, לבל תחולל בראש חוצות! חלף שבוע ימים, ולמרבה ההלם וההפתעה, בתיבת הדואר שלה נחתה מעטפה חתומה בחותמו של הבית הלבן. בתוכה, מכתב קצר וענייני, המאשר כי הנשיא קרא את המכתב והוא מתייחס לפנייתה בכובד ראש. לא עברו אלא שלושה שבועות, ובנאומו השבועי הצהיר הנשיא כי מעתה ואילך הנאום ישודר ביום אחר, לא ביום ששי בערב!

לא יאומן כי יסופר! - אין לדעת מדוע מכתבה זכה להתייחסות, למה מישהו קרא אותו, איך הגיע לנשיא, כיצד השפיע על החלטתו, ולמה דחה הנשיא את המלצות המומחים לנאום בליל שבת דווקא - ובחר להיענות לבקשתה. אבל העובדות ברורות: אשה אחת, שנראתה פשוטה ושגרתית, במכתב פשוט וקצר, הצליחה לשנות את מועד נאומו של נשיא ארצות הברית, וזיכתה המוני יהודים להימנע מחילול שבת קבוע!

סיפור מופלא זה, אותו סיפר בנה של הגב' ותואר בגיליון 'מאורות הדף היומי', הוא אלומת אור בוהקת שמאירה את המשמעות של צעד אחד שיהודי עושה בכיוון הנכון. למרות שהצעד נראה חסר סיכוי להשפיע, אף שנראה ששאיפתו של היהודי לא תצא מן הכח אל הפועל, אולם הוא עושה צעד קטן אחד - והמהפכה מתחוללת לה, קורמת עור וגידים, מתבצעת הלכה למעשה!

אחים יקרים! לא משנה איזו מהפכה תבקשו לחולל, בחייכם האישיים, הציבוריים, הקהילתיים. הכל מתחיל בצעד אחד קטן, שגם אם הוא נראה חסר סיכוי, לא משמעותי, אולי זוטר - הוא מסוגל לחולל שינוי כביר, להפוך את העולם, להוביל ליעד הנשאל! הבה לא נפחד, לא נירא ולא ניחת, אנו עושים את שלנו, את הצעד הקטן שלנו, וה' יתברך יהיה בעזרנו!

פנס קטן שבנה אימפריה...

הם היו שני בחורים, שלמדו בישיבה קטנה 'אור ישראל' בפתח תקווה, וחשקה נפשם להיכנס אל ה'חזון איש', לקבל את הדרכתו ועצתו בנושאים שונים. הם יצאו לבני ברק לעת ערב, ועד שנכנסו אל ה'חזון איש', התייעצו עמו ויצאו מלפניו, כבר היתה השעה מאוחרת יחסית, התחבורה הציבורית לכיוון פתח תקווה כבר לא פעלה...

יצאו השניים לרחובה של עיר, מחפשים אחר טרמפ לכיוון פתח תקווה. בני ברק של אז היתה כמה שכונות קטנות, כשביניהן שרועים פרדסים אותם עיבדו חקלאי בני ברק והסביבה. החלו הבחורים לתור אחר רכב שיוביל אותם לפתח תקווה, שוטטו וטיילו בשבילים שבין הפרדסים, ולפתע הבחינו באור פנסים מהבהב ממרחק...

'נפלא', הרהרו, 'עתה נמצא טרמפ, הלא הפנסים הללו הם כנראה פנסים של רכב, שנמצא על הגבעה. הבה נתקרב אליו' - אמרו זה לזה, ועלו במעלה הגבעה, לכיוון האור המנצנץ. ככל שהתקרבו הבחינו כי ככל הנראה לא מדובר בפנס רכב, ובכל זאת, אם יש שם אור - משמע יש שם מישהו, אולי הלה יוכל לסייע להם לצאת מכאן לכיוון פתח תקווה...

הם הולכים ועולים לכיוון מקור האור, ואז הם מגלים כי מדובר באדם

הצעד הראשון - אינם דומים לכוחות שיעניקו לו משמים לאחר ביצוע הצעד הראשון. כלומר, אם יש לאדם כוחות מועטים, המספיקים רק לעשות את הצעד הראשון, הרי שרגע אחריו - יקבל כוחות למעלה מדרך הטבע, כדי להשלים את המשימה ולהגיע ליעד! ובלשונו, בשער 'חשבון הנפש': 'כאשר האדם עושה מה שביכולתו - משיג אחר כך כוחות למעלה מדרך הטבע!' - הרי זה לא יאומן: כולנו יכולים ליזכות בכוחות נפלאים, חזקים ועוצמתיים, למעלה מדרך הטבע. אלא שרק אם נתחיל בכוחות שיש לנו עכשיו, רק אז יוענקו לנו כוחות חדשים - ברגע שנעבור את מפתן ההתחלה! לא משנה אם המטרה שלנו היא לעמוד בשיעור יומי קבוע - ונראה שזה למעלה מכוחותינו, או להתחזק ביראת שמים - ואנו חשים שאיננו מסוגלים לעמוד בנסיונות, או כל אתגר אחר. הכוחות שיש לנו עכשיו הם כלום, אין ואפס, לעומת הכוחות בהם נזכה לאחר שנתחיל. הבה נתחיל בכוחות שיש לנו עכשיו, ואז נקבל כוחות להשלים את המשימה!

סיפור זה, כפי שסיפר הרה"ג רבי משה יוסף שיינערמאן שליט"א ומופיע בספרו אוהל משה, מטלטל את הלב, מסעיר את החשיבה. גם אימפריה תורנית ענקית - נבנית מצעד אחד קטן. כל הצלחה עוצמתית וכבירה - מתחילה מצעד אחד קטן. כל יעד שיהודי רוצה להגיע אליו, כל שאיפה שהוא מבקש להגשים - הכל מתחיל מצעד אחד קטן, מהאדם נדרש רק הצעד הקטן הזה! הבה נעזוב את הסיכויים והסיכונים, נתעלם משיקולי ההגיון, פשוט נעשה מעשה. צעד אחד קטן, צעד שיחולל שינוי, צעד שיחולל מהפכות. הצעד הקטן שלנו - זה מה שנדרש מאיתנו. את השאר יעשה הבורא, הוא ישלים את המשימה לתפארת!

צעד קטן - אנרגיה גדולה!

בעת העמידה מול אתגר שנראה כדורש כוחות נפש אדירים, באופן טבעי אנו באמת מתקשים לעשות את הצעד הראשון. זה גם הגיוני - הלא כל בר דעת מבין כי הצעדים שאחריו הם למעלה מכוחותינו, אז למה לנו להתחיל בכלל? אלא שבעל ה'חובת הלבבות' מגלה, כי הכוחות שיש לאדם לפני

המשך מעמוד 20 | הרב בנימין בירנצוויג

ואמרו לרבי משה: הרי היהודי התחנן במכתבו שינהגו בו כן על מנת שתהא לו כפרה על עוונותיו, ומדוע לא נרחם עליו וננהג עמו כן? השיב רבי משה: מתפקידו לשמור ולקיים מה שאומרת ההלכה ולא מה שהוא אומר! ומתפקידי כרב בישראל לדאוג שאכן ההלכה תבוצע כהלכתה! ולכן אנחנו מחוייבים לקבורו כדת וכדין, ולענין חטאיו ועוונותיו, בשמים כבר ידונו אותו על מעשיו הרעים. ואכן כדבריו עשו החברא קדישא, חלפו מספר ימים, והנה רואה שומר בית הקברות שהגיעו מטעם השלטונות לבדוק את קברו של אותו מוסר מלשין, הוא הראה להם את מקום קבורתו, והם פתחו את הקבר ובדקוהו, לאחר שהייה קצרה חזרו וסגרוהו. לפליאת השומר על מעשיהם?! השיבו שהם קבלו מכתב מאותו מלשין טרם מותו שבו כתב, 'היות והוא יודע שאנשי עירו שונאים אותו שהוא נאמן לשלטון והלשין עליהם ודאי יקברוני בבזיון ולכן עליכם לבדוק אם אכן קברו אותי ככל בן ישראל או כקבורת חמור' וכדבריו עשינו, אך נוכחנו בטעותו. שומר בית הקברות בתמימותו בא לבית הכנסת וסיפר את הדברים הללו לפני הקהל הקדוש, וראו כולם את זכותו של רבי משה זצ"ל שדיקדק בהלכה ללא סטיות ולא התחשבות ברגשות ודעות אחרות, ועל ידו ניצלו כולם מעונש כבד ונורא מהשלטונות (ילקוט לקח טוב). מקיום מצות ורצון הבורא לא מפסידים רק מרויחים!

הדרו..... הוא ניגש לרב מושיט את ידו ואומר: מזל טוב מזל טוב! התמונתם לרב העיר הגדולה המבורג! אין אני נתבע ואין האשה תובעת, כל זה עשינו כדי לבחון את מעלת כבוד הרב לראות היצליח לעמוד בתפקידו רם המעלה בעיר כזו בה יש גבירים ואנשים חזקים, ויוכל לקיים את המוקרא "לא תגורו מפני איש", מעתה ראינו כי ברב גדול ודגול זכינו בעירנו.

מרון הגאון רבי משה פיינשטיין, בהיותו רב ברוסיה, התגורר בעירו יהודי שהיה מלשין לקג"ב על יהודי העירה, ובזמנים האלו כל יהודי שהיה 'מטופל' על ידי אנשי הקג"ב, היה חוזר שבור ברוחו ונפשו ובגופו, ולפעמים לא היה חוזר... ולכך היו היהודים סובלים ממנו צרות צרורות. יום אחד חלה אותו מלשין ומת, טרם מותו השאיר מכתב לחברא קדישא בעירו, ובו כתב היות והוא מתחרט על מעשיו הרעים ומחפש כפרה על כל הצער שגרם, חפץ הוא שיקברוהו מחוץ לבית הקברות ועוד שיקברוהו קבורת חמור בניוול ובזיון, ועל ידי כן יכופר לו עוונותיו. הלכו אנשי החברא קדישא לרבי משה שהיה רב העירה, ושאלוהו כיצד לנהוג עם צואה כזו? שהרי זה נוגד את ההלכה? ענה להם רבי משה: ע"פ הדין אדם אינו בעל הבית על גופו, מחמת כן אינו יכול לצוות מה יעשו עם גופו לאחר מותו, ולכן תנהגו כפי שההלכה מחייבת ותקברוהו ככל יהודי שמת, התפלאו אנשי החברא קדישא

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, כתבו ל: bdirshu@neto.net.il

הרב דושינסקי מחה על קנאות שלא לשמה

בחצר הסמוכה לנו התגוררה אלמנה ערירית. כדי להקל על בדידותה הייתה שומעת דיבורים ושירים מטרנזיסטור קטן שהיה ברשותה. אחד השכנים שהיה קנאי גדול - לא מצא חן בעיניו שבחצרו יש בית ששומעים בו "רדיו", נכנס לביתה ומחה בפניה, וכך מחה מספר פעמים. פעם אחת הגדיש את הסאה: ביום ששי לאחר שהאישה שטפה את ביתה לכבוד שבת, ניגש הקנאי סמוך לדלת ביתה ושפך לתוך הבית קערה עם מים... דודי הרה"ח ר' שמעון גרוסמן ז"ל לא יכול היה לסבול את צערה של האלמנה, ומחה בפניו ואמר לו שאולי כוונתו רצויה אבל מעשיו וודאי לא רצויים. הוא ביקש ממנו לעלות עמי אל המרא דאתרא הגאון הצדיק הרב דושינסקי זצ"ל. הקנאי היה כה בטוח במעשיו שמיד הסכים לבוא. עלינו לביתו של הרב לשמוע חוות דעתו. הקנאי החל לספר להרב שבחצרו גרה אשה אלמנה המחזיקה את המכשיר הטמא בביתה, ומספר פעמים מחה בפניה, כשראה שזה לא עוזר החליט לעשות מעשה וביום ששי שפך מים לתוך ביתה...

טרם כילה לדבר את דבריו - והרב דושינסקי קם ממקומו בפחד ורעדה, פניו התלהבו כאש שלהבת, הוא ניגש בצעדים חפוזים ותפס את מקלו הרבני שעל ראשו היה כעין כדור של זהב, הרים את מקלו ופתח בצעקה: "רשע - צא מבית!"... הרב דושינסקי לא הרפה ממנו עד שעזב את ביתו.

פיצוץ עז סמוך לישיבה, והרב המשיך את שיעורו

זכיתי ללמוד בישיבתו של מרא דארעא דישאל הגה"צ רבי יוסף צבי דושינסקי זצ"ל. ראש הישיבה הגה"ק מהרי"ץ היה לנו לדוגמא לאהבת התורה. בשיעוריו הארוכים והמופלאים, בהרצת תורה שלא ידעה גבולות. שיעוריו התקיימו אפילו בערבי שבתות וחגים, לרבות התקופות

הקשות של המלחמות שהתנהלו באותם ימים בין אנשי אצ"ל ולח"י - מחתרות היהודים שנלחמו עם חיילי הצבא הבריטי.

סיפור מדהים שהייתי עד לו - התרחש באחד הימים, כשרבינו מהרי"ץ אחז באמצע השיעור, הקשה קושיה מסויימת, ופתח בדפי המהרש"א לעיין שם בעניין. פיצוץ עז נשמע, ואמות הספים נעו ממקומן, תלמידי הישיבה נתקפו בפחד ובהלה, ונסו מבית המדרש בריצה כל עוד נשמתם בם... בית המדרש נהפך כולו, כסאות וסטנדרים עפו והתגלגלו לכל הכיוונים.

בבית המדרש ההפוך נותרו שני אנשים: ראש הישיבה, המהרי"ץ, שהיה רכון על דפי המהרש"א והורגש בעליל שהוא מנותק מכל הסובב אותו ואינו חש כלל בכל מה שמתחולל. גם אני נשארתי ישוב על מקומי, והסיבה... לא להשאיר את רבינו לבד על מקומו!

עברו מספר דקות. ראש הישיבה הגביה ראשו ורצה להמשיך את השיעור, ומה נדהם ונבהל למראה עיניו: בית המדרש ריק מתלמידים! כשהבחין בנוכחותי, פנה אלי בשאלה לאן נעלמו כל התלמידים? שאלתי את מורי ורבי בתמיהה: האם הרבי לא שמע כלום? הלא כל הבניין כולו רעד כלולב, הרעש וההמולה, איך יתכן שהרב לא שמע? סיפרתי לו כל מה שקרה.

הגה"ק מהרי"ץ אמר שבאמת לא הרגיש מאומה, וסיפר מה ששמע מרבו, שאצל החת"ם סופר התרחש סיפור כעין זה באמצע השיעור. פעם אחת הבחין החת"ם סופר בתלמידים המנענעים שפתותיהם וממלמלים. שאל החת"ם סופר לפרש העניין והתלמידים אמרו לו שנשמע קול רעם והם בירכו את ברכת 'שכוחו וגבורתו מלא עולם'. נענה החת"ם סופר ואמר לתלמידיו: "אם אפשר להרגיש באמצע הלימוד את קול הרעש של הרעם, עדיין חסר באהבת התורה ושקידת התורה..."

(מתוך הספר 'לב ישראל')

ובבטחה: "היכל הישיבה שלי יהיה גדול פי ארבע!".

הפגישה עם הרב מפוניבז' בגבעת הישיבה בבני ברק הגיעה אל קיצה, ורבי שלמה הופמן יצא לענייניו. אך תימהונו טרם נמוג למראה התוכניות המפתיעות וחסרות הסיכוי, לכאורה, של רבי יוסף שלמה כהנמן.

הנה לא ארכו הימים ובמעלה גבעת הישיבה התנוסס על תילו המבנה המרשים ורחב המידות של ישיבת פוניבז'. היה זה בחודש אלול תש"ה. מספר שנים לאחר מכן, לקראת ראש השנה תשי"ב, החליט רבי שלמה הופמן להתפלל את תפילות הימים הנוראים בהיכל הישיבה החדש והמפואר.

בסוף התפילה השתרך רבי שלמה בתור הארוך, ופסע אט אט עם הקהל הרב לקראת ראש הישיבה ומייסדה, הפוניביז'ר רב, כדי לברך ולהתברך בברכת 'שנה טובה'. והנה כאשר קרב רבי שלמה

לכותל המזרח, תפסו הרב מפוניבז' בידו נמרצות תוך שהוא דוחק בו להתלוות אליו.

רבי יוסף שלמה כהנמן לא שת ליבו למבטים המתפלאים של קהל הממתנינים, ומשך את אורחו לעבר המרפסת העורפית הרחבה הפרושה לאורך בית המדרש.

כאשר השניים ניצבו על גבי הגזוזטרה הנודעת, שלח הרב מפוניבז' מבט רב משמעות לעבר רבי שלמה הופמן וקרא בנעימת ניצחון: "לאמיר ציילען די באלאטע'ס"... הבה ונספור את המרצפות... דעתו של ראש הישיבה לא נחה עד אשר השניים סיימו את צעדיהם ופסעו עד לאריח האחרון של המרפסת...

"נו, הלא אמרתי לך?!"... חתם ראש הישיבה את דבריו במבט רב משמעות...

(מתוך הספר 'בנין נפש האדם')

שטיינמן, והוא השיב שרבינו שאני, היות והוא נוסע למען התורה, והיות ומעוניין בכך אין להניאו גם בגילו ומצבו.

שלוחא דרבנן הרב שלמה לורנץ, שהיה ממתפללי הישיבה, שאלו פעם: מדוע ראש הישיבה מטריח עצמו בגיל כה מופלג לגולה, למה לא יישאר בארץ וישלח שליחים מטעמו? השיב לו רבנו שאדרבה, דווקא משום שנחלש ואינו יכול לומר "שיעור כללי" כרגיל, זו סיבה גדולה יותר לנסוע, כי אם אינו יכול להרביץ תורה כבעבר - לכל הפחות יעשה למען התורה באופן זה...

אפילו בשנים האחרונות, כאשר רעייתו הרבנית, שכל השנים עזרה לו בנסיעותיו בצורה בלתי ניתנת לתיאור, התקשתה להצטרף אליו כבעבר, גם אז המשיך את הנסיעות. היה זה מחזה קורע לב להביט כיצד לפני כל נסיעה היה שואל אותה בענווה אם היא מרשה לו לנסוע, והסכימה בכל לב וברכה אותו דקות ארוכות להצלחה במסעו. והוא היה בוכה כילד ממש, ומבקש סליחה בכל ליבו שתסלח לו על שנצרך לעזוב אותה, בהדגישו שעושה כן רק לשם שמים.

פעם סבל חולשה וייסורים לפני הנסיעה. ניסו כמה תלמידים לבקשו אולי ימתין הפעם ולא ייסע לעת עתה, אולם הוא פסק בנחרצות: "מדארף מוסר נפש זיין אויף תורה" - צריך למסור נפש על תורה. והזכיר דברי הילקוט שמעוני (יהושע רמז ל וכ"ה בתנא דבי אליהו) "משעה שנשברו הלוחות נגזר על תלמידי חכמים שילמדו תורה מתוך צער, מתוך דוחק, מתוך טלטול, מתוך שאין להם מזונות, מתוך שעבוד ומתוך הטירוף ובשביל אותו הדבר שמצטערים - עתיד הקב"ה ליתן שכרם כפול ומכופל". וכשגמר להביא את לשון הילקוט פרץ בבכי עז.

בהיותו בגיל מאה וחודשיים, נסע לדינר האחרון למען הישיבה. היה זה דינר מיוחד שארגנו בעבורו המוני תלמידיו בחו"ל, שרצו לשמוח עמו עם הגיעו לגיל המאה - על מאת שנות מסירות לתלמידים, והוא במסירות נפש הגיע, ראו עד כמה בנפשו להרבות כבוד שמים, לעשות בגופו למען הישיבה הק'.

אכן, עד יומו האחרון עמל בעצמו במחשבה ומעשה להמשיך קיום הישיבה הק', בבת עינו, בתוך כל הקשיים שצצו בארץ ובחו"ל. הוא ביקש ותבע מאלו שסבור היה שהם יוכלו להמשיך את קיומו ושגשוגו של מבצר התורה הגדול - ישיבת תורה אור - שימשיכו לעשות זאת, ואכן סייעתא דשמיא מופלאה עומדת לה לישיבה, לכוללים ולחבורות להמשיך לגדול ולשגשג, ולגדל מאות בני תורה למרות המצב הכלכלי הקשה.

(מתוך הספר 'מגדלתו ומרוממתו')

נותרו המומים. לאחר כמה ימים שב אבי הילד לאכסנייתו של רבנו, עם מעטפה עבה בידי. הוא סיפר שהניח בצד סכום גדול למען ריפוי של ילדו, ועתה כשאינו צריך עוד לכך הוא רוצה לתת את כל הכסף לישיבה.

"האבן תצא גם ללא ניתוח"

כאשר התארח בשבת אצל אחד מנדיבי הישיבה הגדולים, ניגש אליו בעל הבית בסעודת שבת בבוקר, וסיפר לו שהוא סובל מאד היות שיש לו אבן בכליות. הוא סיפר שכבר עבר שני ניתוחים ללא הצלחה, וביום שלישי הקרוב עומד הוא לעבור ניתוח שלישי. הוא ביקש ברכה שכן חשש מאד מהניתוח, והוסיף שאם יסתדרו הדברים והאבן תצא מעצמה בלי צורך בניתוח - הוא מוכן לתרום מאה אלף דולר לישיבה, ע"מ שרבינו יבטיחו שיעבור הטיפול בהצלחה ותצא האבן בשלום.

סגר רבינו פיו ושפתיו, והניח את אצבעו על פיו לסימן שתיקה. כעת שבת קודש, ולא מדברים על עניינים אלו (וכידוע היה רבינו בתענית דיבור בשבת). וכשניסה שוב ושוב לדבר ע"ז עם רבינו, חזר והניח אצבעו על פיו בסימן שתיקה, וסימן בידו 'לאחר השבת נדבר על זה'.

עם צאת השבת ניגש הנדיב בעל הבית אל רבינו, וקיבל את ברכתו לרפואה שלמה, והוסיף רבינו שאינו צריך ללכת לניתוח. האבן תצא גם ללא הניתוח. כך הווי שהאבן יצאה בשלימות ללא כל טיפול רפואי. אותו נדיב התרגש כל כך מהסיפור, שלא הסתפק בתרומתו אלא הכפילה והיה מספר את הסיפור לכל מי שבא להתרימו. וסיפר "הג"ר בנימין קרליבך שכאשר הנדיב סיפר זאת להגרנ"צ פינקל ראש ישיבת מיר, הגיב הגרנ"צ ואמר לו: "על כזה סיפור נתת מאה אלף דולר? על דבר כזה צריך היית לתת מיליון דולר!"...

צריך למסור נפש על תורה

ככל שנקפו השנים הלכו הנסיעות והטלטולים ונעשו קשים יותר, אך רבינו לא הסכים לשמוע על אפשרות שיימנע לנסוע, גם כאשר נכנס לעומק שנות הישיבה, והיו מהרופאים שהזהירו שזה עלול להיות מסוכן עבורו לנסוע בגיל כה מופלג, לא ויתר וביקש במפגיע לנסוע לעמוד לימין הישיבה.

רופאו המסור רבי יצחק מלכה מספר, שבכל פעם כשהיה שב מחו"ל ובא לבדקו, היה רבינו שואלו האם יוכל לנסוע שוב! בני המשפחה לא ידעו את נפשם, מחד יש רופאים שמזהירים שלא ייסע, מאידך הוא עצמו עומד על כך לנסוע. הם שאלו את פי מרן הגרא"ל

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

וזה אומר חם לי, חייבים לפתוח. התחפרו איש איש בטענתו, והחליפו גידופים ועלבונות, אם כי עייפים היו מלצאת ממטותיהם, ולבסוף נרדמו מבלי ליישב את הוויכוח. לאחר שהאיר היום, קמו משנתם רגוזים וממורמרים, ובאותה שעה התברר להם שבחלון לא היתה כלל שימשה... הכל פסיכולוגי, כמו במריבות ובוויכוחים רבים. עוד סיפור מסופר, על דרשן אחד - לא ממש למדן מופלג - שהייתה לו דרשה יפה ומפולפלת על פרשת קורח. ומה עשה אותו דרשן כאשר קראו בתורה פרשת שלח-לך או חוקת, לך-לך או שמות? היה אותו דרשן עולה לדרוש, ומתחיל לומר בלהט: "בפרשת השבוע שלנו יש לקחים גדולים וחשובים מאין כמותם, הסכיתו ושמעו...!", ואז היה מכניס ידו לכיס הימני של חליפתו, אחר כך פשפש בעומק כיסו השמאלי, עבר לכיס החולצה, ולאחר מכן לכיס המכנסים. קהל השומעים תלה בו מבטי תמיהה, מה הוא מחפש? "אוי", הוא אמר לבסוף, "הקופסא של הטבק! אני זקוק לקמצוץ טבק כדי לחזק נפשי וליישב דעתי, לפני שאעמיק בדרשה הנפלאה שלפנינו". הוא חיפש ופשפש עוד זמן מה, ואחר כך הפטיר: "אהה, להיכן נעלמה קופסת הטבק ההיא? כמו קורח בשעתו, נבלעה הקופסא באדמה, ואיננה? אוה, מאחר וכבר הזכרתי את קורח, נזכרתי בפרוש נפלא על מחלוקתו ועל עדתו...". אם אין דרשה בנושאים אקטואליים, ואין פירוש שאפשר לקשרו לתקופת השנה ולפרשה, או לחילופין ל"חתן שלנו", תמיד אפשר להביא את קורח, הוא מסתדר יפה עם כל הפרשיות... (מתוך הספר 'דורש ציון')

המינים בעתם ובזמנם. גם דרשות על פרשת השבוע צריכות, כמובן, להתאים לזמן ולתקופה. בחודש תשרי דורשים הדרשנים בפרשיות חומש בראשית, אך אם יבואו לדרוש בפרשת לך-לך בעיצומו של קיץ, יתמהו עליהם השומעים, על אף שבירי תורה הם, וראוי לשמעם בכל עת וזמן. יוצאת מן הכלל היא פרשת קורח, אשר עליה נאמר "פרש זו יפה נדרשת", שהרי תמיד ניתן וראוי לדרוש בפרשה זו, ולחזק את הציבור מפני המחלוקת. מחלוקות יש תמיד, בין 'ציבורים' שונים, בין אדם לחברו ולשכנו, ואף בין בני הבית, בנושאים שונים ומגוונים, כגון: על כמה מעלות יש להפעיל את המזגן- עשרים או עשרים ואחת וחצי? מתי ראוי שיידלק החשמל בשבת, בחמש (כך טוען ר' פלוני), או בשש (כדרישתה התקיפה של רעייתו)? לאיזו מסעדה יצאו עובדי המשרד ביום הגיבוש, חלבית או בשרית? בהכשר הזה או בהכשר ההוא? שניים מהעובדים כועסים מאוד, שלושה אחרים פגועים עד עומק נפשם, ואחד מוחה בתוקף שכל הרעיון אינו ראוי כלל, וברוח זו הולך ומתגבש הגיבוש... כל זה עוד לפני שהזכרנו את מחלוקות הענק על תקציבים והקצאות למוסדות, ועל מחלוקות שעניינן עקרונות- אמיתיים או מדומים- ופרינציפים. סיפור מספרים על שני אנשים, שהתארחו באיזשהו בית הארחה זנוח. באמצע הלילה, בעת שהתהפכו השניים על מזרניהם הדקים, נתגלע ביניהם ויכוח מר- זה אומר קר לי, חייבים לסגור את החלון,

* שישים שניות מתקוות על סדר לימוד הדף היומי (שלוחה 2-3)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2/6

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

הר"ר **אברהם פוקס** הי"ד
פחותה בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הר"י **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ד
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ מאיזו תקופה החלו לקיים את 'יום טוב שני של גלויות'?
- ◆ האם לעתיד לבוא ינהגו 'יום טוב שני' בחוץ לארץ?
- ◆ האם מותר לשלות דגים מבריכה ביום טוב לצורך 'אוכל נפש'?

מהלכות 'יום טוב שני'

- יש מהגאונים שכתבו שיחזקאל ודניאל כבר קיימו את 'יום טוב שני' בחוץ לארץ, ויש שכתבו עוד שמשה רבנו הצטווה עליו מפי השי"ת.
- יש שכתב, שלעתיד לבוא יתבטל יום טוב שני, מכיון שלאור אמצעי התקשורת והתחבורה שבזמננו, אין מקום בעולם שלא ניתן להודיע ליושביו על קידוש החודש לפני שיגיעו המועדים.
- מילה שלא בזמנה, שהיום הראשון שבו ניתן לעשותה הוא יום טוב שני - יש אומרים שדוחה את יום טוב שני, ויש אומרים שאינה דוחה, וכן הורו פוסקי זמננו.
- בן ארץ ישראל הנמצא בחוץ לארץ ביום טוב שני, אסור בכל איסורי ביום טוב, ועליו ללבוש בגדי יום טוב. מאידך, עליו להניח תפילין בצינעה, ולהתפלל תפילות חול.
- בן חוץ לארץ הנמצא בארץ ישראל ביום טוב שני - עליו לנהוג יום טוב שני כפי שנוהג בחו"ל. והמנהג בכל מקום להתיר לבני חו"ל הנמצאים בארץ ישראל להתפלל בציבור את תפילות יום טוב שני.
- המעתיק את דירתו מארץ ישראל לחו"ל, או להיפך - אם דעתו לשוב למקומו הראשון, הריהו נחשב כבן מקומו הראשון לענין יום טוב שני; ואם אין דעתו לשוב למקומו הראשון, הריהו נחשב כבן מקומו החדש.
- נחלקו הפוסקים האם היחס ל'יום טוב שני' בזמננו הוא כספק, כפי שהיה בזמן שבו קידשו על פי הראייה; או שמאחר ובזמננו אינו מונהג מספק, אלא שתקנת חכמים היא להמשיך את מנהג אבותינו, אינו נחשב כספק אלא כוודאי.

מהלכות צידה בשבת וביום טוב

- בעל חיים שניתן לתופסו בריצה אחת, כלומר בלא צורך

להינפש בינתיים, וכן ניתן לתופסו ללא 'מצודה', דהיינו כלי המיועד ללכידתו - אין בו איסור 'צידה' בשבת, משום שהוא נחשב כ'ניצוד ועומד'. אבל אסור לצוד בעל חיים בשעה שהוא ישן, משום שדרכו להתעורר ולחמוק מיד כשחש במגע של גוף זר, וממילא לא ניתן להחשיבו כניצוד ועומד.

• בעל חיים מְבוּנָת, שהורגל בחברת בני אדם, ושב לכלובו בערב, וניזון מהמזון שבעליו מגיש לפניו - לדעת השולחן ערוך, אין בתפיסתו בשבת איסור צידה; ולדעת הרמ"א, אסור לצודו מדרבנן.

• צידת בעלי חיים אסורה ביום טוב אף לצורך 'אוכל נפש', ולכן, אסור לשלות דגים ביום טוב אף מבריכה קטנה, כיון שהם חומקים לצדי הבריכה ולמקומות הצרים שבה, ותפיסתם נחשבת אפוא כ'צידה'.

• בעלי חיים שהאדם מופקד על תזונתם - מותר להאכילם ביום טוב, אך אם הם 'מחוסרים צידה', מותר להאכילם רק על ידי הנחת המזון במרחק מה מהם.

עוד מהלכות שבת ויום טוב

- אדם ששחט ביום טוב בהמה שאסור לאוכלה מדרבנן - נחלקו הפוסקים אם עבר על איסור דאורייתא של שחיטה ביום טוב שלא לצורך 'אוכל נפש'.
- ספק 'מוקצה', אסור בשבת וביום טוב, ולמרות שהאיסור הוא רק מדרבנן, ו'ספקא דרבנן לקולא', פעמים שהחמירו חכמים גם בספק דרבנן; וסיבה נוספת - משום שהוא 'דבר שיש לו מתירין'. ומסיבה זו, אין להקל אף ב'ספק ספקא' דרבנן, אם אחד הספקות נוצר על ידי תערובת; אך במקרה של 'הפסד מרובה' ניתן להקל בכך.

גליון 421
שנה ט' תש"פסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האישי לשרתנו בהמנוח

סיפורי חז"ל

פעם אחת שמעתי בגנות תלמידי חכמים ולא מחיתי לכן נענשתי מעשה במוכס אחד ישראל רשע שמת, ובו ביום מת אדם גדול בעיר, ובאו כל בני העיר ויתעסקו במיטתו, וקרובי אותו מוכס הוציאו גם את מיטת המוכס אחריו, קפצו עליהם אויבים והניחו המיטה וברחו, והיה שם תלמיד אחד שישב לו עם מיטת רבו. לאחר זמן חזרו גדולי העיר לקבור את החכם ונתחלפה להם מיטתו בשל מוכס, והיה התלמיד צועק ולא הואיל, וקרובי המוכס קברו את החכם, ונצטער בה אותו תלמיד מאד, מה חטא גרם שיקבר זה בביון כזה, ומה זכה אותו רשע להיקבר בכבוד גדול כזה, נראה לו רבו בחלום ואמר לו: אל תצטער בוא ואראך את כבודי הגדול בגן עדן, ובוא ואראך אותו האיש בגיהנום וציר של פתח גיהנום סובב באזניו, אבל פעם אחת שמעתי בגנות תלמידי חכמים ולא מחיתי, לכן נענשתי, וזה המוכס פעם אחת הכין סעודה לשר העיר ולא בא שר העיר, וחילק את הסעודה לעניים. וזה היה שכרו.

(סנהדרין מ"ד - ב' ברש"י)

פרשת השבוע

"שויתי ה' לנגדי תמיד" ב' וחסאתי נגדי תמיד".

שנים ליום עולה תמיד כ"ח - ג'
הרה"ק רבי יעקב מליסה בעל 'נתיבות המשפט' זיע"א, נודמן פעם לעיר בריסק והתאכסן בביתו של רב המקום הרה"ק רבי אריה קצנבלויגן זיע"א, שנודע כשקדן מופלג העוסק בתורה יומם ולילה, ואינו נותן דעתו לזמני אכילה קבועים ולשעות שינה נחוצות. כשנפרד הרב מליסה ממארחו, לחץ בחמימות רבה את ידו ואמר, אני מברך אותך שיקויים בכך הכתוב בפרשת פינחס "שנים ליום עולה תמיד". תמה רבי אריה לשמע הברכה המיוחדת של האורח הדגול, וביקש ממנו שיסביר לו כוונת הדברים שהשמיע זה עתה בפניו. שם הרב מליסה את שתי ידיו על כתפי מארחו והעיר בחיך, כידוע מתחיל הסעיף הראשון בשלחן ערוך בכתוב תהלים (ט"ז ח) "שויתי ה' לנגדי תמיד". והסעיף האחרון בשלחן ערוך מסתיים בכתוב במשלי (ט"ו - ט"ו) "וטוב לב משתה תמיד". משום כך ברכתי אותך ששני תמידים אלה לא יתערבו אצלך זה בזה, אלא בשעת לימוד תלמד ובשעת סעודה תאכל.

את קרבני וגו' תשמרו להקריב לי במוערו (כ"ח - ב')
כשנסתלק לבית עולמו הרה"ק רבי יעקב משה מקומרנא זיע"א והוא בן ס"ח שנה, הספידו חתנו הרה"ק בעל ה"מנחת אלעזר" ממונקאטש זיע"א, וקרא עליו את הפסוק "את קרבני לחמי לאישי תשמרו להקריב לי במועדו", והסביר שצדיק שמת, כמוהו כקרבן עולה של דורו, שמיכאל המלאך מקריב את נשמותיהן של צדיקים על המזבח שברקיע, אבל הפסוק מזהיר את בני הדור שישמרו להקריבו רק "במועדו", ולא לפני מלאות לו שבעים שנה, אם יספה בעוון הדור, ובמהלך הספדו שפך הציבור דמעות כמים, וקרא "ויהיו נא הדמעות חשובים כנסכים לעולה וכליל לאישים".

שנים ליום עולה תמיד (כ"ח - ג')
מסופר על הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א שהיה אומר, גם בזמן הזה כשאין בית המקדש קיים, אנו צריכים לקיים את הכתוב 'שנים ליום עולה תמיד'. והכוונה היא, שבכל עת ובכל שעה יהיו לנגד עינינו שני התמידים הבאים, א'

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים 8:31 ת"א: 8:33 ר"ת: 9:03

פרשת פינחס

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:13 ת"א: 7:28

אשוב אל ביתי נאנח. הרעים נפרדו, המלמד נסע לביתו והחנווני נותר בחצרו של רבי שלמה, ממתין בקוצר רוח ליום שבו ייקרא אל חדרו של הצדיק. באחד הימים ניגש אליו הגבאי, הצדיק קורא לך, בישר. החנווני הנרגש נכנס בגיל ורעדה אל חדרו של הרבי, סוף סוף אקבל את הברכה, חשב לעצמו. אולם הצדיק לא התייחס כלל למצוקתו, עוד ימים מספר אצא לנסיעה וברצוני שתצטרף אלי, אמר.

מרכבתו של רבי שלמה נסעה ראשונה, אחריה מרכבותיהם של חסידיו, מדי פעם עצרו המרכבות בכפרים ובעיירות, והצדיק היה פונה אל בית המדרש להתוועד עם יהודי המקום. שעת לילה מאוחרת, ההתוועדות הסתיימה זה מכבר, החסידים ישנים על ספסלי בית המדרש, גם החנווני העייף מנסה לחטוף תנומה קלה, ולפתע הוא שומע צעדים הקרבים לעברו, וקול הקורא בשמו, הוא פוקח את עיניו ורואה לפניו את רבי שלמה, בוא לחדרי אומר הצדיק, החנווני קם בזריזות, נוטל את ידיו וצועד בעקבות הרבי.

הם נכנסים לחדר קטן, רבי שלמה מתיישב והחנווני נותר לעמוד ביראת כבוד. זקוק הינך לברכה, פותח הצדיק, החנווני מהנהן בראשו כשליבו הולם בהתרגשות. אם תיתן לי שלוש מאות רובל, יהיו לך בנים, אומר הצדיק בקול חרישי. שלוש מאות רובל? תמה החנווני, זהו הון עתק, איני גביר וגם לא בן גבירים, אולי אוכל לקבל הנחה? שאל, הרבי מנענע בראשו לשלילה, ואומר: "שלוש מאות רובל, לא פחות ולא יותר" החנווני מנסה להתמקח, אך כשהוא מבחין בנחרצות הצדיק הוא מבין כי אין הנחות, אם רצונו להיפקד ולהיוושע, עליו לשקול לידי הרבי את הסכום הענק בשלמותו. שלוש מאות רובל טבין ותקילין. אתייעץ עם רעייתי הוא מפטיר, ועם שחר עזב את העיירה כשפניו מועדות אל ביתו. כשסיפר לאשתו את כל השתלשלות העניינים, הגיבה בתדהמה: סירבת, איך יכולת? שנים רבות כל כך התיישרנו וחיכינו, אני מוכנה לוותר על כל אשר לנו, העיקר שנזכה להכניס אור ושמחה אל ביתנו, עולל קטן ומתוק שווה בעיני יותר מכל אוצרות תבל.

אל תדאגי עדיין לא מאוחר, אני יודע היכן שוהה הצדיק, ואם אודרו אשיג אותו ואתן לו את הכסף, השיב הבעל ויצא מיד לדרך. לשמחתו של החנווני, רבי שלמה וחסידיו לא עזבו עדיין את העיירה. החנווני ניגש אל הצדיק והושיט לו צרור, הנה הכסף רבי שלוש מאות רובל לא פחות ולא יותר. לתימהונו סירב הצדיק לקחת את הצרור מידי, כבר איחרת את המועד נאנח, איחרתי? נדהם החנווני, וכי שטר חוב הוא זה? מדוע יום אחד משמעתי כל כך. הצדיק לא השיב מאומה. מאוכזב שב החנווני אל ביתו, הצדיקים הללו לא יכולים להבין את כאבי, רטן לעצמו, והחליט לא לנסוע עוד, לא לקרלין ולא לליאזנא. חלפה תקופה ארוכה, עסקיו של החנווני לא הצליחו כבעבר, בלית ברירה נסע לליאזנא לבקש את ברכתו של "בעל התניא".

(ליומא דהילולא של הרה"ק רבי שלמה מקרלין זיע"א

(כ"ב תמוז)

ביום הפטירה של הצדיק נשמתו עולה וזורחת

מעשה נורא זה התרחש באחת העיירות לפני למעלה ממאתיים שנה. ידידות מעניינת נרקמה בין המלמד לחנווני, שניהם היו נשואים שנים ארוכות, ובבתיהם שררה דממה מעיקה, חשוכי בנים היו. שניהם לעיתים שוחחו על צרתם, מנסים לעודד איש את רעהו, וכאבם המשותף קרבה זה לזה. באחד הימים סיפר המלמד לחנווני ששמע על כוח ברכתיו של הרה"ק "בעל התניא" זיע"א, הבה ניסע אליו שנינו, אולי גם אנו ניוושע מברכותיו של הצדיק, הציע כשנימת תקווה בקולו. נסעו השנים לליאזנא, המתינו יחד עם יהודים רבים שגם הם המתינו לשעת הכושר להיכנס בקודש פנימה. כשהגיע הרגע הנכון וזכו להיכנס לצדיק ל"יחידות", סיפרו בכאב ובדמעה על הצרה המשותפת שלהם, וביקשו את ברכת הרבי לזש"ק. הסתכל עליהם הרבי הקדוש בעיניים רחמניות ואמר בכאב: "לא אוכל לעזור לכם, סעו אל הרה"ק רבי שלמה מקרלין זיע"א, אולי הוא יוכל להושיע אתכם".

כשהגיעו לקרלין וביקשו להיכנס אל הרבי, אמרו להם החסידים, אצלנו אין תור מסודר לכניסה ליחידות אצל הרבי, הרבי עצמו קורא לאנשים הזקוקים לישועה וברכה. שבו עימנו וחכו בסבלנות עד שתיקראו לחדרו של הרבי. ישבו השניים בקרלין וחיכו. באחד הימים החליט המלמד הסקרן להביט מקרוב בעבודת הקודש של רבי שלמה מקרלין, פנה אל הגבאי, אנא אל תסגור הלילה את דלת ביתו של הרבי ברצוני להגיע אחר חצות ולהציץ במעשי הצדיק בשעה זו. לאחר הפצרות מרובות הסכים הגבאי לבקשתו.

בשעת לילה מאוחרת הגיע המלמד אל ביתו של הרבי משך בידית וגילה שהדלת נעולה, הגבאי שכח את הבטחתו, הוא רצה לסוב על עקבותיו, כשלתע שמע את הרבי קורא לגבאי ומורה לו, פתה את הדלת, האיש הניצב על הסף רוצה לראות את עבודתנו. המלמד נרעד, מעדיף היה שהאדמה תפצה את פיה ותבלע אותו, הגבאי הכניס אותו לחדרו של הצדיק, הוא ראה שני נרות דולקים ושלולית גדולה על הארץ, אחר כך פגשו עיניו את עיני הצדיק, פניו של רבי שלמה היו רטובות מדמעות, כנראה נקוותה השלולית מבכיו של הרבי חלפה מהשבה מהירה בראשו של המלמד הרועד. ראית מה מעשינו אחרי חצות הלילה? שאל רבי שלמה כשנימת תוכחה בקולו, ומיד הוסיף "דע כי בנים לא יהיו לך".

בבוקר סיפר המלמד לרעהו החנווני את קורותיו בלילה האחרון. אם הרבי אומר שלא יהיו לי בנים אין טעם לשהייתי בקרלין,

משל ונמשל

תרופה בדוקה

יש בני אדם שלאמתו של דבר לא נתרחקו עדיין הרבה מדרך התורה, עמוק בלבם עדיין מהבהב הויק היהודי וכשהם לעצמם אפשר שהיו נוהגים מנהג של יהודים כשרים, אך כשהם רואים מעשיהם של אחרים מופקרים פורקי עול מתאוים לעשות כמוהם והם שוקעים לגמרי בתהום החטא.

משל למה הדבר דומה לעיירה שפרצה בה לא עלינו מגיפה, וכמעט כל יושבי העיירה חלו באותה מחלה אנושה, וכל רופאי העיירה לא ידעו לה כל תרופה. אחד מתושבי העיירה שנפל אף הוא למשכב באותה מחלה אנושה, שמע כי באחת העיירות הסמוכות יש רופא גדול ומפורסם שהוא מומחה במיוחד לאותה מחלה, וכבר ריפא ממנה אלפי אנשים והציל ממש את חייהם. שלח החולה לקרוא לאחד מידידיו הטובים ואמר לו, מבקש אני ממך: סע מהר לאותה עיירה והבא הנה את הרופא ההוא בכל מחיר, כי אין אני רוצה למות. אמר לו ידידו מה לך כי תיחפו יותר מכל שאר יושבי העיירה, וכי אתה בלבד חלית במחלה זו, הרי כמעט כל התושבים חלו במחלה, מדוע לא תחכה עד אשר תבוא בדברים עם חולים אחרים, וביחד תומיני אותו רופא שיבוא לכאן כדי שירפא את כולכם, מלבד זאת מניין אתה בטוח כי אמנם ידע הרופא ההוא להעלות ארוכה למחלה אנושה זו? ואם כן כלום כדאי לך הדבר? נתכעס החולה כעס גדול וגער בידידו בנויפה: איך אתה עומד כאן ומרבה להג בדברים שאין להם שחר, כל חיי תלויים בשערה, אף רופא אחד מאלה המצויים כאן אינו יודע תרופה למחלתי, עכשיו רצונך שאעמוד ואחכה עד שאחרים יימלכו בדעתם להזמין אותו רופא מפורסם, וכי מה איכפת לי מה יעשו הם? בעת שחיי בסכנה אני חייב לעשות הכל כדי להציל את חיי, ומה שאמרת שאיני יכול להיות בטוח כי אמנם יעלה אותו רופא ארוכה למחלתי, אף זה דבר של שטות הוא, כי במקום שיש סכנת נפשות, חייב אדם לעשות כל מה שבידו כדי להציל את חייו, ואפילו אין תקווה רבה לדבר.

הנמשל: כן הדבר עם אותם בני אדם שהזכרנו, אילו יודעים היו מה אנושה מחלתם ודאי שלא היו שמים לבם כלל למה שעושים אחרים, אלא היו מועיקים מיד אותו רופא מומחה, היו מקבלים אותה תרופה בדוקה ששמה **תשובה**, והיו מעלים ארוכה למחלתם בלי להיגרר אחרי אותם חולים מסוכנים שאינם מרגישים ואינם שמים על לב. ועכשיו בואו והגייעו בעצמכם, שאם בחולי הגוף שאינו אלא דבר שבארעי עושה אדם נבון כל מה שבידו כדי להציל את עצמו, אפילו אינו בטוח שיש ממש ברפואה זו, בעניינים שבנפש שהוא דבר הקיים בזה ובבא, על אחת כמה וכמה שחייב אדם לעשות הכל כדי להינצל מהבלי החטא, בלי לשים לב כלל למה שעושים אחרים.

(הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

כשנכנס ליחידות, שאל אותו הרבי, היית אצל רבי שלמה מקרלין? הייתי וחבל שהייתי, נאנח החנווני, שבועות ארוכים חיכיתי עד שיקרא לי הצדיק ויברך אותי, כשסוף סוף קרא לי הצדיק אליו, דרש הוון עתק תמורת הברכה, כשהבנתי שאין טעם להתמקח אמרתי לו שאשאל את אשתי. אשתי הסכימה מיד לתת שלוש מאות רובל, ושבתי אל הצדיק והכסף בידי, אך למרבה תימהוני ואכזבתי, סירב רבי שלמה לקבל את הכסף וטען שאיחרתי את המועד. וכי בעניינים כאלו אפשר לאחר את המועד? שאל בתמיהה

הרבי "בעל התניא" הביט בו בעצב ואמר: דע לך כי נענשת על שביזית תלמיד חכם, על פי הדין המבוזה תלמידי חכמים מתחייב בתשלום קנס של ליטרת זהב, ערכה של ליטרת זהב בימינו שווה לשלוש מאות רובל, הפוסקים נחלקו האם המשלם את הסכום הזה, פטור רק בדיני אדם או שהוא נפטר גם מעונש בדיני שמים. רבי שלמה רצה לעזור לך והוא המתין ליום פטירתו של הפוסק, שלדעתו תשלום הקנס פוטר ומנקה כליל את החוטא. ביום הפטירה של הצדיק נשמתו עולה וזורחת, ובבית דין של מעלה נפסקת ההלכה כמותו, לו היית שומע בקולו של רבי שלמה ונותן מיד באותו יום שלוש מאות רובל, היו מוחלים לך בשמים על עוונך, והיית זוכה לזרע של קיימא, אך אתה איחרת את המועד.

מעולם לא ביזיתי תלמיד חכם, טען החנווני האיש, היחיד שאולי פגעתי בכבודו היה יששכר דב מקבילניק, אך הוא היה יהודי פשוט. ר' יששכר דב היה תלמיד חכם אמיתי ובעל רוח הקודש, ואף זכיתי ללמוד תורה מפיו, השיב הרבי, בגלל שהוא היה מורי ורבי, לא יכולתי אני למחול על כבודו ולכפר ולנקות את עוונך, זו הסיבה ששלחתי אותך אל רבי שלמה מקרלין, הוא לא היה תלמידו ולכן יכול למחול על כבודו. החנווני פרץ בבכי, הרבי הביט בו בחמלה והשתתף בצערו על ההודמנות שהוחמצה.

הודמנות אחרונה

היות ואנו קרובים לסיים חיבור מקיף על חייו ופועלו של אבינו רועינו כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק **רבי חזקיה משה מקרעטשניף** זצוק"ל, ובפרט כעת שאנו מתקרבם ליומא דהילולא דיליה החל בטי"ו תמוז, אנו יוצאים בזאת בקריאה לכל מי שיודע על עובדות והנהגות מחייו ופועלו, או שבידו תמונות, מכתבים ומסמכים ממנו, וכן על הקשר בינו ובין צדיקי דורו ויע"א, שיצור עמנו קשר ויביא את הברכה לבתי ישראל.

דרכים ליצירת קשר:

הרה"ג ר' אברהם מרדכי בלינדל - 058-3228148

אימייל - 3133033@gmail.com

וזכותו של אותו צדיק תעמוד לכל התורמים והמסייעים לעניין נשגב זה, לאורך ימים ושנים בבני חיי ממוזני רוויזי.

צִין אדם לחברו

עבור שלום בית

הגאון רבי משה רוזין זצ"ל היה רבה של העיר כוידאן, בה התגורר הגה"ק ה"חזון איש" זיע"א לאחר נישואיו, פעם סיפר: שה"חזון איש" נכנס אליו כשהוא עדיין היה אברך צעיר שאף אדם לא ידע על גדלותו, והתחיל לדבר עמו בדברי תורה. הוא הציע לי ללמוד עמי בחברותא, בתנאי שאף אחד לא ידע על כך, הסכמתי לתנאי זה ולמדנו, ומאז נעשיתי אני לתלמידו של האברך הצעיר. באחת הפעמים סיפר לי הרב קרליץ על יעקב הפחח שחולה הוא, והוא מבקש שאצטרף אליו לביקור חולים. אמרתי לו שהרב אינו נוהג ללכת אל בתי האנשים. בעודי משתאה מאיפא יודע האברך הצנוע הזה על שלומו של אדם פשוט כיעקב הפחח? גברה פליאתי עוד יותר כשמעתי את נימוקו לבקשתו זו, וכך אמר לי: יראה כבודו, אשתו של הפחח מזוללת בבעלה ומתוך כך נוצר מצב שבו החל ה"שלוש בית" להתערר אצלם, ואני חושש שזה עלול להתדרדר עוד. לכן בהודמנות זו שיעקב הפחח חולה, אם נעלה לבקרו, הרי יוצר רעש בעיר מביקורו הנדיר של הרב, ויהיה לה מזה כבוד גדול, שהכל לכבוד בעלה, ואז היא תדע להעריך את בעלה כראוי וה"שלוש בית" ישוב על כנו. ואכן כך היה, לאחר הביקור שלנו בביתו, לא חדלה אשתו להתפאר על הזכיה הגדולה שנפלה בחלקה בביקורו של רב העיר אצל בעלה, ומאז שרר שם שלום בית.

בקנאו את קנאתי ולימוד זכות

מסופר: פעם ביקרו אצל רבה של ירושלים הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א אורחים נכבדים מן התפוצות. שאל אחד מהם את רבנו, מדוע מוכיח בלא הפוגה רבים מאחינו בני ישראל? והלא דרכם של צדיקים היא להמליץ טוב על ישראל וללמד עליהם זכות כלפי אלוקים ואדם. נעץ רבי יוסף חיים את שתי עיניו החכמות בפני השואל ואמר: האמינו לי מורי ורבותי, שבכל יום אני אומר תהילים, ומתחנן לפני השם יתברך בעד כל בני ישראל, אפילו הגרועים שבהם שהתרחקו מסיבות שונות מדרך אבות. אך כל זאת אינו אלא ביני לבין הקדוש ברוך הוא, אבל כשהנני פונה לבני אדם חוטאים ופושעים, חייב אני להוכיחם ולייסרם בדברים קשים וחריפים, כדי שיחזרו למוטב בעוד מועד, ולפחות ימנעו מלהפיל ברשתם הפרושה יהודים אחרים. רבי יוסף חיים הפסיק לרגע קט את דבריו הנמרצים, ואחרי כן סיים ואמר: דרך זו שאני נוקט כל ימי חיי היא לעניות דעתי דרך החסידות הצרופה, תביעה נמרצת מן האדם להיטיב דרכו, ולימוד זכות עליו לפני השם יתברך.

אהבת ישראל

מסופר על הרה"ק ה"סבא" משפולא זיע"א שפעל בשמים, שיהיו לו בנים פשוטים, כדי שיהיה לו פתחון פה להמליץ על בני ישראל עם קדושים לפני השם יתברך ולהוכיח לו, שאף על פי שבני הם פשוטים אוהב אני אותם כנפשי.

תילולא דצדקיא

שבת קודש י"ט תמוז

הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר ישראל (תפארת שמואל על הרא"ש (תל"ט)

הרה"ק רבי מאיר תאומים ב"ר יוסף (אבי הפרמ"ג - תקל"ג)

יום ראשון כ' תמוז

הרה"ק רבי נתן נטע האנוער הי"ד ב"ר משה (שערי ציון - תפילות - (תמ"ג)

יום שני ב"א תמוז

רבי אליהו ב"ר משה לואנץ (בע"ש מווארמס - שצ"ו)

יום שלישי כ"ב תמוז

הרה"ק רבי שלמה מקארלין ב"ר מאיר הלוי (תקנ"ב)

הרה"ק רבי אורי פייבל מקריסניפולי ב"ר אהרן (אור החכמה - תקע"א)

יום רביעי כ"ג תמוז

רבינו משה קורדיבירו ב"ר יעקב (רמ"ק - ש"ל)

הרה"ק רבי אריה יהודה לייב סג"ל

מוואליטיסשק ב"ר שלום (תקע"ג)

הגה"צ רבי אברהם יצחק העלר מצפת ב"ר שמואל (תרס"ט)

יום שישי כ"ה תמוז

רבי אהרן ברכיה ב"ר משה (מעבר יבק - שצ"ט)

הגה"ק רבי אריה לייב ב"ר אשר (שאגת אריה - תקס"ה)

הרה"ק רבי מאיר מאפטא ב"ר שמואל (אור לשמים - תקצ"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטיבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רמזים וסיק התרים על המצוות.

קביעות מקום בתפילה (י"א)

א) הקובע מקום לתפילתו, יכול להעלות את תפילתו עד מקום שירצה למעלה. (שער הכוונות דרוש ב' מדרושי כוונת העמידה, דף כ"ט ע"ב)

ב) כל הקובע מקום לתפילתו, זוכה שלא יגלה ממקומו, ויהיה תמיד שוכן במקומו. (כף החיים, סימן צ', ס"ק קי"ז)

ג) המתפלל במקום קבוע שחרית, ולמנחה יש לו מקום קבוע אחר, יכול לפעמים לבוא להתפלל מנחה במקום שרגיל להתפלל שחרית, דכיון שהוא מקומו הקבוע לשחרית, נחשב קבוע גם לגבי מנחה. (אוסרי לגפן, חלק י"ג (א) עמוד תק"ל, סימן ס"א)

ד) הקובע מקום לתפילתו, השכינה שורה באותו מקום. (ספר דרך משה, ליום ט')

בחסות רשת חנויות

גל פז

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת פינחס - בין המצרים

"הנני נתן לו את בריתי שלום" (במדבר כה, יב)

את החורבן הגדול, את האסון הכואב ביותר? התשובה מחרידה, וכך עונה בורא עולם: "כלום יש שלום בעולם!?" - **הואיל ואין שלום בעולם - אין כלום.**

מזעזע: ה' מסכים עם מלאכי השרת שהגלות היא גזירה קשה מדי, שאיננו צריכים לסבול כל כך הרבה, שאנחנו בעצם ראויים להיגאל בכל רגע. אבל אין שלום בעולם, יש כל כך הרבה מחלוקות, כל כך הרבה שנאת חינום, כל כך הרבה פירוד לבבות! איך תבוא הגאולה, איך תשרה הברכה, ואיך אפשר להעניק לנו קרבת אלוקים כשאינן שלום בעולם!?

השלום הוא תנאי הכרחי ונדרש לגאולת עם ישראל. כל עוד אין שלום, כל עוד יהודים מסוכסכים זה עם זה, וכל עוד יש שנאה בין איש לרעהו - הגאולה לא יכולה לבוא, זה מעכב אותה בכוח!

אבא שבשמיים רוצה לגאול אותנו, הוא רק מבקש שנרבה בשלום, שנוותר, שנכבד, שלא נעמוד על שלנו, שנהיה נחמדים לטובבים אותנו וכשנרבה שלום בעולם, חיש מהר הוא יבוא לגאול אותנו. הלוואי ונפנים את העניין ונזכה לגאולה במהרה בימינו. אמן.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

שבת שלום

ע"י	כנסת לבת	צאת לבת	יבוי חם
י"ג	19: 12	20: 24	21: 19
ת"א	19: 30	20: 22	21: 16
מ"ב	19: 33	20: 25	21: 20
כ"ג	19: 30	20: 22	21: 16

שנה נוספת חלפה עברה, ועדיין דבר לא קרה. בית המקדש עדיין שמם וחרב, שועלים הולכים בו. רומסים את כל הקדוש והיקר לעם ישראל. עוד לא זכינו לתקיעת השופר המיוחלת, עדיין עם ישראל בצרה וישראל נתונים למשיסה.

הגלות הארוכה ממשיכה להעיק על ליבנו, יהודים מתמודדים עם קשיים שונים ומשונים. בתי הרפואה מלאים ועמוסים, ומייסר לראות מה שמתרחש בהם.

יהודים מתמודדים עם קשיי גידול וחינוך ילדיהם, כל אחד וסאת צרותיו. הפרנסה היא אתגר, הרוגע והשלווה מאיתנו והלאה. הגלות החשוכה עדיין נמשכת, ואין לנו אלא אמונה תמימה שמישיח יכול לבוא כל רגע, אפילו עכשיו, אך עדיין לא זכינו.

שוב אנו מציינים את שלושת השבועות, בהם ממעטים בשמחה. אין לשמוע קול זמר, כולנו הולכים ומתכנסים אל הכאב והאבל שבחיסרון הגדול. הצפיה והכמיהה ממלאות לבבות, כולנו שואלים מתי נזכה לראות בשוב ה' לציון, מתי עינינו תראינה את מלכותו יתברך.

חז"ל גילו לנו, כי בית המקדש לא נחרב פעם אחת בלבד, אלא הוא נחרב כל יום מחדש. למעשה "כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו" - ולצערנו נכון לשעה זו - "כאילו נחרב בימיו", כאילו עכשיו ממש האש משתוללת בהר הבית.

והשאלה נוקבת, למה? מדוע עדיין לא זכינו? האם לא סבלנו די, וכי עם ישראל לא עבר מספיק? למה אנו נדרשים שוב ושוב לבכות

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת נעמה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאל בן סילביה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנב בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן ארייס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שואל ומשיב בהלכה - פת גויים - חלק י"א

אלו בעיות כשרות עלולות להיווצר בימינו בפת פלטר?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחס, רבנות מקומית מבשרת ציון מספרו 'הכשרות למעשה':
אף שמקילים בפת פלטר ובפרט כשאין פת ישראל מצויה, מכל מקום בזמן הזה אין להתיר לאוכלה ללא השגחה מוסמכת.
מכיוון שעלולות להיווצר בעיות כשרות ובפרט בדברים כדלהלן:
א. ניפוי הקמח.

ב. עירוב חומרים אסורים כגון: שמן מרגרינה, או שמן צמחי. **הערה:** אף שבשו"ת 'שערי עזרא- בצרי' ח"ב (סימן סב) כתב לגבי מרגרינה מצויה של נוכרים שאכן נודע, שיש בה תערובת גליצרין המיוצר משומן מן החי, והעלה להקל מדין ביטול בשישים במרגרינה. ע"ש. למרות שהיום מייצרים את הגליצרין משומן מן הצומח, עיין בשו"ת 'יצחק ירנן'- שחיבר (סימן עו) שהעלה, **שגם במרגרינה 'צמחית' יש לחוש לתערובת שמן דג טמא**, ומה גם שמייצרים מרגרינה צמחית בכלים של מרגרינה בלתי צמחית. ע"ש. ולענין שמן מוקשה המכונה שמן צמחי-הידרוגני הבעיה בו, **שאותו ציוד, שמתמשים בו לייצור שומן חזיר משתמשים בו גם לייצור שמן צמחי**. והעירני ידי"נ הרב נסים סבאג הי"ו שנושא זה כיום מסובך יותר, **מכיוון שעל פי החוק לא צריך להופיע ברשימת הרכיבים כל רכיב שהוא פחות מ 5%**. היה מעשה במפעל במרוקו שעירבו במרגרינה שומן מן החי באחוז קטן.

חלב או אבקה של נוכרי. **הערה:** ראה מה שהאריך בזה ידי"נ הגר"א בוחבוט בספרו 'ללקוט שושנים' ח"ה (עמוד ד) והביא עדות לגבי פת פלטר האפויה בחוץ לארץ נילווה בחמאה חלבית. ועיין בשו"ת 'בצל החכמה' ח"ה (סימן פג אות א) שבזמן הזה פת פלטר אסור, אפילו אין שם פת ישראל היות ומערבים בו חלב. וכ"כ בשו"ת 'שרגא המאיר' ח"ו (סימן קנה אות ג) שכתב שיש להצריך בדיקה במאפיה, שאין שם תערובת חלב או שומן טריפה. וע"ע שו"ת 'באר שרים' ח"ג (סימן מט). וכן בספר 'אורחות הבית- שטרנבוך' (פ"ח ס"א) אסר בלא בירור תערובת החומרים. וכן הביא בספרו שו"ת 'תשובות והנהגות' ח"ה (סימן רמט אות ג).

שמרים, משפרי אפיה ויטמינים שונים, הטעונים כשרות מוסמכת. **הערה:** בפרט בויטמין D, שלעיתים הוא מופק מדגנים או בעלי חיים **טמאים**. בנוגע לשמרים, יכולות להתערר בעיות רציניות. שמרים יכולים להגיע טריים או יבשים. במהלך הייצור של שמרים טריים משתמשים בחומרים מונעי הקצפה וחומרים אלו עשויים או משמן או משומן, כך שיש צורך לברר את כשרותם.

ג. התבניות מיוחדות לאפיית לחם, ולא אפו בהם לחם עם שומן אסור או תערובת בשר וחלב. **מקורות:** ראה להראש"ל בספרו הליכות עולם ח"ז (עמוד צד) **לעניין בצק שנילוש במים שאינם מסוננים מתולעים**.

ויש לציין, כי במקומות האלו [בפרט באירופה] התבניות נמרחות בשמן מן החי. וכל שכן בעוגות, שאין להתיר ללא כשרות, מכיוון שנעשות בתערובת חומרים שונים, שיש בהם חשש איסור.

התמסרות לזולת

הרה"ק רבי יששכר דב מבעלז זצ"ל סיפר לקהל חסידיו, עד היכן צריכה להיות הדאגה והמסירות לזולת: "מעשה באדם שלמד במשך שנים את מקצוע הרפואה ועשה חיל בלימודיו, ולאחר שסיים את שנות לימודיו, היה צריך לקבל תעודת הסמכה מאת רופא גדול ומפורסם.

הגיע אותו אדם לרופא המפורסם. שאל הרופא הבוחן: "מה התרופה לאדם שנפצע ודמו קולח?"- השיב הנבחן: "לוקחים תרופה פלונית והיא עוצרת את הדם". המשיך להקשות הבוחן: "וכשאתן תרופה זו נמצאת, מה צריך לעשות?"- השיב הנבחן: "אפשר לקחת תרופה אלמונית והיא תעצור את הדם".

שאל שוב הבוחן: "ואם גם תרופה זו אינה נמצאת?" , השיב הנבחן: "לוקחים חתיכת בד מבגד ושורפים אותה ומניחים את האפר על הפצע וכך נעצר הדם". שוב שאל הבוחן: "ואם אין גם חתיכת בד, מה צריך לעשות?" נשאר הנבחן ללא תשובה ומענה. **פסל הרופא את הנבחן ולא נתן לו את התעודה המיוחלת.**

הנבחן לא ידע מה לעשות מרוב צער. **כיצד יתכן, שכל מה שלמד במשך שנים והתמחה במקצוע הרפואה הכל ירד לטמיון בגלל שלא ידע להשיב על מקרה כזה?** הוא פנה לבוחן ושאל: "מה על הרופא לעשות במקרה כזה, הרי אין חתיכת בד, ואם כן כיצד ניתן לסייע לחולה?".

השיב לו הרופא הבוחן: "בשעה שאין בד ובגד לשרוף בכדי לעצור את הדם, אז החובה עליך לקרוע בד מבגדיך שלך ולחסום את קילוח הדם, אינך ראוי לשמש בתפקיד רופא אם אין מצב החולי נוגע לליבך, עד כדי שתקרע בד מבגדיך, כך צריכה להיות ההרגשה כלפי הזולת, ולכן פסלתי את בחינתך!".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - המקבל הרב רפאל משה אלבז זצ"ל

המקובל הרב רפאל משה אלבז זצ"ל- נולד בשנת התקפ"ג (1823) בעיר צפרו שבמרוקו. משפחתו מצאצאי יהושע בן-נון. בן למשפחת רבנים ומלומדים חשובה ממגורשי ספרד. עוד בצעירותו ניכר שנועד לגדולות, אביו השתדל להשגיח עליו שינצל את כל זמנו ללימודים. בסביבתו ובמשפחתו היו רבנים גדולים ענקי הרוח וקדושי עליון, ועיר מולדתו היתה סמוכה לערים הגדולות פאס ומקנאס אשר מהם יצאה תורה לישראל, כל זאת עזרו לרבינו לעלות ולהתעלות. כשהיה כבן עשרים התייתם מאביו ונכנס ללמוד בבית המדרש של דודו, הרב עמרם אלבז ושקד על לימוד התורה.

בשנת ה'תרי"א (1851) הוסמך ע"י הרבנים עמור אביטבול ועמרם אלבז לדון ולהורות. בהמשך מונה לרב ודיין של העיר צפרו. רבינו היה ממונה על נכסי ההקדש ומפקח עליהם והוא בעצמו היה בעל צדקות ולב רחמן. הירבה לבקר חולים, הכניס אורחים לביתו, וגייש בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו. מילא תפקידים רבים: מורה, רב העיר, אב בית דין, מוהל, משורר.

למרות כל זאת היה ענוותן מופלא וצנוע. גאון בנגלה ובנסתר. אביר הרועים. סיני ועוקר הרים. מחבר ספרים רבים. בעל מתק שפתיים. דרשותיו משכו אחריו רבים. רבינו לא זכה לילדים והוא גידל יתומה בביתו ודאג להשיא אותה ולממן אותה ואף בסוף ימיו הוריש לה את נכסיו. על שמו בית כנסת 'הרמ"א' בלוד, ורחוב 'הרב אלבז' בשכונת עמישב בפתח תקוה. נפטר ביום שישי, כ"ב תמוז ה'תרנ"ו (1896). חי כ-73 שנים.

סבו (מצד האב): ר' יהודה (מח"ס 'ישבות יהודה' וכן שימש כרב העיר).
אביו: ר' שמואל (ממריצי התורה ומשורר). **נשותיו:** מרת חוה (זיווג ראשון- בת ר' אברהם מאמון), מרת מזל-טוב (זיווג רביעי). **מרביותיו:** הגאונים אביו, ר' שמואל. דודו, ר' עמרם אלבז, ר' עמור אביטבול. **מתלמידיו:** הגאונים ר' שלום אזולאי, ר' אברהם בן שטרית, בן דודו ר' אבא אלבז. **מספריו:** כיסא המלכים- סקירת הממלכות שהתקיימו. **עדן מקדם-** מונחים ביהדות. **מיני מתיקה-** ביאורים וחיידושים. **עטרת פז-** חכמת הנסתר. **ארבעה שומרים-** דיני מוסר על תיקון פגם הבריות, שבת, תפילין ותיקון המידות. **שיר חדש-** שירים. **הלכה למשה-** שו"ת על ארבעת חלקי שו"ע. **ציון במשפט-** דיני חושן משפט. **ספר כריתות-** דיני גירושין. **חצר משכן. תורבץ החצר-** מראה מקומות לשו"ת בחושן משפט. **פותר מים-** פירוש על 'מים עמוקים' של ר' יהודה ברדוגו. **זבחי צדק-** הלכות שחיטה. **חולת אהבה-** מליצות. **דרש משה-** דרושים. **פרשת הכסף-** מוסר ומשלים. **כוח מעשי-** חוכמת העיבור. **באר שבע-** על שבע חוכמות. **שקל החודש, חוכמת ההיגיון, המספר והתשבורת, התכונה והטבע, חוכמת הניגון, חוכמת האלוקות. קול בוכים-** קינות. פיוטים ושירים רבים בנושאי גלות וגאולה, על מעלת הארץ, שבח התורה. קבלה. מוסר ותוכחה.

יפר הגה"ק ר' שלמה אבן דנאן זיע"א ששמע מפי רבינו: פעם אחת הלך רבינו בחודשי הקיץ לאחת משכונות הגויים בחברת יהודי וגוי. כשהלכו בדרך, הגוי דיבר עם היהודי ואמר לו, **שהוא רואה מרחוק נחש גדול צפעוני (הנקרא בערבי אסאד)** בין האילנות, ונראה כמו אילן מרוב עוביו. הציפורים עמדו על ראשו כי נדמה להם כאילן, והנחש בלע אותם. הגוי אמר ליהודי: "הנחש מביט לכיוון השני ועדיין לא ראה אותנו, ואם יראה אותנו- נהיה בסכנה גדולה". הגוי שהיה בידו רובה אמר ליהודי, שהוא רוצה לירות ולפגוע בראש הנחש.

אם יצליח לפגוע בו בראש הנחש, אז הוא ימות והם ימלטו מידו, ואם חלילה יחטיא ולא ימות הנחש, יבוא הנחש אליהם במהירות ובכעס רב והם יהיו בסכנה גדולה. ולא ידע הגוי מה לעשות. רבינו אמר לגוי להמתין עד שיתפלל. הצדיק התפלל בכוונה גדולה ועשה תשובה ואז הירשה לגוי לירות בנחש. הגוי ירה ברובה ופגע בראש הנחש שמת מיד. הגוי התקרב לנחש, הפשיט את עורו וקרע את בטנו ומצאו בו ציפורים שעדיין היו חיות. הגוי אמר לרבינו: "הנחש הזה פוחדים ממנו כל הפלשתים הגרים במדבר הזה, וכעת מסר אותו הקדוש ברוך שאצליח לפגוע בו ולהורגו רק בזכות תפילתך". כמובן מסיפור זה נעשה קידוש השם גדול. (מעובד מתוך 'מלכי רבנן')

פעם אחת בעת עצירת גשמים, פנו המוסלמים אל רבינו שירבה בתפילה ובתחנונים לפני בורא עולם שיפתח את אוצרו הטוב וימטיר גשמים. באותם הימים עצירת גשמים היתה משמעותה מוות כפשוטו, שכן אי אפשר לגדל שום דבר ללא מים והבעיה הגדולה יותר היא שאין מה לשתות. ואם המצב ימשיך, לא מן הנמנע שבזמן הקרוב הבצורת תיתן את אותותיה ורבים יחלו וימותו. רבינו שמע את הדברים וערך תפילה גדולה ב'בית החיים' (בית העלמין, כדי לעורר את רחמי הנפטרים שיבקשו על החיים) וביקש לכנס שמה את היהודים.

בדרשה ארוכה עורר את לב הקהל לאביהם שבשמיים וביקש שכל אחד יעשה חשבון נפש ויתקן את מעשיו. דבריו חדרו ללב האנשים ותפילתם מהרה התקבלה ברצון, וכשהיו בדרך חזרה אל המלאח, נפתחו ארובות השמיים והתחילו לרדת גשמי ברכה. באותם רגעים נעשה קידוש ה' גדול. כל המוסלמים יצאו לקראת רבינו בתופים ובמחולות, ושר העיר גזר על כל החקלאים המוסלמים לתת לרבינו באותה שנה חלק מתבואות השדה, מכיוון שרבינו היה מקובל עליהם כמלאך ה'.

על אף העובדה שרבינו היה נשוי לארבע נשים, לא זכה לזרע קודש בר קיימא. רבינו זכה להיפגש עם המקובל האלוקי ר' יעקב אביחצירא בצפרו ופנה אליו וביקש שיעתיר בעדו תפילה כדי שיזכה לילדים. **אולם ר' יעקב אביחצירא השיב כי בשמיים הכריזו, שספריו הם בניו אשר יעשו לו שם טוב מבנים ובנות ועל כן אין לו להצטער ולהתאמץ בדבר.**

מעשה והשלכות לדורות

לאחר המשך עליה מתמדת בישיבת סלבודקה, שם את פעמיו לעבר ישיבת מיר, שם יצא שמעו הטוב כאחד מהאריות שבחבורה, כמתמיד עצום וכבקי ברוב מסכתות הש"ס, בהבנה ישרה ובהיקף רחב.

ראש הישיבה, מרן הגאון ר' אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, בלהט אהבת התורה, שבערה בעצמותיו, אהב אהבה עזה את תלמידי החכמים הצעירים שהיו דבוקים ושקועים בכל ישותם בתורה. ביניהם חיבב במיוחד את הבחור החדש, הת"ח הצעיר, שבא זה עתה לישיבה, ושם את עינו עליו לגדלו, לטפחו ולרוממו.

יום אחד, הגיע לישיבה בחור משיקגו, נכדו של הגאון ר' אברהם שמואל פינקל זצ"ל (אחיו של ראש הישיבה). הבחור עשה רושם של בחור כשרוני ושאפתן, אך היה רחוק מההווי הישיבתי.

רבי אליעזר יהודה שניחן בעיניים חדות, זיהה בקרובו הצעיר משיקגו פוטנציאל מיוחד, ויכולת לגדול בתורה. הוא ביקש מהבחור חיים, שילמד עם אותו בחור בחברותא, וכך יקרין עליו מאישיותו המרוממת ומגדלתו ושקידתו בתורה.

בנוסף, ביקש ממנו, שילמד אותו את שפת לשון הקודש ואידיש, מכיוון שרוב תלמידי הישיבה היו בני הישוב הישן בירושלים. חיים השקיע את מיטב מרצו בקידום הבחור החדש. הלימוד המשותף לא הצטמצם לסדרי הישיבה הקבועים. הם למדו ללא הרף, בימים ובלילות, בימי שישי ושבת, בחוה"מ ובבין הזמנים.

מי היו שני הבחורים האלו? **הבחור חיים הוא הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל**. שקדן עצום וגאון מופלא. במשך כחצי יובל השנים האחרונות לחייו שימש כראש ישיבת אופקים, כעמוד התורה ומקים עולה של תשובה בדרום.

מספרים שרבו, ר' אליעזר יהודה, כינה אותו 'פאר הגידולים של ישיבת מיר', והתבטא, שכל יגיעתו בהקמת ישיבת מיר בארץ היתה כדאית ומשתלמת, ולו רק כדי להעמיד תלמיד מושלם כמותו!

הבחור שעלה משיקגו, הוא **הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל**, שמאז אותה תקופה היה כרוך אחרי ר' חיים קמיל עד סוף ימיו. הוא ראה בו את רבו המובהק בתורה, בהנהגה ובעיצה. כשהגיע לפירקו, נשא את נכדתו של רבי אליעזר יהודה, בת בנו של ראש הישיבה, הגאון רבי בינימין בינוש זצ"ל, ובפטירת חותנו, הוכתר על פי צוואתו לממלא מקומו בראשות ישיבת מיר.

בימי הנהגתו של ר' נתן צבי, התעצמה הישיבה ללא היכר. הוא הפך אותה למעצמת ענק של עולם התורה והישיבות כשאלפי אברכים ובני תורה גדלים בה וחוסים בצילה. הוא הנהיג בכוחות עילאיים את הישיבה מתוך יסורי גוף קשים ומרים ובמסירות נפש, במשך כשני עשורים.

הבה נתבונן בגודל הזכות הנזקפת לאישה הצדקנית, הרבנית שפירא, ששכנעה את אימו של ר' חיים לא להוציא את בנה מהישיבה. ננסה לתאר לעצמנו, כיצד היתה נראית ממלכת התורה של ישיבות מיר כיום ללא אותה שיחה?

לעיתים, אין אנו מבינים, כי אנו עשויים או עלולים במעשה אחד להשפיע לדורות. ללא המעשה של פינחס, אין אנו יכולים לתאר ולשער, מה היה המצב של עם ישראל.

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך '**אוצרותיהם אמלא'** שסיפר הרה"ג אליעזר טורק: מעשה נפלא, ששמעתי מהגאון רבי צבי אליאך שליט"א, ת"ח מופלג בירושלים ומראשי מפעל ההצלה הגדול 'לב לאחים', מעשה שלו היה עד בשנות עלומיו.

הסיפור טומן בחובו מוסר השכל עצום ומלמד על כוח ההשפעה של אישה גדולה וצדקת, אשר על ידי שיחה אחת שקיימה, זכתה להיות הגורמת המרכזית לתקומה של ממלכת התורה המפוארת, ישיבת מיר המעטירה.

רבי צבי למד בצעירותו בישיבה הקטנה המפורסמת 'תפארת צבי'. בחור בשם חיים למד איתו בישיבה. מצב העניות בבית הוריו של חיים והעובדה שלא נודע כת"ח גרמו לכך שאימו הגיעה למסקנה, שעדיף שבנה יעבוד ויסייע בנטל הפרנסה.

האם יצאה לכיוון הישיבה, להודיע לבנה על ההחלטה. בדרך, פגשה ברבנית שפירא ע"ה, אשת הגאון ר' שמחה זיסל שפירא. כשהתעניינה הרבנית, מה מעשיה ולהיכן היא הולכת, סיפרה האם כי היא כעת בדרך להוציא את בנה מהישיבה.

הרבנית, שידעה היטב, מהו ערכו של בן תורה, ומה עתיד לצאת מבחור ישיבה, נחרדה לשמוע על התוכנית. במשך שעה ארוכה ניסתה לדבר על ליבה בדברי שינוע ותחנונים, שתחזור בה. היא דיברה על ליבה עד כמה אסור להתיימש מעתידו של כל בן תורה בכל מצב שהוא.

וכן עצם השהיה בישיבה מהווה את הערובה היחידה שישאר יהודי ירא שמים המקיים תורה ומצוות כהלכתו, דבר שסיכוייו פחותים אם חלילה יטוש את עולם התורה. הדברים היוצאים מן הלב נגעו לליבה של האם, והיא חזרה בה מן העניין.

חיים נשאר בישיבה. כעבור תקופה קצרה חלה תפנית מופלאה במצב שקידתו. חשקו ומרצו להגות בתורה גברו עשרת מונים. לאחר חודשים ספורים נמנה חיים בין הבחורים הטובים והמשקיעים של הישיבה.

רבי צבי ציין באוזניו, כי מרוב שקידה של שעות על גבי שעות, צבע הספסל עליו ישב חיים נדבק למכנסיו... כעבור שלוש שנות לימוד בישיבת 'תפארת צבי', כאשר התעתד חיים לעבור לישיבת סלבודקה בבני ברק, כתב אודותיו ראש הישיבה דברי שבח מפליגים:

"הבחור הנזכר נהיה למתמיד מפורסם, המפליא כל רואיו בשקדנותו המיוחדת, הוא יכול ללמוד חמש שעות ברציפות בעיון רב כשלא יודע ממה שנעשה סביבו, וקנה לו שם טוב בעיר ובישיבה, ויש לו ידיעה הגונה בג' מסכתות עם מפרשים ראשונים ואחרונים, ואי"ה יהיה למאור ולתפארת בישראל, גם במידותיו התרומיות העוברות כל גבול".

לע"נ	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איירון ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחת ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה אברהם בן טובה ז"ל	הרב שבתי בן אסטריא טאון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל נעמי בת כותן ע"ה מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל רחל רפאל בת השמת ע"ה לטיף בן פרחת ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה	הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל דוד בר חסיבה ז"ל חווה בת יעקב צבי ע"ה יצחק יצקן בן רחל ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'ה ע"ה חי יזיי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה דוד יצחק בן פרחת ז"ל גורג'ה בת נעימה ע"ה
------	--	---	--	--

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

פינחס

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת פינחס

- א-ל מסתתר - להאמין בתוך ההסתר כי הוא בא מאבינו מלכנו .....
- א שאו את ראש - ע"י האמונה שבראש יושע מכל מצריו .....
- ג תפילות כנגד תמידים - עיקר הוויתו היא התפילה .....
- ה צרור את המדינים - הרחק מן הכיעור על ידי גדרים וסייגים .....
- ז עולת תמיד - ענין העליה והעבודה בקביעות .....
- יא אשר תקריבו לה' - להעביר על מידותיו .....
- יג

פרשת פינחס

א-ל מסתתר - להאמין בתוך ההסתר כי הוא בא מאבינו
 דבר, דברים יז ח), ונרמז בזה, שאף כשהנהגתו של הקב"ה
 'נפלאה היא בעינינו', שאין אנו רואים (תיכף) את חסדי
 וניסי השי"ת, ו'החושך יכסה ארץ', מ"מ עלינו להאמין ב
 גם מבלי ראות בעיניים¹ שהכל מאל-אב, כלומר,
 מאלוקינו - אבינו שבשמים, אב הרחמים שוכן מרומים
 (כו ח), 'ובני פלוא אליאב', וביארו צדיקים
 (עיי' ברית אברם להרה"ק המגיד מואלאוין ז"ע), כי
 'פלוא' הוא מלשון מכוסה ומופלא (מלשון 'כי יפלא ממך

א. ההתחזקות באמונה פשוטה נחוצה עד מאד בימים הללו, כאשר אין איש יודע עד מה - מה ילד יום, העירני
 אברך אחד כי עפ"י חשבון מנין פסוקי התורה, הרי הפסוק שהוא משלים למספר ה'תש"פ (5,780) הוא פסוק כ"ח
 בפרק ל"ב שבפרשת האזינו, שם נאמר כי גוי אובד עצות המה, ואין בהם תבונה (כי מספר כל פסוקי התורה עולים לה'תתמ"ה,
 הורד מהם עד פסוק זה יעלה בידך ה'תש"פ).

מעטה יזכור את דברי הרה"ק מרוז"ן (עירין קדישין השלם, תהלים יג ב-ג) 'עד אנה ה' תשכחני נצח, עד
 אנה תסתיר את פניך ממני - עד אנה אשית עצות בנפשי', שהוא כמפרש סיפא לרישא, כל הרוצה לדעת עד מתי
 ישכחהו כביכול הבורא, עד מתי תמשך ההסתרה, תשובתו, כל עוד שהוא מדמה בנפשו שיש בידו להשית עצות
 לעצמו, אבל ברגע שאכן יכיר כי באמת אבדה עצת עצמו, וימסור עצמו כביכול כולו בידי הקב"ה, מיד יאר ה' פניו
 אליו, והאר פניך ונושעה.

ב. בדרך רמז פירשו במחלוקת ה'מינים' וחכמים לגבי מקום הנחת תפילין של ראש דכתיב בהו (דברים ו ח) 'ולטוטפות
 בין עיניך', שהמינים פרשוהו כפשוטו שצריך להניח את התפילין על המצח 'בין העיניים' ממש (מגילה כד:), לעומת
 דרשו 'חכמי ישראל' שהכוונה להניחם על הראש במקום שמוחו של תינוק רופס (מנחות לז), ויש כאן רמז, כי המינים
 והאפיקורסים אינם מאמינים אלא רק במה שעניניהם רואות, על כן אמרו שהעיקר הוא בין העיניים, אמנם חכמי
 ישראל אמרו, לא כן, אלא מאמינים בני מאמינים אנו, גם כשאנו 'נראה לעיניים' את הנהגת ה' או מה טובה יש
 בדבר, בכל זאת לא נפגמת אמונתנו כמלוא נימה, אדרבה כ'מוחו של תינוק' - הננו בוטחים בו כתינוק וכגמול
 הסמוך ובטחו עלי אמו מיט פארמאכטע אויגן (בעיניים עצומות), אמונה מבלי 'הבנה' רק בתמימות מתוך התבטלות,
 ועל כן יש להניח דייקא במקום שמוחו של תינוק רופס, ללמד שעלינו להיות כתינוק שאינו יודע מימינו ומשמאלו
 אך בטוח הוא בהוריו מולידיו שעושים הכל לטובתו.

מסופר שפעם עסקו הרב מפוניב'ז זצ"ל והגרי"ז מבריסק זצ"ל באיזו סוגיא חמורה, ובתוך הדברים אמר הרב
 מפוניב'ז בריתחא דאורייתא, באמת, דארף מען פארשטיין (באמת, צריך להבין)... נענה לו הגרי"ז, באמת, דארף מען נישט
 פארשטיין (באמת אין צריך להבין), רחמנא אמר תקעו [והכוונה על הא דאיתא בגמ' (ר"ה טז).] למה תוקעין בראש השנה,
 למה תוקעין, רחמנא אמר תקעו], אלא צריך לדעת מה כתוב... ואין הדברים אמורים רק לגבי עסק התורה אלא
 הם יסוד נאמן על כל תהלוכות החיים שאין צריך להבין על מה עשה ה' ככה, למה ומדוע, אלא צריך לדעת מה
 רצונו ית' במעשיו, ומה ה' שואל מעמך, ותו לא מיד.

ג. כה אמר הגה"ק רבי אלחנן ווסערמאן ז"ע הי"ד, כי הנה פעמים והמציץ מבעד לחור המנעול יראה כיצד עט
 כותבת על גבי הנייר, ולכאורה פלאי פלאות נעשו כאן, עט הכותבת מאליה... אמנם אם ירחיב מעט את החור
 שבדלת כבר יוכל לראות יותר, שאינה כותבת מעצמה אלא יש יד האוחזת בה, והיא מחזיקה בעט ומוליכה אותו
 על גבי הדף... אך עדיין לא שמענו על יד שכותבת... אולם אם יוסיף להרחיב את החור ויגדיל את שדה הראייה
 יווכח לראות כי יושב אדם האוחז בידו את העט, והכל על מקומו בא בשלום...

ועל דרך זה הוא הנהגת הבורא ית"ש בעולמו בזמן הזה, וכדכתיב (שה"ש ב ט) 'מציץ מן החרכים', שאין אנו יכולים
 לראות את הבורא ומנהיג אלא כמי שמציץ מחרכי המנעול ורואה את הדבר הנעשה מעצמו, אך אנו מאמינים בני
 מאמינים, שכשם שהעט אינה הולכת מעצמה אלא יש כאן מי שאוחז בה, כך כל הנעשה בעולם אינו אלא על ידי
 הקב"ה, שהוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים.

באר הפרשה - פרשת פינחס

הטוב ומטיב לכל^ד. ואף אם עדיין אין הטובה נראית לעין בשר מ"מ בקרוב ממש יתהפך הכל לרחמים^ה וחסדים מגולים^ו. גם ידע נאמנה שהאמונה והסמיכה על ה' ממתקת הדינים^ז וממשיכה את הטובה שתבוא אליו באופן הנגלה^ח.

בפרשתן (כו מב-מג), 'אלה בני הן למשפחותם... ארבעה וששים אלף וארבע מאות', כתב הגה"ק החפ"ן חיים זי"ע (ח"ה עה"ת) וז"ל, באן גילתה לנו התורה, כי אין חכמה ואין עצה לנגד ה', דהנה לבנימין בן יעקב היו עשרה בנים (בראשית מו כא), ואילו לרן היה רק בן אחד

שמעתי ממגיד מישרים הנודע בשערים, ששמע מהגאון רבי אברהם יצחק ברזל זצ"ל, מראשי ישיבת מיר - ברכפלד (נלב"ע י' אדר תש"פ), אשר בימי עלומיו למד במשך כשמונה שנים בישיבת פוניב'ז והיה נכנס בקביעות לשמוע שיחותיו של המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל שנאמרו פעמיים בכל שבוע, ואף הגרא"מ שך זצ"ל היה משתתף בשמיעת השיחות, בשנת תשכ"ג אמר 'המשגיח' בנוכחותו של הרב שך מבלי להביט בו, הנה זה עתה יצא ספר (וכוונתו היתה לספרו 'אבי עזרי' שיצא אז לאור) שם כתב המחבר (בהל' תשובה פ"ה ה"ה) שמעודו התפלא על לשון מצוות 'האמונה', כי הרי האמונה היא דבר פשוט שהשכל מחייב, שאי אפשר לעולם בלא מנהיג וכי גלגל החמה ומזלות הוא דבר שנעשה מאליו, וכי מאליו יגדל ויצמח גרעין זעיר לדלעת בעלת משקל 4-5 קילו, ומה עניין 'ידיעה' זו ל'אמונה', הרי רואים זאת בחוש ממש, ומביא ששאל זאת להגרי"ז הלוי מבריסק, ואמר לו שאף הוא התקשה בדבר ושאל את אביו רבי חיים, והשיב לו 'שאין הכי נמי, עד כמה ששכל האדם מגעת הוא מושכל ואין זו אמונה, והיא ידיעה, אבל חיוב האמונה מתחיל ממקום שכלה השכל והבנת האדם'. אז גבר קולו של רבי יחזקאל, ובאש קודש זעק, אינו מובן כלל מה קושיא יש בדבר, וכי זו היא האמונה - לדעת בראש ולהבין במח, הרי כל מהותה של האמונה היא ב'לב', שירגיש האדם בכל עת ושעה שהקב"ה מנהל עולמו, ואכן, לחיות עפ"י אמונה זו, היא 'עבודת חיים', לחיות את האמונה, ולנהוג תמיד לאורה...

ד. וכך פירשו בלשון הכתוב (תהלים א ו) 'כי יודע ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד', שלא כ'דרך צדיקים' הוא 'דרך רשעים', המה אומרים בכל עת 'תאבד' כלומר 'אבוד אני'... ואין הקב"ה משגיח בי, אכן דרך צדיקים היא לומר תמיד ה' יודע - הקב"ה יודע מהנעשה עמי ומשגיח עלי תמיד בייחוד, ומעולם לא עזבני.

ה. הגה"ק החפ"ן חיים זי"ע ביאר מהו 'א העכרער איד' (יהודי מרומם ונעלה), במשל לאדם העומד בסמוך לכותל, שאינו רואה מאומה לפניו מאומה זולת הכותל, אולם אם האיש העומד בפני הכותל אדם גבוה הוא, הרי הוא מביט מעל הכותל ורואה את כל המרחב אשר מצד השני של הכותל, כיו"ב הוא לענין הבטחון, פעמים ש'כל העולם נעשה לפניו ככותל', ועולם חשך בעדו, שאם הוא יהודי נעלה ומרומם - כלומר בעל בטחון כדת וכנכון, הרי הוא כאותו הגבוה המכיר ורואה גם את צידו השני של הכותל, אף הוא רואה שהכל לטובה ולברכה - ולא רק את החושך הנראה מצד זה של הכותל.

ו. כי זה ברור, שאם יבוא איש על רעהו וידקרהו במחט על לא עוול בכפו, יכעס הנדקר עליו מאד, ונפשו תסער בקרבו על חוצפתו של הלה שדוקרו באכזריות, אך אם הדוקר הוא רופא שדקרו לצורך רפואתו, אזי לא די שלא יכעס עליו אלא אף ישלם לו על כך דמים מרובים. אלא שבגלל כל 'ההסתרות' אינו שם על ליבו כי זה 'הדוקר' אינו אלא אבינו שבשמים הרופא כל בשר', שעושה את הכל לטובתו.

על זה אמר מרן הבעש"ט הק' זי"ע (תשואות חן פר' ויחי) שאינו מפחד כל כך מההסתר פנים שיהיה בעקבתא דמשיחא, אלא מורא נופל עליו מההסתר שבתוך הסתר שיהיה בימים אלו, שלא יבינו שהקב"ה הוא המסתיר את עצמו תחת כל אלו הצרות והייסורים.

ז. כתב הרה"ק ה'יסוד העבודה' זי"ע (מכתבי קודש מכתב מא), שהנה איתא בזוה"ק (ח"ג רטו:) שבשעה שקינא פנחס לאלוקיו נתעברו בו נשמות נדב ואביהו בני אהרן הכהן, וידוע שפנחס זה אליהו והוא חי לעולם, נמצא שלאחר שמתו נדב ואביהו שבה נשמתם לשכון עלי אדמות, ולא עוד אלא שחיים הם לעולם, וכתב היסוה"ע, שזכה לכך אהרן ששיבו לו את בניו ויחיו לעולם - ע"י שקיבל את הדין באהבה וכדכתיב (ויקרא י ג) 'וידום אהרן', שהמקבל ע"ע את כל העובר עליו בתמימות זוכה לראות את מידתו ית' הטובה והמרובה ת"ק פעמים.

ח. מאמר נורא שמעתי מאחד מגדולי הדור שליט"א, כתיב (תהילים צא יא-יב) 'כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, על כפים ישאונך פן תגוף באבן רגלך', ולכאורה קשה, אם הקב"ה שולח לו מלאכים לשמירה בדרך מדוע יישאוהו המלאכים על כפיהם כדי שלא תיגוף רגלו באבן, והרי עדיף שאותם מלאכים יסלקו לגמרי את האבנים.

לא תזוע כי רק בכוחו להושיעך, ואכן קיים הן את ברכת האב - התחזק באמונה תמה בישועת ה', וסוף דבר זכה שמבנו יחידו נתרבה שבטו להיות ל'ארבעה ושישים אלף וארבע מאות' - השני במנין השבטים.

וכך כתב רבינו יונה (משלי ג כו), עוד יחייב עניין הבטחון, שידע עם לבבו כי הכל בידי שמים, ובידו לשנות הטבעים ולהחליף המזל, ואין לה' מעצור להושיע ברב ובמעט, וגם כי צרה קרובה ישועתו קרובה לבא, כי כל יכול ולא יבצר מזמה וכו'. ויבטח בה' בכל עת צרה וחשבה, וידע באמת כי הוא רב להושיע מכל צרה וישועתו כהרף עין, ועל כן יקוה לישועתו גם אם החרב מונחת על צוואר האדם, כעניין שנאמר (איוב ג טו) 'הן יקטלני לו איחל', והיא תוחלת אצולה מן הבטחון שהזכרנו. ונאמר (תהילים סב ט) 'בטחו בו בכל עת', פירוש 'בכל עת', גם בעת שהצרה קרובה ולא ידע אדם דרך להינצל ממנה. עכ"ל (ועיי"ש עוד אריכות בענין זה).

שאו את ראש - ע"י האמונה שבראש יושע מכל מצריו בפרשתן (כו ב), 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל', ובמדרש (ילקוט שמעוני רמז תשעג) זהו שאמר הכתוב (תהילים צד יח) 'אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני'. כתב הרמב"ק ה'דברי ישראל' ז"ע (בפרשתן ד"ה שאו), וז"ל. לבאורה צריך ביאור מה ענין הרגל אל הראש, אלא ביאורו, דלפעמים יש לאדם חולי הראש ועל ידי זה מעדו רגליו ואינו יכול להלך, וכשרואה שאינו יכול לילך ברגליו, סובר שהוא חולי הרגל ומבקש רפואה ותחבושת אל הרגל, ובאמת הוא חולי הראש - וצריך הוא לתור אחר רפואה בראשו, וממילא יתחזק רגליו לילך.

אלא ביאורו, שלפעמים מנפלאות ההשגחה יש סיבה וגזירה מיוחדת שאותה ה'אבן' תשאר על מקומה, מה עושה הקב"ה שולח 'מלאכיו' לרוממו ולהגביהו - שלא יחוש בעגמת נפש מחמת אותה ה'אבן' והמכשול בדרכו. וכגון פעמים נגזר על האדם שיאבד ויפסיד \$ 1,000 מידי משפיע עליו הקב"ה פי אלף בסך \$ 1,000,000 (מיליון דולר) אז כבר לא ירגיש ולא יחוש מאומה מחסרון אותו אלף, כי במה נחשב הוא לעומת המיליון, וכיו"ב בכל תהלוכות החיים.

ברם, כל זה בתנאי שכי אתה ה' מחסי (שם פסוק ט), וכפירש"י שם 'כי אתה' אמרת ה' מחסי' - הכל בגלל שאומר ומדבר שאתה ה' מחסי, ומסיים רש"י 'והרי זה מקרא קצר' [ש'חסר' בפסוק שכך אומר האדם כי אתה ה' מחסי], ובדרך צחות יתפרש, שאין הקב"ה מבקש מהאדם הרבה אלא רק 'מקרא קצר' - שיאמר כי אתה ה' מחסי ותו לא, ומיד יושיעו וישמרוהו מכל רע כמו שנזכר שם בפסוקים באריכות.

וכמו שאמר הרמב"ק מקאברין ז"ע (תורת אבות - אמונה ובטחון, מה) כשתכניס את האות אל"ף - המרמזת להקב"ה אלופו של עולם, לתוך תיבת גולה, יעלה לך תיבת גאולה, כי באמונתו באלופו של עולם, ייגאל מכל גלותו.

- 'חוישים בן דן'. זאת ועוד, ש'בן יחיד' זה היה חרש כמו שאמרו בגמרא (סוטה יג.), ואעפ"כ סוף דבר היה הן מרובה באוכלוסין הרבה יותר מבנימין ושאר שבטים.

והיינו, שמתחילה היה נראה שעל הן לקנא בבנימין... אך לבסוף, במנין בני ישראל בפרשה זו מצינו להיפך - כי מעשרת בני בנימין לא עלה מנין בני שבטו כי אם 'חמשה וארבעים אלף ושש מאות', ואילו מ'חוישים' היו לו להן 'ארבעה ושישים אלף וארבע מאות' צאצאים. ומסיים ה'חפץ חיים' ומבאן יש ללמוד, שמי שה' חפץ בו יוכל להצליח מבן אחד - יותר ממי שיש לו עשרה בנים. וכן הדין עם נכסים, יש לך עני מצליח ושמה בחלקו, ולהיפך - יש עשיר שאינו מצליח (לבסוף), כי 'עושה כולם ה'. כלומר, לא מה שנראה לאדם בעיני בשר הן לטוב הן למוטב - הוא האמת, ולא יאבד משלוות נפשו בבוא אליו איזה צר ומצוק, אלא יאמין שהקב"ה מנהיג את עולמו בחשבון, פעמים שחשבון זה מתגלה לנו מיד, פעמים שיתגלה אחר שנים ופעמים לאחר דורי דורות, ופעמים שלא יתגלה לעולם, אך מאמינים בני מאמינים אנו שכך הוא.

עפ"ז אפשר לבאר את 'ברכת אב' שבירך יעקב את בנו הן בשעה שבירך את כל בניו (בפר' יחיי) - 'דן ידין עמו... לישועתך קיויתי ה' (בראשית מט מז-יח), ולבאורה צריך ביאור, מה ענין לישועתך קיויתי ה' ל'ברכה'. אלא, כדאיתא במדרש (בר"ר צד ג) שבשעה שנכנס הן אל אביו הקדוש ביכה את רוע מזלו, שיותר מבן יחיד אין לו ואף הוא חרש שאינו שומע, אמר לו יעקב אבינו, שמע בני, זכור תזכור את ה' בכל מצב, תצפה לו ובכל זמן ועידן - לישועתך קיויתי ה', ומינה

באר הפרשה - פרשת פינחס

ממונו של אדם המעמידו על רגלו. אך באמת טעות בידו כי עליו לתור ולחפש אחר רפואות לראשו, היינו עסק התורה וממילא תעמוד במרחב רגלו. וזהו כוונת המדרש 'שאו את ראש' - זהו שאמר הכתוב אם אמרתי מטה רגלי, היינו שאם מרגיש שמטה רגלו, יקיים בנפשו 'שאו את ראש' - שיעסוק בתורה ויתרפא ראשו, וממילא יתרפא כל גופו ויבוא אל המנוחה ואל הנחלה.

והנה ידוע מאמר הגמרא (עירובין נד.) 'חש בראשו יעסוק בתורה' וכן בשאר מיחושים כמבואר שם בגמרא, וכשאדם פורק מעל עצמו עול תורה - שהוא מיחוש הראש, על ידי זה מטה רגלו בפרנסה חלילה, ומכיוון שרואה האדם שמטה רגלו הריהו מתחיל לתור אחר רפואה לרגל הוא הממון, שאמרו חז"ל (פסחים קט.) על הפסוק (דברים יא ו) 'את כל היקום אשר ברגליהם - זה

ט. יש שהעמיסו בדבריו, כי על ידי עסקו בתורה יבוא לאמונה בה', כמו שכתב הגר"א (משלי כב יט) עיקר נתינת התורה לישראל הוא בכדי שישימו בטחונם בה'. וממילא, כשיחסר לו איזה מחסור, יבין כי שורש החסרון הוא בראשו, היינו שנחסרה לו האמונה במוחו - כי יש מנהיג לבירה, ולא ישען על 'רגליו' אם בענין הפרנסה אם בשאר עניני העולם. וישים משענתו על אביו שבשמים באמונה תמימה, וממילא יסתלקו מעמו כל מיחושו בין ברוח בין בגשם. על פי זה מבארים הא דמטו משמיה דהרה"ק בעל התפארת שלמה זי"ע על תפילתו של הרה"ק האור לשמים זי"ע, שהינה סגולה נוראה לפרנסה ולהצלחה לאומרה בכל יום, ואף הוא בעצמו אמר תפילה זו פעמיים בכל יום בערב ובבוקר, והמתבונן בתפילה זו ישתומם מה סגולה היא זו, כי יראה שכל ענין הפרנסה אינו מוזכר שם ולו ברמיזה בעלמא, וכל אותה תפילה מלאה בדיבורי אמונה ודביקות בחי עולמים. וכך הוא נוסח התפילה ריבון העולמים ידעתי כי הנני בידך לבד כחומר ביד היוצר, ואם גם אתאמץ בעצות ותחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני להושיעני ולתמוך נפשי מבלעדי עוזך ועזרתך אין עצה וישועה, ואם חלילה יחפצו כולם להרע אז אתה בחמלתך תשים עיניך עלי ותשקיף עלי השקפה לטובה ממעון קדשך, הנה חבלים נפלו לי בנעימים וישועתי באה ועזרתי תגלה. ומה סגולה יש בתפילה זו לפרנסה טובה ולכלכלה, אלא ביאורו, כאשר 'יכשיר' האדם את 'ראשו' להבין שכל עזרתו משמים באה לו הרי בזה גופא יזכה לשפע רב ממרום, כי סגולת האמונה שבראש להמשיך על האדם הרחבה ועושר רב ב'ממונו של אדם המעמידו על רגליו'. שאלה נשאלה לפני כמאה וחמשים שנה בעיה"ק ירושלים - ששחטו עוף ונמצא שראשו רוחש כולו כינים - מבחוץ, ונסתפק בעל העוף האם זה נחשב לטריפה, ואף שדעתם של כל מורי ההוראה הייתה להתיר בהכשר גמור, משום מה לא היה לבו של בעל העוף שלם בהכשרם, לכן עלה למעונו של הגה"ק מהרי"ל דיסקין זצוק"ל, ציווה המהרי"ל לפתוח את הראש, והנה נתברר כי כל מוחו של העוף רקוב מתוכו היה וודאי טריפה הוא, והסביר המהרי"ל כי אין כאן כל רוח הקודש, אלא שעל כל עוף ישנם כינים רבים בראש, אלא מכיוון שמדרכו של עוף להניע ראשו הנה והנה, ממילא נופלים כל הכינים, אך משראיתי כי עוף זה מלא בכינים הוא, הבנתי שוודאי חסרון יש במוחו - שמחמתו לא הזיז ראשו ולא ניער מעצמו את הכינים, על כן ציויתי לפתוח הראש, ונמצא מה שנמצא... כיו"ב, כל אדם יש לו כינים בראש אלו הדמיונות שהוא עושה ופלוני עושה, וכו' וכיו"ב, אין לו אלא לנער את הראש מכל הכינים - השטותים הללו ע"י קנין האמונה האמיתית, ואם לא ינער את ראשו כפעם בפעם, ייהפך ח"ו לטריפה... י. ומדי דברי בענייני רגלו של אדם זה ממונו' נביא בזה מה שסיפר הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א שהעידה אמו ע"ה שפעם שאלה את הגה"ק רבי אלחנן וסערמאן זי"ע עד היכן היא חובת ההשתדלות, השיב לה, שדבר אחד צריך להיות ברור ומוחלט אצל האדם בתכלית - כי מריבוי ההשתדלות לא ירוויח אפילו פרוטה אחת יותר מאשר נקצב עליו כבר בראש השנה, וממילא מה בצע שיתייגע בזעת אפך בחינם...

שמא תאמר, כי עדיין לא השיב רבי אלחנן תשובה 'כהלכה' על מה שנשאל, ועדיין לא ידענו כמה הוא שיעור ההשתדלות הנצרכת ואימתי הוא עובר את 'הגבול'... אך באמת דוק ותשכח כי רבי אלחנן גילה בדבריו יסוד עצום, שכל שאלה זו עומדת רק מתוך המחשבה 'הנסתרת' שבלב שיש ביד האדם להוסיף לעצמו על ידי ההשתדלות, ואף כי יודע הוא במוחו שהפרנסה היא מן השמים ולא מכוחו ועוצם ידו, אך עדיין בלב מרגיש הוא שתלוי הדבר גם במעשיו, וממילא מחפש טצדקי להרבות בהשתדלות עד ששואל האם מותר לו אם לא... אך אם ישריש בעצמו היטב את האמונה עד שגם בלבבו ירגיש שאין שום שייכות בין ההשתדלות לפרנסה, אזי שוב לא יבוא לידי 'שאלה' כלל, כי כל מבטו והתייחסותו לשאלה זו תהיה באופן אחר לגמרי...

עוד 'פרפרת' מדבריו של הגה"ק רבי אלחנן ב'סוגיא' זו, שכשם שאמרו בגמ' (ביצה טז.) ש'כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה חוץ מהוצאת שבתות והוצאת ימים טובים והוצאת בניו לתלמוד תורה, שאם פחת פוחתין

זה לזה, כלומר שתיבת 'וירחמהו' היא כמו שנאמר 'וילחמהו', והיינו כמו זה שמלחים ומדבק שני נסרים עד שהם נדבקים כאחד ואי אפשר להפריד ביניהם, כך כביכול גדול כוחה של תשובה שבביכול הקב"ה 'מלחימהו' אליו ומדביקו אליו ית' (כמבואר במתנות כהונה על המדרש), ואכן, אף מאכל הגשמי נקרא 'לחם' בשם זה כי הוא מחבר ומקשר את הנפש אל הגוף לבל יפרדו ותפרח הנפש למקורה העליון, ו'הלחם' הוא המלחים אותם שלא ינתקו זה מזה. ומהאי טעמא נאמר את קרבני לחמי - שהקרבנות הם המלחימים ומקרבים את ישראל לאביהם שבשמים, ולכן 'תפילות במקום תמידים תקנום', שזהו ענין התפילה - שיהא האדם תלוי תמיד בבוראו, וישא עיניו למרום בכל צעד ושעל, וגם התפילה היא 'מלחימה' את המתפלל למלך שומע תפילה.

תפילות כנגד תמידים - עיקר הויתו היא התפילה בפרשתן (כה ב), 'צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו', איתא מהרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרמ"ז) 'תשמרו - מלשון 'המתנה', שכל היום יהיה הכנה מרוב התשוקה שיגיע כבר זמן קרבן התמיד', וכן צריך להיות בתפלה (אחר חורבן הבית, שתפילות כנגד תמידים תקנום, ברכות כו:ז) שכל היום יהי טפל אצל האדם - ועיקר הויתו יהיה בשעת התפלה, כמ"ש החבר מעלת החסיד". וזהו תשמרו להקריב לי במועדו".

הנה, יש שביארו הטעם שהקרבנות נקראו בשם לחמי, דכתיב (ישעיה נה ז) 'יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמהו', ובמדרש (ויק"ר ג א) רבי יצחק אמר כאדם שהוא מלחים שתי נסרים ומדביקו

לו ואם הוסיף מוסיפין לו', כך גם 'הוצאות נישואין' זה מחוץ לחשבון... אמנם, הכוונה כשעורך נישואין לבנו כפי ההכרח וכנהוג (ואל יהיה לבו נוקפו, כי ככל הנהוג במחוזותינו נכלל בכלל הלז).

וכך מובא גם בספר 'מעשה איש' (ח"ב עמ' ק"ס), על אחד שעמד לגמור שידוך לבנו, והוצרך להתחייב מצדו ליתן 4000 ל"י (סכום גדול בימים ההם). עני מרוד היה האיש וטען להגר"ח ברים זצ"ל, כיצד יכול אני לחתום על דבר שאינו בר מציאות, כי מאין אקח סכום גדול כזה, והוחלט שיכנסו יחד להיוועץ עם הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע, נכנסו ובאו אליו, ואבי החתן פתח - חושש אנכי ומפחד להתחייב סכום כזה... אמר לו רבינו בהאי לי שנא, מען זעט דאך אז מען טוהט און דער אויבשטער העלפט [רואים הרי שעושים והקב"ה עוזר] בסיום הדברים ביקש ממנו רבינו שישאיר את שמו, השידוך נגמר, והסכום המתבקש מצדו הגיע אליו בקלות בדרך פלא.

עוד מביא שם, שהחזו"א אמר להגר"ר שמריהו גריינימן זצ"ל לאחר שיצאו מחדרו שני מחותנים ונתדיינו כמה יתחייב כל צד, בהאי לי שנא, אתה יודע על מה הם דנו, זה אמר לחברו אצלך יצו ה' את הברכה, והצד שכנגדו השיב - אצלך (על דברים אלו כבר אמר חכם אחד שליט"א כי סיפור זה נשמע הרבה בשעת גמר הסיכומים בין מחותנים, אך, משום מה, תמיד שומעים אותו דווקא מהצד שאינו מוכן להתחייב כמקובל...).

יא. ומוסיף השפ"א, וזהו ההכנה שייך גם בגלות - להיות מצפים לבנין המקדש והקרבנות, והוא בכלל 'תשמרו להקריב' - ובזו התשוקה יש לנו חלק בקרבנות המקדש שהיה אז, ושיבנה במהרה בימינו אמן.

יב. וכך כתב הגה"ק הרבי ר' יהונתן אייבשיץ זי"ע ב'אגרת' (נדפס בספר פרדס, שנת תקי"ט) 'זוה חלקי מכל עמלי שעה זו שאני עומד לפני שומע תפלה' ונורא הוא למתבונן, כי הלא זה האיש מרגיז ממלכות בחיבוריו הגדולים והעצומים 'אורים ותומים' על שו"ע חושן משפט, 'כרתי ופלת' על יו"ד, 'יערות דבש' ועוד עשרות ספרים בכל מקצועות התורה, והוא מעיד על עצמו שזה חלקו מכל עמלו שעה זו שהוא עומד לפני שומע תפילה.

יג. כוונתו לדברי הכוזרי (מאמר ג אות ה) ותהיה העת ההיא (של התפילה) לב זמנו ופריו, ויהיו שאר עתותיו כדרכים המגיעים אל העת ההיא, יתאוה קרבתו שבו מתדמה ברוחניים ויתרחק מהבהמיים, עוד מביא שם שהתפילה צריכה להיות לו לאדם כדוגמת האכילה שמזינה אותו מסעודה זו עד סעודתו הבאה, וכך יקח האדם את מזון נפשו מתפילה זו עד לתפילה הבאה.

יד. והתפילה שייכת ביותר בימי 'בין המצרים', יהפכם ה' לששון ולשמחה, שעל ידי התפילה ימתיק כל 'מרירות' וצער, וכמו שנתנו רמז לדבר כי 'נחלה בלא מצרים' (506) בגימטריא 'תפלה' (עם הכולל), שעל ידי התפילה יזכה לסלק 'בין המצרים' ויהפכם ל'בלא מצרים'.

טו. מעשה באיש יהודי מתושבי עיה"ק ירושלים ת"ו שהוצרך אחד מבני ביתו לעבור בדחיפות 'ניתוח' (אפערציי"ע) בבית החולים 'הדסה', החליט היהודי שלהצלחת הניתוח הוא חייב לדבר בטרם כל עם המנהל הראשי של

באר הפרשה - פרשת פינחס

בו מאמר הכתוב (ישעיה סה כד) 'והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע', אך אם לא זכה צריך הוא להמתין ולהמתין עד שיזכה לראות כי נתקבלה תפילתו, שאם היה נענה על אתר הלא היתה מתבטלת הבחירה מכל וכל, על בן צריך האדם להתחזק ולהרבות בתפילה ובתחנונים ללא הרף, בחי' אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי, פירוש, אף אם עמדתי בתפילה כל היום ולא נענית אצעק עוד כל הלילה.

ואל יחשוב האדם שמא יש בכך משום חוצפה כלפי שמיא, שאם מסרבים לקבל תפלתו למה הוא מתעקש. שכך אומר דוד המלך 'ואתה קדוש יושב תהלות ישראל', רבנו של עולם הנך נקרא 'קדוש', מובדל ומופרש אפילו ממלאכים ושרפים, ובכל זאת הנך יושב תהלות ישראל, על פי המבואר בספרים הקדושים על 'יושב תהלות ישראל', על דרך שאומרים על אדם שיש לו משרה ומרויח כך וכך לחודש שהוא

ולעולם אל ימנע אדם עצמו מן הרחמים, ואפילו אם נראה שאפסה כל תקווה, כי אכן, בכוחה של תפילה לבטל את הנגזר ולשנות את הטבעי. וכך פירש רש"י מה שנאמר (איכה ג נד-נה) 'צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי, קראתי שמך ה' מבור תחתיות', וז"ל, שבזמן שבא אדם במים עד מתניו עדיין יש תקוה, אבל אם צפו מים על ראשו אז אמר אבדה תקותי, אבל אני איני עושה כן אלא קראתי שמך ה', עכ"ל, והרי שאף אם הגיע למצב ש'באו מים עד נפש' וכבר צפו מעל ראשו שבדרך הטבע אין דרך להצלתו אך לא יתיאש אלא יקרא בחזקה אל ה' ויצילהו.

ואף אם התפלל ולא נענה יחזיק בחבל התפילה מבלי להרפות. וכמו שכתב הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (פורים ד"ה קלי) לפרש מה שנאמר (תהלים כב ג-ד) 'אלוקי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי ואתה קדוש יושב תהלות ישראל', וז"ל, דהנה אם יהודי זוכה מתקיים

הדסה - זה האיש אשר על פיו ישק כל דבר... אלא ש'איש פשוט' הוא - כיצד יגיע לדבר עם הוד כבוד מעלת המנהל הגדול, ע"כ רצה לבקש את טובתו של 'עסקן' הרפואה הרב אלימלך פירער שליט"א אשר יד וחלק לו בכל מערכות הרפואה בארה"ק (ובחור"ל) שידבר בעדו עם אותו מנהל דגול. אך הזמן העובר לא היה לטובת החולה על כן החל ליסע להדסה ברכבו ובכל הדרך ניסה להתקשר ע"י הפלא' עם הרב פירער ואף אחר שהתקשר עשרות פעמים לא עלה בידו לדבר עמו... והנה, על אם הדרך הראה לו אחד מנוסעי הדרכים בבקשת עזרה דחופה כי נתקלקל רכבו וכו', והנה בתחילה לא אבה להביט עליו, שהרי מי כמוהו עסוק עתה בחיפוש אחר אותו עסקן... אך לתדהמתו הנה לפניו עומד אותו מנהל בכבודו ובעצמו... וכבר אינו צריך לא את העסקן ולא את עוזריו...

כיו"ב, פעמים הרבה עומד האדם ב'תפילת שמונה עשרה', ומחשב, אוי, צריך אני לסדר בדחיפות ענין פלוני, לדבר עם עסקן פלוני, לרוץ לרופא אלמוני, להתחנן לפני בעל גמ"ח זה, במה אוכל להחניף לבעל הבנק, וכיצד אקנה את לבו של... וכך משוטט במוחו ולבו בכל רחבי תבל ומלואה... מדוע לא יבין שבעת התפילה הוא כביכול כעומד לפני אותו 'מנהל' בכבודו ובעצמו... את החכם היועץ ומבין ימצא באתה חונן, את הרופא הגדול ימצא ברפאנו, שפע הפרנסה והעשירות מקורו בברך עלינו (וכבר לא יצטרך להחניף לאיש בעולם)... את 'שלום הבית' ימצא בשים שלום וכו'.

טז. סיפר הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע ששמע מאביו הרה"ק רבי צבי מרודניק זי"ע. בעיר קראקא הייתה אשה אחת שנכנס רצון בלבה שיקברוה לאחר מלאות ימיה ב'בית החיים' הישן בעירה, שבו נטמנו ה'מגלה עמוקות', הרמ"א, הב"ח, ועוד רבים קדושי עליון ומצוקי ארץ. באמת היה רצון זה בגדר 'חלום' כי כבר מאות בשנים פסקו מלקבור באותו בית החיים, ואף רבנים וגדולים נקברו אך ורק בבית החיים החדש דקראקא, אלא שאותה אשה לא אמרה נואש, והייתה משכמת ומערבת לבית הכנסת - להתפלל ג"פ ביום, שיחוס הבורא וימלא (שיגעונה ו)רצונה להיקבר בבית החיים הישן דייקא. בכל עת שהיתה פוגשת תינוקות של בית רבן הייתה מבקשת מהם שיחוסו עליה ויברכו אותה בברכה ובתפילה שתזכה להיטמן בבית החיים הישן. עד שכבר היו כל ילדי העיר קראקא יודעים לומר לה 'א גוטן טאג מומע, דו זאלסט באגראבן ווערן אין אלטן בית הקברות' (בוקר טוב, שיקברו אותך בבית"ח הישן). אף בעת שמחות צאצאיה, נכדיה וניניה היתה מבקשת מהחתן והכלה שיברכו אותה לקיום משאלתה זו.

ויהי היום, והאשה נתבקשה לשיבה של מעלה, בעת ה'הלוויה' החל לרדת שלג עז שנערם על פני העיר... עד שלא היה שייך במציאות לשאת אותה עד הביה"ח החדש, ובלית ברירה הטמינוה בבית החיים הישן... נענה הרה"ק ואמר 'דבר זה היה חידוש אצלי' שתפעל תפילה אפילו על 'שגעון' כזה... ומכאן נלמד כוחה של תפילה.

בכלל הדברים להתבונן ב'סיבת' החטא ו'בגרמא' הנזיקין, שאף הוא בכלל 'הרע' שצריך לשנוא אותו ולהתרחק ממנו, וכבר הבאנו מה שכתב ה'אור החיים' הקדוש על הפסוק (כה א) 'וישב ישראל בשיטים'. וז"ל. צריך לדעת מה צורך בהודעת מאמר זה... ונראה לפרש שהכתוב יעיד סיבת הזנות, שהייתה - לפי שיצאו העם לטייל חוץ למחנה ישראל... ושם נכשלו, והוא אומרו וישב ישראל בשיטים פירוש במקום שהיו מטיילים בו חוץ למחניהם, ושיטים הוא לשון טיולים. כדרך אומרו (יא ה) 'שטו העם' ופירש"י שם, 'אין שייט אלא לשון טיול', וזה סיבת ויחל העם לזנות, עכ"ל. ומכאן למדנו עד כמה צריך להיזהר שלא להלך במקום המסוכן לשמירת הקדושה¹ ובפרט לקדושת העיניים².

'וישב' על כך וכך כסף, וגם הקב"ה כביכול 'וישב' על 'תהלות ישראל'. מפני שנשמות ישראל חצובות מתחת לכסא כבודו ית', ובאמרו תהלות ה' הריחו מחזק את מחצב נשמתו, וגם כסא הכבוד מתחזק אגב כך, ואם כן שייך בזה ענין יושב תהלות ישראל. עכ"ל.

צורר את המדינים - הרחק מן הכיעור על ידי גדרים וסייגים בפרשתן (כה יז), 'צורר את המדינים', וכתב ה'אור החיים' הק' וז"ל. צורר ל' הווה. פירוש, יגבירו בהם השנאה עד גדר שיהיה נקבע בהם טבע הצרירות, וכ' שם שהשנאה להרע מידה סגולית היא לחפץ בחיים³, ובזה יורידו את חרון ה' ואדרבה יגבירו אהבת האב על הבן⁴.

יז. אשרי איש העומד בנסיון ומתגבר על עצמו בעוז ותעצומות, הנה מצינו בתורה שנכתב 'פינחס' מלא, וכבר דרשו בזה חז"ל (זוה"ק פרשת אחרי דף נז:) שהוסיף הכתוב אות י' בשמו כשנזדרז במצוה וערך קנאותו להרוג את זמרי (עיי"ש), ובדרך הרמז יש לומר שבא הכתוב לומר שאפילו א קליין יודעלע (יהודי 'קטן' ופשוט) אם יעמוד בנסיון במלוא עוז ותעצומות אזי הרי הוא כגדול שבגדולים, ויזכה 'לו ולזרעו אחריו'...

יח. שמעתי בשם אחד הדרשנים שליט"א, כי מדרך אותם האנשים המתגוררים בארצות ה'מזרח' שכאשר רוצים המה לצוד את ה'קוף' (מאנקי), שמחוררים חור ב'כלי' בגודל ידו של הקוף - לא פחות ולא יותר, תולים את הכלי על גבי הענפים וקושרים אותו אל הענף ברצועות עור חזקות, לאחמ"כ מכניסים באותו כלי אגוז קוקוס אשר הקוף מתאוה אליו ועוד כמה מיני מאכלים ערבים (לטעמו של הקוף) מתובלים היטב בכדי שיעלה הריח עד לנחירי הקוף... ומיד הוא רץ ומכניס ידו לתוך הכלי ליטול את האגוז, או אז ניגשים הציידים אל העץ, הקוף משתולל ומנסה להשתחרר אך אינו מצליח כי האגוז תפוס בידו ואין ריווח בפתח הכלי לידו עם האגוז הטמון בתוכה גם יחד, וככל שמתקרבים הציידים מגביר הקוף את ה'נענועים' בכדי לנתק את הכלי מהעץ אך גם זה אינו עולה בידו כי הכלי קשור היטב, דבר אחד יש בידו של הקוף לעשות - לעזוב את האגוז ואז תצא ידו מהחור בנקל ובשופי ויוכל לברוח ולהציל את נפשו, אך 'משום מה' מחשבה פשוטה זו אינה עולה ב'מוחו' של 'קוף'...

ולדין ייאמר, יש לך אדם המתאונן ובוכה על היצר הרע המתגבר עליו, ומרגיש שאין בכוחו להתמודד, אך עליו נאמר 'צורר את המדינים' - 'תשחרר' אותה מחשבת תאוה מעצמך ובכך 'תשתחרר' ממנה... והרי אינך קוף אלא בן אדם ויש מח בקדקודך... וכך הדברים אמורים גם כלפי עניינים שבין אדם לחברו, בקנאה ובכבוד, או אם יש לו לאדם שונאים ורודפים, שייניח עצמו מלחשוב עליהם, ועל ידי זה ירווח לו...

יט. שמעתי מנכדו של הגאון בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל ששמע מבעל המעשה, אחד מתלמידי זקנו המתגורר בעיר הבירה לאנדאן (לונדון) עמד להכניס את בנו בנועם עול תורה ומצוות בחדשי הקיץ, ונכספה נפשו אשר הנחת תפילין הראשונה של הנער תהיה אצל מורו ורבו הנערץ, וכבר כמה חדשים מקודם שאל את הגר"ש וואזנער וניאות לדבר, אך אמר לו שיתקשר אליו שבוע קודם זמן הנחת התפילין בשנית, ואכן שוב חזר ושאלו, אך לתדהמתו השיב הרב וואזנער בלאו... אמר 'אבי הבן', כי לבנו יקירו תיגרם עגמת נפש מרובה אחר שכבר היה בטוח שיזכה שפוסק הדור יניח לו את התפילין בקדושה ובטהרה, נענה לו הרב ואזנער, כי כל אותה התעלות רוחנית שתהא לו אינה שוה אם יכשל פעם אחת בראייה אסורה בהיותו במטוס (עראפלאן) או בשעותו בשדה התעופה (בעירפארט) שהם מקומות מועדים לסכנה, ויצא שחרו בהפסדו... חזר האב ואמר, שכבר רכש שני כרטיסים ואולי יש להקל במקום הפסד מרובה... השיב לו הרב וואזנער, אעפ"כ שום דבר לא שווה כנגד מכשול של ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אפילו פעם אחת. כ. סיפר 'מרא דעובדא' אשר היה צריך לנסוע לארה"ב לענייניו, ובהיותו שם חשב לעצמו שהיותו ומסובב הוא בהררי חובות ל"ע שמא זוהי 'שעת הכושר' להסתובב בבתי נדיבי עם ולזכותם במצוות 'והחזקת בו', והתקשר

באר הפרשה - פרשת פינחס

יש שהעמיסו בלשונו שנפילתם באה להם ממה שהיו מטיילים מחוץ למחנה, רצ"ל מחוץ לגדרים וסייגים^{כא} הנהוגים ב'מחנה' בני ישראל הכשרים, לכן הגיעו להיכן שהגיעו, עד עמקי שאול^{כב}. וכן היה בחורבן בית המקדש, כמו שמספרים חז"ל (גיטין נו:) על שיטום הרשע שנכנס לבית המקדש וחיללו בבזיון נורא, עד שקרב אצל הפרוכת המבדילה בין ההיכל לקודש הקדשים 'ונטל

סיף וגידר את הפרוכת'... וכן כשחזר לביתו 'נטל את הפרוכת ועשאו כמין גרנותני (-סל גדול) והביא כל כלים שבמקדש והניחן בהן והושיבן בספינה לילך להשתבח בעירו' כי זהו חורבנו של עולם מתחילתו ועד סופו, כשבאים לפנוע במחיצות ופרוכות המבדילות בין דרגות בקדושה, זהו חורבן הבית^{כג} והנפש מהחל ועד בלה^{כד}, כי בכל מאורו יש לשמור על הגדרים והסייגים^{כה}.

לידידו הדר בבארא פארק ונמלך בדעתו, ואמר לו הלה שמוכן הוא לעמוד לימינו וללכת עמו בצוותא חדא לדבר על ליבם, שאלו ה'נצרך', כמה נראה לך שנצליח לאסוף במשך ארבעה ימים, והשיב לו שנראה לו שיגיעו לערך 5,000 דאללער, אמר ה'נצרך', אם כן 'שווה' לי להתעכב עוד ארבעה ימים על אדמת נכר, וסיכמו ביניהם שביום ראשון יגיע לבארא פארק וילכו שניהם יחדיו.

בשב"ק התאכסן האורח במאנסי בבית דירה שהעמיד לו איש חסד, ושם הקרה ה' לפניו גליון המרחיב בשבח ומעלת 'שמירת עיניים', והובא בו באריכות ליקוט מספרים הקדושים אשר יתכן שמיועד לו לאדם שפע גדול של פרנסה ושאר מילי דמיטב, אך מאחר שאינו נזהר בעיניו הרי הוא מאבד את כל הטובה המיועדת לו. ונכנסו בו הדברים כארס של עכנאי, וחשב לעצמו, לשם מה סבבו מן השמים שיבוא לידי גליון זה, עד שהחליט שיש בכך אות וקריאה עבורו להתחזק בשמירת עיניים, ואכן קיבל על עצמו קבלה חזקה שמעתה ואילך שומר הוא על עיניו מכל משמר.

ביום ראשון עמד לנסוע ב'באס' (אוטובוס) המוביל ממאנסי לבארא פארק, אלא שבטרם שעלה על האוטובוס החל לחשוב בחשבונו של עולם, שהרי בדרכו הוא עומד לעבור דרך 'מאנהטען', מקום פרוץ ומטונף, והלא רק אמש קבלתי על עצמי לשמור את עיניי מכל מראית אסורה, ועתה מה אעשה... עד שהחליט להסיר את 'בתי העיניים' (משקפיים) ולהניחם בתוך תרמילו וחבילתו אשר בתחתית הרכב (Trunk), בכדי שלא יהיו בהישג ידו, וממילא אף אם יבער בו היצר לא יוכל להניחם על עיניו... בהגיעו למחוז חפצו בבארא פארק אמר לו ידידו, התבוננתי שנית בעניין והגעתי למסקנא, כי מה לך להתבזות ולהסתובב עימי וידעו כולם כי פושט יד אתה... מוטב אלך לבדי ואאסוף עבורך, ואני מקבל על עצמי להשיג לך לכל הפחות מאה אלף שקל, ואכן כבר שלח לו יותר ממאה אלף שקלים טבין ותקילין.

וכשנתבונן במעשה זה נמצא כי אימתי 'נפלה' מחשבה זו בליבו של אותו ידיד טוב - באותו הזמן הנסיעה ממאנסי לבארא פארק, כשה'בתי עיניים' היו למטה... ומיד לאחר שעמד בכל התוקף על משמר קבלתו בשמירת העיניים, שבשכר זאת חסך מעצמו את ה'בושות' ועגמת הנפש בקיבוץ נדבות, ולא עוד אלא שאם חשב לאסוף 5,000 דאללער הרי למעשה יצא 'ברכוש גדול' ובתשלומי ארבעה וחמישה...

כא. שמעתי להעמיס בפסוק (תהלים קיט קנח) ראיתי בוגדים ואתקוטטה - כי אמרתך לא שמרו, 'אמרתך' מלשון שפה וקצה הבגד שבו תופרים ומגבילים את הבגד עד פה תבוא - כאותה שאמרו אמרי חלוקה, מחמת שלא שמרו על ה'גדרים' לכן הגיעו להיות בוגדים ל"ע....

כב. אם בכל עת עלינו להיזהר במה שנאמר (דברים כג טו) 'ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך', הרי חובה כפולה ומכופלת עלינו בימים אלו, כי מי שחלילה נתקיים בו 'ושב מאחריך' הפסיד בזה את השמירה העליונה, וכביכול מופקר הוא לכל הפגעים והמזיקים, ואילו ככל שמתקדשים יותר ומרבים בגדרים וסייגים זוכים לשמירה ולהגנה. וכמו שכתב הגה"ק רבי חיים פלאג'י זי"ע (רפואה וחיים פ"ה אות ס"ב, בשינוי לשון) מגיפה באה על ידי שישראל מתחללים מקדושתו וכשהם קדושים אין מגיפה שולטת בהם, ורמז לזה בפסוק (ח ט) 'ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקודש'.

כג. הנה איתא במשנה (תענית ד ו) 'חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז, נשתברו הלוחות ובטל התמיד והובקעה העיר ושרף אפוסטמוס את התורה והעמיד צלם בהיכל'. והקשו בגמ' (תענית כח:) הובקעה העיר בי"ז הוה, והכתיב (ירמיה נב ו) 'בחדש הרביעי בתשעה לחדש ויחזק הרעב בעיר' וכתיב בתריה (פסוק ז) 'ותבקע העיר' וגו', אמר רבא לא קשיא, כאן בראשונה כאן בשניה, דתניא בראשונה הובקעה העיר בתשעה בתמוז בשניה בשבעה

עשר בו. וכלומר שבבית הראשון הובקעה העיר בתשעה בתמוז, ואילו בבית השני היה זה בשבעה עשר בו. אמנם התוס' (ר"ה יח: ד"ה זה) הביאו שבירושלמי תירצו שגם בבית הראשון הובקעה העיר בי"ז בתמוז, ואע"ג שנאמר בפסוק בתשעה לחודש 'קלקול חשבונות היו שם', ופירשו התוס' 'שמתוך טרדתם טעו בחשבונם ולא רצה הפסוק לשנות מכמו שהיו סבורים' [ולכאורה הדבר תמוה עד מאוד שנכתב בכתבי הקודש דבר שאינו אמת, וביארו בזה שרצה הכתוב להודיע על גודל חיבתן של ישראל, ועד כמה אבינו שבשמים מיצר בצרתן, וכדכתיב (תהילים צא טו) 'עמו אנכי בצרה', עד שכביכול אפילו למעלה היה טעות בחשבון לגודל הטרדה והצער].

ומבואר מסוגיית הגמ' (ר"ה יח:): שאכן בשבעים שנה שהיו בגלות בבל לאחר חורבן הבית הראשון (עד שנבנה הבית השני) אזי היו מתענים בתשעה בתמוז, וכמו שאמרו שם 'צום הרביעי זה ט' בתמוז שבו הובקעה העיר'. ולכאורה יש להקשות, שאף שנבקעה העיר בתשעה בתמוז, אך 'ארבעה דברים' אירעו בי"ז בתמוז, שבירת הלוחות ובטל התמיד ושריפת התורה והעמדת צלם בהיכל, ומדוע נקבע הצום בתשעה בתמוז שהיה בו צרה אחת ולא בי"ז בתמוז שהיו בו ארבע צרות. אלא מכאן למדנו 'שהובקעה העיר' היא הצרה הקשה מכולם, והיא ההחלה והגורמת לחורבן, ועל דא קבכינן. ולמדנו, כי 'הבקעת החומות' והגדרים היא תחילת החורבן ו'הצרה' שיש עליה להתענות ולהתאבל... כיוצא בדבר מצינו לגבי יוונים, וכמו שמזמרים ב'מעוז צור' בימי החנוכה 'יוונים נקבצו עלי וכו' ופרצו חומות מגדלי', ולכאורה היוונים הרשיעו הרבה יותר מפריצת המגדלים, שהלא גזרו ועקרו את הדת, נכנסו בטומאתם לתוככי העזרה ושיקצו את אבני המזבח, רדפו את יראי ה' והשליטו כפירה בפנינת יקרת, אלא מכאן שעיקר ה'חורבן' היה ש'פרצו חומות מגדלי', כי אם נפרצים הגדרות והחומות שוב אין מעצור עד לדיוטא התחתונה.

והדבר דומה לאחד שעמד בראש גג בניין גבוה מאה קומות, והודיע בקול גדול שבדעתו לקפוץ רק קומה אחת... שאין לך כסיל גדול ממנו, שמאחר שיצא מגבולות הגג שוב אין לו שליטה על עצמו כלל, ואין בידו לכוון ליפול רק קומה אחת, אלא סופו שיצנח לארץ כשהוא מרוסק אברים אברים. כך גם האומר אפרוץ גדר אחד בלבד ולא יארע לי מאומה... שמאחר שיצא מגבולות הקדושה הרי מסוכן הוא ליפול עד לשאול תחתית רח"ל.

כיוצא בדבר ביארו את האמור ב'מגילת איכה' (א ט) 'טומאתה בשוליה', במשל למה הדבר דומה לאחד שראה את רעהו מתעטף בטלית נאה והתאוהו אף הוא להשיג כמותה, מיהר לברר אצל חברו היכן קנית טלית משובחת זו, והשיב לו אצל איש פלוני במקום פלוני, הלך הלה וביקש מהמוכר שיתן לו טלית, הביא לו המוכר את מבוקשו, אך הזהיר אותו שיתפור את שולי הבגד בכדי שלא יפתחו כל התפירות, אך הלה לא השים ליבו לדברי המוכר ולא תפר את השוליים, ואכן לא עבר זמן מרובה והחלה הטלית להיפרם ולא נשאר ממנה אלא חוטים חוטים... ותעל חמת הקונה וירץ אל המוכר בשאלת 'למה רימיתני...' והלא שילמתי לך במיטב כספי בשביל טלית משופרא דשופרא והנה נתת לי 'זיבורית דזיבורית' (סוג ג)... השיב לו המוכר, הנה טלית זו היא אכן ממין משובח, ומה אעשה לך כי 'התחכמת' ולא שמעת בקולי לתפור את השוליים... וזהו שאמר הכתוב טומאתה בשוליה, שמאחר שלא נזהרו 'בשוליים', ולא הציבו גדרות וחומות לשמור בשמירה מעולה אזי היה מקום ליצר הרע להיכנס ולהחטיאם עד שנפלו לגמרי.

כד. כדרך שהדברים אמורים לעניין בית המקדש הכללי כך הם אמורים לעניין בית המקדש הפרטי - הבית היהודי שם מקום השראת השכינה, שפריצת הגדרים והסייגים מחריבים את 'הבית'. וצריך לדעת כי אי אפשר לגדל בנים יראים ושלמים לה' ולתורתו אלא אם הבית שמור בגדרים וסייגים, שרק אז יש בו השראת השכינה, אך אם מכניסים אל הבית את הכלים האסורים רח"ל אזי ח"ו 'ושב מאחריך' והשכינה מסתלקת מן הבית. ואל יקל לעצמו בהיתר ותירוץ של 'לצרכי פרנסה', שהרי הוא 'משחק' בנפשות צאצאיו. ו'תיקון' ובניין בית המקדש הפרטי הוא על ידי הוספה בגדרי הקדושה, וההנהגה במידות טובות, ועל ידי השרשת התלהבות ואש קודש בקרב נפשות הצאצאים. בהאי עניינא סיפר הגה"ח רבי אליהו ראטה ז"ל, כי באחד מנדודיו של ה'אור החיים' הק' הגיע לעיירה שלא היו לו בה מכרים, מששאל אודות 'אכסניה' עברו שלחוהו בני העיר לבית פלוני אשר תושביו אנשים פשוטים הם אלא שהם מצויינים בהכנסת אורחים, ויהי בהיותו באותו בית, הכיר ה'אור החיים' שקדושה מיוחדת שורה על בני הבית, ואפילו קורות הבית נסוכים בחן מיוחד (אף שלא היה בהם לא פאר ולא הדר). חשב ה'אור החיים' שמא צדיקים נסתרים לפניו, אך משתהה על קנקנם ראה שאין כאן לא 'צדיק' ולא 'נסתר', מכיוון שכן, גברה פליאתו 'קדושה' זו על שום מה היא, החל ה'אור החיים' לחקור אותם האם הם זהירים באחת ממצות התורה באופן מיוחד, או שמא נסיון גדול בא לידם ועמדו בו בגבורה, ולא העלה מאומה בידו.

עוד במעלת הנדרים יתבאר על פי האמור בפרשתן (כה יא-יב), 'פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם... הנני נתן לו את בריתי שלום' וכבר הבאנו את דברי המדרש (רבה כא א) אמר הקב"ה בדין שיטול שברו. והנה נתבאר בארוכה בדברי חז"ל כמה ניסים ונפלאות

נעשו לו לפינחס בבואו לקיים 'קנאותו' - מהם ביארו כי ששה ניסים נעשו לו (סנהדרין פב:): ובתרגום יונתן (סוף פרשת בלק) נתבאר כי י"ב ניסים נעשו לו, מעתה יש לתמוה, אם אכן הוצרך פינחס לכ"ב הרבה ניסים שנעשו לו מן השמים מדוע בדין שיטול שברו, והרי את הכל עשו מן השמים. ומבאר ה'אלשי"ך' הקדוש, כי

עד ששמע מהם כ'מסיחים לפי תומם' עובדא הקשורה ב'הכנסת אורחים' שלהם, כי פעם אחת נזדמן לביתם אדם זקן וכבדוהו מאוד כפי הראוי, ומאז היה בא לביתם מזמן לזמן להיות 'אורחם', הלה היה נוהג בהם בכבוד ומעניק מתנות לכל המשפחה. באחת הפעמים, פנה הזקן ואמר להם, רואה אנכי שהנכם מקפידים לברך ברכת המזון בקול רם, לדעתי לא טוב הדבר אשר אתם עושים, שהרי הקב"ה 'עונה לחש' ולשם מה עליכם לזעוק ולצעוק את ברכותיכם, זאת ועוד, מי יודע אם אין האורחים מתביישים בראותם שאינם 'מחמירים' כמותכם, בני המשפחה נבוכו מתוכחתו, סברו וקיבלו. משראה הזקן שהם שומעים בקולו, הוציא מאמתחתו מתנות נוספות וחילק להם.

לאחר זמן מה הופיע הזקן, כדרכו מפקידה לפקידה, ואף הפעם הביא עמו מתנות. בליל שבת קודש כששבו מבית הכנסת והחלו לזמר 'שלום עליכם' בקול רם, גער בהם הזקן והזכיר להם את 'שיטתו' מפעם הקודמת, שהקב"ה שומע אף אם לא יזעקו בקול רעש גדול כל כך... והם שתקו וקיבלו את דבריו.

בפעם הבאה בא הזקן בערב פסח, וכששמח בעל הבית לקראתו והזמינו להיות אורחו התנה הזקן ואמר, אבוא לביתך בתנאי שאת 'ההגדה' יאמרו בהשקט ולא ברעש גדול, א"ל בעה"ב, לזה לא אסכים עד שאשאל את בני ביתי. נכנס ונמלך בדעתה, והיא השיבה לו, שתקתי כשעקר הלה 'ברכת המזון' מפיהם של ילדינו, מחלתי כשהשתיק את זמרת 'שלום עליכם' ממעוננו. אבל את הלילה הקדוש הזה לא אתן לו בשום אופן... ואעפ"י שאנחנו מהדרים אחר אורחים, מ"מ את הגבול הזה לא נעבור. מששמע הזקן את דבריה כעס וגער בהם - לחינם הענקתי לכם כל ה'מתנות' שנתתי לכם עד הלום, בראותי כעת שאינכם שומעים בקולי. נבהל האיש, כי היו אלו מתנות יקרות וכעת חשש שהזקן יבקשן בחזרה. אך היא אמרה לבעלה, מהר קח את כל מתנותיו והחזירם לו בטרם יתקדש החג. אין לי כל חפץ בהן, כשם שאין לי חפץ בו ובתוכחתו הפסולה. נענה ה'אור החיים' ואמר בהתרגשות, עתה ידעתי מהי ה'קדושה' החופפת עליכם ועל ביתכם, כי היה זה ה'ס"מ שביקש לצנן את האמבטי... ולעקור את התמימות מביתכם... ומן העניין להביא מה שכתב עוד הגה"ק רבי חיים פלאג'י זי"ע (רפואה וחיים פ"ה אות ס"ד) 'בזכות נשים צדקניות הם ניצולים מן המגיפה'.

כה. יש שרמזו בהאי עניינא, דאמרו חז"ל (סנהדרין קו.) כי הדרך שעל ידה הכשילו את ישראל בשיטים היה על ידי שמכרו 'בגדי פשתן', עיי"ש, והרי שהתירו לעצמם לצאת מחוץ למחנה לצורך פרנסה... אך משם הגיעו עד לשאול תחתית. וכך הוא דרכו של היצר הרע בזמן הזה, למשוך את האדם ל'כלים' המאררים והמשחיתים כל חלקה טובה לצורך 'פרנסה', אך מכאן הדרך קצרה רח"ל...

מסופר שפעם נכנסה אלמנה להרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע ובכתה מאין הפוגות ובקושי הצליחה להוציא בשפתיה ולספר שיש לה בת יחידה שנישאה לעלם חמודות, והנה שוד ושבר.. כי אם בתחילה היה עוסק בתורה אך לאחרונה חתן דנן מעיין רבות בספר 'עבודה זרה'... וככל שמנסים היא ובתה להסיח דעתו מאותה ע"ז לא עולה בידם... ואוי לה לבתה ש'נפלה' עם חתן מומר... הרגיע אותה ה'דברי חיים', שספר זה הוא ספר קודש, אחד ממסכתות הש"ס, והוא נקרא מסכת 'עבודה זרה' ובו נכתב כל הדינים וההלכות. ולדאבון לב בימינו התהפכו היוצרות, כי אם בזמנם 'עבודה זרה' הוא ספר קודש... הרי בימינו, יש שלוקחים 'עבודה זרה' לידם, וכששואלים אותו מה מעשיך, יענה ויאמר, הנני אומר תהלים, קורא קריאת שמע ומתפלל, מברך ברכהמ"ז... והקודש נהפך לחול ולאיסור.

עוד יאמר כנגד אותו יצר הרע, 'מעשה' באחד שנכנס לחנות שבבעלות איש ישראל וראה שמוכר בו 'דבר אחר', נחרד הלה למראה עיניו ושאלו בזעזוע וכי אתה מוכר חזיר... השיב המוכר, חלילה וחס, לא, זה 'דבר אחר' לגמרי... כך יאמר לגבי אותם הכלים עם כל שם וכינוי שיש להם 'כשרים' וה'מוגנים', שמיתמם בעצמו ואומר, ח"ו איני אוחד בכלי אסור, אלא זה 'כשר' או 'מוגן'... (כ"א ישאל את דעת רבו, אבל על דרך הכלל ייאמרו דבריו).

יותר, והוא (בפרשתן כח ד) 'את הכבש אחד תעשה בבוקר, ואת הכבש השני תעשה בין הערבים', עמד רבי פלוני על רגליו ואמר, הלכה כבן פזי'.

והנה דברי המדרש פלאיים ואומרים דרשני, בשלמא הפסוק 'שמע ישראל' ניהא, שהרי האמונה בה' אחד ואהבת השי"ת האמורה באותה הפרשה הם הם יסוד כל התורה והמצווה, ועל ידי מצוה זאת דבוק בו יתברך לגמרי, כמו כן מצות 'ואהבת לרעך כמוך', כבר 'אמר רבי עקיבא שהיא כלל גדול בתורה', והביאור בזה כי הוא קאי גם על הקב"ה שנקרא 'רעהו' (עי' שבת לא:), ועל כן לא יעשה האדם מה דסני לקוב"ה [ועי"ש עוד כמה דרכים בזה], אולם איזה כלל גדול הכולל את כל התורה כולה יש כמה שנאמר בקרבן תמיד 'את הכבש האחד תעשה בבוקר, ואת הכבש השני תעשה בין הערבים'.

אלא מבאר המהר"ל, דקרבן תמיד מרמו לאדם על ה'קביעות' בעבודתו יתב"ש, כי היו מקריבין אותו בקביעות מדי יום ביומו, ואם עבר זמנו בטל קרבנו ולא שייך להשלימו. כמו כן מה שאדם עובד את השי"ת בתמידות הנמור בזה הוא נחשב לעבד ה', כי כמו שהעבד לא סר עבודתו מאדונו רק הוא עובדו תמיד, כך עלינו לקבל עול מלכות שמים, וזה כלל הכולל את כל התורה כולה^כ, כי עיקר תכלית האדם הוא להיות 'עבד ה' בתכלית השלימות. וזה יקויים ע"י קבלת עול התורה והמצווה בקביעות כשור לעול וכחמור למשא^{כז},

אכן אין הקב"ה דורש ומבקש מהאדם רק שיעשה כפי יכולתו, וז"ל, לזה אמר (הקב"ה) כל אשר עשה (פנחס) אחזיק לו טובה שהשיב את חמתי (ובמה) בקנאו את קנאתי - ששת לבו לקדש שם שמים, אף שהשאר עשיתי אני, כי אין הקב"ה מבקש רק שיגול האדם אליו דרכו ויבטח עליו והוא יעשה, עכ"ל. והדברים פשוטים לכל מאמין, כי מה אנו ומה חיינו וכי יש כוח בידי האדם עשות איזה פעולה מבלי כח ה' הננסך בו, ומה יש בידו עשות - רק להראות כי חפץ הוא לעשות רצון ה' ובוחר בטוב ובחיים - לזה בוודאי די לנו שיעשה כפי יכולתו אשר נתן ה' בידו והשאר יגמור ה' בעדו. ועל דרך זה ייאמר כי ע"י עשיית גדרים וסייגים להרחיק מן העבירה מגלה האדם דעתו ורצונו כי 'לעשות רצונך אלוקי חפצתי'^{כח}, וממילא מן השמים מסייעים בידו להינצל מן היצר הרע^{כט}.

עולת תמיד - ענין העליה והעבודה בקביעות

בפרשתן (כח א), 'כבשים בני שנה תמימים שניים ליום עולה תמיד', כתב המהר"ל בספרו 'נתיבות עולם' (נתיב אהבת רע פרק א), וז"ל. כתב 'בחיבור עין יעקב' בהקדמת הכותב שמצא בחיבור מדרש אחד. בן זומא אומר, מצינו פסוק הכולל את כל התורה כולה והוא (דברים ו ד) 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד'. בן ננס אומר, מצינו פסוק כולל, והוא (ויקרא יט יח) 'ואהבת לרעך כמוך', שמעון בן פזי אומר, מצינו פסוק כולל

כו. וכה ביאר הרה"ק ה'דברי ישראל' (קרח ד"ה אל תפן) בדברי חז"ל הנודעים (עי' שהש"ר ה ב) 'פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם', כי לכאורה אין שום תועלת בפתח שגדלו כחודו של מחט, שהרי אי אפשר בשום פנים ואופן לדחוק עצמו ולהיכנס בפתח קטן כזה 'אלא בפתחו פתח זה הרי הוא מראה סימן בעצמו שהנו רוצה בתשובה, והקב"ה עונה לעומתו בבחינת הבא לטהר מסייעין אותו (יזמא לח:), ופותח באופן שיוכל לכנוס'. כז. והנה מדרך העולם אשר כל בעל עסק משקיע מהונו ומאוונו לחפש דרכים כיצד להגדיל את העסק, ושישא רווחים יותר מכפי שהיה עד עתה, ועל דרך זה צריך להיות גם לעניין הגדרים והסייגים, כי מאחר שהם הם ה'ביזנעס' האמיתיים של האדם, ומהם 'מרוויח' ברוחניות ובגשמיות אם כן צריך לעשות כל מאמץ להגדיל את ה'הכנסות', ולהשקיע יותר בביצור החומות...

כח. ואין כל נפקא מינה מי הוא העובד - אם עבודתו בקביעות הרי הוא גורם בזה נחת רוח לעילא, ולפי זה יומתק הא דאמר 'עמד רבי פלוני על רגליו ואמר, הלכה כבן פזי', מה שלא מצינו בחז"ל שיזכירו רבי פלוני [פירוש שנעלם שמו], אך נרמז כאן דבר גדול, שבדבר הנעשה בקביעות אין שום חילוק מי הוא העושה, ואף אם אינו ראוי שיזכירו את שמו מחמת מעשיו, תעלה עבודתו לריח ניחוח לפני הקב"ה, כי השי"ת חפץ בדברים הנעשים בקביעות. כט. הנה נאמר בפרשתן (כו א) 'זיהי אחרי המגפה, ויאמר ה' אל משה ואל אלעזר בן אהרן הכהן לאמר, ואחר תיבת 'מגפה' יש סימן פ, להורות שצריך להשאיר חלק, והוא פיסקא באמצע פסוק, וביאר הרה"ק מסיקווירא

באר הפרשה - פרשת פינחס

ושלא יסתפק ב'קבלתו' אלא יקיימנה בקביעות^ל כיתר לתורה^{לב} אף בעד אלפי זהב וכסף, כי כל חפצך לא בל ימוט לעולם^{לא}. ולא יתפתה לעזוב את קביעות עתו ישוו בה.

זי"ע מדוע באמת לא חילק הכתוב פסוק זה לשניים, אלא בא ללמדנו שגם לאחר המגפה אין להפסיק אלא יש להתחזק ולהמשיך מיד בלא לעצור ולהפסיק... ומלבד הלימוד לעניין ה'התחזקות', שאף אם נפל ממעמדו יקום מיד וישוב למקומו לעבוד את ה' מבלי התבוננות ב'נפילתו', יש ללמוד עוד לענייננו - שצריך להיות 'קבוע' בעבודתו, וכל תהפוכות עולם, מגיפה ואחרי המגיפה... לא יזיזו אותו משלו.

ל. וכמו שביאר הגאון בעל ה'שבט הלוי' זצוק"ל (רחמי הרב סוף ערך 'ביטול') דהנה איתא ב'ספרי' על הפסוק (כח ב) צו את בני ישראל ב'פרשת התמידין', ואמרו ז"ל עד שאתה מצוני על בני צוה את בני עלי - את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים. ומדוע בא ענין 'צוה את בני עלי' דייקא בתמידין יותר מייחוד ה' או משאר מצוות. אלא 'כי בזה יבחן איש הישראלי - אם מקיים את אשר קיבל עליו, בין בחול בין בשבת, בלי הפסק בוקר וערב, התמידיות הזאת הוא עיקר עבודת ה' יתברך, להצליחו באחריתו', עכ"ל.

וכפי שהגיד החסיד המפורסם רבי זלמן בריזל ז"ל, שרק בקרבן תמיד נאמר (כח ב) 'ריח ניחוחי' [ואילו בשאר הקרבנות נאמר 'ריח ניחוח'], והיינו טעמא מפני שהוא דבר הבא בקביעות, והגם שאינו כי אם כבש אחד בלבד, מכל מקום אידי דבא בקביעותא חביבא ליה ביותר.

ובספר ברכת אברהם (מכתבי קודש כז) מביא שאמר הדברי שמואל זי"ע על כך מדברי הגמרא (ע"י זבחים צ:): 'תדיר ומקודש תדיר קודם', שמעלת העבודה התמידית חשובה יותר משאר העבודות המקודשות. ומביא עוד שאחד שאל את הרה"ק ה'בית אברהם זי"ע 'מה הדרך לעבודת, ענה לו לקבל דבר בקביעות, לא חשוב מה, למשל ללמוד בכל יום חמישה רגעים אבל בזמן קבוע מבלי דיחוי כלל. וביאר לו שכל דבר קבוע יש בו נסיונות וכל נסיון מעלה את האדם', עכ"ל.

ויש ללמוד זאת מעצם הקרבת התמידים, כי הנה מצינו בחז"ל שהפליגו במעלת התמידים שהיו מכפרים על עוונותיהם של ישראל, ואף אמרו שמעולם לא לן אדם בירושלים כשחטא בידו, כי תמיד של שחר מכפר על עבירות שנעשו בלילה ותמיד של בין הערביים מכפר על עבירות 'של יום', גם נראה מדברי הירושלמי (תענית כג.) שביטול התמיד גרם לכך שהובקעה העיר ונחרב הבית (עיי"ש), ולכאורה לא היה לכל אחד מישראל אלא חלק קטן ביותר מ'כבש' אחד (שהרי היו ריבי רבבות אלפים של ישראל באותו זמן), ואם כן מה 'הרעש' הגדול הזה. אלא אף שכל אחד היה לו חלק משהו שבמשהו אך היה זה 'תמיד', וגדול דבר הנעשה בתמידיות אפילו אם זה 'קבלה קטנה'.

לא. שמעתי מחכם אחד לבאר, שהנה הקשו בגמ' (ברכות ג:) שלכאורה מצינו 'סתירה' אימתי דוד המלך היה ניעור משנתו, כי במקום אחד כתיב (תהילים קיט טב) 'חצות לילה אקום להודות לך', ומאידך נאמר (שם קמז) 'קדמתי בנשף ואשועה', ו'נשף' הוא ארבע שעות לאחר תחילת הלילה, ותירצו שם בכמה אופנים. ולכאורה היה אפשר ליישב בפשיטות שאכן פעמים שקם בחצות ופעמים שהקדים להתעורר בנשף, והיה הדבר תלוי בסדר הלילה, שאם היה לו לדוד 'חתונה' וכדומה... והיה מתאחר מלשכב אזי היה גם מתאחר מלקום עד חצות, ואם היה עולה על יצועו בתחילת הערב אזי היה מקדים ל'נשף', ומדוע לא תירצו כן לכל הפחות אפילו בדרך אפשר או אי נמי... אלא שמע מינה שאם היה לו לדוד 'קבלה' לקום ב'נשף' אזי כל רוחות שבעולם לא היו מזיזות אותו, ואף אם היה נאלץ לשכב מאוחר בכל אופן היה מתעורר בזמן שקבל על עצמו. וללמדנו, שכך תראה ה'קבלה' שצריכה להיות באופן שבכל מצב שהוא לא יזוז ממנה ויקיימנה תמיד מבלי חשבונות...

בדרך זה פירשו (בספר 'עטרת פי"ו', לרבי מרדכי אפרים פישל זוסמאן, פרשת וירא) בנוסח הברכה אשר מברכים במעמד ברית מילה 'כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים' (ומקורו בדברי הגמ' מס' שבת קלז:), וכבר נאמרו ביאורים רבים מהו 'כשם', אלא שכשם שהכניסה לברית הרי זו מציאות שאי אפשר 'להתחרט' ולשנותה, ושוב אינו יכול להיות ערל לאחר שנימול, כך צריך להיות הכניסה לתורה ולמעשים טובים, שיהיו כמציאות שאי אפשר לחזור בו, אלא תמיד יחיה חיי תורה ומצוות. ועל דרך זה צריכה להיות כל קבלה טובה שמקבל על עצמו, שישמור עליה 'תמיד' כחק בל יעבור.

לב. איתא בגמ' (מגילה ג.) על הפסוק (יהושע ה יג) 'ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו' שהגיע מלאך ה' לייסרו ולהוכיחו, 'אמר לו (המלאך) אמש בטלתם תמיד של בין הערבים ועכשיו בטלתם תלמוד

הכיפורים ואז מתפייסים זה עם זה, אמנם לא זו דרכה של תורה, אלא צריך למחול בכל לילה בטרם יעלה על יצועו לכל מי שחטא כנגדו במשך היום, וכן צריך למחול בבוקר למי שפגע בו בלילה ל^ג.

וזאת נרמזו במקראי קודש אלו, וכך אמר הכתוב זה האשה אשר תקריבו לה' - שבזה תעשו נחת רוח להקב"ה, על ידי שכבשים בני שנה - הדברים ה'כבושים' בלבבכם כל השנה לא תעשו כן אלא שנים

אשר תקריבו לה' - להעביר על מידותיו בפרשתן (כח ג-ד), 'ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עולה תמיד, את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים'. כתב בספר 'תורי זהב' להמגיד מוזאליץ זי"ע 'שמעתי אומרים בדרך מוסר' בשם הרה"ק רבי יצחק מדראוויטש זי"ע, שבא הכתוב לרמז כנגד דרך הבריות אשר אם אחד פגע בהם וציער אותם שמחזיקים כעסם ותערומותיהם עד ערב יום

תורה, אמר לו על איזה מהן באת, אמר לו עתה באתי, וכלומר שהגיע על ביטול תורה. ומעתה יש להקשות, אם אכן 'פרשת התוכחה' היא על ביטול התמיד, לאיזה צורך אמר לו 'אמש בטלתם תמיד של בין הערביים', אלא, שבא לרמז לו על ענין הקביעות, שקרבן התמיד ולימוד התורה עניינם שווה הוא שצריכים להיות דבר קבוע כחק ולא יעבור, ועל כך הוכיחו המלאך על שבטלו את הקביעות הן בהקרבת התמיד והן בביטול תורה, ושורש הפגם אחד הוא. לג. הרה"ק ה'ברכת אברהם' זי"ע היה רגיל לספר על הגאון רבי יום טוב ליפמן היילפרין שהיה אב"ד ק"ק קפולנא, שכאשר עלה על כס הרבנות התנה עם ראשי הקהל ב' תנאים. א. לבל יהיו לעשות דבר גדול כקטן בענייני העיר מבלי להתייעץ עמו תחילה וליטול רשות. ב. שהיות וחפץ הוא לעסוק בתורה בהתמדה ומבלי מפריע על כן שלא יבואו לדבר עמו אלא במוצאי שבת. והיה יושב ועוסק בתורה בבית המדרש כל ימות השבוע, ורק ביום שישי היה שב לביתו.

פעם אחת הלכה הרבנית אל השוק וראתה שם דג גדול ומשובח וחפצה לקנותו לכבוד שב"ק, והחלה לשאול את המוכר 'מה יקר' - כמה דמי הדג, ובאותם רגעים ממש הגיעה אשת הגביר וחמדה את הדג, והעלתה את המחיר, ונתן לה המוכר את הדג, טענה כנגדה הרבנית שהרי היא כבר נתנה עיניה במקח, השיבה לה 'הגבירה' בכינוי פוגע ומעליב לעיני כל ישראל... ותהום כל העיר על ביזוי כבוד התורה, ורצו ה'פרנסים' ללמד את אשת הגביר כגמולה ולהענישה כדת וכדין, אך ידיהם היו כבולות כי התחייבו שלא לעשות מעצמם מבלתי הסכמת הרב, ומאידיך אי אפשר 'לגשת' אליו עד מוצאי שבת. אך ביקשו מהרבנית ש'תכין את השטח' ותעשה כחכמתה היאך 'לחמם' את הרב, עד שכאשר ידברו עמו במוצ"ש כבר יתרצה הרב להעמיד את כבוד הרבנות על תילה...

בליל שב"ק כשחזר הרב מבית הכנסת ורצה לקדש על הכוס ולהתחיל בסעודה ראה שהרבנית אינה יושבת בשולחן אלא מסיבה היא לעצמה בשולחן אחר, נבהל ושאל מה אירע, השיבה לו 'איני ראויה להיות רבנית ולהסב על שולחן הרב'... לא הבין דבר וחצי דבר עד שסיפרה לו כל קורות המעשה, וכיצד פגעו וזלזלו בה ברחוב העיר, והוסיפה לומר שראשי הקהל רצו להענישה ולקונסה אך ידיהם כבולות כי לא יכלו להתייעץ עם הרב... פייסה הרב בדברים עד שנתרצתה לישב בשולחן, וכבר עמד לקדש על הכוס. אך הרהר מעט ושאלה אימתי היה מעשה זה, השיבה הרבנית 'ביום שלישי', השתומם הרב וקרא בקול גדול דינסאג... דינסטאג... פון דינסטאג ביז היינט האסטו א טינה בלב אויף א אידישע טאכטער... [שלישי, שלישי ועד עכשיו הנך נוטרת טינה בלב על בת ישראל], מיד אמרה שהיא מוחלת, אך הרב לא קיבל דבריה באמרו שמוכרחים אנו לבקש הימנה מחילה על שכעסת עליה מיום שלישי ועד עכשיו... ואי אפשר לדחות את הדבר, ואכן מיד יצאו לדרך לעבר בית הגביר. כשהגיעו לשם הקישו על הדלת, שאלו בני הבית 'מי שם בחצר', ואמר הרב את שמו, והבינו כי בא לגעור בהם על הפגיעה ב'אשת חבר', ונבהלו מאוד כי חששו מהקפדתו, ונפלו על רגליהם בבכיות ובתחנונים שימחלו להם על הפגיעה ברבנית. אך הרב אמר כי אדרבה אנחנו באנו לבקש מחילה על אותה טינה כבושה שבלב מיום שלישי... לא עבר זמן הרבה ונתפייסו כל הצדדים ובקשו מחילה זו מזו, ורק אז חזר הרב לביתו לקדש על הכוס.

כשהיה ה'ברכת אברהם' מספר מעשה זה, היה מתלהב ביותר וזועק באש קודש דינסאג... דינסטאג... פון דינסטאג ביז היינט האסטו א טינה בלב אויף א אידישע טאכטער... עד שנודעזעו כל השומעים ונחקק בקרבם עד כמה אסור להשאיר טינה שבלב, ואף במקום שהצדק עמו... (הובא בנתיבות אבות, מידות טובות ח"א עמ' 324, ועיקרי המעשה נדפסו בהקדמת נכד רבי יו"ט ליפמן לספרו תוספת קדושה).

באר הפרשה - פרשת פינחס

ליום, שבכל יום תמחלו ותעבירו על מידותיכם שנים ליום, וממשיך הכתוב לומר את הכבש אחד - מה שכבוש בלבבך תעשה ותתקן [כמו 'ועשתה את צפורניה' (דברים כא יב) שהוא לשון תיקון] בבוקר, שתיכף בבוקר תתקן ותסיר מקרבך את כל הכעס שבך, ואת הכבש השני תעשה ותתקן בין הערביים קודם השינה ליד.

וזכר נודע מה שכתב בספר הק' 'תומר דבורה' לה (פ"א) שעלינו ללמוד מדרכיו של המקום ב"ה, שכשם שהוא 'מעביר על מידותיו' כביכול כן נעשה אף אנול, וזל"ק, 'מי א-ל כמוך', מורה על היות הקב"ה מלך נעלב, סובל עלבון מה שלא יכולהו רעיון, הרי אין דבר נסתר מהשגחתו בלי ספק, ועוד אין רגע שלא

לד. פשיטא ואין צריך שעל אחת כמה וכמה שצריך להיות מהנעלבין ואינן עולבין שומעין חרפתן ואינן משיבין. ומלבד גודל השכר בעולם הזה ובעולם הבא למי שבולם פיו בשעת מריבה הרי גם עצה טובה יש בדבר, וכמו שאמרו ללמוד זאת מעניינו של בלעם, שידוע מה שמובא בגמ' (סנהדרין קה): שכשהלך בלעם עם שרי מואב והוא רוכב על אתונו שאלו אותו השרים מדוע אינו רוכב על סוס, והשיב שהניח אותו לרעות באגם, מיד פתחה האתון את פיה ואמרה לו 'הלא אנכי אתונך', ניסה בלעם להמתיק את הבזיונות ואמר 'לטעינא בעלמא' - שאינו רוכב עליה אלא היא משמשת אותו לסחוב משאות, אולם שוב אמרה האתון 'אשר רכבת עלי', חזר בלעם ואמר 'אקראי בעלמא' - שאינו רוכב עליה תדיר אלא רק בדרך עראי, אך היא עמדה על שלה ואמרה 'מעודך עד היום הזה ולא עוד אלא' וכו', וגילתה את מעשיו הנוראים כאחד הריקים ממש. והנה אם בלעם היה מקבל את התוכחה כבר בתחילה שאמרה 'הלא אנכי אתונך' ולא היה מנסה לענות הרי חוסך מעצמו כל אותם בזיונות, ולא היתה מגלה האתון כל 'הסודות'... אך בלעם היה מוכרח לנצח ולהגיד את המילה האחרונה...

כיוצא בדבר השיב ה'סטייפלער' זי"ע למי ששאלו על הא דאיתא ב'מכת צפרדע' ש'צפרדע אחת היתה, והיו מכין אותה והיא מתזת נחילים נחילים' (רש"י שמות ח ב), וכי שוטים היו אלו המכים את הצפרדע, האם לא ראו בעיניהם שמכל הכאה שורצים עוד ועוד צפרדעים, ענה הגאון שהוא מאותו הטעם שהנך עונה לרעך הבא לריב אתך, והנך שב ומתווכח עמו, וכי אינך רואה שכל תשובה גוררת ושורצת ומוסיפה עוד ועוד על המשך המחלוקת, אלא מאי, אין בידך כח להתאפק לגודל אש הנקמה הבוררת בך, אף הם לא היה בידם להתאפק כשבערה בהם אש הנקמה ב'צפרדע' הגדולה.

לה. מובא משמיה דהרה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע (הראשון) שאמר שכל מדרגותיו והשגותיו קנה רק על ידי שלמד והתייגע בכל יום בדבריו הקדושים והנוראים של הספר הקדוש תומר דבורה, ומשם נעשה רבי.

כיוצא בזה מובא בשם הרה"ק הסבא מקעלם זי"ע ש'תומר דבורה' הוא השולחן ערוך של המידות טובות שינהג בהם האדם (הובא בתחילת תומר דבורה שנדפס בתשכ"ה, בסוף מאמר 'ארון התורה').

ואילו השל"ה הק' כתב (בהסכמתו להדפסה הראשונה ביום א י' סיון שנת שפ"א) וכל מי שרגיל בספר הזה ואומר אותו בכל שבוע או בכל חודש מובטח לו שהוא בן עוה"ב, ואשרי לו וטוב לו.

העיד הרה"ק ה'דברי יואל' מסאטמאר זי"ע משמו של הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע שהלימוד בזה הספר הוא סגולה בדוקה לרפאות את המחלה הידועה ל"ע, וכן ידוע גם על הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע שהיה מורה לחולים במחלה הנוראה ללמוד ולהגות בספר קדוש זה.

לו. ה'חתם סופר' זי"ע (ד"ה לכן אמור) מבאר מהו הלשון שנקטו כאן במדרש על פינחס 'בדין שיטול שכרו', דהנה כתיב (איוב מא ג) 'מי הקדימני ואשלם לו', וביארו במדרש (ויק"ר כז ב) דמן הדין אין הבורא מחויב לשלם שכר על קיום המצוות, שהרי 'מי מל את בנו עד שלא נתתי לו בן זכר, מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו גג, מי עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית, מי עשה לי סוכה עד שלא נתתי לו מקום, מי עשה לי לולב עד שלא נתתי לו דמים, מי עשה לי ציצית עד שלא נתתי לו טלית'... אמנם כאשר האדם שומע חרפתו ואינו משיב ועונה, זאת כביכול הקדים האדם - שלא נתן לו הבורא מאומה לפני שתיקתו, שהרי מה שקדם הוא רק הקיתון של שופכים ששפך עליו חברו בבזותו אותו... וכאן אצל פנחס בן אלעזר שהעביר על מידותיו - שהיו כל השבטים מבזין אותו (עיי' רש"י) והיה מן הנעלבים ואינם עולבים על זה אמר הקב"ה בדין שיטול שכרו, כי שכר זה אינו לפני משורת הדין אלא מידת הדין נותנת לו שכרו, שהרי שבפירוש אמר הבורא 'מי הקדימני ואשלם לו', והיינו שעליו לשלם למי שמקדים אותו כביכול.

הסבלנות, וכן היותו נעלב אפילו למדרגה זו (שאדם חטא כנגדו במה שקיבל ממנו), ועם כל זאת לא יאסוף טובתו מן המקבל, עכ"ל"ק.

בלל הדברים, עלינו לשנוא את המחלוקת^ל ולרדוף אחר השלום, ובפרט בימים אלו, כדאיתא בגמרא (יומא ט:): בית שני מפני מה חרב מפני שהייתה בו שנאת חנם^{לח}. על כן החי יתן אל לבו בימים האלו לקבל על עצמו להוסיף מהיום והלאה באהבת חנם^{לח}, להיטיב לכל איש^ש - אף אם הלה לא גמלו טוב אלא רע. והעיקר שלא יראה רק את עצמו, אלא יבין בלבו ויראה בעיניו שיש עוד בריות בעולם זולתו^מ... והזמן גרמא לערוך כל איש בנפשו 'בדק הבית' - לתקן מידותיו לטוב לו ולסובביו כל הימים.

יהיה האדם ניוון ומתקיים מכה עליון השופע עליו, והרי תמצא שמעולם לא חטא אדם נגדו שלא יהיה הוא באותו הרגע ממש שופע שפע קיומו ותנועת אבריו, עם היות שהאדם חוטא בכח ההוא לא מנעו ממנו כלל אלא סובל הקב"ה עלבון כזה להיות משפיע בו כח תנועות אבריו והוא מוציא אותו כח באותו רגע בחטא ועון ומכעים והקב"ה סובל. ולא תאמר שאינו יכול למנוע ממנו הטוב ההוא ח"ו שהרי בכוחו בהנע כמימרא לייבש ידיו ורגליו כעין שעשה לירבעם, ועם כל זאת שהכח בידו להחזיר הכח הנשפע ההוא והיה לו לומר כיון שאתה חוטא נגדי תחטא בשלך לא בשלי, לא מפני זה מנע טובו מן האדם אלא סבל עלבון והשפיע הכח והיטיב לאדם טובו וכו'. הרי זו מדה שצריך האדם להתנהג בה, רצוני (כלומר, כונתי)

לז. וכך מבאר הרה"ק ה'דברי בינה' מביאלא זי"ע הא דכתיב בריש פרשתן (כה יז) 'צרור את המדינים', כי 'מדינים' הוא מלשון מחלוקת ומדנים, וכאן נצטוונו לשנוא את המחלוקת... (עיי"ש מה שפירש בזה).

לח. הנה מצינו בחטא המרגלים שנענשו להיות ארבעים שנה במדבר, וכדכתיב (יד לד) 'במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום לשנה יום לשנה תשאו את עונותיכם ארבעים שנה', והקשה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שהרי חטאם של המרגלים לא היה אלא יום אחד בלבד - היום בו שבו מארץ ישראל והוציאו דיבת הארץ, ואם כן מדוע נענשו כנגד כל ארבעים יום בהם הלכו בארץ ישראל. אלא מכאן למדנו יסוד גדול בעיקר הפגם של לשון הרע, שאין החטא בדיבור בלבד, אלא על כל ההסתכלות השלילית שבגינה ומחמתה דיבר לה"ה, שאם היה מסתכל על חברו בעין טובה לא היה רואה את חסרונותיו, ואף אם היה מבחין בהם אזי היה מתרץ ומצדיק אותו, אך מאחר שמביט עליו בעין רעה ואינו חפץ בטובתו על כן ראה את החסרונות שבו, וממילא כבר דיבר עליו. וזו היה חטאם של המרגלים שכל זמן הליכתם בארץ ישראל לא חיפשו לראות בטיבה ובמעלתה.. וממילא כל ארבעים היום הינם בחטא.

לט. סיפר הרה"ק רמ"ש מבאיאן זי"ע לאחד מבני כ"ק אאדמו"ר מוויז'ניץ מאנסי זי"ע שפעם הגיע הרה"ק ה'אהבת ישראל' זי"ע לשבות באחת הערים, ושם כיבד את אחד הפשוטים שבעם, ולא הבינו הקהל מדוע מכבד אותו הרבי כל כך, העיז אחד ושאלו, ילמדנו רבינו מה ראה בו הרבי לכבד אותו ב'יותרת הכבוד' שלא לפי כבודו... ענה הרה"ק, הנה, ביהמ"ק נחרב עבור 'שנאת חנם', ותיקונו 'אהבת חנם' - חינוך כפשוטו, כלומר לכבד איש יהודי בחינוך, ללא כל סיבה, ודייקא בו הנני מוצא את ה'תיקון' הלז... (מפי כ"ק האדמו"ר מטשערנאביל שליט"א).

מ. כתיב בפרשתן (כח ב) 'את קרבני לחמי לאשי', רמז בה הרה"ק ר' פינחס מקאריץ זי"ע (ליקוטי אמרי פינחס, בין המצרים) שאפשר ליתן קרבן להקב"ה (גם כהיום הזה) על ידי שיתן לחם ל'אשי' היינו לאנשיו של הקב"ה, שיתן מלחמו לבני ישראל הצריכים לכך (וכ"פ הרה"ק ר' יחזקאל מקאזמיר זי"ע והרה"ק המגיד מטריסק זי"ע).

מא. מנהג נאה החזיק הגה"צ רבי זעליג בראווערמן זצ"ל, מגדולי צדיקי עיה"ק ירושלים, שהיו אופים בביתו בכל עש"ק חלות הרבה לאין מספר, והיה מחלקם לעניי ירושלים לכבוד שבת, פעם אחת נכנס לביתו אחד שהיה 'קשה יום', עובד בפרך בכל ימות השבוע בנשיאת משאות (סבל) בעד פרוטות ועומות שבקושי גדול הספיקו להחיות נפשו ונפש בני ביתו, וביקש שתי חלות, אמר לו ר' זעליג מה אעשה וכבר 'תם הלחם'... הגיעו כבר הרבה שביקשו ולא נשאר לי עבורך, נתקצף הסבל וברוב כעסו סטר על לחיו של רבי זעליג שתי סטירות מצלצלות... מיד רץ רבי זעליג אל השולחן, הסיר את המפה שכיסתה את החלות שהוצנעו שם לסעודת ליל שב"ק, ונתנם לו... התפלאו בני ביתו ואמרו לו וכי כך הוא שורת הדין, והאם יש חוטא ונשכר, מדוע נתת לו אחר שהיכה אותך, ולא עוד אלא שהבאת לו את החלות שלנו, השיב לה רבי זעליג, הרי איש זה כולו אומר אומללות, כורע תחת משאו כפשוטו...

באר הפרשה - פרשת פינחס

עלמא ליכא, אין זה אלא במצוה שבין אדם למקום, אבל במצוות שבין אדם לחברו הרי אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לעולם הבא (פאה א א. קידושין מ.). ומאחר שפינחס גמל טוב עם בני ישראל על כן שפיר בדין הוא שיאכל שכרו, וללמדנו שכרם הטוב של גומלי חסדים המיטיבם לאחרים.

ויה"ר שנזכה לעבוד את ה' בלבב שלם מתוך שמחה ודיצה^{מב}, ויחיש לגאלנו משבי הגלות המר, ובמהרה דידן יבוא גואל וישרה את שכינת עוזו בתוכנו, ומתוך בריות גופא ונהורא מעליא נקבל פני גואל צדק בב"א.

ודע שעל ענין זה יגדל שכרו, ופירותיהם בעולם הזה כשייטיבו לו מן השמים בעולם הזה, וכך רמזו צדיקים (משך חכמה בפרשתו, ועוד רבים כע) בהא דכתיב בפרשתו (כה יב) 'לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום', ובמדרש (רבה כא א) אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו, ורבו המקשים מהו בדין שיטול שכרו. אלא ביאורו, שפנחס בקנאותו תיקן הן כלפי שמיא והן לגבי כל ישראל, שהרי השיב את חמתי מעל בני ישראל' (פסוק יא), ומלבד שקידש את ה' ובוזת תיקן את פנחס חילול ה' הנורא שהיה ע"י זמרי, גרם גם כן ש'לא כליתי את בני ישראל', והמגפה שכבר כילתה חלק ניכר בבני ישראל נעצרה. והגם שישכר מצוה בהאי

ועתה הבה נתבונן קימעא, על מה ולמה הכה אותי, אם לא ש'ודע צדיק נפש...', והוא מבין היטב שאם הוא חוזר לביתו בידיים ריקניות כבר יהיה בביתו 'ששון ושמחה'... תשעה באב שחל בשבת... אמנם אנחנו נוכל כבר להסתדר עם כמה מצות ישנות...

אחר הדברים האלה נכנס רבי זעליג וסגר עצמו בחדרו... ושמעוהו אומר לעצמו, זעליג, זעליג, מדוע הוצרכת לספוג שתי מכות הגונות כדי להביאך לידי הכרה והבנה שעליך לתת משלך לאחרים...

מב. כי אף שיש לנהוג אבלות בימים אלו – אבל עצבות מאן דכר שמיה. וכבר אמרו דלכן קורין פרשת פנחס בימי בין המצרים, כי שם נאמר ציווי הקרבנות, ובא לומר לנו שנלמד את ענין הקרבנות – כי בקרוב נשוב להקריבם בביהמ"ק שיבנה במהרה בימינו.

כיוצא בזה איתא מהרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (מאמרי תמוז ואב ב ב) שטעם קריאת המועדים באלו הימים, בכדי שנתנחם בזה שעתידיים הימים הללו ליהפך לששון ולשמחה. וכן איתא מהרה"ק ה'אוהב ישראל' זי"ע (בפרשתו, ד"ה למה) לבאר הטעם שפר' פינחס חלה בתקופת ימי בין המצרים, ומבאר כי 'אלו הכ"א יום שבין י"ז בתמוז לט' באב הם מקוריים ושרשיים לכל המועדות של השנה שהם בכללן גם כן כ"א יום' [והם: שבת, ראש חודש, ז' ימי הפסח, שבועות, ב' ימים דר"ה, יוה"כ, ז' ימי סוכות ושמיני עצרת], ועל כן תקנו חז"ל ברוח קדשם לקרוא פר' פינחס בה כתב כל פרשת המועדות בימים הללו שהם מקור ושורש כל המועדים והזמנים.

ומתאמרי משמיה דאחד מאדמור"י בית רוז'ין, שהנה מצינו בפרשת המועדים (בפרשת פנחס) שבין כל המועדים יש אות ס' המורה על פרשה סתומה, לבר מבין שבועות לראש השנה ששם יש פ' המורה על פתוחה, והיינו כי כל המועדים קבועים ועומדים, ולא יכנס ביניהם עוד יו"ט, לבר בין חג העצרת וראש השנה ששם נשאר מקום פתוח להכניס את המועדים - שייחפכו ימי בין המצרים לששון ולשמחה כ'ימים טובים' לישראל.

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת פינחס תש"פ

© כל הזכויות שמורות למו"ל, אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום. (כה, יב)

במדרש [רבה כא, א] בדין הוא שיטול שכרו. ונ"ל הנה מיחס הקרא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, וכבר הרגיש רש"י וכתב שהיו קוראים לו בן פוטי זה שפטם אבי אמו עגלים לע"ז, לכן יחסו הקרא שהוא בן אהרן. ונ"ל הלא גם הם ידעו זה וגיננו אותנו במשפחת אמו, ומה פועל התייחסו אחר אביו. וי"ל דהנה מדת בני אברהם שהם רחמנים, ומכ"ש בני אהרן רודפי שלום אוהבים את הבריות, ופנחס הראה כאן אכזריות גדול, שעשה מעשה ודקר איש ואשה יחד והמיתם. ולכן אמרו ראייתם בן פוטי זה וכו', שיען שהוא בן פוטי יש בו מדות אכזריות, כי מצד אביו היה לו להיות רחמן. ובאמת פנחס בוודאי אחז במדת בני אברהם וזקיננו אהרן, אוהב שלום ואוהב את הבריות וזה היה בטבעו, אבל עשה נגד טבעו והתחזק לעשות כזה לכבוד ה' ותורתו לקנאות קנאת ה' צבאות. וכיון שפנחס באמת בא מזרעו של אהרן שהיו רודפי שלום ואוהבים הבריות ביותר ומ"מ התחזק עצמו נגד טבעו לקנא קנאת ה' בדין ובראוי ששכר הרבה יטול. וזהו שאמר, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, שהוא מורגל להיות רחמן ולא אכזרי, והוא השיב את חמתי, ומי שבטבעו הוא כעסן ורגזן אין חידוש אם פעם לכבוד ה' ינקום ג"כ ויכעוס על עוברי עבירה, אבל פנחס שאין זה בטבעו וקנא את קנאתי לכן אמור לו הנני נתן לו את בריתי שלום, ובדין הוא שיטול שכרו, כי היה מתאמץ ומתחזק לכבוד ה' כל כך לעשות דבר שטבעו מתנגדת, כנ"ל נכון.

עושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס (סוטה כב, א)

מעשה שהיה בימי הרה"ק רבי פנחס בעל ההפלאה בפרנקפורט, הגיע איזה חזן חדש לעיר, ביום מן הימים נודע לו ששכר משכורתו של הרב יותר גבוה ממשכורתו שלו, בא בדרישה אל ראשי הקהל שיש ליתן לו שכרו כמו הרב, נענה אחד הגבאים למול חוצפתו, שעל כגון דא אפשר להמליך, "עושה מעשה "זמרי" (החזן שמזמר בקהל) ומבקש שכר כ"פנחס"..."

בני גד למשפחתם לצפון משפחת הצפוני לחגי משפחת החגי לשוני משפחת השוני (כו, טו)

בספר מאור ושמש כתב לבאר פסוק זה בדרך רמז למצוות הצדקה, 'בני גד' מרמז למצוות הצדקה כדאיתא בגמ' 'ג' ד' גמול דלים' ובא הפסוק לעורר על ג' נקודות בזהירות מצוות הצדקה, האחד, שיתננה בצנעה ובהסתר כדי שלא לבייש את העני, המעלה ה' ליתנה בפנים מאירות ובשמחה "ולא ירע לבבך וגו'", והג' עוד יש בחז"ל 'נתון תתן לו' שיתן ויחזור ויתן.

וג' דברים אלו רמוזים בפסוק זה כך, 'בני גד' ר"ת ג'מול ד'לים, 'לצפון משפחת הצפוני' היינו שיש ליתנה בהסתר ובצנעה לשון צפון, 'לחגי משפחת החגי' לשון חג ומועד שיתנה בפנים שמחות, 'לשוני משפחת השוני', שיתן וישנה שוב ושוב.

(מאור ושמש)

לפוח משפחת הפוני (כו, כג)

כתב בספר אור החיים הק': "ומצאתי לחסידי ישראל שכתבו (רבינו יונה, אבות) כי פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר ישרתו במ בקודש, כי אין קדושה כקדושת התורה, ולזה אסור לדבר בו אפילו דברי חול, הגם שאין בהם דברים האסורים:

והוא מה שרמז במאמר לפוח, שהוא פה העמל בתורה, שבו שוכן חצי שמו יתברך, משפחת הפוני פירוש צריך לפנות מפיו כל חוץ מהגות תורה, ובוה נכללים חלק אחד מהמ"ח מעלות, שהם במיעוט שיחה, במיעוט שחוק, במיעוט תענוג, וכדומה להם שבענף המותרות:

ואומרנו לישוב - ירמוז צריך להרבות בשיבה, ולא דרך עראי, גם צריך להתיישב בכל פרט ופרט מהתורה עד שיעמוד על עיקרו כמצטרך בעומק הלכה, כי הוא זה "עיקר התורה" ובוה נכללים חלק אחד מהמ"ח מעלות שהם בישוב, ומתיישב לבו בתלמודו, שואל ומשיב, המכוין את שמועתו וכו', גם מה שמנו שם, שמיעת האוון, עריכת שפתים, בינת הלב וכו', וכדומה לזה שבענף הבנת השכליות:

ואומרנו לשמרון משפחת השמרוני - ירמוז לתוספת השמירה, המתחייב עשות בן תורה יתר על ההמון, כאומרם ז"ל (יומא פו) היכי דמי חילול השם אמר רב כגון אנא אי שקילנא בשרא וכו' ולא יהיבנא דמי לאלתר, עד כאן: מזה יקיש כמה צריך להשתמר בן תורה בכל פרטי המצות, ואמרנו ז"ל (חובת הלבבות שער ז') כי חסידים הראשונים היו שומרים חמשים שערי היתר לכל יכשלו בשער האיסור, והוא אומרנו לשמרון משפחת השמרוני:

(אור החיים הק')

ותקרבה בנות צלפחד ... למשפחת מנשה בן יוסף (כו, א)

כתב רש"י, "למה נאמר, והלא כבר נאמר בן מנשה, אלא לומר לך יוסף חיבב את הארץ שנאמר והעליתם את עצמותי וכו' ובנותיו חבבו את הארץ שנאמר תנה לנו אחוזה"

לכאורה היינו מבינים ששבחו של אדם גדול יותר אם הוא משיג מעלה מכח עצמו, ולא בגלל שלמד מאבותיו, ואילו כאן משמע ששבחו של בנות צלפחד היה בכך שחיבבו את הארץ כיוסף זקנו, רואים מכאן שעל פי דעת תורה שבח גדול יותר הוא לאדם העושה מחמת שלומד מאבותיו מאשר מי שעושה מעצמו, כיון שהעושה מעצמו מסתפק בעצם עשיית המעשה,

פנחס הוא אליהו (ילקוט שמעוני ריש פנחס)

יש לומר מלתא בטעמא שפנחס נעשה אליהו וזכה לחיי עוה"ז כל כך עד אשר דורות שנים עשר ראו עיניו דהנה אמרו בחגיגה (ה, א) "ומי איכא איניש דאזיל בלא זמני? [וכי יש אדם שמת קודם זמנו?] ומשני "אין [כן]. כי הא דרב ביבי בר אבבי הוי שכיח גבי מלאך המות א"ל לשלוחי זיל אייתי לי מרים מגדלא שער נשיא [מלאך המות אמר לשלוחו שיביא לו את נשמת מרים המקלעת שיער נשים] אזל אייתי לי מרים מגדלא דרדקי [הביא לו השליח את נשמת מרים המגדלת תינוקות] א"ל אנא מרים מגדלא שער נשיא אמרי לך א"ל אי הכי אהדרה [שאל השליח: האחזירנה?] א"ל הואיל ואייתיתיה תיהוי במנינא וכו' [אמר לו מלאך המוות, כיון שהבאת אותה כבר, שתישארא כאן] א"ל רב ביבי בר אבבי וכו' סוף סוף שני מאי עבדת להו [מה עושה אתה בשמים בשנים אלו של מי שאינו משלים שנותיו] אמר: אי איכא צורבא מרבנן המעביר על מדותיו מוסיפנא ליה. והנה לא מצינו מי שהיה אוהז במדה הזאת להיות מעביר על מדותיו יותר מפנחס, כי ידוע שהכניס את עצמו בסכנה עצומה בעצם הריגתו של זמרי שנתאספו כל שבט שמעון להרגו, וביותר, במה שהביא מבזין אותו ולא ענה דבר. ולכן, מן הדין שיקבל כל אותם שנים של אותם שמתו במגיפה (שהרי מתו קודם זמנם), ואף אם כל אחד מהעשרים וארבע אלף לא היה לו לחיות כי אם שנה אחת, כבר יש לו עשרים וארבע אלף שנות חיים.

(מהר"ם שיק)

לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום (כה, יב)

במדרש רבה: "בדין שיטול שכרו".

יש להבין למה בדין הוא שיטול שכרו, והרי כלל הוא בחז"ל ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא? מתרין החתם סופר, שהטעם ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא הוא מפני ש"שכר מצוה מצוה", דהיינו שהצדיק שעובד ד' אינו מתאוה לשום שכר כלל רק מקוה מתי יזכה שתגיע שוב מצוה זו לידו, והנה כאן שהמצוה היתה שהרג בועל ארמית ודאי שלא בקש פנחס שיבא עוד מצוה כזו לידו שיבעל נשיא בישראל ארמית, א"כ בדין הוא שיטול שכרו דשכר מצוה מצוה לא שייך כאן.

(תורת משה לחת"ס)

שלא יהיה להם רועה, והלא באמת אינו כן. ואמר הה"צ רבי יחזקאל ז"ל משינאווא דהענין בזה הוא, דהנה זאת ידע משרע"ה היטב שהקב"ה ימנה מנהיג על ישראל, אבל ביקש שימנה הקב"ה מנהיג על ישראל שלא יכוין כלל לטובת עצמו, ולא יהיו ישראל כצאן אשר אין להם רועה פי' כמו הצאן אשר יש להם רועה אבל הרועה אין מכוין לרעות את הצאן רק לרעות את עצמו ולהנאתו ולטובתו ליהנות מחלבם ומגזית עורם ומבשרם ולזה כוון משרע"ה במתק שפתיו ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה ודפח"ח.

(דברי יחזקאל - החדש).

מאוצרות המגידים

צרור את המדיינים והכיתם אותם כי צוררים הם לכם (כז, יז)

כתוב במדרש תנחומא: מכאן אמרו חז"ל הבא להורגך השכם להורגו. ר' שמעון אומר מנין אתה אומר שכל המחטיא את חברו קשה מן ההורגו, שההורגו בעוה"ז יש לו חלק לעוה"ב, והמחטיא הורגו בעוה"ז ולעוה"ב. שתי אומות קידמו את ישראל בחרב ושתיים בעבירה, מצרים ואדומים בחרב וכו' ושתיים בעבירה מואבים ועמונים, על אלו שקדמו בחרב נאמר לא תתעב אדומי וגו' לא תתעב מצרי (דברים כג), אבל אלו שקדמו אותן בעבירה להחטיא את ישראל נאמר לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי וגו', ובעוה"ז לא יצאו ידיהם שנאמר צרור את המדיינים וכו'.

ממשיך המדרש: אתה מוצא במי שבא עמהם במדת הרחמים לסוף בא לידי ביזיון, מלחמות, וצרות, ומיהו זה דוד, שנאמר "ויאמר דוד אעשה חסד עם חנון בן נחש" (שמואל ב, י) א"ל הקב"ה: אתה תעבור על דברי שאני כתבתי "לא תדרוש שלומם וטובתם" ואתה תעשה עמהם גמילות חסד "אל תהי צדיק הרבה" שלא יהא אדם מוותר על התורה וזה שולח לנחם בני עמון ולעשות עמו חסד וטובה. לבסוף בא לידי ביזיון ויקח חנון את עבדי דוד ויגלח את חצי זקנם וגו' ואח"כ לידי מלחמה עם ארם נהרים ועם מלכי צובה ועם מלכי מעכה ועם בני עמון ארבע אומות, וכתוב "וירא יואב כי היתה אליו פני המלחמה מפנים ואחור" מי גרם לו? שבקש לעשות טובה עם מי שאמר הקב"ה לא תדרוש שלומם וטובתם, לכן כתיב צרור את המדיינים.

ללמדנו: הסוטה מצוות התורה אפילו למטרה נעלית נוהל רק הפסדים! להלן מעשה נפלא המלמדנו בינה כי מקיום התורה אין מפסידים, ואדרבה הסוטה - מפסיד.

מסופר על הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל בהיותו רב ברוסיה, התגורר בעירו יהודי שהיה מלשין לקג"ב על יהודי העירה. והיו היהודים סובלים ממנו צרות צרורות, יום אחד חלה אותו מלשין ומת. טרם מותו השאיר מכתב לחברא קדישא, ובו כתב, היות והוא מתחרט על מעשיו הרעים ומחפש כפרה על כל הצער שגרם, חפץ הוא שיקברוהו מחוץ לבית הקברות, ועוד שיקברוהו קבורת חמור בניול ובזיון - ועי"כ יכופר לו עוונותיו.

הלכו החברא קדישא לרבי משה שהיה רב העירה, ושאלוהו כיצד לנהוג, ענה להם, ע"פ הדין - אדם אינו בעל הבית על גופו, מחמת כן אינו יכול לצוות מה יעשו עם גופו לאחר מותו, ולכן תנהגו כפי שההלכה מחייבת ותקברוהו ככל יהודי שמת.

התפלאו ואמרו: הרי היהודי התחנן במכתבו שינהגו בו כן, על מנת שתהא לו כפרה על עוונותיו, ומדוע לא נרחם עליו וננהג עמו כן? השיב רבי משה: מתפקידנו לשמור ולקיים מה שאומרת ההלכה, ולא מה שהוא אומר, ומתפקידיו כרב בישראל לדאוג שאכן ההלכה תבוצע כהלכתה, ולכן אנחנו מחוייבים לקבורו כדת וכדין, ולענין חטאיו ועוונותיו, בשמים כבר ידונו אותו על מעשיו הרעים. ואכן כדבריו עשו החברא קדישא.

חלפו מספר ימים והנה רואה שומר בית הקברות, שהגיעו מטעם השלטונות לבדוק את קברו של אותו מוסר מלשין, הם פתחו את הקבר ובדקוהו, לאחר שהייה קצרה חזרו וסגרוהו. לפליאת השומר על מעשיהם, השיבו שהם קבלו מכתב מאותו מלשין טרם מותו, שבו כתב - היות והוא ידע שאנשי עירו שונאים אותו שהוא נאמן לשלטון והלשין עליהם, ודאי יקברונו בבזיון, ולכן עליכם לבדוק אם אכן קברו אותי ככל בן ישראל או כקבורת חמור. וכדבריו עשינו אך נוכחנו בטעותו.

שומר בית הקברות בתמימותו בא לבית הכנסת וסיפר את הדברים הללו לפני הקהל הקדוש, וראו כולם את זכותו של רבי משה זצ"ל שדיקדק בהלכה ללא סטיות ולא התחשבות ברגשות ודעות אחרות, שעל ידו ניצלו כולם מעונש כבד.

(אוצרות התורה)

וחש כאילו כבר יצא ידי חובה, אך מי שלומד מאבותיו, אינו מסתפק במעשה עצמו, שכן חש הוא כמחוייב לעשותו, על כן הוא מוסיף בו חביבות יתירה והנאה מושלמת והרי זה מעשה מושלם יותר.

(רבי משה פיינשטיין - מובא בטל"א)

אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח וגו' (כז, ג)

שמעתי בשם הגאון הקדוש בעל מנחת חינוך זי"ע, כשנתמנה לאבד"ק טארניפאל, מיד בסמוך אחרי התמנותו בא אליו איש אחד מתושבי עירו וסיפר לו איך הוא לחם בעדו בעת הבחירה עד שזכה שהוציא הדבר לפועל שימנוהו לרב, יען היו הרבה שונאים ומתנגדים לדבר הזה וכיוצא, והגאון בעל מנחת חינוך זצ"ל השיב לו יישר כח, לאחזוקי טיבותיה בעד אהבתו כראוי, ואחרי זמן קצר בא האיש הזה לדון לפניו עם אחד, ומיד הכירו ואמר לא אשב בדיןך ולא אזדקק אני לזה, יען שספרת לי כי היית לוחם בעדי שימנו אותי לאב"ד נגד המתנגדים לי בדבר הזה, והרי זה כשוחד דברים מעיקרא, (ואולי וכנראה היה זה כונת הבע"ד בתחלה לבא זמן מה מקודם לספר הגדולות והנפלאות אשר עשה בעד הבחירה כנ"ל)

ואמר הגאון הנ"ל כעת נתיישב לי הכתובים בפרשת פנחס שבאו בנות צלפחד אל משה רבינו ואמרו אליו (כז, ג) "אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח", ולכאורה קשה מה זה נפקא מינה אם היו בעדת קרח החולקים על משה או לא, הא כיון שמת מגיע לבניו ירושה ומה נ"מ במעשי האיש הנפטר בחיים חיותו לענין ירושת בניו או בנותיו, אלא כיון שאמרו למשה רבינו הדברים האלו שאבינו לא היה מהחולקים ומנגדים עליך בעדת קרח שהיה להם מפלה, ע"כ החשיב זה משה רבינו לשוחד דברים, ולא נזדקק לדינם עוד, ע"כ נאמר שם ויקרב משה את משפטן לפני ה' עב"ד הגאון הנ"ל. ודפח"ח.

(דברי תורה - מונקאטש)

ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה למשפחות מנשה בן יוסף (כז, א)

רש"י הקדוש שואל מדוע הזכיר ביחוסן של בנות צלפחד: "למשפחות מנשה בן יוסף", והרי כבר נאמר כי צלפחד היה "בן מנשה", ויודעים אנו כי מנשה היה בן יוסף. מתרץ רש"י: "אלא לומר לך: יוסף חיבב את הארץ שנאמר "והעליתם את עצמותי", ובנותיו חיבבו את הארץ, שנאמר: "תנה לנו אחוזה".

ירשה נא לי לשאול שאלה: אני מבקש לקבל מגרש גדול בצפון תל אביב. מגרש ששוה מלינוי שקלים. שואלים אותי: מדוע אתה רוצה את המגרש הזה? ואני משיב: אני אוהב את ארץ ישראל, לכן אני רוצה מגרש. בודאי כולם יצחקו עלי, וכי בגלל ארץ ישראל אני רוצה את המגרש? אני רוצה מלינויים...

כיצד אפשר, אם כן, להוכיח כי בנות צלפחד חבבו את הארץ מבקשתן: "תנה לנו אחוזה". היכן כתוב כאן שהן מחבבות את הארץ, אולי הן רצו נחלה כדי שיהיה להן רכוש ממוני?

אומר לכם תירוץ, פלאי פלאים. הרי למנשה היו שני חלקים בירושלם הארץ, חלק אחד בארץ ישראל וחלק נוסף בעבר הירדן, אולם בנות צלפחד בקשו דוקא לקבל את חלקן בארץ ישראל, מכאן שהן חבבו את הארץ.

תירוץ נוסף לשאלה הזו, אומר ה"אמרי אמת". היה זה כאשר אמו, הרעבעצין של ה'שפת אמת' נסעה להבראה, ועמה נסע בנה ה"אמרי אמת". בדרך היא שמעה אותו לומד פרשה זו עם רש"י, והיא שאלה אותו את מה ששאלנו: היכן יש ראייה מבקשתן לקבל נחלה, שהן מחבבות את הארץ.

השיב לה ה"אמרי אמת" תירוץ מתוק מדבש: מי היה צלפחד? לדעה אחת היה זה המקושש. מתי התרחשה פרשת המקושש? בשבת השניה לצאת בני ישראל מארץ מצרים, היינו בשנה הראשונה לאחר שיצאו ממצרים. ומתי בקשו בנות צלפחד לקבל נחלה? בשנת הארבעים לפני כניסת בני ישראל לארץ. מדוע שתקו בנות צלפחד כל השנים הללו? וכי לאביהן לא היה ירושה ממונית, אותה הן בקשו לרשת? אם, אכן, בנות צלפחד רוצות כסף, הן היו צריכות לבא למשה רבינו מיד לאחר מות אביהן, ולבקש לרשת את כספו.

העובדה שהן המתינו ארבעים שנה, מעידה שלא תאוות הממון היתה חפצן ולא לרשת את ממון אביהן הן בקשו, אלא רצונן היה לקבל נחלה בארץ ישראל, מכיון שהן חיבבו את הארץ.

(יחי ראובן)

ולא תהיה עדת ישראל כצאן אשר אין להם רועה (כז, יז)

לכאורה קשה א. תלה דבר גדול בדבר קטן, תלה ישראל ומנהיגם בצאן ורועה. ב. אומרו אשר אין להם רועה דמשמע דדבר הנהוג הוא אצל צאן

"הלכות קנאות" הן הלכות גדולות ועמוקות. נלמד.

"ויכפר על בני ישראל" שואל המדרש "וכי קרבן הקריב שנאמר כפרה! אלא ללמדך שכל השופך דמן של רשעים כאילו הקריב קרבן" ועליו נאמר "ישמע צדיק כי חזה נקם, פעמיו ירחץ בדם הרשע".

"כי חזה נקם" - נקמה. כידוע הנקמה היא מהמידות המגוננות ביותר, אבל כאן לא פנחס קיים בעצמו "תחת אשר קנא לאלוקיו" וזכה ל"ויכפר על בני ישראל".

כידוע ליודעין: מהותה של ה"קנאות" אינה בידיים, ברגלים, קנאות אינה נערכת בזריקת אבנים, או בצעקות. קנאות הינה בלב: כאשר הלב מטהר ומתקדש ומקנה קנאת ה' בלבד, באותה שעה הוא יכול לקחת רומח בידו - ולהרוג את זימרי בן סלוא.

וכאן טמון הסוד. מדוע הקנאות של פנחס, מוגדרת כ"הלכה ואין מורין כן" מדוע "אין מורין כן"? והרי זו מצוה גדולה כל כך עד שהיא כפרה על בני ישראל שאל הרבי, והשיב:

כי במצות קנאות לא שייכת הוראה ופסק הלכה, הרי קנאות היא מצות הלבבות וכיון שאין אדם יודע מה בליבו של אדם, כיצד יכול הרב להורות לאחרים "צא והרוג", רק ה' חוקר לב ובוחר כליות הוא יודע עמקי הלב, כך, שההלכה במקרה לקנאים עצמם "קנאים פוגעים בו".

היינו מי שמידת האמת מתנוצצת בו, בלבבו וכליותיו, להיות מאוהבי ה' ושונא שקר ורע, עד כדי למסור את נפשו על כבוד שמים, הוא יכול ליטול רומח ולהרוג את בועל הארמית.

אבנים שזרקו על אחרים

שמעו נא. דברי מדרש עמוקים שנבארם פלאי פלאים. ונקדים.

בני אדם, בדרך כלל, מחפשים לבנות את עצמם - לעלות ולהתעלות, משקיעים מאמצים וגייעה - להתקדם בעבודת ה' לפי תכונותיהם. יש הזוכה ללמוד, או ללמד, ישנם בעלי חסד וגם אנשי עבודה, יראה, תפילה וכהנה - כל איש לפי חלקו שה' נתן לו.

אך לפעמים, אפשר למצוא אנשים מסוג אחר. ליבם חם לדברים שבקדושה, אלא שקשה להם עם עצמם, אינם מתקדמים בעבודת ה' האישית, הפרטית. ומאחר ועם עצמם קשה להם, כתחליף, החליטו להתמודד עם אחרים - לעמול על תיקונם של הזולת... הבנו? לדאוג לעבודת ה' של אחרים.

אותם יהודים, מגלים מהר מאוד נפילות של יהודים, לומדים היטב את חטאיהם של אנשים אחרים, ומה עושים? מתחילים בפרסום מודעות מחאה (יש מעשר גולט, כספי צדקה...) וה"קנאות" מתחילה בכל עוז - לקנא לכבוד ה'! הם מפנים את יראת השמים שלהם לכתובת אחרת (לא כלפי עצמם אלא כלפי אחרים) זועקים, משמיצים את החוטאים, רומסים אותם. ובדרך כלל, גם עושים שטייגן במצוות המחאה, מחדשים הידורים והידורי הידורים במצוות הקנאות וקוראים - מי לה' אלי! קנא קנאתי לה'...

אתם יודעים, פעם שאלתי פלוני למה אתה מדבר על אלמוני בהשפלה כל כך ומדוע ביזית אותו ברבים, האם שאלת מורה הוראה? האם כל כך פשוט בעיניך כי מותר לרמוס את כבודו עד כדי כך בלי הוראת חכם? מה השיב לי?

"א' מצוה א' הם בגראבין" = וכי רק מותר, הרי מצוה לרומס ולקוברו אחת ולתמיד! הבנתם? מצוה לקבור את השני... גמרונו. הבנתי שאין על מה לדבר עימו - הוא עוסק במצוה (וגם, פטור ממצוות אחרות כדין עוסק במצוה הפטור מן המצוה).

שמעו. על הפסוק "הן כולכם קודחי אש מאזרי זיקות לכו באור אשכם ובזיקות ביערתם" המדרש מבאר במשל למה הדבר דומה, לאותם אנשים שגרמו לעצמם את הבעיה ומתלוננים על הקב"ה והנמשל הוא כך כלשון חז"ל: "לעתיד לבא הרשעים ינדונין לגיהנם והן מתרעמין על הקדוש ברוך הוא הרי שהיינו מצפין לישועתו של הקב"ה וכך יהיה עלינו, אומר להם הקב"ה בעולם שהייתם בו לא בעלי מחלוקת ולשון הרע וכל רעות הייתם? ולא בעלי מריבות וחמסים אתם הייתם? הדא הוא דכתיב (ישעיה נ) הן כולכם קודחי אש מאזרי זיקות לפיכך אתם הולכים באור אשכם ובזיקות בערתם, ושמא תאמרו מידי היתה זאת לכם? לא! אלא אתם עשיתם אתם לעצמכם לפיכך למעצבה תשכבון מידיכם היתה זאת לכם"

אפשר להבחין כי מוזכרים כאן רשעים שלהם עבירות של בין אדם לחברו, משמע כי המדובר בסוג בני אדם שבשאר חלקי התורה אינם רשעים, רשעותם מצוינת רק במחלוקת, לשון הרע, מריבות וחמסים. הם אינם מזלזלים חלילה בתורה, אינם קלי דעת לכל דבר שבקדושה, אדרבה בטוחים הם בצדקותם, כי הרי מתרעמים על הקב"ה מדוע לא הגיע להם שכר ככולם, הרי קיימו מצוות ופעלו נצורות, אך משום מה, עם הצדקות הגיעו רחמנא ליצלן עד לגיהנום, במקום לדפוק על שערי גן עדן דפקו על עברי פי שחת בגלל עבירות מסוימות בבין אדם לחברו. והדבר הוא פלא. בעלי ריב ומדון גדולים, ועם כל זאת לא נכשלים בחטאים אחרים - וכי אין להם יצר הרע לעבירות אחרות? במה עסקינן? התשובה, בדרך דרוש:

אלו האנשים, טועים בדרכם, בסך הכל טועים. ועל ידי טעות זו נאבדים מן העולם ה' ישמרו ויציל. תוהים ותועים! באיזו טעות? שהזכרה לעיל: הם זרקו אבנים על אחרים. קדחו אש מחלוקת רק כלפי אחרים, במקום על עצמם.

נסביר את דברי חז"ל. המלך אמר שכל אחד יכין לעצמו כסא, וכסא לעולם הבא לא בונים מעצים, כסא לעולם הבא - בונים מעצמיותו של האדם. המהדרין הללו - בלתקן את אחרים, הביאו אבנים, אלו אבנים שזרקו על אחרים, הם בטוחים כי אבנים אלו יהיו להם ככסא מהודר לעולם הבא. אך אינם יודעים כי הכסא אמור להיות מאבנים שאדם בנה את עצמו - לא מאבנים שזרקו על אחרים. ואז ה' מגלה להם את פנימיותם כי לא קנאה לכבוד ה' בערה בהם, אלא מחלוקת לשון הרע ומריבות בערה בקרבם "הן כולכם קודחי אש מזרי זיקות" שבו נא על אותם האבנים "לכו באור אשכם ובזיקות בערתם" קדחתם אש, חיפשתם מחלוקת מתחת לאדמה, שם תשכבו... בגיהנום. עמוק.

רבתי. היו קנאים שביום שעשו מעשי קנאות התענו מבוקר עד ערב, היו ששפכו ליבם בתפילה כי יכנסו ויצאו בשלום, רבי חיים לייב מסטוויסק היה קנאי גדול והרב לאפיאן אמר כי הוא צם תמיד ביום בו ערך קנאות.

"אין בין גן עדן של קנאים פוגעים בו, לגיהנום של שפיכות דמים אלא טפח בלבד!", היה אומר הרבי שלי באוזניו, כי כל מה שחסר במחשבת קדש לה' מתמלא במקומו בלב - אכזריות של השני, חלילה.

לזכות לקנאות אמיתית היא מן העבודות הקשות שבמקדש. (לפעמים ישנו גדול המדריך את האדם: כאן מותר לך לפעול גם אם אינך נקי בעצמך, פעולה זו מחובתך לעשותה גם אם אינך פנחס, ואז אפשר להיכנס ולצאת בשלום).

וה' יושענו שלא ניפול בגיהנום של "קודחי אש". (להגיד)

וכי אפשר להתפשר?

מה לימד אותנו פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן.

אתם יודעים כי "פנחס זה אליהו". אליהו הנביא היה בתקופה קשה, בימים העכורים כאשר איזבל הרגה את נביאי ה' - "ואוותר אני לבדי" (מלכים א' פ"ט). תקופה קשה ואיומה עד כדי - שאליהו הנביא היה צריך להתחבא כדי שלא יהרגו אותו. [אחאב קרא לו לאלהיו הנביא - עוכר ישראל].

בסופו של דבר, הרעב הציק לאחאב והוא נכנע מעט, והסכים לדבר עם אליהו. ואז, לבקשת אליהו נאספו כל עם ישראל להר הכרמל. קרא אליהו ואמר להם: "עד מתי אתם פוסחים על שני הסעיפים - אם ה' הוא האלוקים לכו אחרי, ואם הבעל לכו לבעל", כלומר? אל תרמו את עצמכם לחיות בחצי חצי... אם רצונכם לבעד את הבעל תלכו, ואם רצונכם להיות עבדים לה' תפרדו לגמרי מן האלילים. לקפוץ גם כאן וגם כאן, זו דרך בלתי אפשרית.

האדם מטבעו מחפש פשרות. רצונו להיות גם יהודי וגם גוי, ללכת לבית הכנסת וגם לראות טלוויזיה.

האסון הכי גדול, כאשר מתחיל לחפש פשרות. ואתם כבני תורה, יודעים היטב מה התוצאות. אם מתחילים בפשרה קטנה מהר מאוד מגיעים לפשרה גדולה...

שיכור שהחל עם פשרות

בנובהרדוק היה שיכור שדברו על ליבו להפסיק משתיה מרובה אך לא יכול היה להפסיק. החליטו לבקש ממנו "רק תבטיח לנו כי לא תשתה לבד, אלא עם עוד אחד". (הם ביקשו באופן כזה, כיון שחברותא לשתיה לא מזדמן כל פעם, כך, ימעט בשתיית היין). הסכים והבטיח.

נו, הוא ישב וחכה ולא ראה לפניו - חברותא לשתיה. התחיל לעשות פשרות ולהתקרב ליין "להוריד את הבקבוק מותר, רק לשתות אסור" חשב לעצמו. ואכן, הוריד את הבקבוק מהארון הניחו לידו.

"להכין שתי כוסות מותר בכדי שכאשר החברותא יבוא יהיה הכל מוכן", כך עשה. ישב קרוב ליין ולכוסות ותאוותו בערה בו.

"לשפוך לתוך הכוסות גם מותר, על זה הרי לא הבטחתי". התקרב עוד אל היין. פתאום נפל זבוב לתוך אחת הכוסות, "לחיים! לחיים! יש עוד אחד..." לא אמרו עוד "בן אדם", הבטחתי על "עוד אחד" - ויש כאן. והחל שותה במהירות "הרי אמרו שמותר בשנים..."

עד כדי כך האדם יכול עם שכל עקום לחפש עצות, להשיג דרכים והוא נופל ונחבל. וכשתדבר איתו הוא בטוח כי הוא בסדר. "האם אתה יכול להגיד לי מה לא בסדר?! לא מבין.

וכי זמרי בא סתם?! לא! היתה לו שיטה שלמה של פשרות, אי אפשר להיות קיצוני. ואת היא אפשר" הזה בא פנחס וסתר "בקנאו את קינאתי לכן הנני נתון לו את בריתי שלום ברית כהונת עולם" ונאמר "שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו". ממי אפשר לדרוש חינוך? מזה שהוא כהן משרת לפני ה' מלאך "כי מלאך ה' צבקות הוא" כי מלאך אין לו פשרות.

שמאל שהוא ימין...

אחד בא ושאלני: "כיצד אני יכול לשמוע לרב גם כאשר אומר על שמאל שהוא ימין? למשל, כאשר אני יודע ששם צד מזרח והוא יגיד לי ששם זה מערב, וכי אפשר לקבל מימרא כזו, וכן על ימין שהוא שמאל!?"

אמרתיו לו: "אני רואה שאינך מבין את הפשט, לא כתוב אפילו שיאמר לך על מזרח שהוא מערב, אלא על ימין שהוא שמאל. תחשוב, כאשר אתה עומד מול אדם, השמאל שלך הוא הימין שלו... כלומר הבעיה שלך כי אינכם עומדים באותו צד בכלל, נכון שבצד שלך זה ימין, אבל מעבר השני של המתרס זה שמאל... עליך להבין כי אינך עומד טוב, אם היית עומד עמו, היית גם רואה כי הימין שלך הוא השמאל, נכון."

אדם הולך בהשקפות שלו וממילא מחשבותיו בצד ההפוך, הרב יודע זאת, ומורה לו הוראה הפוכה ועליו לקבלה, להפוך את עצמו שהשמאל שלו יהיה במקום הנכון. בקיצור, ראשית כל, תעמוד נכון..."

זה נושא שני שלימד אותנו אליהו - פנחס. כיצד נופלים. ואיך קורים אסונות לבני אדם? - כאשר הם מתחילים לפסוע לפי השכל הפרטי, ולא מקיימים את דברי התורה "ועשית ככל אשר יורוך אפילו יאמר לך - על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין".

"אמונת חכמים". דורשים מבן תורה שיהיה מסור לגמרי לתורה, מסור למחנכים, מסור למה שאומרים לו. בן תורה צריך להיות מסור למי שמחנכו ומנהיגו, ואת השכל שלו הוא צריך לבטל, "בטל רצונך מפני רצונו".

בדורות הקודמים ראינו מי הצליח, אלו שעזבו את שכלם הפרטי, כפי שחז"ל אומרים: "אדם ובהמה תושיע ה' - אלו בני אדם שערומים מדעת ומשימים את עצמם כבהמה לפני הקב"ה" - אני לא מבין כלום, אם התורה אומרת, "נעשה ונשמע" זה הסוד שמלאכי השרת משרתים בו. "מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו" היינו ללא חכמות וחשבונות. (כי לא הוא עושה את החשבונות, אלא הנגיעות שלו, התאוות שלו...) ובעשיית החשבונות יראה בסוף כי הוא אבוד, אך יהיה כבר מאוחר.

כל אחד יתחזק ויעשה את כל המאמצים, ונזכור הקב"ה מתחשב בקשיים "טוב אחד בצער ממאה שלא בצער". "אנו עמלים ומקבלים שכר", כלומר אנו מקבלים שכר גם בשביל העמל עצמו ולא רק בעקבות התוצאה. אכ"ר.

דורות הקודמים ראינו מי הצליח, אלו שעזבו את שכלם הפרטי, כפי שחז"ל אומרים: "אדם ובהמה תושיע ה' - אלו בני אדם שערומים מדעת ומשימים את עצמם כבהמה לפני הקב"ה" - אני לא מבין כלום, אם התורה אומרת, "נעשה ונשמע" זה הסוד שמלאכי השרת משרתים בו. "מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו" היינו ללא חכמות וחשבונות. (כי לא הוא עושה את החשבונות, אלא הנגיעות שלו, התאוות שלו...) ובעשיית החשבונות יראה בסוף כי הוא אבוד, אך יהיה כבר מאוחר.

כל אחד יתחזק ויעשה את כל המאמצים, ונזכור הקב"ה מתחשב בקשיים "טוב אחד בצער ממאה שלא בצער". "אנו עמלים ומקבלים שכר", כלומר אנו מקבלים שכר גם בשביל העמל עצמו ולא רק בעקבות התוצאה. אכ"ר.

(להגיד)

ולא תהיה עדת ה' כרועה אשר אין להם רעה (כו טז-יז) שמעתי מרבי שלום זצ"ל שהקשה: מדוע משה אומר "כצאן אשר אין להם רועה" ולא אומר ביתר פשטות "כצאן בלי רועה"? רבי שלום אומר על כך הסבר נפלא: יש רועים ויש רועים...

יש רועים שכל מטרתם וכוונתם היא כדי שתהיה להם פרנסה. הם רועים את הצאן כדי שיהיה להם כסף. לעומתם, יש כאלה שרועים את צאנם, ואמנם הם לא עושים זאת למען כסף, אלא למטרה אחרת - כדי שיהיה להם בשר לאכול. הם מגדלים צאן כדי שבבוא היום ישחטו אותו ויאכלו מבשרו. המשותף לכל אלו, שהם רועים "בשביל עצמם", בשביל האינטרס שלהם, ואין להם רועים "בשביל הצאן".

לעומת זאת, יש כאלו שאוהבים את הצאן. הם רועים "בשביל הצאן". כל מעינים נתון אך ורק כדי שלצאן יהיה נעים וטוב.

משה רבינו פונה להקב"ה ומבקש: כשם שיש כמה סוגים של רועים כך יש כמה סוגים של מנהיגים! אני מבקש, אומר משה, שהמנהיג שיתמנה על עם ישראל יהיה מנהיג שיידאג כל העת למען האינטרסים של העם, לרוחתו ולטובתו, כמו רועה צאן הרועה למען הצאן!

משמעות המילים: "כצאן אשר אין להם רועה", היא שהרועה דואג לצאן! הוא לא דואג לעצמו! וכך גם מבקש משה, שהמנהיג יהיה מנהיג שדואג לכלל ישראל ולא לאינטרסים של עצמו.

בכל הדורות זכה עם ישראל למנהיגים אמיתיים כאלה.

"ונודע ביהודה" היה שומע את צרותיהם של האנשים שהיו פוקדים את חדרו מידי יום ושופכים לפניו את מרירותם. אך לאחר שעזבו את החדר היה פורץ בבכי מר. ליבו לא עמד לו להכיל את סבלם של צאן מרעיתו. כך נראה מנהיג אמיתי.

"בית הלוי" היה באמצע שיעור בישיבת וולוז'ין, כשלתע נכנס לחדר יהודי לא מוכר. חזותו מוכיחה עליו שהוא מפשוטי העם, בור ועם הארץ. בידו החזיק את בנו הקטן. אמר היהודי: "כל הילדים שלי בורים ועמי ארצות, אינם יודעים קרוא וכתוב, חוץ מהילד הזה. הכנסתי אותו לחיידר. כעת אני רוצה שהרב'ה יבחן אותו ויראה אם הוא באמת יודע".

התלמידים נעצו את מבטם באורח הבלתי קרוא; זאת לא התנהגות! אי אפשר להיכנס בלי רשות לחדר השיעורים ולהפריע באמצע השיעור!...

אך ה"בית הלוי" ראה את הדברים אחרת. הוא קרא לאותו אדם ואמר לו בנחת: "בוא, תשב בבקשה". הוא הושיב את הילד על ידו, וליטף אותו בחום. "למדת חומש?"

- "כן".

- "איזה חומש למדת?"

שאלו רב העיר, הגאון בעל "בית הלוי" זצ"ל: "איך העזת לסטור לשוטר?"

אמרתיו לו: "אני רואה שאינך מבין את הפשט, לא כתוב אפילו שיאמר לך על מזרח שהוא מערב, אלא על ימין שהוא שמאל. תחשוב, כאשר אתה עומד מול אדם, השמאל שלך הוא הימין שלו... כלומר הבעיה שלך כי אינכם עומדים באותו צד בכלל, נכון שבצד שלך זה ימין, אבל מעבר השני של המתרס זה שמאל... עליך להבין כי אינך עומד טוב, אם היית עומד עמו, היית גם רואה כי הימין שלך הוא השמאל, נכון."

אדם הולך בהשקפות שלו וממילא מחשבותיו בצד ההפוך, הרב יודע זאת, ומורה לו הוראה הפוכה ועליו לקבלה, להפוך את עצמו שהשמאל שלו יהיה במקום הנכון. בקיצור, ראשית כל, תעמוד נכון..."

זה נושא שני שלימד אותנו אליהו - פנחס. כיצד נופלים. ואיך קורים אסונות לבני אדם? - כאשר הם מתחילים לפסוע לפי השכל הפרטי, ולא מקיימים את דברי התורה "ועשית ככל אשר יורוך אפילו יאמר לך - על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין".

"אמונת חכמים". דורשים מבן תורה שיהיה מסור לגמרי לתורה, מסור למחנכים, מסור למה שאומרים לו. בן תורה צריך להיות מסור למי שמחנכו ומנהיגו, ואת השכל שלו הוא צריך לבטל, "בטל רצונך מפני רצונו".

בדורות הקודמים ראינו מי הצליח, אלו שעזבו את שכלם הפרטי, כפי שחז"ל אומרים: "אדם ובהמה תושיע ה' - אלו בני אדם שערומים מדעת ומשימים את עצמם כבהמה לפני הקב"ה" - אני לא מבין כלום, אם התורה אומרת, "נעשה ונשמע" זה הסוד שמלאכי השרת משרתים בו. "מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו" היינו ללא חכמות וחשבונות. (כי לא הוא עושה את החשבונות, אלא הנגיעות שלו, התאוות שלו...) ובעשיית החשבונות יראה בסוף כי הוא אבוד, אך יהיה כבר מאוחר.

כל אחד יתחזק ויעשה את כל המאמצים, ונזכור הקב"ה מתחשב בקשיים "טוב אחד בצער ממאה שלא בצער". "אנו עמלים ומקבלים שכר", כלומר אנו מקבלים שכר גם בשביל העמל עצמו ולא רק בעקבות התוצאה. אכ"ר.

דורות הקודמים ראינו מי הצליח, אלו שעזבו את שכלם הפרטי, כפי שחז"ל אומרים: "אדם ובהמה תושיע ה' - אלו בני אדם שערומים מדעת ומשימים את עצמם כבהמה לפני הקב"ה" - אני לא מבין כלום, אם התורה אומרת, "נעשה ונשמע" זה הסוד שמלאכי השרת משרתים בו. "מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו" היינו ללא חכמות וחשבונות. (כי לא הוא עושה את החשבונות, אלא הנגיעות שלו, התאוות שלו...) ובעשיית החשבונות יראה בסוף כי הוא אבוד, אך יהיה כבר מאוחר.

כל אחד יתחזק ויעשה את כל המאמצים, ונזכור הקב"ה מתחשב בקשיים "טוב אחד בצער ממאה שלא בצער". "אנו עמלים ומקבלים שכר", כלומר אנו מקבלים שכר גם בשביל העמל עצמו ולא רק בעקבות התוצאה. אכ"ר.

ולא תהיה עדת ה' כרועה אשר אין להם רעה (כו טז-יז) שמעתי מרבי שלום זצ"ל שהקשה: מדוע משה אומר "כצאן אשר אין להם רועה" ולא אומר ביתר פשטות "כצאן בלי רועה"? רבי שלום אומר על כך הסבר נפלא: יש רועים ויש רועים...

יש רועים שכל מטרתם וכוונתם היא כדי שתהיה להם פרנסה. הם רועים את הצאן כדי שיהיה להם כסף. לעומתם, יש כאלה שרועים את צאנם, ואמנם הם לא עושים זאת למען כסף, אלא למטרה אחרת - כדי שיהיה להם בשר לאכול. הם מגדלים צאן כדי שבבוא היום ישחטו אותו ויאכלו מבשרו. המשותף לכל אלו, שהם רועים "בשביל עצמם", בשביל האינטרס שלהם, ואין להם רועים "בשביל הצאן".

לעומת זאת, יש כאלו שאוהבים את הצאן. הם רועים "בשביל הצאן". כל מעינים נתון אך ורק כדי שלצאן יהיה נעים וטוב.

משה רבינו פונה להקב"ה ומבקש: כשם שיש כמה סוגים של רועים כך יש כמה סוגים של מנהיגים! אני מבקש, אומר משה, שהמנהיג שיתמנה על עם ישראל יהיה מנהיג שיידאג כל העת למען האינטרסים של העם, לרוחתו ולטובתו, כמו רועה צאן הרועה למען הצאן!

משמעות המילים: "כצאן אשר אין להם רועה", היא שהרועה דואג לצאן! הוא לא דואג לעצמו! וכך גם מבקש משה, שהמנהיג יהיה מנהיג שדואג לכלל ישראל ולא לאינטרסים של עצמו.

בכל הדורות זכה עם ישראל למנהיגים אמיתיים כאלה.

"ונודע ביהודה" היה שומע את צרותיהם של האנשים שהיו פוקדים את חדרו מידי יום ושופכים לפניו את מרירותם. אך לאחר שעזבו את החדר היה פורץ בבכי מר. ליבו לא עמד לו להכיל את סבלם של צאן מרעיתו. כך נראה מנהיג אמיתי.

"בית הלוי" היה באמצע שיעור בישיבת וולוז'ין, כשלתע נכנס לחדר יהודי לא מוכר. חזותו מוכיחה עליו שהוא מפשוטי העם, בור ועם הארץ. בידו החזיק את בנו הקטן. אמר היהודי: "כל הילדים שלי בורים ועמי ארצות, אינם יודעים קרוא וכתוב, חוץ מהילד הזה. הכנסתי אותו לחיידר. כעת אני רוצה שהרב'ה יבחן אותו ויראה אם הוא באמת יודע".

התלמידים נעצו את מבטם באורח הבלתי קרוא; זאת לא התנהגות! אי אפשר להיכנס בלי רשות לחדר השיעורים ולהפריע באמצע השיעור!...

אך ה"בית הלוי" ראה את הדברים אחרת. הוא קרא לאותו אדם ואמר לו בנחת: "בוא, תשב בבקשה". הוא הושיב את הילד על ידו, וליטף אותו בחום. "למדת חומש?"

- "כן".

- "איזה חומש למדת?"

שאלו רב העיר, הגאון בעל "בית הלוי" זצ"ל: "איך העזת לסטור לשוטר?"

הצטדק רבי דוד: "האמינו לי, שלא עשיתי זאת בכונה תחילה! אבל, הלא תבינו – עומדים אנו בהסברת דברי התוספות, באמצע התוית מהלכם, ולפתע נכנס איזה גוי, ותופס ילד, ומוציאו –

יבין מר, היה זה באמצע ההסבר, והוא הפריע. וכי העולם הפקר?!!... (והגדת)

בקנאו את קנאתי בתוכם (כה, יא)

להרב יעקב הלפרין ז"ל התערור דין תורה עם יהודי אחד שקנה מקומות ב"בית החיים" והתגלע ויכוח ביניהם בנוגע לתשלום.

השניים פנו ל"חזון איש" והרצו לפניו את טענותיהם.

"חזון איש" שמע את שני הצדדים, פנה ליהודי השני ואמר לו: "אתה חייב, אין כל צדק בטענותיך! בדרך כלל נוהג הדיין לעשות פשרה בין הצדדים. אך כאן אין מקום לפשרה! הדין עם ר' יעקב באופן ברור!"

והלה: תשמעו רבותי! תשמעו איזה בן אדם. למרות דבריו הברורים של 'חזון איש', הלה החל לצעוק: "מה פתאום! הצדק איתי! מדוע כבוד הרב'ה פוסק לרעתי?"

שב 'חזון איש' ואמר לו: "על פי דין תורה חייב אתה לשלם! אין כאן מקום לפקפוק!"

והלה בשלו: "לא! לא! אשלם! מה פתאום אשלם? הצדק איתי!"

באותו רגע נכנס לחדר, רבי אהרן לייב. באותה התקופה הוא התגורר בכפר סבא והגיע לחזון איש לביקור.

פנה אליו החזון איש ואמר לו: "הו, רבי אהרן לייב טוב מאוד שבאת עכשיו. יש כאן לפני דין תורה בין שני יהודים אלו. זה טוען כך וכך וזה טוען כנגדו... שמעתי את שני הצדדים ופסקתי באופן ברור ונחרץ שהיהודי השני חייב. דא עקא, היהודי לא שמע לדברי בפעם הראשונה וגם לא בפעם השנייה... עכשיו, איני יכול להגיד לו את הפסק בפעם השלישית, כי חושש אני שאם אומר לו פעם נוספת שהוא חייב – אומר זאת מתוך 'נגיעה'... אני מרגיש כי יש בי בתוך תוכי, איזשהו רצון לחייב אותו... הוא פגע בכבודי, התחצף אלי ופעמיים לא ציית לדברי. אני לא יכול להגיד לו..."

"רבי אהרן לייב – המשפך 'חזון איש' ואמר – אני מבקש ממך שתאמר לו אתה! תאמר לו את דין התורה שהוא חייב! אתה אינך נוגע בדברי..."

אי! אי! אי! "בקנאו את קנאתי!" כל נקמה צריכה שתהיה, כל כולה, "לשם שמים!" אסור שתהיה מעורבת בה 'נגיעה אישית'!

עולת תמיד

תנו רבנן ארבע צווחות צוחה עזרה ראשונה צאו מכאן בני עלי שטימאו היכל ה' ועוד צווחה צא מכאן יששכר איש כפר ברקאי שמכבד את עצמו ומחלל קדשי שמים דהוה כריץ ידיה בשיראי ועביד עבודה יהיה אסטניס ושם כפפות בעבודה, וזה איסור לעבוד ככה ...

שואלת הגמרא – מאי סלקא ביה ביששכר איש כפר ברקאי מה קרה לבסוף עם יששכר איש כפר ברקאי?

אומרת הגמרא – אמרי מלכא ומלכתא (רש"י – ממלכי בית חשמונאי) **הווי יתבי** המלך והמלכה ישבו יום אחד, לשתות כוס קפה ... יש להם דיון אסטרטגי בינלאומי: איזה דבר יותר טוב, לאכל גדי או לאכל כבש? **מלכא אמר גדיא יאי** המלך אמר לדעתי גדי יותר טוב **ומלכתא אמרה אימרא יאי** והמלכה אמרה: "לדעתי כבש יותר טוב". **אמרו מאן מוכח** מי יכריע בסוגיה הקשה? **כהן גדול דקא מסיק קרבנות כל יומא** - הכהן הגדול - יששכר כפר ברקאי, והוא יכריע!

רבותי, אני לא מבין את הגמרא הזאת – אם אני רוצה להכריע מה יותר טוב – פילה מס' 5 או מס' 7 ... את מי אני שואל?

את הקצב, לא?!

ישבים מלך ומלכה, ודנים מה יותר טוב – בשר של גדי או בשר של כבש, מי המרא דאתרא שפוסק מה יותר טוב?!

כהן גדול! למה?

אומרת הגמרא – דקא מסיק קרבנות כל יומא - הוא מקריב קרבנות כל יום!

אני לא מבין... אם הוא מקריב קרבנות כל יום, זה אומר שהוא מבין איזה בשר יותר טוב?!

הוא מבין בבשר? איזה מין תשובה זאת?!

טוב... מגיע הכהן הגדול, יששכר איש כפר ברקאי, ושואלים אותו – תגיד, מה יותר טוב, גדי או כבש?

אומרת הגמרא – אתא איהו אחוי בידיה אי גדיא יאי הרים את ידו ואמר: בטח כבש!!! למה? פשוט מאוד... **אי גדיא יאי יסק לתמידא** אם אתה חושב שהגדי יותר טוב, למה הקב"ה לא לוקח אותו לקרבן תמיד?

אם הקב"ה לוקח כל בוקר, קרבן התמיד של שחר מכבש... וקרבת של בין הערבים מכבש, אז מה הראיה? הראיה שכבש יותר טוב!

נשאלת השאלה - תגיד, הקב"ה אוכל לארוחת בוקר כבש? איזה מין ראיה זאת?!

מה קרה איתו?

אומרת הגמרא – אמר מלכא הואיל ולא הוי ליה אימתא דמלכותא ניפסקו לימיניה היות והמלך אמר שגדי יותר טוב, ויששכר כפר ברקאי הרים את ידו, ואמר שכבש יותר טוב, יוצא שהוא פגע בכבוד המלך... לכן ציוה המלך להוריד את ידו הימנית. **יהב שוחד ופסקיה לשמאליה** – הלך יששכר כפר ברקאי למוריד הידיים של המלך: "תעשה טובה, לא את יד ימין, יש לי עליה שעון... קח מעטפה... זה בשבילך... תוריד לי את היד השמאלית..." ... הוריד לו את יד שמאל.

שמע מלכא ופסקיה לימיניה יום אחד הולך המלך ברחוב, וראה אותו עם פרוטזה ביד שמאל, ויד ימין מתפקדת... אמר לו: בא רגע לכאן... אני אמרתי שיוריד לך את יד ימין, איך היא נשארה?!

אתה יודע... יש לפעמים טעויות ...

טעויות?! תורידו לו גם את יד ימין! הורידו לו גם את ימין וגם את שמאל. **אמר רב יוסף בריך רחמנא דאשקליה ליששכר איש כפר ברקאי למיטרפסיה מיניה בהאי עלמא** ברוך הוא הקב"ה, שתבע את העונש מיששכר כפר ברקאי, כאן בעולם הזה, ולא חיכה עם העונש שלנו לעתיד לבוא.

זה העונש שהוא קיבל, על זה שהוא לבש כפפה בזמן הקרבת הקרבנות!

ישנה גמרא (מסכת בכורות לה, א) שאומרת – כאשר אתה רוצה לפסול בכור, לפני שהוא יצא מרחם אמו, אתה יכל להטיל בו מום ... אחרי שהוא יצא החוצה, אסור לך להטיל בו מום.

אומרת הגמרא – א"ר יהודה מותר להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם **אמר רבא גדיא באודינה אימרא** שה בשפוטניה – [אם יוצא גדי החוצה, אתה יכל לעשות לו מום באוזן, אם יוצא שה החוצה, אתה יכל לעשות לו מום בפה ...] למה? כי הגדי מוציא קודם את האוזן, והשה מוציא קודם את השפתיים.

אומרת הגמרא (מסכת שבת פח, א) – אמר רבי אלעזר בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לפני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו איך מלאכי השרת משתמשים בו **דכתיב (תהלים קג-ב) ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו ברישא עושי והדר לשמוע ...** אז הם אומרים 'נעשה ונשמע'.

ממשיכה הגמרא – ההוא צדוקי דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעתא ויתבה אצבעתא ידיה תותי כרעא וקא מייץ בהו וקא מבען אצבעתיה דמא א"ל עמא פיזיא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו רבה ישב ולמד, והיו אצבעותיו מקופלות, הם כנראה נגעו בחפץ חד, ונחתכו לו האצבעות... עבר שם צדוקי אחד, וראה כיצד דם נוטף מהאצבעות של רבה... אמר לו: אתם עם פיזי, שהקדמתם את הפה שלכם לאוזן!

איבעי לכו לנשמע אי מציתו קבליתו ואי לא קבליתו הייתם צריכים להקדים 'נשמע' ל'נעשה' ולא להיפך.

קודם כל, הייתם צריכים לשמוע אם אתם יכולים לקבל ... אם כן תקבלו, ואם לא, אל תקבלו! **אמר לו רבה אנן דסיגין בשלימותא** אנחנו הולכים בתמימות אחרי הקב"ה **כתיב בן (משלי יא-ג) תומת ישרים תנחם**. עד כאן דברי הגמרא.

רבותי, מה עשו עם ישראל?

דקדמיתו פומייכו לאודנייכו ... הם הקדימו פה לאוזן!

אם עם ישראל הקדימו פה לאוזן... איזה בעל חיים מקדים פה לאוזן? כבש. איזה בעל חיים מקדים אוזן לפה? גדי.

עם ישראל אמר 'נעשה ונשמע'... **דקדמיתו פומייכו לאודנייכו**, אז הוא נקרא בשם **כבש**!

אומות העולם, שאמרו 'נשמע ונעשה'... נקראים בשם **גדי**!

אומר המהרש"ם מברעזן – עכשיו תשימו לב, מה הולך כאן:

ישבים המלך והמלכה לארוחת בוקר, יש להם דיון. אשר מלך מצוה דבר מסוים, האם הנתינים שנמצאים תחתיו, יכולים להגיד לו - קודם נשמע מה אתה אומר, ואז נחליט אם אנחנו מקבלים את זה או לא ...

או שאנשים שנמצאים תחת מלך, והמלך אומר דבר מסוים, צריכים לשמוע מה שהוא אומר, גם אם לא מבינים?

אמר המלך – גדי, יותר טוב...

הם לא שאלו לגבי סטייק של גדי, או סטייק של כבש מה יותר טוב ... זה לא דיון אצלם... על מה הם דנו?

הם דנים האם נכון מה שאמרו אומות העולם: "קודם כל נשמע, ואחר-כך נעשה" או שנכון מה שאמרו ישראל: "נעשה ונשמע".

המלך טען – גדי... למה גדי יותר טוב?

כי הגדי קודם כל שומע, ואחר-כך עושה, וזה מה שאמרו אומות העולם – 'נשמע ונעשה'.

אמרה המלכה – כבש יותר טוב... למה?

כי קודם כל רוצים לעשות, מה שהמלך אומר... לא שואלים שאלות!

יוצא שהמחלוקת בין המלך למלכה, על מה היתה???

אם נהגו נכון אומות העולם, שאמרו – 'נשמע ונעשה' או נהגו נכון ישראל, שאמרו –

'נעשה ונשמע'?

את מי שואלים שאלה כזאת?

לא את הקצב של הילטון... את מי שואלים ?

את יששכר איש כפר ברקאי - תביא לנו ראייה, מי יותר טוב.

אמר יששכר איש כפר ברקאי - אם אתה רואה שהקב"ה מקריב את הכבש האחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים... פירוש הדבר, שהקב"ה רוצה לזכור בכל בוקר, את מעמד הר סיני! הקב"ה רוצה לזכור בכל בוקר, אז זה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע!

איך הוא יזכור כל בוקר !?

מצוה הקב"ה כל בוקר מקריב את הכבש האחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים, ואז מה אני אזכור !?

אני אזכור שעם ישראל הקדימו, נעשה לנשמע! אלה דבריו הנפלאים, של המהרש"ם מברעון.

עפ"י זה, נוכל רבותי להבין דבר נפלא :

יוצא, שמה שמזכיר לקב"ה כל יום את מעמד הר סיני, שישאל היו האומה היחידה שאמרו נעשה ונשמע, הוא זוכר את זה באמצעות את הכבש האחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים.

אומרת התורה בפרשת השבוע (כח, ו) עולת תמיד העשויה בהר סיני מה זה עולת תמיד העשויה בהר סיני? עולת תמיד שמחזירה אותך להר סיני... ששם עם ישראל קיבל תורה !

(ברוך שאמר)

ידבר משה אל ה' לאמר: יפקד ה' אלקי הרוח לכל בשר איש על העדה: אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניו ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה:

כתב הש"ך על התורה [רבינו מרדכי מתלמידי תלמידי האריז"ל] שראה משה רעיא מהימנא, שפעם אחת עלה לשמים ואיחר לרדת בכמה שעות לפי חשבונם, תיכף נכשלו בחטא העגל, הרי שבני ישראל אין יכולים רגע אחד לחיות בלי מנהיג. כמו שאמרו שכשאין מנהיג, השטן מנהיג ח"ו. לזאת אי אפשר להשאירם כצאן אשר אין להם רועה. עתה שאמר לו הקב"ה עלה אל הר העברים הזה ונאספת אל עמך, ועדיין לא צוה הקב"ה מי ינהיגם לאחרי. דאג משה רבינו שמא יהיו כמה רגעים בלי מנהג, ותוצאותיו מיישורנו. לכן ביקש מהש"ת שעוד לפני שיסתלק המנהיג הראשון כבר יכהן המנהיג השני תחתיו בחייו, 'שבת של דיווג' היינו ששני המנהיגים רואים זה את זה, וסמך משה את ידיו על יהושע, כדי שלא יהיה רווח בין מנהיג למנהיג. וכן נהגו קהילות גליציע להכתיר את הרב החדש כשהראשון עדיין בין החיים. וכן כשהיה החת"ס על ערש דוי באו קהילת פרשבורג לפניו והראו לו כתב קבלת הרבנות של בנו הכתב סופר, ביום כ"ה תשרי בעלות השחר קרא החת"ס את כתב מניו בנו הכת"ס והיה לו לנחת, ונהרו פניו לראות שאין רווח בין גברא לגברא.

אמנם בפולין לא נהגו כך, שאילו היו מכתירים רבי חדש לפני הלוייה, חשוו שלא היה מנין בלוייה של הרבי הקודם...

אחד אמר לרבי גדל אייזנר שהוא נוסע להר הזיתים, לאחר הסתלקות הבית ישראל, שאל אותו רבי גדל, הרי הרבי נמצא כאן איתנו, מה קרה, הרבי החליף זוג משקפיים?... בשנת ר"ת הוכתר החידושי הרי"ם לאדמו"ר מגור, והוא כהיום - תשל"ט - בן מאה ועשרים שנה, פעמים יש לו משקפיים כאלה, פעמים משקפיים אחרות, הכל רבי אחד.

וכן כתב הרמב"ם ממשוה ועד רב אשי. כי זהו משה אחד, אלא שאתפשטותיה בכל דרא ודרא, וכ"כ החזו"א במכתבו, אנו מתייחסים למשה רבינו ורבינו הקדוש ורב אשי, הכל אחד. הארה אחת עם כמה כלים.

פעם אחת בתורה יש לשון כזה 'וידבר משה אל השם לאמר', לא כתוב 'ויתכן' או 'ויתפלל', אלא 'וידבר', כך פעל אצל הש"ת שלא יהיה הפסק להנהגת ישראל. וכן אמרו חז"ל 'משמנת, נולד' כך אצל כל מנהיגי ישראל.

והוא חידוש גדול שחידש משה, שהרי אמרו חז"ל אין מלכות נוגעת בחברתה אפי' כמלוא נימא, ובגמ' ר"ה אמרו 'שמה תאמר שתא לבי תרי לא חזיא' שאי אפשר שנה אחת לשני מלכים. אך משה רבינו פעל אצל הקב"ה שכן תיגע מלכות בחברתה, כי כמו שמשוה רבינו היה מלך, ויהי בישורון מלך, גם יהושע היה מלך שנאמר 'כל איש אשר ימרה את פיך יומת' כדן מורד במלכות. כך פעל משה שיגעו שני מלכויות זו בזו.

יפקד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה: פרש"י: 'יפקד ה' - כיון ששמע משה שא"ל המקום תן נחלת צלפחד לבנותיו (במ"ר) אמר הגיע שעה שאתבע צרכי שיירשו בני את גדולתי. א"ל הקב"ה לא כך עלתה במחשבה לפני. כדאי הוא יהושע ליטול שכר שמושו שלא מש מתוך האהל. וזהו שאמר שלמה (משלי כז) נוצר תאנה יאכל פריה'. כך רואה יתפלא היתכן שמשוה רבינו יחשוב שהגיעה שעה שיתבע צרכיו, שלא כדעתו של הקב"ה שיהושע ינהיג את ישראל? ובמדרש הוסיף 'נוצר תאנה יאכל פריה - אמר הקב"ה למשה, בניך ישבו להם ולא עסקו בתורה, יהושע הרבה שירתך, הואיל ושירתך בכל כוחו, כדאי הוא שישמש את ישראל.' וצ"ע מה חשב משה רבינו על בניו, הרי ידע שלא עסקו בתורה. כך הקשה המגלה עמוקות בפרשת ואתחנן באופן

הראשון. ותירץ ע"פ הפשט שביקש משה שיהיו שני הנהגות בני ישראל, שהוא כלל שני הנהגות, מצד אחד הביא את התורה, מאידך יצא ללחום בראש מערכות ישראל, ובמהלך הדורות אינו כך, כדאי' במדרש 'אמר הקב"ה כל מה שבראתי בעולם לא בראתי אלא זוגות, שמים וארץ זוגות, חמה ולבנה זוגות, אדם וחיה זוגות, עוה"ז ועוה"ב זוגות, שמעיה ואבטליון, שמאי והלל, רבי ורבי נתן. הכל זוגות, אחד אחד ספר ואחד אחד סייף.

במלחמת עמלק כתוב שאמר משה ליהושע 'בחר לנו עמלק וצא הלחם בעמלק', היינו ששלח את יהושע ללחום אע"פ שידין של משה הן עשו את המלחמה, אבל בפועל יצא יהושע לקרב. כלשון חז"ל 'ועכשיו שחטאו היו צריכים כלי זיין' הרי שצריך סייפא. לכן ביקש משה שהנהגה אחריו תהיה מחולקת לשני אנשים, אחד

בבחי' ספר והשני בבחי' סייפא. לכן ביקש יפקד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה: אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניו - במלחמה ואשר יוציאם ואשר יביאם - בדברי תורה. כדפרש"י. כי רק משה לבדו זכה למתנה מיוחדת שהיה כלול משני המדרגות.

והשיב הקב"ה למשה שתלמידו יהושע כמותו, כמו שמשוה היה מחובר משניהם כך יהושע, אמנם מיהושע והלאה התחלקה הנהגת ישראל לשנים. מלך ונביא. מלך יצא למלחמה, ונביא מסר דבר ה' לעם ישראל. וכן הרמב"ם כשמונה שלשלת מסירת התורה אינו מזכיר מלכי יהודה שבכל אותם הדורות, פרט דוד המלך לבדו. אחיה השלוני קיבל מדוד, ואחריו הנביאים, ירמיה ישעיה וכו'. לא המלכים אלא הנביאים. משא"כ משה ויהושע היה בהם חידוש, הן מלך והן נביא.

אלא שמשוה רבינו חשב שאחריו תתחלק הנהגה לשנים, הוא מסר את התורה ליהושע, וביקש שיהושע ימשיך למסור את התורה לבני ישראל. ואילו בעסקי המלחמה ביקש למנות את בניו אחריו. כך ביאר המגלה עמוקות.

אמנם רבינו בעל ההפלאה כתב בפנים יפות, שמשוה רבינו היה עניו מכל האדם אשר על פני האדמה, אם הקב"ה יכל לקחת 'גארינישט' כמוני ולעשות ממני נביא ומלך, א"כ יכולים גם בני אחרי להיות כך. גם שבני לא עסקו בתורה, הרי גם אני לא עסקתי בתורה. כשאדם הוא כלום, יכול הקב"ה לעשות מכלום הכל. משה רבינו היה בטוח בעצמו שהוא כלום, ממילא אם שפל כמוני יכול להנהיג את ישראל, מדוע שבני לא יוכלו?... הוא לא ראה בעצמו מדה אחת יותר טובה מבניו. אמר לו הקב"ה אני יהיב חכמתא לחכימין, קח את יהושע איש אשר רוח בו.

כתב החקל יצחק בהקדמתו הידועה לספר אמרי יוסף 'תשעה מאמרות', ששמע מאביו האמרי יוסף לבאר דברי רש"י שאמר משה 'הגיע שעה שאתבע צרכי'. שלכא' הוא סותר לדברי רש"י בפסוק הקודם: 'וידבר משה אל ה' וגו' - 'להודיע שבחן של צדיקים שכשנפטרו מן העולם מניחין צרכן ועוסקין בצרכי צבור'. ממה נפשך, הם 'מניחין צרכן' או 'אתבע צרכי' 'ובאמת הם שני מדרשים חלוקים, זה במדרש רבה וזה בספרי. ורש"י חיבר שני המדרשות לפונדק אחד. והלא דבר הוא.

הקב"ה מראה לכל צדיק וצדיק שהדרך שלו היא האמיתית

וביאר האמרי יוסף כי כל צדיק וצדיק בורר דרך לעבוד את ה', אברהם עבד את ה' במדה שלו, יצחק עבד את ה' במדה שלו, וכן יעקב עבד את ה' במדה שלו. וכמו שכתוב בפנים מאירות לרבי רבי מאיר אייזנשט [חלק א' סימן לט] שלכן מזכירים בכל יום 'אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב' שכל צדיק וצדיק עבד את הש"ת באופן שלו. והש"ת ברוב חסדיו מראה לכל צדיק וצדיק שהדרך שלו הוא אמיתי ומאד נעלה כדי לחבבו בעיניו. כך הראה הקב"ה לכל מנהיגי ישראל, הקב"ה הראה לבעל התניא שהדרך הזאת היא דרך האמיתית בעבודת ה', וכן הקב"ה בכבודו ובעצמו הראה לרבי מנדל'ע ויטבסקער שהדרך שלו היא הדרך האמיתית בעבודת השם. וכבר נודע מש"כ האהבת ישראל מיוזנין שהצדיקי אמת יודעים שכשם שהראה לי הקב"ה שהדרך שלי הוא אמיתי, כך הראה לצדיק אחר שהדרך שלו הוא האמיתי, ולכן אע"פ שיש חילוקי דעות ביניהם מהו הדרך האמיתי, מ"מ אין פירוד לבבות ח"ו. כי יודע שכשם שהראה לי כך, הראה לו כך.

ולכן כל צדיק וצדיק רוצה שהדור יתנהג לפי דרכו, כי הוא הדרך המובחר בעיניו. וחשוש משה שאם יבא איש אחר וישב על כסאו אחריו, הוא ינהיג את ישראל באופן אחר, שלא כדרך שהוא הנהיג אותם. לכן אמר משה 'הגיע זמן שאתבע צרכי' כי הבין שאם בניו ישבו על כסאו, ידעו הם היטב איך להמשיך הנהגת ישראל בדרכו של אביהם משה. וזהו 'צרכי' מה שאני הייתי צריך לעבודת ה'. באופן שיירשו בניו את גדולתו שהם בוודאי ידעו דרכו.

מדוע חושב החת"ס שהכת"ס צריך לישוב על כסאו, כי הקב"ה הראה לחת"ס שהדרך שלו היא הדרך האמיתית, ומי כמו בניו יודע איך להמשיך בדרך אביו. וידוע שאמר החת"ס לבניו היה לכם סבא רבי עקיבא אייגר, ואני אומר לכם שלא ללמוד בדרך הלימוד שלו אלא בדרך הלימוד שלי. כנודע לכל בר בי רב שיש חילוק ביניהם בדרך הלימוד. ועק"א אמר לבנו רבי שלמה שילך בדרכו, והחת"ס אמר לכת"ס שילך בדרכו. כך מנהיג הקב"ה את צדיקיו. הגם ששניהם יודעים שהקב"ה הראה גם לשני שהדרך כמותו, אך כיון שהראה לחת"ס שדרכו אמת, לכן נהרו פניו כשקרא כתב רבנות של הכת"ס בפרשבורג.

כ"עליו אומרת המשנה באבות - הלל אומר, הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה הפרשה הקודמת כותבת - פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח ביזו

באו אנשים ואמרו - לא ייתכן שמצד אהרון הכהן, הוא עשה את המעשה הזה, כי אהרון הכהן הוא בדיוק להיפך. אהרון הכהן היה אוהב שלום ורודף שלום, אז אם הוא בא מצד אהרון הכהן, את המעשה הזה, הוא לא היה עושה. הוא היה יושב בצד ולא עושה כלום. מוכרח שאת המעשה זה, הוא עשה מצד יתרו, ולא מצד אהרון הכהן.

מבאר הספר דודאי ראובן, את הדברים באופן נפלא ביותר:

באה התורה ולימדה אותנו, שמה שכתוב במשנה, שאהרון הכהן היה אוהב שלום ורודף שלום, לא הדברים כפשוטם, אומר הכתב סופר, כשאהרון הכהן היה רואה כינוס של הרשעים, שעליהם כתוב רע להם ורע לעולם, הוא היה רודף את השלום, מה הכוונה?

הוא היה מפרק את השלום בניהם. כשהוא היה רואה שאנשים, מתאחדים לדבר רע, אז הוא היה מפרק את השלום הזה.

כתוב בפרשת שבוע שעבר פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח ביזו.

אמרו אנשים - ויקח רמח? איזה יכל להיות, נכד של אהרון הכהן, לוקח רמח ומפרק שלום בעם ישראל???

באה התורה, בפרשת השבוע ואומרת - כן כן, תדע לך פינחס בן אלעזר בן אהרון הכהן - זו המידה של אהרון הכהן בכבודו ובעצמו. כשאהרון הכהן לוקח רמח מתי שצריך, והורג את מי שצריך, כדי שלא יהיה שלום, בין עושי רשעה.

אם רואים מצב כזה, שזמרי בן-סלוא, גורם כזה פירוד בעם ישראל, שהוא מכניס את המדיינית בתוך כרם ישראל, זו היתה מידתו של אהרון הכהן, להיות רודף שלום.

אם זו מידתו של אהרון הכהן, זו הסיבה, שבא הכתוב ויחס אותו פעם נוספת, כיון שאנשים הביעו פליאה - לרדוף שלום, ולפגוע בשלום של כלל ישראל!?!?

התשובה היא - כן! בא הכתוב ויחסו פינחס בן אלעזר בן אהרון הכהן, לומר - רבותי, זוהי אכן מידתו של אהרון הכהן.

אלה הדברים, שרבותינו עומדים כאן, בתחילת הפרשה, מדוע ייחסו את פינחס אחר אהרון הכהן.

אנחנו רוצים לעמוד על שאלה, שמתבקשת כאן מדברי חז"ל, ולפתוח נושא שמקיף את כל התורה כולה, מבראשית ועד לזאת הברכה. בכל חומש, תמצאו כמה וכמה נושאים, שרבותינו במדרשי חז"ל עוסקים בזה, ואנחנו רוצים ללקח כמה דברים סביב הענין הזה.

שקוראים את דברי חז"ל הקדושים הללו, מיד אתה שואל את עצמך שאלה - מה זה משנה לך, אם פינחס הוא נכד של אהרון, או נכד של יתרו? המעשה, הוא מעשה טוב, או מעשה רע?

תבדוק את עצמך - אם המעשה, הוא מעשה טוב, אז מה אכפת לך, שהוא בן פוטי, זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה?

אם המעשה רע, אז מה זה משנה לך, שהוא נכד של אהרון הכהן?

תחליט לגבי המעשה. אם המעשה טוב, אז מה זה משנה מי עשה אותו?!

ואם המעשה רע, אז גם, מה זה משנה לך מי עשה אותו?!

תמיד תבדוק, אם המעשה שנעשה הוא טוב, או שזה מעשה שלילי.

למדנו מכאן יסוד, והיסוד הזה הוא יסוד, שאנחנו תכב נראה, נמצא בפרשת השבוע פעם נוספת, נמצא בפרשת שבוע שעבר, נמצא בפרשת שבוע הבא, ונראה שזה הולך בכל הפרשיות של התורה, אחת לאחת.

רבותינו מלמדים אותנו, שבכל מעשה גדול שאדם עושה, תחפש מאיפה המעשה הזה נובע מבית הוריו. זה מה שמלמדים אותנו חז"ל.

כרואים מעשה שעושה, פינחס בן אלעזר, שהורג את זמרי בן סלוא, ואת כזבי בת צור, אומרים חז"ל - מעשה כזה חייב להיות מגיע מבית אבותיו. אדם לבד, לא יעשה מעשה כזה. המעשה הזה יונק מאיזה שהוא מקום.

אם הוא יונק מאיזה שהוא מקום, מיד מחפשים חז"ל, מאיפה הוא יונק.

אז אנשים אמרו, שהיניקה הזאת, ללכת ולהרוג את זמרי בן סלוא וכזבי בת צור, מגיעה לבן פוטי זה. הוא היה קנאי לפטם עבודה זרה, אז הוא ינק את הקנאות הזאת.

בא הקב"ה ומגלה לנו - לא ולא, בשום פנים ואופן לא. המעשה הזה, לא יונק מבן פוטי, המעשה הזה יונק מאהרון הכהן.

יוצא, שאם התורה באה לגלות לך, שהמעשה של פינחס יונק מאהרון הכהן, זאת אומרת, שבכל מעשה גדול שאדם עושה, אתה צריך לחפש את השורש, מאיפה זה נובע.

(ברוך שאמר)

אע"פ שמצאנו בשלשלת הנהגת ישראל שלא תמיד הבנים הלכו כדרך הנהגת האב, מ"מ יש כלליות תמונת ההנהגה העוברת מאב לבן. כמו בשושלת בריסק שיודע שיש איזה הבחנה כללית שמקיף כל רבני בריסק, אעפ"כ כל אחד מהם הוא ענין אחר לגמרי.

וכן בתלמידי הבעש"ט והמגיד ז"ע, לכל אחד יש דרך בעבודת ה', מ"מ יש תמונה כללית המחברת. וכן הוא הדין בשו"ע שכשמסתלק מנהיג ישראל, אע"פ שאין בנו ממלא מקומו בשלימות ויש גדולים ממנו מחכמה, דין הוא שישב הבן על כסא אביו. [נחלקו אחרונים אם הדין הוא לגבי רבנות או גם לגבי אדמורות] וכיון שנפסק כך בשו"ע נמצא שמה שאמר משה רבינו 'אתבע צרכי' אין זה רצון עצמי, צדיק זה שאומר 'מחני נא' שוכח לגמרי שיש 'צרכי'. אלא צורך התורה היא, צורך ישראל הוא, להמשיך הנהגת ישראל כדרך שהראה הקב"ה למשה רבינו שזהו הדרך האמת.

עד שאמר לו הקב"ה שיהושע בן נון ילך בדרכו הוא, ולא ישנה כמלא נימא, וממילא שמח משה ולא תבע יותר שיהגו בניו אחריו. וכמ"ש במדרש שמואל 'משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים', מדוע אין כתוב 'מסרה' בין יהושע לזקנים? כי מסרה היינו כדבר הנמסר מיד ליד בלי שום שינוי, לאחר מכן יש קבלה מדור לדור, מסירה הוא מצד המוסר, מקבל הוא מצד המקבל. רק בין משה ליהושע היה חידוש זה שלא היה שינוי כלל, 'מסרה ליהושע' המוסר קיים והמקבל בטל בתכלית, וכמ"ש רש"י כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון, כל ימי של יהושע לא השחיתו, כי כל זמן שיהושע קיים, הרי הוא כאילו משה קיים.

ונמצא עתה שלא היה הוא אמינא ומסקנא, לא היה רצון במשה שלא כרצון השי"ת, אדרבה גם זה וגם זה נתן לו, שלא יהיה שום שינוי בהנהגתו כלל. ובבחינה הכללית נמשך הדבר עד היום הזה, אפשוטותא דמשה בכל דור ודור. כי תפילת משה 'פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה' לא היתה תפילה רק לדורו, אלא לדורות עולם עד משיח צדקנו שכבר גילה האור החיים הק' שהוא יהיה משה רבינו בעצמו, שיתגלה במהרה בימנו אמן.

(הגרמ"י רייזמן שליט"א)

רש"י מביא את שאלת הגמרא (סנהדרין פ"ב, ב) - למה התורה חוזרת ומייחסת את פינחס לאהרון הכהן? הרי זה נאמר בסוף פרשת בלק, שהלך פינחס ועשה את המעשה, ולקח רומח והרג את זמרי בן סלוא וכזבי בת צור - וירא פינחס בן אלעזר בן אהרון הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח ביזו, אז כולם יודעים שלאביו קוראים אלעזר, ולסבא שלו קוראים אהרון הכהן, אז למה התורה צריכה לחזור על זה עוד פעם?

עונה הגמרא - לפי שהיו השבטים מביזים אותו "הראיתם בן פוטי זה, שפטם אבי אמו (יתרו) עגלים לעבודת כוכבים, והרג נשיא שבט מיישראל", לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרון

כדי לייחס אותו, שהמעשה הזה לא בא מצד יתרו, אלא מצד אהרון הכהן, לכן התורה חוזרת ומייחסת אותו לאהרון הכהן.

רבים הם השואלים - ועכשיו אחרי שייחסו אותו, אז מה גמרנו?? נשתק כל הענין?? גם בפרשה הקודמת ייחסו אותו, ועדין אמרו הראיתם בן פוטי זה, שפטם אבי אמו (יתרו) עגלים לעבודת כוכבים. אז עכשיו ייחסו אותו אחר אהרון, אז לא אומרים בן פוטי זה? סבא שלו, לא המשיך לפטם עגלים לעבודה זרה?

אז מה קרה שייחסו אותו?

בא כאן הכלי יקר ואומר שבעצם, זה בא להראות את המעלה של פינחס. פינחס אם היה רוצה, יכל תמיד לעצור את עצמו מללכת ולעשות את המעשה, בגלל שתי דברים - מצד אחד, יש לו את אבי אמו שפיטם עגלים לעבודה זרה, ומצד שני, יכלו לבוא ולגעור בו, על זה שהוא עשה את המעשה, כי הוא נכד של אהרון.

זאת אומרת, משתי הצדדים הוא יכל לשבת בצד, ולומר לא מתאים לי לעשות את המעשה הזה.

אז הוא הלך ועשה את המעשה בכל זאת, אומר הכלי יקר, והוא לא התייחס למה שהשבטים ביזו אותו.

לכן בא הכלי יקר ואומר לנו, שהוא יכל לעצור את עצמו מהפחד של ליצני הדור, והוא לא פחד. הלך בקול רעש גדול, ללא פחד וללא מורא, למרות שהוא ידע, שליצני הדור יתקפו אותו. כך כותב הכלי יקר במקום.

ישנו ביאור נפלא, שמופיע בספר דודאי ראובן, לגאון ר' ראובן כץ, בתוספת דברי הכתב סופר, ושתייהם ביחד, יוצרים לנו איזה שהוא מבט נוסף:

כותב הספר דודאי ראובן - בכל מעשה שאדם עושה, בכל דור ודור, גם בדורנו זה, גם מגדולי ישראל, ישנם שדורשים לגנאי וישנם שדורשים לשבת, אין דבר שכולם מסכימים עליו.

כשפנחס עשה את המעשה הזה, באו אליו אנשים ואמרו לו - לא יכל להיות שהמעשה הזה נובע מאהרון הכהן.

למה לא יכל להיות?

"פנחס בן אלעזר וכו' בקנאו את קנאתי" (כה, יא)

רבתינו אמרו (זהר ח"ב קצ, א. פרקי דרבי אליעזר מז. בבא מציעא קיד ע"ב) שפנחס הוא אליהו. ומדוע –

ההסבר השגור הוא, ששניהם היו קנאים. בפנחס נאמר: "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם" (במדבר כה, יא) ובאליהו נאמר: "קנא קנאתי לה' אלקי צבקות" (מלכים א יט, י).

אבל יש הסבר נוסף, צד שוה ביניהם.

לפני פטירתו אמר ינאי המלך לאשתו: אל תתיראי מן הפרושים, הם החכמים, ולא מן הצדוקים. אלא מן הצבועים, שמעשיהם כמעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס (סוטה כב ע"ב). ופירש הרב מבריסק זצ"ל שבטוחים הם שמצילים במעשיהם ומגיעים והדוגמה; זמרי. העם יצא וזנה עם בנות מואב, ו"תקראנה לעם לזבחי אלהיהן, ויאכלו הם וישתחוו לאלהיהן. ויצמד ישראל לבעל פעור, ויחר אף ה' בישראל" (במדבר כה, ב-ג). אמר זמרי: אם יוצאים אל בנות מואב, חוטאים גם בזנות וגם בעבודה זרה. נביא את בנות מואב אל המחנה, וכך נחטא בזנות לבדה. זה הרע במיעוטו. פשרה הכרחית. קם פנחס וקנא: מי שמך לפשר פשרות. התורה שלך היא, אתה הבעלים על המצוות! כך פנחס, וכך אליהו.

אחאב העבד לעבודה זרה, ואליהו קנא לשם ה'. גזר שלוש שנות בצורת, ולבסוף כנס את כל העם במורדות הכרמל. לפני מבוח האש שירדה מן השמים נשא דבריו: "עד מתי אתם פסחים על שתי הסעיפים. אם ה' הוא האלוקים, לכו אחריו. ואם הבעל, לכו אחריו!" (מלכים יח, כא).

רק אל תחיו חיי פשרה!

וזה מתחיל עוד הרבה קודם –

רבקה אמנו סבלה. הבנים התרוצצו בקרבה. כשהיתה עוברת על פתח בית מדרש היה יעקב פרכס לצאת, על פתח בית עבודה זרה פרכס עשו. אמרה: "אם כן, למה זה אנוכי?". הלכה לבית מדרשו של שם. מה ביקשה, ברכה. שהיסורים יפסקו. ומה היתה תשובתה: "שני גוים בבטןך" הם מתגוששים והצער ימשך, ומה הועילה בפנייתך?

הועילה, ונרעה! שבתחילה נבהלה ונבעתה: מה זה, איזו אישיות זו, שמפרכסת לצאת לבית כנסת מחד, ולבית עבודה זרה במקביל. איזה יצור כלאים יולד כאן. מששמעה שאלו שנים, זה לכאן וזה לשם, נרגעה. ובלבד שלא יהיה פשרן!

זו ההוראה, וזו ההדרכה. שהקו יהיה ברור וחד, אבחנה גדורה והחלטית, ולא עמעום וטשטוש, רפיסות וגמגום, ערפול וערבוב! ונוסיף –

בתלמוד הירושלמי (ברכות פ"ה ה"ב) אמרו, שקבעו ההבדלה בתפילה בברכת "אתה חונן לאדם דעת", כי "אם אין דעת, הבדלה מנין". וקשה, מילא הבדלה בין קודש לחול, צריכה דעת. בין ישראל לעמים, מחייבת דעת. אבל בין אור לחושך, איזו דעת נצרכת. כל חרק מבדיל בין אור לחושך!

נו, אמרו אתם, מה התשובה, מה הפשט?

התשובה, שיש כאן טעות יסודית בהבנת ההבדלות –

הדעת אינה נצרכת כדי להבין מה אור ומה חושך, מה קודש ומה חול, מי ישראל ומי העמים. לא לכך

הכונה – הכונה היא שיש צורך בדעת כדי לבצע את ההפרדה בפועל. שלא לערב בין קודש לחול, שלא לערב בין האור לחושך, לשמור על הגבולות שבין ישראל לעמים! שלא כאותם שביקשו לערב את התחומים ולטשטש את ההבדלים, להרכיב כלאים ולהנהיג בכלאים!

עליהם נשא הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל את משלו –

מעשה ביהודי חם, יהודי טוב. איש תם וישר, ירא אלקים וסר מרע, שלא היתה לו אלא סכין אחת. מזלגות הרבה, כפות וכפיות, וסכין – אחת. מה יעשה, ונצרך הוא לסכין הן לבשר והן למוצרי חלב. לפרוס אומצה בסעודה בשרית ולמרוח חמאה בחלבית. החליט להקצות צד זה של הסכין לבשר, וצד זה

חלב. כך בא הכל על מקומו בשלום, עד שלא הבין מדוע לא יאמצו הכל את הרעיון, מדוע יש צורך בסכינים נפרדים! ולא הבין, שאם חצי בשר וחצי חלב, הרי זו טריפה גמורה...

כך, החושבים לערב בין קודש לחול, בין אור לחושך ובין ישראל לעמים. ולא לערב ממש, אלא לחנך לשני צדדים, כך וכך אחוזים קדש וכך וכך אחוזים חול, ויוצרים מאה אחוזי טריפה...

וסיפר לי מרן החזון איש זצ"ל שהגיע משלחת מפרנקפורט שבגרמניה אל רבן של ישראל, הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, שימליץ להם על רב לעדתם, אבל הוסיפו שעל הרב להשתלם גם בלימודים כלליים ולשאת תואר דוקטור בצמוד לתואר הרבנות.

אמר להם רבי חיים עוזר: "כשהדוקטור עומד ליד הרב, סימן שהרב חולה"... ואספר –

בעת מלחמת העולם הראשונה היתה בירושלים עת צרה נוראה. הישוב הישן התקיים על כספי תרומות אחינו שבגולה, ועקב המלחמה נותקו הקשרים ופסקו הכספים, היוקר האמיר וכשליש מיהודי העיר מתו ברעב! בחצר חב"ד מתו כל התושבים ברעב, עד אחד! בנוסף, פקדה את הארץ מכת בצורת ומיד לאחריה בא ארבה ואכל את יתר הפלטה, צרה השתרגה על רעותה!

ובאותם ימים, כזכור הבא להטיל רמותיו בפצע המדמם, הגיע ראש ההסתדרות הציונית בבריטניה, איני חפץ לנקוב בשמו בשיחה תורנית, והציע שכל מוסדות התורה והחינוך בעיר הקודש יכנסו תחת חסות התנועה הלאומית, שתדאג לכל מחסורם ותזרים כספים ככל שידרש! כל מה שביקש, נוכחות נציג מטעמו בהנהלת המוסדות, זה הכל.

ההצעה היתה קרן אור בחשכה נוראה, הצלה ממוות לחיים, מחדלות לפריחה. נקבעה אסיפה מכרעת בביתו של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים.

ישוב ראש ההסתדרות הציונית אמר את דברו, דבש ונופת צופים. לבו נכמר למחסור הנורא ולזלעפות הרעב, מבקש הוא להושיע ולהציל. ואינו מבקש דבר, רק נכוחות נציג מטעמו בהנהלה.

קם רבי יוסף חיים מלא קומתו הנשאה, נשען על השלחן בשתי ידיו ורכן נכחו לעבר האורח. ציטט מן הנביא: "לא לכם ולנו לבנות בית לאלוקינו" (עזרא ד, ג) – "אלוקי השמים הוא יצליח לנו, ואנחנו עבדיו נקום ובנינו, ולכם אין חלק וצדקה וזכרון בירושלים" (נחמיה ב, כ)!

אם נכמר לבם והמו רחמיכם אדרבה, תרמו כספים להחיות נפשות –

אבל בהיכלי התורה אין לכם חלק, ולא ניתן לכם דריסת רגל!

חשכו עיני מנהלי המוסדות, הבינו שלא יראו פרוטה, והמצב אכן היה ללא נשוא. רטנו, מדוע הנחרצות. למה טרק את הדלת, לא הותר סדק להדברות, אולי אפשר להציע לגשר, לפשר –

דוקא יושב ראש ההסתדרות הציונית הפתיע: "שמעו" אמר, "שנים יודעים פה בבהירות מה הם רוצים. אני, והוא. האחרים, שלא יתערבו"...

וכבר הזכרתי דברי הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בבאור דברי הגמרא (מגילה יב ע"א) [והשתיה כדת אין אונס, כי כן יסד המלך על כל רב ביתו] לעשות כרצון איש ואיש" (אסתר א, ח), לעשות כרצון מרדכי והמן. מרדכי, דכתיב: "איש יהודי היה" (אסתר א, ח). המן "איש צר ואויב" (אסתר ז, ו), ותמונה שהרי העם הנמצאים בשושן הבירה למגדול ועד קטן" (אסתר א, ה), לאלפים ולרבבות, ואין יאמרו ש"איש איש" אלו מרדכי והמן?

אלא שבכל שושן היו שני "אנשים", שדרכם נהירה והם חותרים בנחישות להשגת מטרתם.

מרדכי לצד הטוב, והמן לסטרא האחרת. כל השאר, ניסו לתווך ולפשר...

יעקב לצד הטוב, ועשו לסטרא האחרת.

פנחס לצד הטוב, וזמרי לסטרא האחרת.

אליהו לצד הטוב, ואחאב לסטרא האחרת!

(והגדת)

בדרך הדרוש

המוזכה את הרבים אין חטא בא לידו, ופנחס קידש ה' ברבים ר"ע אלו הייתי בסנהדרין לא נהרג אדם מעולם והקשה התוס' ויזכה הרבים, ויוכל להנתן לו שכר מיד ובטוח בו שלא יקלקל דרכו. וז"ש פנחס בן אלעזר השיב חמתי בקנאו קנאתי בתוכם, ולכן אמור לו הנני נותן לו ברית שלום:

(כתב שליט)

ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר (כו, א) איתא בגמ' אמר ר"ע מקושש זה צלפחד ה' אמר ר"א לר"ע בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן עליו את הדין התורה מכסחו ואתה מגלה אותו ואם אינו כדברייך אתה מוציא לעז על אותו צדיק והוא תמוה מאוד דילמא ר"ע סבר דצלפחד לש"ש נתכוון ונ"ל דלר"ע ע"כ צ"ל דהמקושש שלא לש"ש נתכוון דאיתא בגמ' אמר

המוזכה את הרבים אין חטא בא לידו, ופנחס קידש ה' ברבים ר"ע אלו הייתי בסנהדרין לא נהרג אדם מעולם והקשה התוס' ויזכה הרבים, ויוכל להנתן לו שכר מיד ובטוח בו שלא יקלקל דרכו. וז"ש פנחס בן אלעזר השיב חמתי בקנאו קנאתי בתוכם, ולכן אמור לו הנני נותן לו ברית שלום:

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן (כה, יא)

במדרש (במדבר"ר כא, א) בדין שיטול שכרו ותמוה, וכי דוקא בשביל שהוא בן אלעזר יטול שכרו, ונ"ל דאיתא בברכות (דף ז') אמר משה מפני מה צדיק ורע לו וצדיק טוב לו ומשני צדיק טוב לו צדיק בן צדיק ורע לו צדיק בן רשע וכו' והשתא א"ש פנחס בן אלעזר בן אהרן צדיק בן צדיק בדין שיטול שכרו ודוק:

(מדרש יונתן)

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל. במדרש [רבה כא, א] בדין הוא שיטול שכרו. נ"ל דהנה הקב"ה אין משלם שכר בעולם הזה כי פן ח"ו יקלקל דרכו וישמן ישרון ויבעט. אלא אמרו חז"ל [אבות ה, יח]

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

סגלת התפלה קימת לדורי דורות

"ויקפח על בני ישראל" (כה י)

בספר תהלים נאמר בשבחו של פינחס (קו ל-לא): "וישמע פינחס ויפול ותעצר המגפה; ותחשב לו לצדקה לדר ודר עד עולם". ויש להבין במה גדול מעשהו של פינחס עד שנחשב לו לצדקה לעולמי עד, יותר ממעשהו של אהרן שאף הוא עצר את המגפה באמצעות הקטרת, כנאמר לעיל (יז י): "וישמע בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה?"

באר התפארת שלמה:

אהרן עצר את המגפה באמצעות מעשה המועיל רק לדורות שהיו בזמן המקדש, בזמן שנתן היה להקטיר קטרת. לעמית זאת פינחס הנחיל לישראל אפשרות לעצור מגפה בכל הדורות, בכך שעצר את המגפה בכת התפלה הנוהגת בכל דור ודור. לפיכך החשיב לו זאת הכתוב: "לצדקה לדר ודר עד עולם".

תפארת שלמה תהלים

מצוה שלמה מחיבת תפלה

"הנני נתן לו את בריתי שלום" (כה יב)

מפסוק זה דרשו חכמים (קדושין טו ב) שפקח בעל מום שעבד במקדש עבודתו פסולה, אפלו אם עשה זאת בשגגה, כגון שלא ידע שיש בו מום. חכמים דרשו זאת מכך שהאות ו'או' במלה 'שלום' נכתבת בספר תורה קטועה - ככחול נאמר 'שלם', ומכאן ש'ברית' העבודה שנתנה לזרעו של פינחס תלויה בשלמות הגוף.

רבי יעקב קטינא מחוסט הוסיף ודרש על פי זאת:

הן אמרו חכמים (מגלה כט א): "מאן דזיהר - בעל מום הוא". ויש לומר שכאן רמז הקדוש ברוך הוא לפינחס שלא יחשב שהמצוה הגדולה שעשה תגרום לו להרהורי גאון ובכך יחשב 'בעל מום', אלא אף לאחריה הוא ישאר 'שלם' - בלא מום הגאון.

מכאן עלינו ללמד שמי שאינה לקים מצוה בשלמות, חיב לשאת מיד תפלה שלא תזנח ויעתו שאם לא פן עלול שכרו לצאת בהפסדו, כי הגאון מתלקח את המעשה. וכפי שהובא ב'חובת הלבבות' (שער עבודת האלקים סוף פ"ד) שחכם אחד אמר לתלמידיו: "אלו לא היו בכס חטאים, הייתי חושש פן תקטלו בחטא הגאון, שהוא גרוע מן העוונות".

ברכתם החדשה של בני קרח

"ובני קרח לא מתו" (כו יא)

"ובני קרח לא מתו" - הם היו בצעה תחלה, ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה בגיהנום וישבו שם" (רש"י, "פ סנהדרין קי א).

פינחס - מלאך - אמן

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמת מלך בני ישראל" (כה יא)

במעשהו חבר פינחס 'חסד' ו'דין'; שבכך שהשתמש במדת הדין 'במנאו את קנאת', 'השיב את חמת' - עורר חסד ורחמים בעולם.

זוהי גם מעלתה של עניית אמן, המשתפת (בגימטריה) את עם הוי"ה המסמל רחמים, עם עם אדנות המסמל דין. על פן אמרו חכמים (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן הספר", שכן הספר מזכיר רק עם אדנות בברכתו (בעל הטורים דברים כד ב).

רמז לטיב פעלתו של פינחס נתן לדרש מכה שראשי התבות: "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" הם בגימטריה צ"א בגימטריה של אמן, לפי שפעלתו היתה כפעלתה של אמן העניית בכונה.

לפיכך זכה פינחס באחרית ימיו להתעלות ולהיות מלאך ה', כפי שאמרו בהיר (פ תשא קצ א): "פינחס זה אליהו". לפי שעסק ביחוד שמות הוי"ה ואדנות שהם בגימטריה "מלאך".

לב אריה (לרא"ל האשקי בבוסק) אות ה; ו'תורת יחיאל אות יד; בתוך הגולה (לרא"ל סג"ל מישל מטורקא) אות יא

אומר את הפסוק הראשון של קריאת שמע. ב. בשעה שהוא כורע ב'מודים'. ג. בשעה שהוא אומר 'קדשה'. עשיתי כדברי רבי, ומיד חלפו הפאבים כלא היו.

שער המצוות ריש פרשת עקב

תפלה בדרך ציור ומשל

"לפחד ה'... איש על העדה;... ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה" (כו טז-יז)

הפליאה עצומה: וכי זקוק הקדוש ברוך הוא להסביר או למשל כדי 'להבין' מדוע עליו 'לפחד' איש על העדה; מפני מה הוסיף משה: "ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה?"

ה'אמרי אמת' פרש כי משה לא כון להסביר את בקשתו, אלא שהוסיף בכך לבקש בקשה נוספת: שאף אם חליה הפלתו לא תתקבל ובני ישראל לא יזכו למנהיג, כל יהיו חליה "כצאן אשר אין להם רעה", אלא הקדוש ברוך הוא בעצמו ינהיגם. כפתוב (תהלים כג א): "ה' רעי לא אחסר".

באפן נוסף באר המשגיח רבי אליהו לופיאן: משה לא כון משלו כלפי הקדוש ברוך הוא, כי אם כלפי עצמו - כדי לתת להפלתו ציור חי ומוחשי עד כמה היה מצבו של כלל ישראל קשה ללא מנהיג, כדי שפך תהיה זו תפלה היוצאת מעמק הלב.

לב שמחה תשמ"ד; 'שלמי שמחה' ח"א עמ' רכט

תפלה בזמנה כצויה

"את קרבני לחמי לאשי... תשמרו להקריב לי במועדו" (כה ב)

דרש האדמו"ר רבי יחיאל מאיר מגוסטינין:

אמרו חכמים (ברכות כו ב): "תפלות כנגד תמידיו תקנום". ולפי זה יש לפרש שכבכול עומד הקדוש ברוך הוא ומבקש מ'ישראל': "את קרבני... תשמרו להקריב לי במועדו" - הקפידו והזירו להתפלל כל תפלה בזמנה. שהלא אף אני דואג לתת לכם את כל צרכיכם בעת הראויה לכם, כפתוב (תהלים קמה טו): "ואתה נתת להם את אכלם בעתו".

מי הים' אות מט

קרבן התמיד נותר לתמיד

"עלת תמיד העשיה בהר סיני" (כה ו)

אמר האמרי אמת:

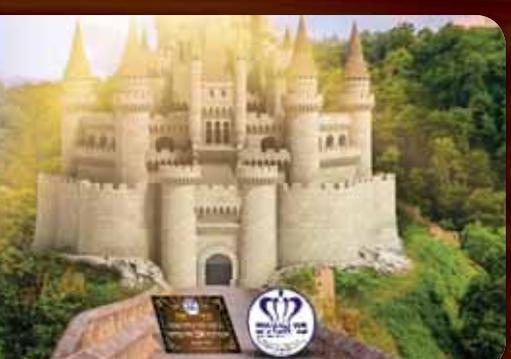
קרבן התמיד מכנה כף לא רק מחמת העבדה שבזמן בשבית המקדש היה קיים היו מקריבים אותו מדי יום בשחרית ובין הערבים, אלא אף מפני שנותר לתמיד - אף לאחר החורבן, באמצעות התפלות שתקנו כנגד קרבן התמיד (ברכות כו ב).

אמרי אמת' תרס"ה

"צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו" (כה ב)

"מרו הגרש"ז אויערפאך זצ"ל היה מקפיד להקדים לבוא לפחות עשר דקות לפני התפלה. הוא היה מורה כף אף לאחרים בהסבירו: פאשר באים לפנישה עם מלך לא מגיעים ברגע האחרון, ובנדיא לא מאחרים..." (שלמי שמחה' ח"א עמ' רכא).

בני אמונים - משכימים לברכות השחר.

תענה אמונים

פנינים ובאורים בסדר התפלה

ברכת 'אלקי נשמה' (ב)

בריאה, יצירה, נפיקה ושמייה

גדמי השמים והמזלות (ראה 'דרשות הר"ר הדרוש השמי') אברהם היה הראשון ששקרו מחשבה זו מלבם פאשר למדם שהקדוש ברוך הוא אדון העולם והוא לבדו מנהיגו בעצמו, בכל עת ובכל שעה.

כדי שישוד אמונה זה ישרט בלבנו, קבעו חכמים בברכה זו את השבח: 'רבון [אדון] באמית, ראה אנקולוס בראשית יח ב] כל המעשים, אדון כל הנשמות', כדי שבכך נפנים שבאותה מדה שהוא יתברך 'אדון בעולם הנשמות, כך הוא קובע ומנהיג בכבודו ובעצמו את כל הנעשה בעולם הזה' (צל"ח ברכות ב).

המחזיר נשמות לפגרים מתים

בבאר חתימת הברכה: 'המחזיר נשמות לפגרים מתים', נחלקו המפרשים:

האבודתם (סדר שחרית של הל פורשה, ברכות השחר) פרש כי אנו מודים כאן על חזרת הנשמה לאחר השנה בכל בקר. והשנים שמכנה הגוף בשנתו 'פגרי', הוא לפי שהשנה דומה למות, וכפי שאמרו חכמים (ברכות ז ב): 'שנה - אחד מששים למיתה'. משום שקמת האדם משנתו, היא פדמות ומשל לתחית המתים. לדבריו משמעות 'פגרים מתים' היא כפשוטה.

כהמשך ישיר למחלקת ראשונים זו נובעת ועולה מחלקת להלכה, בדינו של מי שהקדים להתפלל קדם שאמר את ברכת 'אלקי נשמה'. יש הסוברים שאם הקדים להתפלל קדם שאמר ברכת 'אלקי נשמה', לא יברכנה לאחר התפלה, שהרי כבר יצא ידי חובת ההודאה על תחית המתים בברכת 'מחיה המתים'. ואולם יש החולקים וסוברים שבכך זה לא נתקנה על 'תחית המתים' כי אם על החזרת הנשמה לגוף לאחר השנה, ולפיכך אף מי שהתפלל טרם אמירתה, עליו לברכה לאחר התפלה. כדי לצאת מידי ספק פדאי להפסיק לומר ברכת 'אלקי נשמה' לפני התפלה (ראה 'משנה ברורה' א"ח נב ט; 'באר הלה' שם ד"ה ומל מקום).

א-להי, נשמה שנתת בי טהורה היא. אתה בראתה - יש מאין, אתה יצרתה - יצרת בה צורת איברים רוחנית כדי שתשתלב בגוף, אתה נפחתה בי - הכנסתה לגופי, ואתה משמרה בקרבי - בתוכי, שלא תצא טרם זמנה, ואתה עתיד לטלה ממני בסוף ימי, ולהחיותה בי לעתיד לבא בתחית המתים.

כל זמן שהנשמה נתונה בקרבי, מודה אני לפניך ה' א-להי וא-להי אבותי, רבון - אדון על כל הנעשים המתרחשים בעולם הזה, אדון כל הנשמות לתת להן כגומלן בעולם הבא. ברוך אתה, ה', המחזיר מדי בקר נשמות לישינם הנחשבים כפגרים מתים.

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שמחזיר את הנשמה שהורה לישינים הנחשבים כפגרים מתים.

מכתבי אמונים

מכתבים מקוראינו הנאמנים

לכבוד מערכת עלון 'ויכח מאמנים',

בסדר הדף היזמי למדנו (שפת קיט ב): "אמר רבי יהושע בן לוי: כל העונה אמן היא שמה רבא מברך בכל כחו, קורעין לו גזר דינו". בספר 'שמר אמונים' (מאמר פתחו שריים) העיר שלדעת האחר הקדוש גם ענית 'אמן' לבה קורעת גזר דינו של אדם, שפך נאמר שם (מ"ח"מ א ב): "העונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה". ושמעתי מאדם גדול שלאור זאת, אפשר לפעול גדולות בציון הרשב"י בעניית אמן. שהרי כאמור הרשב"י עצמו אמר שענית אמן קורעת גזר דינו.

חיילכם לאוריתא, י.ש. - ירושלים.

מעשה אמונים

ספור שבועי על אמן ותפלה

'מרדכי לא יכרע ולא ישתחוה'

המעשה המפלא שלפנינו התרחש לפני שנים רבות במדינת איראן. הוא ספר מכלי ראשון מפי עד ראיה, רבי יהודה אזרחיאן, מרבני איראן באותם ימים.

בעל המעשה היה הגאון המפורסם רבי אברהם מרדכי הרשב"ר זצ"ל, תלמידו האהוב של הגאון רבי מאיר שפיירא זצ"ל מלובלין, ולמים רבה הראשי של מקסיקו. רבי אברהם מרדכי היה ידוע כתלמיד חכם עצום, ומלבד זאת היה איש מעש בעל קשרים מסעפים עם ראשי מדינות ושועי ארץ.

היה זה בשנת תשל"ט עם פרץ המהפכה האסלאמית. זמן קודם לאחר שהשאה הפרסי הדח ממשרתו ואת מקומו תפס הרשע הנודע, שונא ישראל, האיתולה חומייני. ימח שמו. עד לאותה עת נשמרו קשרים טובים בין איראן למדינות המערב, אולם עם פרץ המהפכה, נפסקו הקשרים באחת.

במהלך שנה באותה עת קונסוליה אמריקאית באשר פרצה המהפכה מהרו מפגנים שנשלחו מטעם הממשל החדש, ששונאת המערב ובפרט ארצות הברית, בערה בגופם. הם פרצו אל תוך בנין הקונסוליה האמריקאית ולקחו את כל הנמצאים בתוכה כבני ערבה, תוך שהם מצביעים רשימת דרישות בפני הממשל האמריקאי כתנאי לשחרורם.

כמשך כשנה וחצי התקיים משא ומתן ארוך ומתיש בין נציגי הממשל האמריקאי לנציגי הממשל האיראני. בזמן זה חייו במתחם הקונסוליה המצומצם למעלה מחמישים שבויים, ביניהם יהודים, בתנאים קשים ביותר. המשא והמפגן נמשכו ללא כל פריצת דרך משמעותית, וסבלם של הכלואים במתחם השגרירות היה בלתי נתון לשעור.

במהלך התקופה הצליחו האמריקאים לפעול שבויים ינטרליים מטעמם ירשו להכניס לאיראן ומשם לתחנם הקונסוליה, כדי לבקר את האסורים ולעודד את רוחם. האיראנים נתנו את אשרם להכניס ארבעה אנשי דת.

שלושה קמרים פעלי מעמד נבחרו למשרה זו. אליהם הצטרף גם הגאון רבי אברהם מרדכי הרשב"ר זצ"ל - למען היהודים שהיו בין האסורים.

במה התנקה נכנס הרב הרשב"ר לבקר את השבויים היהודים והדליק עינם את גרות התנקה. הדלקת התנקה בתנאים הקשים, דברי החזקן שהעריף עליהם הרב וספור קורות החג על קמץ יהודים שצאחו את הגוים הרבים שקמו עליהם - נסכו בשבויים עידוד ותקנה ואף יתקרו את לבם ליהדות.

לכלות בקורו של הרב הרשב"ר במדינה, הוא עמד כשולב לביתו יחד עם יתר חברי המשלחת. והנה, למרבה ההפתעה גלו חברי המשלחת כי הם אינם מרשים לצאת. מסתבר כי הרשע חומייני ימח שמו, ברצונו להשפיל את האמריקאים ולהנציח את הצלחתו, דרש את השתתפותם הפמבית במסוק מסלמי המוני שאמור היה להעריך בכפר המרוקזית של טהרן בהשתתפות מיליונים.

במרוץ הרחבה שבה התקיים השקס הוקמה בקה אדירה שעליה נצבו בכרי המשטר והצורך חומייני בראשם. לצדם הצבו ארבעת השלוחים האמריקאים, שביניהם, כאמור, היה רבי אברהם מרדכי הרשב"ר.

בהגות האות החלו הנאספים בתפלותיהם שנאמרו בשפתם, ובמהלכן הם פדעו והשתחוו כמנהגם כמה וכמה פעמים.

קשה לתאר במלים את המעמד שהתחולל באותה שעה. מיליונים מלאו את הרחובות, ובהגות האות פדעו כל אנשי הדת שנצבו על הבמה על ברכיהם והשתחוו. אחריהם, בבת אחת פדעו והשתחוו כל מיליוני הנאספים.

כחנניה, מישראל ועזריה בשעתם, מבין כל

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו.

(אגרת הרמב"ם)

shay עובדים

פרשת פנחס

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א
י"ט תמוז תש"פ | גליון 679

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 | ת.ד. 50226 |
טל: 02-5812210 | פקס: 02-5812252
לפניות בנושא העלון: al5308000@gmail.com

מאמר ראש הישיבה

בהצלחה בעסקים!

מבודד שאני אוהב, והתחלתי לספר לה' הכול מהתחלה. הוצאתי מתוכי גם את כל המחשבות שלי. וגולת הכותרת של ההתבודדות הייתה להודות לה' על הבעיה כמו שהרב מלמד אותנו בחוק התורה.

ולאחר שעשיתי את החוק ואמרתי רבע שעה תודה על הקשים הכלכליים ושמונה פעמים מזמור לתודה - התחננתי לה' שיאיר את עיני ויתן לי את העצות הנכונות לדעת מה עלי לעשות.

מה אוקר לכם? בפעם הראשונה זה זמן רב שהרגשתי רוגע אמתי. פרקתי מטענים כבדים, וכמו שאומרים, ירדו לי אבנים מהלב.

נס גדול

אבל הנס הגדול הוא שהמחשבה שלי התבהרה. סוף סוף יכולתי לחשוב בצלילות על כל המצב ולא להיטלטל בסערת רגשות. על ידי זה הגעתי להבנות פשוטות וישרות. התחלתי לשמוע את הקול של האמונה שבתוכי, את הקול של השכל הישר שמאיר ומכוון את האדם בכל דרכיו כמו שאומר רבי נחמן.

ברגעים האלה האירה לי ההבנה הפשוטה שאין לי עסק עם אף אחד בעולם. כל עוד אני מתעסק בפלוני ואלמוני אני שקוע בטעות גדולה מאוד.

יש לי רק שתי כתובות. הכתובת האמתית שהיא כמובן בורא עולם שרק הוא זה שבידו מפתח הפרנסה, ואני מרוויח בדיק מה שהוא רוצה שאני ארוויח.

והכתובת השנייה זה אני בעצמי. אני חייב להתעסק עם עצמי. כלומר לתקן את עצמי, לעבוד על עצמי, לבנות את האמונה שלי, את הבטחון שלי בה'. לכן קודם כול אני חייב להפסיק להתעסק עם אחרים, כי אף אחד לא קיים בעולם הזה.

וגם בעיניי העסק אסור לי לעשות חשבונות של אחרים. אני צריך להתמקד במה אני עושה למען העסק שלי בסיעתא דשמיא ואיך אני משפר את מה שאני עושה, ולא להתעסק בכמה אחרים מרוויחים. שירוויחו מצדי ככל כפליים. לבראות. זה לא העניין שלי.

באותו רגע חזרתי בתשובה על כל המחשבות המסתכלות שהבנתי שכולן היו עצת היצר הרע המשך בעמוד 3

לחוץ ועצבני - המחשבה הזאת שאני עובד ויגע לריק פשוט גמרה אותי. כמעט יצאתי מדעתי.

המחשבות שהתחילו להתרוצץ במוחי כל היום היו איך אני מצמצם הוצאות, איך אני מדבר עם בעל הבית, עם העובדים, עם הספקים, עם מי לא, העיקר לקצץ בהוצאות החונקות כדי שאוכל להתחיל להרוויח משהו בכל העסק ביש הזה.

אי פרטי קטן

אחד הנסים הגדולים שלי בחיים ולא רק בהקשר של הבעיה הזאת הוא שאני תלמיד של הרב שלום ארוש וברוך ה' אני זוכה לעשות שעה התבודדות בכל יום.

ככה יש לי בכל יום אי קטן של שפיות שאני יכול לברוח אליו ולהתחדש.

בהתבודדות שלי אני כמובן מתפלל תמיד גם על העסק ומבקש עצה וסייעתא דשמיא, אבל אני לא ממש מתמקד בנושא הזה בתפילות שלי. יום אחד כשהייתי בשיא הלחץ החלטתי שהיום אני מתבודד רק על זה.

הרי זה הנושא שמטריד אותי יותר מכל, אני נקרע בין מחשבות ורצונות, אין לי

"אחד הנסים הגדולים שלי בחיים ולא רק בהקשר של הבעיה הזאת הוא שאני תלמיד של הרב שלום ארוש וברוך ה' אני זוכה לעשות שעה התבודדות בכל יום.

ככה יש לי בכל יום אי קטן של שפיות שאני יכול לברוח אליו ולהתחדש."

שקט נפשי -

מה יכול לעזור יותר מאשר לספר לה' את הכול כולל כל ההתלבטויות שלי וכל המחשבות שלי וכל מה שעובר עלי ולהתייעץ עם ה' בפרוטרוט?

מחשבה למעשה, באותו יום ברחתי מכל העיסוקים, כיביתי את הטלפונים, הלכתי למקום

עסק או מוסד צדקה?

אוהבים סיפורים? שקעו סיפור מפי בעל המעשה:

הקמתי עסק לא גדול אבל גם לא כל כך קטן בתחום של מכירות. נכנסתי לעסק בכל הכוחות גם בגוף גם בנפש וגם בממון. הטיפול בעסק דרש ממני משאבים כבירים.

רק ההוצאות החודשיות על השכירות והעובדים אלאו אותי להוציא סכום עצום בכל חודש, כך שהייתי חייב להכניס סכום של קרוב למאה אלף שקל בחודש רק כדי להתחיל להרוויח.

וחוץ מהצד הכלכלי העסק הזה שאב את כולי, עבדתי כמו חמור יותר משתים עשרה שעות ביממה, וגם בזמן שלא עבדתי לא הייתה לי טיפת שקט ושלווה, הייתי לחוץ ועצבני וכססתי ציפורניים בדאגות.

חודש או חודשיים קצת חלשים במכירות גרמו לי לחלישות הדעת גדולה מאוד וערערו לי את כל הביטחון העצמי כל תקוותי להצלחת העסק עמדו להתנפץ. העסק היה בסכנה של ממש.

אבל היה דבר נוסף שמאוד תסכל אותי. פתאום קלטתי

שאני קורע את עצמי ובסוף נשאר בלי כלום. עבדתי קשה, ולאן כל הכסף ש"הרווחתי" הלך?

פרנסתי כמה משפחות של עובדים, פרנסתי כהוגן את המשכיר של הנכס שבו הפעלתי את העסק, פרנסתי את הספקים, את הייצרנים, ואת המובילים, פרנסתי את הערייה ואת המדינה. פרנסתי את כולם חוץ מאת עצמי. אז אם עד אותו היום הייתי

בדיחות הדעת

אישה שואלת את בעלה בערב שבת, מכיוון שיש לה רק נר אחד האם מספיק לשים את הנר ליד המראה ואז יראה כמו שניים? עונה הבעל: זה לא יעזור כי אז יראה כאילו שיש שני נשים ועכשיו צריך 4 נרות.

הדלקת נרות

ר"ת	כניסה	יציאה	ירושלים
21:03	20:28	19:12	ירושלים
21:01	20:31	19:29	תל אביב
21:05	20:32	19:23	חיפה
21:02	20:28	19:28	באר שבע

ג. עכשיו נוסף את גורם המתח העיקרי שהוא "הצבת סטנדרטים" של האב לילד, דהיינו שהאב הציב לילד סטנדרט / רף להגיע אליו והוא משרד לילד במודע או שלא במודע מה הוא "מצפה" מהילד לעשות והוא אכן עוקב אחריו ובודק אם אכן הילד "עומד בצפיות". "הצבת סטנדרטים" היו גורם "מתח רגשי" רב. וזאת, מאחר והצבת הסטנדרט אינו מוכן לקבל את הילד "כפי שהוא" אלא לפי דרישת הסף של הסטנדרט. הצבת סטנדרטים היו גם גורם מצוין להתקדמות ולשיפור תוצאות בשדה החינוך, אך צריך לדעת כיצד עושים זאת ללא מתח. בכל אופן מובן בהחלט באיזה מצב "לא נעים" הילד נמצא כאשר הוא בא לתפילה וכל זאת עוד לפני שאר ההצקות וההערות של האב בעקבות אי עמידה בצפיות.

מה קורה כשהילד מתוח

אחרי ההכרות המקצועית של פגישת הילד בבית הכנסת, נרד "לשטח" ונבדוק מדוע הילד מחפש "תירוצים" בכדי לא להגיע לתפילה? יכול להיות שיש לו סיבה מוצדקת! הזכרנו את גורמי המתח וכיצד הם משפיעים על הילד ועל רצונו להגיע לבית הכנסת. עכשיו כשהבנו את הגורמים, נוכל ללמוד כיצד עלינו למנוע אותם או להתמודד איתם. הזכרנו מספר גורמי מתח: הילד מגיע לסביבה לא מוכרת ואפילו אם הוא נמצא שם אחת לשבוע, זה עדיין לא הבית המוגן. המתפללים והאווירה יוצרים אצל הילד תחושת ניכור, הסתייגות וריחוק הגורמים ל"חסימה רגשית" ולחץ נפשי כתוצאה מזה שהילד מרגיש שמסתכלים עליו, במיוחד כאשר האב "מעצים" את התחושה הזו כאשר מידי פעם הוא סוער לו: "איך אתה מתנהג?! ובמיוחד ובמיוחד כאשר האנשים מסתכלים עליך?!". ובמיוחד "כיצד הוא מתפלל" ובמבחן עמידה בסטנדרט "כיצד הוא מתנהג". תחושות אלו גורמים אצל הילד כחד זה גורם לילד בצורה אינסטינקטיבית בתת מודע-צורך מייד "להגן" על עצמו ולהסגר רגשית. לא רק המצב הרגשי של הילד נחסם (אפשר לראות את עוצמת המתח על הפנים והעיניים של הילד), אלא גם המצב הגופני שלו, כגון ילד שטומן לחולי ולכאבים דווקא בזמן התפילה. לכן השבוע נבדוק את גורמי הריחוק והמתח,

ונמתין להמשך בע"ה בשבוע הבא.

הרב אבוחצירא- יועץ, מאבחן ומטפל
לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
ני"ד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

שערי תפילה פרק ז'

המאמרים בסדרה הנוכחית, עוסקים בעניין "חינוך לתפילה", או "כיצד אנחנו מחנכים את הילדים שלנו להתפלל" האם גם אצלנו החינוך לתפילה מלווה בלחץ, מתח ועצבים?! האם בשיטת החינוך שלנו, הילד יאהב להתפלל או שמא התפילה תהיה ח"ו עונש בשבילו! השבוע בחסדי ה' נמשיך בנושא "המונע לתפילה"

"מרכז העיניים"

בשנים עברו, ובמיוחד בארצות הגולה, בית הכנסת ובית המדרש היוו את המרכז הרוחני והתרבותי של העם היהודי. בכל עיה כפר, שכונה, גיטו או מלאכה- המרכז של השכונה היה "בית הכנסת". במקום זה התפללו, למדו, התאספו והתכנסו בשעות שמוחה ובשעות עצב, שם התייעצו ושוחחו. בית הכנסת היה "מרכז העיניים" של היישוב היהודי והוא היווה את הגרעין החברתי והתרבותי מהלידה ועד הפטירה. לכן, לא מן הנמנע שהילדים התחברו לבית

גורמי מתח

לסיבות הפיזיות, מצטרפות גם סיבות רגשיות שונות: בשבועות הקודמים דיברנו על ה"מתח" כגורם מונע בחינוך לתפילה. בביהכ"ס ישנו מספר גורמי מתח לילד. נדבר על יוסי בן ה-6 המגיע לבית הכנסת להתפלל:

א. כבר בכניסתו הוא אמור "להתעמת" עם גורם המתח הראשוני שהוא הריחוק מ"הבית" המוכר, לבין כניסה למקום שהוא אינו רגיל להיות בו בתמימות.

ב. גם בשהייה בבית הכנסת הוא מתעמת עם גורם המתח השני שהוא "ריבוי המתפללים והבוחנים", דהיינו כמות האנשים שמסתכלים עליו ובוחנים את התנהגותו ותפילתו, דבר שגורם מתח נוסף לילד. נסו להיזכר, בכל אותם אנשים מובגרים או קפדנים שממש "מחפשים" את הילדים כדי שיוכלו להעיר להם להיות בשקט, לא לדבר ולא לשחק וכו' אמנם בצדק, אבל נוכל להבין את הרגשת הילד.

גורמי ריחוק

אולם כיום המצב שונה. כמעט ואפשר לומר שבית הכנסת כבר מזמן אינו "מקום אידיאלי" לילדים והוא מהווה בעיקר מקום לתפילה וכינוס מובגרים בלבד. לכן לא מן הנמנע, שלילד בדורנו יש מעט ריחוק מבית הכנסת וזאת ממספר סיבות פיזיות:

א. החיים, גם אלו של המבוגרים, כבר אינם סובבים כ"כ סביב בית הכנסת. ישנם אלטרנטיבות

עלון חוט של חסד מכניס אור לכל בית יהודי

בוא ותהיה שותף להאיר עוד בתי ישראל ותזכה ב:

"הצלתם לנו את הבית תורה רבה"

"אנחנו בבית לכל אחד ים שעה עם העלון כדי שכולם יספיקו"

להצטרפות: 02-5308000

ילדון חידודון

בין הפותרים יוגרו מתנות

איזו אות מופרשה זו וכתבת בתורה בצורה שבמקרה אחר הייתה מוסלת את סכר התורה? ומה זה בא ללמדנו?

תשובה לפרשת חוקת: לדעת רבי מאיר נעשו 7 פרות, הראשונה עשה משה, והשניה עשה עזרא, וחמש מעורא ואילך, ולשיטת חכמים אומרים נעשו 10 פרות, שבע מעורא ואילך וסי עשאן שמעון הצדיק ויוחנן כהן גדול עשו שתיים שתיים (כל אחד מהם עשה שתי פרות), אלהויעני בן הקורן והנמאל המצרי ושמועאל בן פיאיבי (כתבים גדולים) עשו אחת אחת (משנה פרה ג, ה).

הזוכה: ס. שטרית, בני ברק.

כתרונות לשלוח למייל | פקס:

al5308000@gmail.com | 02-5812252

חיזוקית -

תמוז | גלות וגאולה

הגאולה תלויה בשלום שבין ישראל.

(א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחזקים: 052-6672221

יש לך סיפור תודה?
המערכת תשמח לפרסם אותו
al5308000@gmail.com

סיפורי תודה

אמרת תודה ונושעתי

גם רהוט קבלתי כלו חנם

בה! להאמין זה לא מצחיק בכלל. אני מאמין בבורא עולם, ומדבר אתו על כל דבר. אני בן ספנק של הקדוש ברוך הוא, למה לא להתפנק על הקדוש ברוך הוא? למה לא? מה יותר נחת רוח לקדוש ברוך הוא? שאתם הולך לעבד עשר שעות ביום, וקבטל תורה כל אותן עשר שעות, או שהאתם עושה שעה התבודדות, אומר תורה כל היום ולקוד תורה עוד תשע שעות... זה בנדאי עושה הרבה קאד נחת רוח לקדוש ברוך הוא...

וכותב רבי נתן: "שכל פעם יזכיר לעצמו את כל הטובות האמתיות והנצחיות שעשה ה' ותברך עם אבותינו ועמנו, ואת כל הטובות שנעשו עמו באופן פרטי... ועל ידי זה יהיה לבו נכון ובטוח שגם עתה לא יסיר ה' ותברך חסדו וטובו וחסדו (ומי שהתחיל לנגלו, בנדאי יסים גאלתו, כי הוא רב להושיע, ורצונו רק להיטיב) ויחזק לבו על ידי זה לעקב ולהתחנן לה'. ותברך שיעזרהו גם עתה מכל הצרות והיסורים. כי כשאין מודים על העבר, קשה קאד לקרא לה'. ותברך מוגדל אטימות הלב, שנאטם מרובי הצרות וארץ הגלות" (ליקוטי הלכות ו"ד הלכות פלאי בהמה הלכה ד אות ד ה).

כשהייתי עוד בחור הייתי עדין רק בשדוף עם אשתי שתחי, ודברתי עם בורא עולם ואמרתיו לו: תרצה רבנו של עולם. אני רוצה להשאיר בתורה, ואמה בעל הבית על העולם ויש לך עולם גדול. תן לי בית, תן לי רהוט; אין לי שום פתבת בעולם - רק אותך אני מפיח אין לי אף אקה. אני לא מרים עינים לשום אדם. פעם אחת הרקתי עינים לאיזה אדם ועשיתי על זה הרבה תשובה. הייתי עדין בחור, ואמרתיו לה' מה שאמרתיו, ואמרתיו תורה לה' על הכל וחיץ מזה לא דברתי עם אף אקה!

נגש אלי איזה דוקטור לקתמטיקה שלמד בישיבה, ואמר לי: שמעתי שהשתדכת ואמה עומד להתחתן, יש לי דירה ששוכרתי לשנה, ואשתי לא רוצה אותה, בוא אתן לך את המפתח ותגור שם שנה. בינתיים הציעו לי עוד דירה, שאוכל לגור שם כל החיים בחנם. אמרתיו לו שאשאל את זוגתי לעתיד, ומה שהיא תרצה אעשה. ככה התחלתי את הנשואין שלי, כשעש לי בררה בין שתי הדירות הללו. גם רהוט קבלתי כלו חנם...

יש אנשים שהאפיקורסות כל כך השתלקה עליהם, שהם צוחקים מספורי נסים פאלה. אכל באמת מי שצריך לצחק עליו, הוא זה שלא מאמין

אמרת תודה ונושעתי
052-2240696

בין הפותרים יוגרל מתנה

כתרונות יש לשלוח למייל: al5308000@gmail.com

או לפקס: 02-5812252

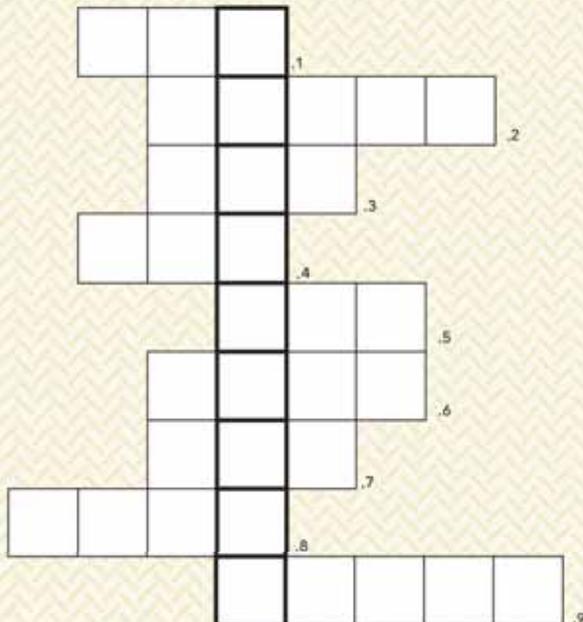
יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון (פתרונות יפורסמו לאחר לשבועיים)

מדור ילדים

שעשועון מגוון

השלימו את התשובות בתוך המשבצות:

התוצאה במילים המודגשות

1. בין ילד לבחור
2. תוצאה של משחק באש
3. חקוק ב_____
4. מוסיפים בתפילת ראש חודש וחגים
5. "ויאמר ה' אל _____" (במדבר כ"ו)
6. תפילת צהורים
7. _____ י"ז בתמוז
8. מה בתמונה-
9. _____ פרטית לכל יהודי

זוכה פרשת חוקת:
מישאל עירוב, בני ברק.

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה
בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה

הסדרה לשלום הבית
מאת הרב שלום ארוש

052-2240696 ☎

שלום הבית שלי

הרב שלום ארוש שליט"א

את השלום - אפילו לרגע - בעד שום הון שבעולם, וכל שכן בשביל כמה שקלים או כל סכום שיהיה, כי כך מפסידים גם את השלום וגם את הממון, כי כאשר אין שלום בית, מיד נפגעת הפרנסה!!!

אם כן, מה היא הדרך לטפל בבעל פזון ובזבזן שכזה? הדרך היא קודם כל לשתוק לעת עתה ולא להעיר לבעל על פזרונו, ולהתחזק באמונה שאדרבה, בזכות השלום תהיה ברכה ולא יחסר כלום. אחר כך לטפל בבעיה בסבלנות, עם הרבה תפילות, ולהמתין לעת רצון שבה האיש והאישה שרויים באהבה וקירוב לבבות, לשוחח על כך בנועם ולהגיע לעמק השווה.

מן הסתם, בעל פזון כזה לא קרא את הספר "בגן האושר", שכולו הדרכה להנהיג נכונה בענייני פרנסה, לכן תתפלל האישה שבעלה יסכים ויקבל את השכל הישר, ואז בזמן של אהבה ופיוס תגיד לו שהיא קראה ספר נפלא, המלמד איך צריך לנהוג בענייני פרנסה, וכך תאמר לו: בוא בעלי היקר, נלמד ביחד את הספר הזה ונחיה על פיו וכו'. זה ספר נפלא שמלמד איך חיים נכון. כדאי לנו ללמוד אותו ולהתחזק ולקיים את מה שכתוב בו. וכשבעלה יקרא את הספר "בגן האושר", הוא יבין לבד מה הן הטעויות שלו וירצה לתקן, ונמצא, שהאישה שהתאזרה בסבלנות ולא קלקלה את השלום, פעלה לשינוי אצל בעלה, שאילו היתה רבה איתו, לא היתה מצליחה לשנות בבעלה מאומה.

השלום" - לא ליפול ברשת היצר הרע, שמסית את האישה להעיר לבעלה, לריב איתו וכו'. כי אחרי מעשה, אחרי שהבעל כבר קנה וכבר בזבז וכבר הפסיד וכו', את הנעשה אין להשיב. אם כן, אין כבר שום טעם לוויכוחים והערות שיוגרו להם להפסיד גם את שלום הבית. הטענה שיכולה להיות לאישה, שאם היא תריב עם בעלה על הכסף, זה ירתיע אותה ויגרום לכך שבפעם הבאה הוא כבר לא יתנהג כך בפזיזות, אינה נכונה כלל. כי אף אם לכאורה נראה שזה מועיל להרתיע את הבעל, אך כל דבר שמשיגים בדרך של מחלוקת זה שקף, וזה לא גם עובד במבחן המציאות, ואחרי שעובר הרועם של הריב, הבעל מושיך בשלו, ומה גם שעל פי רוב, הגערות של האשה רק גורמות לבעל לעמוד על שלו, ונעשית מריבה גדולה ומחלוקת. ואלו מקרים מצויים מאד, ומעשים של כל יום, שבהם היצר הרע מסית את האישה לריב עם הבעל, וגם להפך. ונמצא שהיא מוכנה להפסיד את שלום הבית, ומי יודע היכן זה יגמר? לפעמים מנשטות קטנה וויכוח סרק שכזה, בסוף מתגרשים. כי נושא הממון הוא רגיש במיוחד, כמו שרואים שבדרך כלל רוב המריבות והוויכוחים בין בני הזוג הם סביב ענין הממון. לכן צריכים לזה התחזקות מיוחדת, שלא להפסיד את השלום בית בשביל זה. לו הייתה האישה יודעת איזו ברכה יש בשלום הבית, היא הייתה מבינה שלא שווה להפסיד

כשאין שלום בית - נפגעת הפרנסה!!!

אחרי שהאישה למדה שלא להיות פזרנית ולחיות עם מה שיש, יתכן שתיתקל בבעיה עם בעלה, שהוא אינו כן, אלא הוא פזון ובזבזן ורשען וכד'. או להיפך, ובאמת ישנם בעלים שאינם יודעים לנהוג נכון עם הממון. יש בעל שקונה דברים שאין בהם צורך של ממש, או אינו משיגה על המחיר וקונה ביוקר, בזמן שהאשה יודעת, שהיא הייתה יכולה לקנות בזול יותר, וכן על זו הדרך. התנהגות כזו, על פי רוב, מצערת מאוד את האישה, אפילו אם הבעל קונה דברים לבית, וכל שכן אם הוא רק מבזבז על עצמו ומפנק רק את עצמו.

ישנם גם בעלים שעושים עסקים פזיזים, בלי להתייעץ עם האישה שלהם, ומכניסים את עצמם לחובות, ויש שמפסידים כסף מתוך רשלנות, ועוד ועוד הנהגות לא נכונות בממון, שאפילו אם יש לאיש ולאשה כמה לבזבז, והם אינם מסתבכים על ידי התנהגות זו בחובות, רק שיש כסף שמתבזבז ללא הצדקה, כל זה מצער מאוד את האישה. כל שכן אם אין לבני הזוג פרנסה כל כך בשפע, שיכולים להרשות לעצמם להפסיד ממון בחינם.

לכאורה, אם יש לאשה טענה על בעל כזה, היא צודקת במאה אחוז, אבל כאן נכנס הכלל ש"גדול

קו האמונה

02-6444250

רבי יצחק גבירא
הצדיק מעג'ור
כ"א תמוז

לאורם נלך

הילולת הצדיקיה

היו מי שניסו לגעת בציון ונענשו. וכל מי שניסה לגעת בקברו נענש מיידית, כשהזר הדבר ונשנה הבינו כולם כי אין לגעת במקום הקדוש.

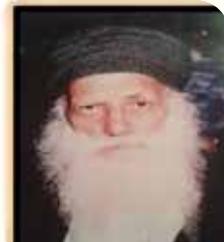
מצבת קברת הצדיק הייתה עלומה שנים רבות ותושבי המושב, עולים חדשים מוכרדיסטן, לא ידעו מאום על הצדיק הגנוז הטמון בו ומגן עליהם. חלקת הקבר הייתה מאחורי בתים וללא מצבה, רק שורת אבנים הקיפו סביב את הציון - עליו גדלו עשבים שהסתירו את קיומו.

גם עובדי חברת קק"ל שניסו לחפור או לשפץ במקום מייד ראו את נחת ידו של הצדיק והבינו כי זה מקום קדוש. לאחר כל זאת נודע הדבר כי יש שם דבר מה ומאז חששו לחפור במקום. בנוסף, כמה תושבים טענו כי מאזר עץ החרוב נשמעים שוב ושוב קולות בני ותפילות, ולפי עדותם בתשעה באב ובראש השנה ויום הכיפורים היה נשמע קול המון רב הדומה לבית כנסת גדול ומלא מתפללים. פחד אהז את אותם התושבים ומספר משפחות שהתגוררו סמוך לעץ עזבו את בתיהם. לאחר שנים התגלה הצדיק בחלום הלילה לאישה צדיקה שגרה בסמיכות לעץ החרוב נתן לה סימנים, וכשרה התקיימו האמינה בצדיק, הלכה וגילתה את מקום המצבה, ניקתה את המקום והרבתה להתפלל במקום, כשראתה שתפילותיה מתקבלות החלה לפרסם את המקום ורבים החלו לנהור למקום הקדוש עד היום הזה.

סיפורי ישועה רבים נקשרו סביב קבר הצדיק, בפרט בענייני זיווגים. מעובדי שידוך רבים שחלקם כבר הגיעו לכדי ייאוש עקב מצבם, זכו לישועה פלאית לאחר תפילה בציון הקדוש, וזכותו יגן עלינו אמן.

רבי יצחק ב"ר יצחק נולד בסביבות שנת התרכ"ה בכפר הקטן "אסוואד", בתימן. בנעוריו למד אצל אביו וסבו שהיו גדולים בתורה הן בגולה והן בחכמת הנסתה.

בקיאותו של רבינו נודעה בשערים, כוח שינונו וזכרונו היו להפליא - ששה סדרי משנה וחיבור משנה תורה להרמב"ם היו שגורים על לשונו. רבינו גם היה מסיים את ספר התהילים בכל שבוע כ"ו פעמים מלבד סדר לימודו, נודע במידותיו הנשגבות ובענוותנותו הבולטת, ומלבד עזרתו לעניים היה אוהב וגומל חסדים טובים בגופו. בשנת התש"ט זכה רבינו לחון את עפרה של ארץ ישראל, ולאחר מסע נדודים ארוך נתיישב רבינו יחד עם בני קהילתו בכפר הערבי הנטוש עג'ור, שם הפיחו את השמחה ודאגו לרוחניות המקום עד יומו האחרון של הרב.

סמוך לפטירתו אמר קרוביו בצוואתו: "רצוני להיקבר כאן בגבעה מול ביתי, פה אשב כי אותה", וכדברו הצביע אל תחת עץ החרוב הגדול ואמר "עוד תעזבו כאן והוא יהיה הסימן שלכם", כסימן שיקיימו את דבריו ולא ירהרו אחריהם, הודיע רבינו כי ייקבר בערב שבת בן השמשות ובזמן קברתו ירד גשם - למרות שזוהו חודש תמוז. עוד הוסיף לזרזם לגמור הקבורה לפני שבת. באותו מעמד הכין רבינו את רעייתו ונקב בזמן מדויק וקצר לאחר הסתלקותו שבו תתבקש גם היא לישיבה של מעלה, ואכן דבריו התקיימו במלואם". אכן ביום הנקוב בדיוק נפטרה אשת הרב ונטמנה לצדו כפי שניבא. ליד בני הזוג הקדושים נקבר ינוקא שנפטר באותם ימים ושמו פלאי.

כאמור הצדיק חפץ היה להיטמן בחצר ביתו ונימוקו עמו, אך כיוון שלא מדובר בשטח המיועד לקבורה

"את הספר
אמרתי תודה ונושעתי
כל אחד
יכול לכתוב
על החיים
שלו עצמו"

שעריו בתודה
052-2240696

"והם מחזירים לי אהבה"...

ומחשבות של כפירה, והחלטתי להפסיק לאכול את עצמי במחשבות על אחרים ולהתמקד בעצמי בעבודת האמונה שלי ולתלות את עיני אך ורק בבורא עולם.

לאחר מכן עשיתי את חוק התודה גם על כך שעדיין אין לי אמונה. והחלטתי שאני מפסיק עם כל הבלבולים. לא חושב יותר על כלום. יש ה' בעולם, הוא עושה הכול לטובה, והתפקיד שיחיד שלי הוא להגיד תודה וזהו.

כל אותו החודש עשיתי את חוק התודה, ואכן באותו חודש מכרתי פי ארבעה מהחודש הטוב ביותר שעבר עלי בשנה הקודמת. מבחינה סטטיסטית לאור התקופה ומצב השוק - זה נתון לא הגיוני בשום קנה מידה.

ה' רצה להוכיח לי שכאשר הוא מחליט לפרנס אין לו גבול ומידה.

וכמוכן, אם עד אז הודתי לה', התחלתי להרבות באמירת תודה על כל השפע הנפלא ועל הישועה המיידית הן בעצה הטובה, הן ביישוב הדעת, הן בגאולה מהמחשבות הטורדניות ומהלחץ הפנימי, והן בשפע הפרנסה שנפתח לי.

מה היה לנו כאן?

עד כאן הסיפור הנפלא של היהודי שאנחנו מכירים אותו מקרוב.

בסיפור הזה ישנן כמה וכמה תובנות חשובות ומסרים מרכזיים ויסודיים מאוד לחיים שלנו.

דבר ראשון שרואים מכאן מה גדול הכוח של ההתבודדות הקבועה.

ההתבודדות נותנת לאדם יציבות בחיים. גם אם הוא נסחף ויוצא מדעתו - יש לו תמיד נקודה של שפיות לחזור אליה, ולא רק שהוא זוכה להירגע ממירוץ החיים אלא הוא חוזר אל עצמו ואל הטוב שבו ומוצא בעצמו כוחות ותובנות ויישוב הדעת ולומד כיצד לפעול נכון בעולם הזה על פי תורה ועל פי האמונה ובסוכו של דבר רואה גם ברכה וישועות.

כמו כן רואים כאן יסודות נפלאים באמונה ובביטחון בה' בעניין הפרנסה - שזה המבחן האמיתי של האדם באמונה ובביטחון. כל אחד צריך להתחזק בנושא הזה בכל כוחו.

והדבר העיקרי הוא שאנו לומדים מכאן את הכוח של חוק התודה.

אתה מודה לה' על כל צרה ועל כל בעיה, כי כל צרה וכל בעיה מובילה ומכוונת אותך לתובנות חדשות, לתשובה עמוקה, למסרים נפלאים מהבורא, וגם לאושר ועושר ולשפע גדול, כי התודה מכניסה אותך לעולם האמונה, ועל ידי התודה, האמונה שבה ומאירה לך את הדרך.

הסיפור הזה מחזק בתפילה בתודה ובאמונה. להתחזק בתודה זה טוב תמיד ובפרט בימי בין המצרים שבהם אנו מתאבלים על חורבן בית המקדש כי כפי שהברנו רבות, השורש של כל החורבנות והכי החטא של כפיות הטובה והבכיינות ועל ידי התחזקות באמירת התודה על כל הצרות והבעיות נזכה לקרב את גאולתנו ובניין בית מקדשנו ברחמים גדולים.

בברכת שבת שלום ומבורך

לאדמו"ר היה נדמה משום מה שאני נרכן על ברכי לעברו. הוא נדרך!

"אסור ליהודי לשבת על הברכיים", אמר לי באידיש, כשכמובן, כוונתו לכך שאינו מרשה שאכרע ברך בגללו. הרגעתי אותו שאני בסך הכל כופתי את רגליי מעט, אבל אני עדיין עומד, ואז הוא נרגע. ראיתי שזה מה שתופס אותו כרגע, שאני לא אתאמץ יתר על המידה עבורו. ועכשיו תשמעו מה היה חשוב לו לשאול:

"כמה חודשים קודם לכן קרובת משפחתי עברה מצב רפואי כלשהו שהזיקק טיפול ומעקב, נכנסנו כמובן אל הרבי שבירך שהכל יעבור בשלום, והפנה אותה לרופאים המטפלים בבעיה זו. כעת, כשנכנסתי לנחמו באבלו, זה כל מה שהטריד אותו..."

"מן הסתם שהיו עוד מאות מקרים שבאו לפנינו מאז שהיינו אצלו, וכעת הוא נמצא באבלו על אחיו וראיתי עד כמה שהאובדן כאוב לו. אבל הוא זכר שלפני שבועיים הייתה בדיקה, הוא מעוניין לדעת שהכל בסדר!..." נקודה נוספת שהאדמו"ר בעצמו סיפר: "מאז

השוואה, אמר האדמו"ר, אינני מסוגל לראות ילד שבוכה או סובל.

אני מעניק להם אהבה מלא חופניים - נרגש האדמו"ר עד עמקי נשמתו, ואמר בפשטות את המשפט הבא, שכנראה חשו כלפיו המוני בניו היחידים - והם מחזירים לי אהבה..."

הרב שטטנר מסיים שלפני כשלושים שנה ומעלה, נכנסו הוא ורעייתו אל חדרו של האדמו"ר לצורך ברכה וייעוץ, והאדמו"ר קם ממקומו, נכנס לחדר פנימי, הביא צעצועים המתאימים לגילו של בנם הפעוט, ואף התיישב כמרומי 60 שנותיו להראות לו כיצד משחקים בהם...

רק אז ישב לשמוע את שאלתם.

באור לכ"א בתמוז, שנת תשע"ה, נפטר בחיפה האדמו"ר רבי אליעזר הגר מסערט וזינץ, והוא בן צ"א שנים. במשך למעלה מחמישים שנה הנהיג האדמו"ר את קהילתו בחיפה, במאור פנים ובענווה מופלגים שקשה למצוא כמותם. אף יהודים רבים - שומרי מצוות ושאנים - נמנו על משחרי פניו של האדמו"ר. אלפי חסידיו העידו יותר מפעם אחת: "כל אחד חש אצלו כבן יחיד"...

טרם מסע ההלוויה ההמוני, התבקש אחד מחסידיו האדמו"ר, הרב"ג שמחה שטטנר שליט"א, לקשר הדוק עם הרבי זצ"ל במשך שנים רבות, לספר מעט על האדמו"ר הנערץ. למרות הכאב והצער בשעה זו, ניאות הרב לזיכור הרבים לספר מאוצרו:

"לפני כעשרים שנה נפטר אחיו (מאמו) של האדמו"ר מסערט-ויזניץ, הלא הוא רבי חיים נפתלי אדלר זצ"ל. האדמו"ר ישב שבעה יחד עם אָחיו, ואני הגעתי בין מואת החסידים לנחם" מספר הרב.

"מטבע הדברים באירוע שכזה הבית הומה מאישים חשובים ועוזרים, כשבין לבין מצטופפים המוני סקרנים.

האבלים עצמם, לרוב, שקועים באבל ובניסיון לקלוט את הקהל הרב. את החסידים ה"רגילים" קשה מאוד לקבל כבשגרה בזמן שכזה. "כאשר נכנסתי אל הבית איתרתי כיסא פנוי וישבתי במרחק, המתנתי שהאזור שליד הרבי יתפנה ואני אגש לומר את המילים שאומרים בעת ניחום אבלים. האדמו"ר הבחין בי לפתע וסימן לי להתקרב. נישתי, מופתע שהוא בכלל הבחין בי. הרבי ניסה למצוא לנו במקום בו יש כמה ס"מ של שקט למשהו אישי..."

הרב שטטנר עוצר בהתרגשות ומדגיש נקודה נוספת שקרתה - מעין סיפור בתוך סיפור: "התקרבותי אל האדמו"ר והתכופתי לכיוונו. הן יושב הוא על כיסא נמוך עקב דיני האבלות, וראיתי שרצונו שנדבר בפרטיות.

זה הזמן לשאול מה שרצית

יום שלישי שידור חי בשעה 20:30

יש לך שאלה לרב?

תוכל לשלוח במסרון: 052-6672221
או במייל: me5812210@gmail.com
רשום שם ותלפון ותשובתך תענה בשידור
ניתן להאזין בקו האמונה: 02-6444250

סוף

קנאות אמתית

המעשה שעשה פנחס משאיר אותנו קצת בתמיהה. מצד אחד פנחס קינא את קנאת השם, אך מצד שני היה אפשר לחשוב לכאורה שהוא עשה עבירה, שהרי הרג ראש שבט מישראל ללא בית דין שיורו לו על כך ומתוך התלהטות של הרגע.

אותה קנאות יכולה להתפרש בתור דבר טוב או בתור דבר רע. ואנו צריכים ללמוד כיצד לנהוג במצבים דומים? לפעמים ישנה מצווה הנראית כעבירה או להפך, אז איך נדע אם זה באמת טוב לעשות אותה או לא?

התשובה לכך נמצאת בתחילת הפרשה, הקדוש ברוך הוא מוידע על פנחס שעשה את המעשה לשם שמיים, כמו שנאמר "בקנאו את קנאתי" - לא את קנאות עצמו, אלא את קנאת השם.

כדי ליישב את הדברים הקדוש ברוך הוא אומר במפורש "הנני נתן לו את בריתי שלום", כך שלאף אחד לא יהיה פקסוק במעשה שעשה. אילו פנחס היה עושה את המעשה מתוך כוונה אחרת ונגיעות אישיות, נניח שהיה שונא את זמרי בן סלוא, היה רוצה לנקום בו או שהיה רוצה להפוך לגיבור ולזכות בתהילה, אותו מעשה היה נחשב לעבירה.

מה שהופך את המעשה לכל כך חשוב וטוב זו הכוונה התמימה שהייתה לפנחס לקדש שם שמיים, למרות הסכנה שבכך.

ישנם מעשים רבים שאנו יכולים לעשותם בצורה זרה, ובכל זאת פעם אחת המעשה ייחשב כמצווה ופעם אחרת כעבירה. התורה למשל מזהירה שאמנם ישנה מצווה להוכיח אדם שעובר עבירה, אך עם זאת לא תישא עליו הטא. אם למשל נתחיל לצעוק ולהעליב בבית הכנסת את כל מי שלא מתפלל בדיוק על פי ההלכה, אז כאילו שעשינו מצווה, אבל האמת היא שעשינו עבירה בכך שביישנו את אותם אנשים. הכל תלוי במה שנמצא בפנים, אם זה לשם שמיים, אף אחד לא יתחיל להתעצבן ולקעוס, שהרי זה אסור. כאשר ישנם כעס ושנאה, הדבר מוכיח שאנו לא נקיים והמצווה לא נעשית לשם שמיים, אלא לשם עצמנו. הדרך הטובה היא לעשות את הדברים מתוך רצון לעשות נחת רוח להשם יתברך.

ברוב המקרים אנו שופטים את האנשים והמצבים מתוך ההסתכלות האישית שלנו ומבלי לדעת את הפרטים האמתיים ומה שיש בפנים. קל מאוד לחשוב על אדם דברים שליליים מתוך משהו שראינו, למרות שיתכן שהמוניעים של אותו אדם הם הפעולה לשם שמיים, מה שהופך את אותה פעולה לחיובית מבלי שנדע על כך.

מטבע האדם כולנו בטוחים שאנו יודעים מה טוב ומה רע, כולנו שופטים את האחרים ואפילו מוכיחים אותם וחושבים שאנו עוזרים להם עם ההערות שלנו שלכאורה נעשות "לשם שמיים".

רבנו הזהיר מאד את אנ"ש למהר להתפלל בקדם, פטובא בשיחות הר"ן, וקמר עוד אם חס ושלום, נגזר על האדם למות באתו היום, שפכר יהיה לאחר תפלתו (שיש"ק ד- תרכו)

אמר רבי אברהם ב"ר נחמן: ענין ההתבודדות קל יותר סדר מנהגו בארץ ישראל מבהאי לארץ, בהתפנינו על ענין ההתבודדות מוחץ לעיר שפאמר רבנו להתבודד חוץ לעיר ומשום שארץ ישראל כל איורה טהור וקדוש וקדושתה בכל מקום, מה שאין כן בחוץ לארץ. יש חלוק רב מאד בין העיר לחוץ לה. (שם ג-תקפא)

אמר רבי אברהם ב"ר נחמן: אין לנו שום השגה כלל וכלל פסוה היינו קובלים מאור רבנו אלו היה בינינו אהבה ואהדות. (שם ג-תקעט)

אם הדבר אכן נעשה לשם שמיים בתמימות ומכל הלב, אז הדברים יישמעו ויגיעו למקומות הנכונים. אך ברוב המקרים נעשה את הדברים לתועלתנו הפרטית מתוך נגיעות אישיות. אמנם נהיה בטוחים שאנו פועלים מתוך דעת התורה, אך זה רק בגלל שבמקרה דברי התורה הסתדרו לרצוננו האישי. זה לא חכמה לעשות מה שנוח ומסתדר, אלא שצריך לעשות את מה שהקדוש ברוך הוא רוצה שנעשה.

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל וחתי ב"קו ההלכה"

קו ההלכה הספרדי: *3030

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה-חוט של חסד

מנהגי בין המיצרים חלק א'

- א. מן הדין מותר לרחוץ בבריכה ובים בימי בין המצרים אור לציון (חלק ג' פרק כ"ה אות ה'). ויש אומרים שצריך לחשוש בזה משום סכנה אף בימים אלו. ויש חוששים מהליכה לים בימים אלו מפני הסכנה. שדי חמד (חלק ה' פאת השדה מערכת בין המצרים סימן א' אות י') ובספר ארוחות רבנו (על הרב קנייבסקי זצ"ל חלק ב' עמוד קכט) מובא שהרב לא נתן לילדים לנסוע לים בבין המצרים משום סכנה. ואם נכנס במקום שאינו עמוק שיכול לעמוד שם מותר לכתחילה. תשובות והנהגות (חלק ב' סימן רסג) ואין חילוק בכל זה, בין אם הלך לים לפני בין המצרים או לא. אשרי האיש (חלק ג' פרק ס"ח אות כא) ואור לציון (פרק כ"ה אות ה').
- ב. אין חשש בטיסה במטוס בימי בין המצרים, אולם ראוי להמנע בתשעת הימים במידת האפשר. מור הגרש"ז אוערברג זצ"ל (הליכות שלמה פרק י"ד אות כ').
- ג. אם הולך לצורך מצוה הנצרכת זקוק בימים אלו, אין לחוש לסכנות הנ"ל, משום ש"שומר מצוה לא ידע דבר רע". התעוררות תשובה (סי' שמח).
- ד. יש אומרים שיש להמנע מהליכה לטוילים בכל ימי בין המצרים. שדי חמד (חלק ה' פאת השדה מערכת בין המצרים סימן א' אות י'). ולמעשה עד ר"ח אב ניתן להקל, אלא שבכל אופן יש למנע בזה מחמת אבול של ימים אלה. שו"ת שבט הלוי (חלק י' סימן כ"ו).
- ה. ראוי להמנע מעשיית ניתוח (שאינו דחוף) בימי בין המצרים. ואם הדבר קשה עכ"פ יש להקפיד מר"ח אב, ולכל הפחות משבוע שחל בו ת"ב. מרן הגאון הרב שמואל וואזנר זצ"ל (מבית לוי בין המצרים אות ב').
- ו. בימים אלו יש להקפיד יותר משאר ימות השנה מהליכה למקומות שיש בהם חשש סכנה. מקור חיים (אות יד').
- ז. ראוי להמנע מעשיית ניתוח (שאינו דחוף) בימי בין המצרים. ואם הדבר קשה עכ"פ יש להקפיד מר"ח אב, ולכל הפחות משבוע שחל בו ת"ב. מרן הגאון הרב שמואל וואזנר זצ"ל (מבית לוי בין המצרים אות ב').

ולכתחילה יש להיזהר בזה גם בתוך העיר אם המקום שמם. כך משמע מספיקת דברי החזון עובדיה (עמ' קכו) ועי' שם שהביא מחלוקת הפוסקים בדבר זה ויש מקילים בתוך העיר.

ההורים יזהרו שלא יכו את ילדיהם בשעות אלו, מפני שיש חשש סכנה בדבר. וכן המלמדים תלמידים יזהרו שלא להכות התלמידים אפי' ברצועה קלה.

הימים שבין שבעה עשר בתמוז לבין יום תשעה באב, נקראים ימי "בין המיצרים" מה המקור לכך?

ימים אלו נקראים על שם הפסוק (איכה א' ג) "כל רודפיה השיגוה בין המיצרים".

ואמרו חז"ל (במדרש איכה שם) שהם הימים שבין שבעה עשר בתמוז לתשעה באב, שבהם נכנסו האיובים לירושלים, ופרעו פרעות בישראל, עד יום תשעה באב, שבו החריבו את בית המקדש. ולכן נוהגים כמה מנהגי אבול וצער מיום שבעה עשר בתמוז עד אחר תשעה באב. חזון עובדיה (ד' תענית עמוד קכה) ועי' בירושלמי (תענית פרק ד' הלכה ה').

אלו דברים צריך להיזהר שלא לעשותם בימים אלו מחשש סכנה?

יש להיזהר שלא ללכת במקום שמם מתחילת שעה רביעית של היום (בסביבות 10.00 בבוקר) עד סוף שעה תשיעית (בסביבות שעה 16.00) מפני קטב מרירי, שהוא שד השולט בימים ההם מדרש רבה (איכה רבתי פרשה א' אות ט).

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

כהונת עולם, ועשייתו למלאך, כפי שאמרו חז"ל - שפנחס הוא אליהו מלאך הברית?

והרי לא רק פנחס עמד בפרץ והשיב את ישראל מעוון, אלא גם משה עמד בפרץ, כשהרגו הוא ואחיו הלויים את החוטאים בחטא העגל, ובזה הציל גם הוא את ישראל מכליה חס וחלילה, וכן אהרן בעת המגפה שלאחר חטא קרח, פעל במסירות נפש לכפר על העם, ועצר את המגפה. והנה, לא רק שמושה ואהרן לא קבלו על כך שכר כשל פנחס, אלא אף לא מוזכר בתורה שכר כלשהו שקבלו על כך.

ניתן להסביר ולומר, שהמיוחד במעשהו של פנחס היה, שנעשה בעת שעדיין לא כיהן בשום שררה ונשיאות, ואפילו עוד לא היה כהן, אלא יהודי "נסתר".

ומכיוון שכך, יכול היה פנחס לפטור את עצמו מלהתערב בנעשה, בטענה של 'אין זה מתפקידי לפעול בעניינים הצבוריים'. יפעלו משה ואהרן כהבנתם, הלא הם מנהיגי העם.

מכיוון שעם כל זאת, לא התחמק פנחס מלפעול, וקם בגבורה לגדר את פרצת העם, הרי הוכיח בזה מסירות נפש מיוחדת, ועל כך זכה לשכר המיוחד. לעומת זאת, משה ואהרן, בהיותם מנהיגי העם, היה זה מתפקידם לעמוד בפרץ בעת הצורך. ועל כן בעמדם בפרץ, רק מלאו בזה את חובתם, ולכן לא נשתבחו על כך באופן מיוחד. (אזנים לתורה)

"לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום" (כה, יב)

במדרש רבה: "בדין שיטול שכרו".

יש להבין למה בדין הוא שיטול שכרו, והרי כלל הוא בחז"ל ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין לט, ב)? מתרץ החתם סופר, שהטעם ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא הוא מפני ש"שכר מצוה = מצוה", דהיינו שהצדיק שעובד ה' אינו מתאווה לשום שכר כלל רק מקווה מתי יזכה שתגיע שוב מצוה זו לידו.

והנה כאן שהמצווה הייתה שהרג בועל ארמית ודאי שלא בקש פנחס שיבא עוד מצוה כזו לידו שיבעל נשיא בישראל ארמית, א"כ בדין הוא שיטול שכרו דשכר מצוה מצוה לא שייך כאן. (תורת משה לחת"ס)

"לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום" (כה, יב)

יש להבין - שאל הגאון רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק בעל "משך חכמה" - מה הסיבה שזכה פנחס דווקא לברית שלום?

אלא - אמר הגאון - צריך לומר שהמעשה שעשה פנחס - להרוג נפש במו ידיו - היה עלול להותיר בליבו רגש של עזות, לכן ברכו ה' שלא יהיה הדבר לו למכשול, ולא יישאר בו רושם של מידת העזות, וזאת משום שכוונתו הייתה לשם שמים.

כן אנו מוצאים בעיר הנידחת שם מובטח לכל העוסק בהריגת החוטאים: "ונתן לך רחמים", אין פחד שתשתרש בליבם מידת האכזריות, זאת משום שהקב"ה נתן להם מידה נוספת של רחמים.

"לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום" (כה, יב)

מדוע זכה דווקא פנחס לשכר הגדול של "בריתי שלום", ברית

"זה לא הוא אלא זה הוא"

אצל הרה"צ ר' אשר פריינד צוק"ל נשברה פעם נברשת בסלון הבית.

מה זה 'נשברה'? מישהו שבר אותה, כמובן...

החברים שראו את המקרה, רצו 'לסגור חשבון נוקב' עם אותו 'מישהו'... הם כעסו עליו מאוד, למה לא נזהר, למה לא נשמר!?

ורק ר' אשר נשאר רגוע...

הוא אמר: **למה אני צריך להתעצבן?** נתבונן רגע קט, הרי הנברשת הזו, האם היא שלי?! היא הרי לא שלי, היא שייכת לבורא כל העולמים!

ומי שבר אותה? האם החבר הזה שבר אותה?! הרי זה לא הוא, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו שבר אותה, - **זה לא הוא (בשר ודם) אלא הוא (בורא עולם)!**...

נו, אם ריבוננו של עולם שבר את הנברשת שלו עצמו, איך אני בדיוק נכנס כאן לעסק???

(נקודות של אור - ספינקא)

"לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום" (כה, יב)

במדרש [רבה כא, א] בדין הוא שיטול שכרו. ונ"ל הנה מייחס הקרא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, וכבר הרגיש רש"י וכתב שהיו קוראים לו בן פוטי זה שפטם אבי אמו עגלים לע"ז, לכן יחסו הקרא שהוא בן אהרן.

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים צוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

הכינה אשתו את כל הנצרך לבנה למסעו וארזה לו בגדים חמים, מזון רב ושתייה לבל יחסר מאומה. מכיוון שלעתים היה הבן נחלה הכינה אימו תרופות כדי שגם הם יהיו לו בדרכו על כל צרה שלא תבוא...

בטרם יצא אל הדרך קראה לו אמו והראתה לו את אשר ארזה בעבורו בארגז גדול. ראה בני היקר - כך אמרה - כאן בפניה זו הנחתי מטעמים כאשר אהבת, וכאן מונח כד משקה. אכול בני ויערב לך. אכול והתחזק!

וכאן - הוסיפה האם ואמרה - הנחתי עבורך את צנצנת התרופות שהכנתי והלוואי שלא תזדקק להן!...

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - הקב"ה מפרסם את מעשי הצדיקים כדי שמהם יראו הכל וילמדו כיצד יש לנהוג. לעומת זאת מפרסם הקב"ה גם את מעשי הרשעים כדי שמהם ילמדו כיצד אין לנהוג, כי כשם ששכר טוב מיועד לצדיקים על מעשיהם הטובים כך עתידיים הרשעים לקבל עונש על רוב רעתם. על כן זכרון הצדיקים הוא לברכה ושם רשעים ירקב!

"צרור את המדינים והכיתם אותם כי צררים הם לכם" (כה, יז)

מובא בשם מרן החיד"א זצ"ל כי לא בשל העבר נצטוו בני ישראל לצאת למלחמה במדינים ולא כנקמה על מעשיהם הקודמים, אלא משום "כי צררים הם לכם", לאמר, גם עכשיו הם שונאים המבקשים את רעתכם ו"הבא להרגך השכם להרגו".

התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי סיכם את שנאת האמות לישראל במשפט: "הלכה היא, בידוע שעשו שונא ליעקב".

גם בדורנו שנראה כאלו חלק מהגויים שינו את טעמם, לשונם נפת צופים, אוסרים הם על גלויי שטנה, ומקיימים יחסים הדוקים עם ארץ היהודים, אין לנו לטעות בכוונותיהם.

לגאון רבי מאיר ורגאני הכהן זצ"ל בספרו "מאור עיניים" יש על כך משל נפלא: בני זוג חכרו מלון אורחים על אם הדרך, והציעו אכילה ושתייה, לינה ומרגוע.

אורחים רבים פקדו את המקום, וההכנסות היו נאות. אבל אליה וקוץ בה - השלום לא שרר בין בני הזוג, וכל היום הם רבו והתקוטטו, קללו וגדפו.

החליטו האורחים כי "טוב פת חרבה ושלוה בה, מבית מלא זבחי ריב" (משלי יז, א) והעדיפו ללון תחת כפת השמים ולאכל מהלחם שבכליהם, מאשר להיות עדים למחזות הריב והקטטה. ראה האכסנאי שהאורחים מדירים רגליהם מאכסנייתם ואמר לאשתו: "אם נמשיך לריב - נגיע עד פת לחם. בשל התנהגותך, נפסיד את פרנסתנו".

"אתה האשם", ירתה על אתר, והנה כמעט וקמה לה מריבה חדשה, אלמלא הבעל הסכים במפתיע ואמר "ניחא, אך לא זו השאלה. השאלה היא מה נעשה כעת...?" "יש לי הצעה", אמרה האשה, "נמשיך לריב, אך בלשון סגי נהור. כשתרצה לקללני, תהפוך את הקללה לברכה, ואני כבר אבין. אף אני אעשה כן, וכך נמשיך לריב בלשון סתרים, ולאורחים תנעם השהות באכסנייה!"

ונ"ל הלא גם הם ידעו זה וגיננו אותו במשפחת אמו, ומה פועל התייחסו אחר אביו.

וי"ל דהנה מדת בני אברהם שהם רחמנים, ומכ"ש בני אהרן רודפי שלום אוהבים את הבריות, ופנחס הראה כאן אכזריות גדול, שעשה מעשה ודקר איש ואשה יחד והמיתם. ולכן אמרו ראיתם בן פוטי זה וכו', שיען שהוא בן פוטי יש בו מדות אכזריות, כי מצד אביו היה לו להיות רחמן. ובאמת פנחס בוודאי אחז במידת בני אברהם וזקיננו אהרן, אוהב שלום ואוהב את הבריות וזה היה בטבעו, אבל עשה נגד טבעו והתחזק לעשות כזה לכבוד ה' ותורתו לקנאות קנאת ה' צבאות. וכיוון שפנחס באמת בא מזרעו של אהרן שהיו רודפי שלום ואוהבים הבריות ביותר ומ"מ התחזק עצמו נגד טבעו לקנא קנאת ה' בדין ובראוי ששכר הרבה יטול. וזהו שאמר, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, שהוא מורגל להיות רחמן ולא אכזרי, והוא השיב את חמותי, ומי שבטבעו הוא כעסן ורגזן אין חידוש אם פעם לכבוד ה' ינקום ג"כ ויכעס על עוברי עבירה, אבל פנחס שאין זה בטבעו וקנא את קנאתי לכן אמור לו הנני נותן לו את בריתי שלום, ובדין הוא שיטול שכרו, כי היה מתאמץ ומתחזק לכבוד ה' כל כך לעשות דבר שטבעו מתנגד, כנ"ל נכון.

(כתב סופר)

"והיתה לו ולזרעו אחריו..." (כה, יג)

יהודי פלוני שחיבר ספר, הגיע פעם אל הגאון רבי אייזל חריף זצוק"ל רבה של סלונים, כדי לבקש ממנו הסכמה. ואגב כך החל לספר לרב עד כמה יחסן גדול הוא, וכי בשל כך בוודאי מדת הדין נותנת כי הרבי יעניק לו הסכמה נאה.

נענה ואמר לו רבי אייזל: בשיר השירים לא הודיע שלמה המלך כלל את יחוסו, אלא אמר בקצרה "שיר השירים אשר לשלמה", ואף על פי כן מצא הספר חן ביותר, וחז"ל הוציאו עליו הסכמה נפלאה, ואמרו (ידיים ג, ה) 'כל הכתובים קודש ושיר השירים קדש קדשים'. לעומת זאת, בקהלת מפורט כבר יחוסו של שלמה המלך: "דברי קהלת בן דוד מלך בירושלם", ואף על פי כן, בקשו חכמים לגנוז ספר קהלת (שבת ל, ב). הרי לך, כי בהסכמה על ספר אין מתחשבים כלל ביחוס, אלא במהות הספר עצמו. כאשר אדם רוצה להתהדר ולהעביר אליו את הייחוס של אבותיו, כדי שזו תעמוד לו לזכות, לו ולזרעו אחריו, אין די בזאת. צריכה להיות לו זכות בפני עצמו, ייחוס עצמי כדי להתפאר בו, ולא לתלות רק בזכות אבותיו. (חכמי ישראל)

"ושם איש ישראל המכה וגו'" (כה, יד)

במדרש רבה (פרשה כא) דרשו חז"ל על פסוק זה: כשם שהקב"ה מתעסק בשבחן של צדיקים לפרסמן בעולם, כך מתעסק בגנותן של רשעים לפרסמן בעולם, פנחס - פירסמו לשבת, וזמרי - לגנאי, עליהם נאמר (משלי י) "זכר צדיק לברכה ושם רשעים ירקב!"

משל לסוחר זקן שראה כי כוחו בל עימו כמימים ימימה לנסוע לצרכי מסחרו, החליט כי ישלח את בנו במקומו.

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

שמעון למשפחותם", "בני גד למשפחותם", "בני יששכר למשפחותם" וכן הלאה - הרי שלפני שמות השבטים אפרים ודן נוספה גם המלה "אלה" - "אלה בני אפרים למשפחותם", "אלה בני דן למשפחותם".

ניתן להסביר ולומר שהמלה "אלה" רומזת לעבודה זרה, כמו שאמרו על עגל הזהב (שמות לב, ד) - "אלה אלהיך ישראל". ואמנם שבטי אפרים ודן חטאו בעבודה זרה יותר משאר השבטים. ירבעם בין נבט שהיה משבט אפרים, היה ראש המלכים שהחטיאו את ישראל בעבודה זרה, ואלצם לעבד לשני העגלים שבנה. את העגל האחד שם בבית א-ל, ואת השני בנחלת שבט דן (מלכים יב) - המקום שבו השכינו בני דן את פסל מיכה (שופטים יח, לא).

מסיבה זו הוסיפה התורה לשבטי אפרים ודן את המלה "אלה". (רבנו בחיי)

לאט לאט פשטה השמועה, שבני הזוג השלימו ביניהם והשלום והשלום שוררים במעונם. האורחים נהרו ובאו, נהנו מקבלת הפנים ומהשרות, מהאוכל ומהאירות, ונהנו שבעתים מהכבוד שהפגינו בעלי הבית אחד לשני.

"אין מלים בפי, אשתי היקרה", אמר האכסנאי במתק שפתים, "הנזיד שהכנת היום היה התבשיל הטעים ביותר שאכלתי מעודי, את הטבחית הטובה בעולם!"

"השבח, כל כולו מגיע לך, בעלי היקר", ענתה האשה בחיוך רחב, "הבשר שקנית היה המעולה ביותר, לא ניתן היה להשיג טוב יותר!"

"הו, זה משום שאיני חוסך בכסף, אשתי היקרה", ענה הבעל. "ודאי", ענתה האשה, ועיניה יורות זיקים, "אינך חוסך בכסף, ביחוד בכל הנוגע לצרכי הבית. תודה לך על שהשארתי לי דמי כיס כה נדיבים!"

"כיד המלך", הסכים הבעל. "במיוחד לאור העובדה, שאת כה מחשבת בהוצאותיך, ואינך מבזבזת פרוטה מיותרת!" "אשת חיל את, במלא מובן המילה".

"ואתה בעל מתחשב כל כך, ונענה ברצון לכל משאלה!" השיבה האשה בקול מלא ארס.

"כמובן", ענה הבעל מדושן ענג. ואז... טרררראאאח! פגע בו המערורן שידתה בו האשה. בוזום! פגעה בה צלחת מטווחת מידו, והאורחים נדהמים למראה עיניהם, ותוהים בפה פעור אם אזניהם לא כזבו בהם. הכיצד, לאחר כל התשבחות נמשכות ההתכתשויות?!

ההתכתשויות?!

מהר מאד הבינו, כי עדין עומדים הם בני הזוג הרגזניים בשיא המתח והריב, השנאה מפעפעת בהם כבעבר, אלא שמכורח המצב הוכרחו לשנות את מטבע ההתבטאות.

הוא הדין בעניינינו. "הלכה, בידוע שעשו שונא ליעקב" - אמת נצחית היא, ואם נאלצות האמות להסוות את שנאתן ולהצהיר הצהרות נאות ומתחסדות, הנה בכל הזדמנות שבה נתן להן לפעול - פועלות הן נגדנו...

נתעלם מהמלים הנאות, ונעקוב אחר המעשים. ונדע, שאין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים! (אוצרותינו)

"בני שמעון למשפחתם" (כו, יב)

מדוע בשאר השבטים נכתבה לפני שמם רק המלה "בני" - "בני

"בני יששכר... לפנה משפחה הפוני" (כו, כה)

לשון הפסוק נראית תמוהה, מדוע לא כתבה התורה "לפנה משפחת הפוני", אלא "הפוני"? המלה "פוני" מלמדת שכל עם ישראל היו פונים אל שבט יששכר ללמוד מתורתם. (בעל הטורים)

"קח לך את יהושע בן נון... ונתת מהודך עליו" (כו, יח-כ)

בתשובה לבקשתו של משה רבנו מהקב"ה לפקוד איש על העדה, עונה לו הקב"ה "קח לך את יהושע בן נון, איש אשר רוח בו, וסמכת את ידך עליו. והעמדת אותו לפני אלעזר הכהן ולפני כל העדה וציווית אותו לעיניהם". הציווי למנות את יהושע "לעיניהם" של כל העדה, מתפרש בדברי מפרשי התורה בכמה אנפין. אבל ביאור אחד שעל פניו נראה כפשוטו של מקרא מוזכר ברמז בדברי ה'ספורנו': "כדי שיקבלוהו וישמעו בקולו", דהיינו, מאחר שידענו שיהושע זכה להיות רועה ישראל בשל מסירותו (במדב"ר כא, יד) - "נער לא ימיש מתוך האוהל", שסידר את ספסלי בית המדרש, ייתכן שיהיה צורך למנוע פקפוק ולזות שפתיים על מיניו לאחר פטירתו של משה. לבל יאמרו שה'משמש' ירש את הרב שלא כדין. לכך "וציווית אותו לעיניהם".

~ הכל תלוי במנגינה ~

הגמרא (מגילה יד ע"ב) מספרת על יאשיהו המלך, ששלח את שאלתו לחולדה הנביאה ולא לירמיה הנביא, מפני שהנשים רחמניות הן, ואולי היא תענה לו תשובה טובה יותר...

שואל המגיד ממעזריטש: הרי יאשיהו המלך לא התכוון לשמוע את דעתה האישית של חולדה הנביאה! הוא הרי רצה לשמוע את דבר ה'! את דברי הנבואה! אם כך, מה ההבדל בין ירמיהו הנביא לחולדה הנביאה? האם תשובת ה' לירמיהו תהיה שונה מאשר לחולדה?!

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

אלא שהתבייש מה יאמרו עליו רעיו. אולם כאשר מתברר שכולם נמנעו ממעשה טוב מחמת "אותה בוש" ומחמת "אותה כלימה" - הרי ש"אוי לה לאותה בוש", אוי לה לאותה כלימה"... (במחשבה תחילה)

"ושעיר עזים אחד לחטאת לה" (כח, טו)

רש"י: אמר הקב"ה: הביאו כפרה עלי, על שמעטתי את הירח. באר ה"משך חכמה", כי הנה אמרו חז"ל במדרש (בראשית רבה ו, א): "לא נברא להאיר אלא גלגל חמה בלבד. אם כן למה נבראת לבנה אלא מלמד שצפה הקב"ה שעתידים עובדי כוכבים לעשות אלהות, אמר הקב"ה מה אם משהם שנים מכחישים זה את זה, עובדי כוכבים עושים אותם אלהות, אלו היה אחד, על אחת כמה וכמה!". זהו שאומרים אנו בתפלת שחרית של שבת, בפיוט "א-ל אדון": "קרא לשמש ויזרח אור ראה והתקין צורת הלבנה".

מה ראה ה'?

באר הטור, שאברהם אבינו הבין בשכלו שיש לו בורא לעולם, אך עדין לא ידע מיהו, כשראה את השמש חשב שהיא הבורא, עד שהגיע הלילה והשמש שקעה ובמקומה עלתה הלבנה, הבין שהיא היא האלהים. אלא שלמחרת בבוקר שוב חזרה השמש, ואז הבין שיש מי שמולך עליהם, והחל להתפלל לבורא העולם, אך אם היה רק שמש, היינו עובדים, חלילה, עד היום רק לשמש.

זהו שאומר בעל הפיוט:

"קרא לשמש" - ה' ברא את השמש, "ויזרח אור", אבל "ראה" שאם תהיה השמש לבדה יצא מכך חורבן, שיעבדו לשמש, לכן התקין גם "צורת הלבנה", שלא יבואו אנשים לכלל טעות. ואף על פי כן, רואים אנו שאומות העולם עובדים לשמש, כפי שאומרת הגמרא (עבודה זרה ד, ב) "בשלוש שעות ראשונות בשעה שהמלכים מניחים כתריהם בראשיהם ומשתחווים לחמה, מיד כועס הקב"ה". ולכאורה, כלום אין להם דעת להבין שאם יש ירח, אזי השמש אינה מושלת בכיפה?

התשובה היא שטעותם נובעת מכך שהשמש גדולה יותר מהירח ופועלת יותר בעולם. אבל אם אור הלבנה היה שווה לאור החמה - לא היו טועים, ולא היו עובדים לחמה. לכן אומר הקב"ה: הביאו עלי כפרה על שמעטתי את הירח, ועקב כך נכשלים אומות העולם בעבודה זרה.

(לאור הנר)

על הנתינה מהודו של משה ליהושע מתבטאים חז"ל (בבא בתרא עה). "זקנים שבאותו הדור אמרו: פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה, אוי לה לאותה בוש" אוי לה לאותה כלימה". ויש להבין כפל הלשון "אוי לה לאותה בוש", אוי לה לאותה כלימה".

סיפר הרה"ג זמיר כהן: קצין בכיר בצבא לא זכה להיפקד בזרע של קיימא שנים מספר. באחד הימים שכנע אותו קרוב משפחה ללכת לאחד מצדיקי הדור שיעניק לו ברכה לזרע של קיימא. לאחר שכנועים רבים ניאות המפקד להגיע, והצדיק התנה את ברכתו בכך שהקצין יקבל על עצמו הנחת תפילין מדי יום. הקצין נבון. הוא בצבא-קבע, מטבע הדברים הוא ישן לפעמים בבסיס, חולק חדר עם קצין אחר שממש לא מראה אהדה למצוות. אם הוא יניח בבוקר תפילין הקצין השני ילעג לו, אולי אפילו הדבר יתפרסם בכל הבסיס.

הוא ביקש מהצדיק לחשוב, יצא משם ושב לביתו. הוא לא מתכוון לעשות לעצמו בושות.

שנה עברה והידיד שציפה לשמוע שהברכה פעלה, ניגש לקצין: "היית אצל הרב? קיבלת ברכה?" הקצין הודה על האמת וסיפר דברים כהווייתם. הידיד לחץ עליו: "מדובר בחיים שלך! אל תשחק כאן בקטנות. לך שוב לצדיק ותבטיח להניח תפילין".

הקצין הלך, אבל החליט שהוא לא מזכיר לצדיק את העובדה שהוא היה כאן בפעם הקודמת. הצדיק הביט בו כהרף עין, ועוד לפני שהקצין פתח את פיו, שאל אותו

הצדיק: "נו? החלטת להניח תפילין?"...

הוא חשב שהוא מתעלף. כעת הבין שאין מקום למשחקים והעסק רציני מאוד. הוא הבטיח!

מדי בוקר לבו הלם בעת שהניח בשקט תפילין. אבל יום אחד החבר שלו התעורר ו'תפס אותו על חס'. עם התפילין. במקום לצחוק עליו, הקצין שהתעורר רק פלט בצער: "אני כל כך רוצה להניח תפילין והתביישתי מוכך, אם הייתי יודע שאתה בעצמך מניח - הייתי עושה זאת מזמן"...

אפשר לבאר בדרך רמז, כי כשראו זקני ישראל שיהושע זכה לקבל מהודו פני משה - במידה כנגד מידה: כשם שסידר את ספסלי בית המדרש לעיניהם בלי לחוס על כבודו, כך נסמך לעיניהם - והם לא זכו, הצטערו על שלא עשו כמותו לכבד את בית השם ואת לומדי התורה. שכן כל אחד מבין שזכות היא לכבד את בית השם,

...אומר המגיד ממעזריטש: **בהסתכלות חיונית אפשר לשנות אפילו דברי נבואה!!!!**
אפשר לקרוא מכתב בצורה נוקשה: **אנא, שלח לי כסף!** ואז להתעצבן על חוצפתו ודרך פנייתו של הבן...
אולם גם אפשר לקרוא את אותו מלל בצורה מתחננת ומתרפקת: **אבא!! שלח לי כסף!!!!**...
ואז לחוש את גלי הגעגוע המציפים את הלב...
הכול תלוי במנגינה...
אם תנגן את חייך בצורה טובה ומאירה, ב'טעמי מקרא' רגועים ושמחים - כך אכן יהיו חייך...

(נקודות של אור - ספינקא)

{ אז נדברו }

פרשת פנחס תש"פ | עלון מספר: 472 | לסדר: "הגני נותן לו את בריתי שלום"

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בלפון:

(מענה ממחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

כל שותפות שלכם

מחזקת את ידינו...

מה הקשר בין שערי בית המקדש לעונת השלכת...?

שבעה עשר בתמוז חל בשבוע זה!!! ביום זה קרו כמה וכמה צרות לעם ישראל.. אבל הצרה העיקרית שעליה אנו מתענים היא על שהובקעה העיר ובא צר ואויב בשערי ירושלים...

כידוע: לירושלים היו הרבה שערים... ולכל שער היה שם בפני עצמו!!! כל שער סימל מהות מסוימת!!! וברגע שצר ואויב נכנס בשערים האלו... יש פה משמעות עמוקה... המשמעות היא שהשער הזה נבקע... המהות הפנימית הזו נבקעה ונעשקה מאיתנו... כמדומני ששבעה עשר בתמוז זה יום שבו צריך לעשות "סיבוב שערים"!!! לא פזיז... אלא אדרבה... פנימית... סובו ציון והקיפוה... שיתו לבכם לחילה!!! **שימו לב** לחומה שלה... (אני בנתיים מצאתי שבעה עשר שערים לירושלים...) זו סוגיה ארוכה בפ"ע... להבין כל שער מה הוא מסמל... אבל תפסת מרובה לא תפסת... ולכן ברשותך קורא יקר... אני רוצה להתמקד היום בשער אחד שנוגע אלינו במיוחד!!!

אחד משערי העזרה הנקרא **שער שלכת!!!** מה זה ה"שלכת" הזו?? למה נקרא שמו שלכת???

אומר רש"י (ישעיה ו'): שבשני צידי השער הזה היו שני עצים גבוהים... (ככל הנראה מחוץ לעזרה.. שהרי מבפנים.. כתיב "לא תטע לך אשרה כל עץ...) עץ אלה ועץ אלון שלעצים האלו יש כידוע הרבה עלים שעושים הרבה צל... וכשהיתה מגיעה עונת השלכת... לאט לאט העלים היו נופלים לארץ כמו שכולנו מכירים... והעץ היה נשאר בלי עלים... ועל שם השלכת הזו היה נקרא השער בשם "שער שלכת"!!! **אתה מבין לבד שזה לא נגמר ברובד הזה, טמונה פה משמעות הרבה יותר פנימית ועמוקה!!!**

אז לא צריך לנחש ולהגיד פשעטלאך... יש על זה פסוק מפורש בנבואה הראשונה של ישעיה הנביא... ישעיה שהוא נביא הנחמות... פונה לה' בשאלת השאלות: ואומר **עד מתי ה'???** עד מתי תהיה הגלות?? מתי תבא הגאולה?? עונה לה' לישעיה שזה הסימן לסיום הגלות:

עַד אִם לֹא עָרִים מֵאֵין יוֹשְׁבֵי וּבָתִּים מֵאֵין אֲרָם וְהָאָרֶץ תִּשְׁאָר שְׂמֵמָה, וְרִיחֹק הָיָה אֶת הָאָרֶם וּרְבֵה הָעֹלֶבֶת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, וְעֵרֵךְ בָּהּ עֲשִׂירֵיהּ וְשָׂרָה וְהָיְתָה לְעֵרֶךְ כַּאֲשֶׁר בְּשֵׁלַכְתָּ מִצַּבְתָּ בָּבֶל, וְרַע קִרְלֵי מִצַּבְתָּהּ,

אומר הקב"ה לישעיה: אתה רוצה תמרור וסימן מתי תדע שהגאולה מתקרבת?? התשובה היא: זה יראה בדיוק כמו עץ האלה והאלון שיש להם הרבה הרבה עלים... ואז מגיעה עונת הסתיו... הרוחות מתחילות לנשוב... ואז מתחילה התופעה הבוטנית ששמה שלכת... עלים נופלים בזה אחר זה... והעץ מתערם מכל העלים שהקיפו וחיפו אותו... ומה נשאר?? נשאר רק **המצבת!!!** מצבת הכוונה **שלד!!!** שלד האילן כמות שהוא!!! והשלד של האילן נשאר עם עשיריה בודדת של עלים שבשארית כוחותיהם הם נשארים צמודים ונאמנים לשלד של האילן ולא מרפים ממנו... **למרות!!!** למרות שיש הרבה רוחות נושבות... ולמרות שהאילן הוא כבר הרבה פחות מרשים ומצל ומגונן ממה שהוא היה מקודם... בכל זאת הם נשארים נאמנים אליו ודבוקים לאילן...

והעשיריה הזו!!! העשיריה שתשאר נאמנת ותשרוד את עונת השלכת... **שבה והיתה לבער!!!** היא... העשיריה הזו ממנה יצמחו ענפים חדשים ובה יכנס השרף וההתרעננות והתקווה החדשה של האילן כולו... ממנה הכל יצמח- **זרע קודש מצבתה...** ממנה הכל יתחיל...

מה כתוב כאן?? שהידישקייט זה אילן גדול ומסועף... אילנא דחיי... ויש בו הרבה הרבה עלים שמסוככים ומצלים על כל מי שחוסה בהם... ויום יבא ורוח תתחיל לנשוב... ותחל עונת השלכת...

הקב"ה יקלף את כל השכבות החיצוניות של האילן... הקב"ה יזיז לצד את כל העלים... את כל הפיצ'יקס... את כל המסביב... והאילן יתערם לגמרי מכל הצל שלו והיפוי החיצוני והמרשים שלו... ומה ישאר??? **המצבת!!! השלד של האילן כמות שהוא!!!**

ואז יגיע רגע של בירור... יהודי יעמוד מול השלד של אילנא דחיי כמות שהוא וכעת תשאל השאלה: האם אתה מסוגל לדבוק בעבודת ה' גם בלי תפאורה ובלי חיצוניות או לא?? האם אתה מוכן לדבוק באילנא דחיי רק אם "אילן אילן... פירותך מתוקים, צלך נאה, אמת המים עוברת תחתך..." האם רק אז אתה מוכן לשבת בצלו של האילן הזה... או!!! או אתה מוכן להיות מהעשיריה הנאמנת שמוכנה להישאר צמודה לאילן של עבודת ה' גם בשעת שלכת... גם כשכל התפאורה מסביב זזה לצד ואתה עומד מול השלד של הנטו יהודי שנדרש ממך??

אומר הקב"ה לישעיה... כשיגיע כזה שלב... הנה!! תדע לך שפעמי הגאולה קרבים מתמיד... ובשביל זה!! בדיוק בשביל זה יש לנו שער שלכת!!! שער שמזכיר לנו את התמרור הזה...

את השער הזה ניסו האויבים לבקוע מאיתנו... לעשוק מאיתנו... להשכיח מאיתנו... אבל אנחנו לא ניתן להם!!! בשביל זה יש לנו יום מיוחד שבעה עשר בתמוז בשביל לסובב ציון ולהקיף אותה... שיתו לבכם לחילה!!! שימו לב לחומות ולשערים של ציון... לזכור ולהזכיר ולהיזכר ש... שנכון... אנחנו כעת בעיצומה של עונת השלכת... זה לא קל... כל המסביב זז לצד... כל האוירה זזה לצד... ואנחנו נשארים מול נטו יהדות!!! נטו יידישקייט וקשה לעבוד ככה...

אבל אדרבה... לזכור ולהזכיר שדווקא השלכת הזו!!! היא השער והתמרור לגאולה שקריבה מתמיד... אם רק נהיה מהעשיריה הפותחת שנתפוס חזק באילנא דחיי ולא נרפה... נזכה שאותה עשיריה שבה והיתה לבער... ונזכה לביאת גואל צדק במהרה... **הרחבת עניין זה... בעמוד 3-4 בגיליון זה.**

נשארה כמות מוגבלת של חוברת "בשוי לירושלים" שיצאה בתקופת בין המיצרים לפני

כשנתים.

ניתן להשיג במוקדים כדלהלן:

בני ברק (בכל המוקדים), ביתר עילית, אשדוד, אופקים, ובירושלים ברחוב נחמיה 10

בחסד ה' כי גבר ובשעה טובה

יצא לאור ספר "אהבת".

ניתן לרכוש במוקדי המכירה:

אופקים: שמירא: 0534112035

אחיסמך- שרגל: 0527171721

אלעד- 039073067

אשדוד- 0504120311

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מש' צוויבל.

ביתר עילית ב' אזור רמי לוי 0548450998

הרצ' רחובות: 0548423047

התענית: 0548473542

בני ברק: קבוץ גלויות 9 - 0556728458

חזון איש 34 (פינת דסלר, משפחת דרייפוס) 0527117271

רבי עקיבא- אזור הרב קוק- 0527603814

משפחת ביום רחוב השלושה 11.

קרית הרצוג: הרב גניחובסקי 20 - 0527616750

ירושלים: מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית וגן: רח' הרב פרנק 29 קומה ב'.

רמות א'- 0527189947

רמות ד'- רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"ג 29 0527682281

גבעת שאול: בן עוזיאל- 0548491554

הר נוף- 0533148861

קרית ספר: מרומי שדה 3 052-7174781

חפץ חיים 14 089742750

ברכפלד- 0533109169 (כולל עטרת שלמה)

גריץ פארק- 0527644795

צפון: חיפה: זבולון 9 או ישיבת תמנרת ישראל

נווה שאנן: חניטה 81 זלושינסקי.

רכסים: הורדים 4' קריצלר לתאם 0548415410

כרמיאל- 0527136165 משפחת שטיימן.

טבריה- 0548441354

צפת- מאור חיים צה"ל 6/65 מש' סימן טוב

0533127052 עיר העתיקה: 0548449816

הרצ' הירצ' הקריה החסידי, יונתן בן עוזיאל 3/5

0583244899 0533104790

הרצ' הרצה- קדושי: 0583238157

כמו כן ניתן לקנות גם את הספר "אהבת" במוקדי המכירה כדלעיל

לברור על נקודות ההפצה בארה"ב ובארופה, שאלו אותנו במייל.

או בטל- 052-7683095

מי יגנוב את הבמה... מי יטרוף את הקלפים...?

התכונה בעיצומה... הועדה המכינה שוקדת כבר ארבעים יום תמימים לקראת המעמד הגדול... כן... משה רבינו עלה לה מיד לאחר מתן תורה... והוא אמור להופיע כאן ביום י"ז בתמוז בשעה 12.45 בצהריים!!! ו... והוא אמור להגיע לכאן עם טבעת הנישואין- לוחות הברית ואנחנו צריכים להכין פה חופה גדולה... "המקדש עמו ישראל על ידי חופה וקידושין..." אנחנו מציננו צריכים לבטא את השמחה הגדולה שלנו בקבלת לוחות העדות... ומתכוונים... במה גדולה הוצבה למרגלות הר סיני... רמקולים רבי עוצמה... אחד שתיים... שתיים אחד... מחסומי מטרה לאורך כל הציר... מזרח ענק של שלוש קומות לשבעים זקנים ולשרי אלפים ושרי מאות וחמישים ועשרות... הכל מסודר... מכירת כרטיסים החלה כבר שבועיים לפני המעמד... כולם מחכים בהתרגשות עוצמה...

והנה... הגיע היום הגדול... ומפלס ההתרגשות מטפס לשיאים... רמקולים מסתובבים בכל מחנה ישראל... רבותי: לא לישון!!! לא לחזור על הטעות של מתן תורה... אל תשכחו... במתן תורה הקב"ה הגיע ונאלץ לחכות לנו... עכשיו אסור שזה יקרה!! ברגע שמשא רבינו יורד עם הלוחות. כלנו צריכים כבר להיות שם!!!! ניצבים... ואכן כלל ישראל ללא יוצא מן הכלל... כולם עומדים ניצבים מול השמש היוקדת בשעה 12.00 בצהריים... עיני כולם נשואות להר... מחכים לראות את זיו פניו הקדושות של משה כשהוא יורד מההר...

דא עקא ש... ש... שהוא עדיין לא מופיע!!!

הכל מוכן... יש הכל!! יש תזמורת... יש במה... יש הגברה... יש מזרח... יש הההכל... רק משהו אחד חסר... **אין מי שישב שם במזרח!!!** תחשוב: יש פה מבוכה גדולה... יש פה ציבור ענק... שש מאות אלף איש עומדים ככה באמצע היום ומחכים... מה עושים איתם??

אין ברירה... צריך להתחיל למשוך את הזמן... אז היום אין בעיה... מקסימום אתה מזמין איזה דמות פלונית להגיד פרק תהלים... ואז מכבדים איזה רב מטעם שיגיד קבלת עול מלכות שמים... והמנחה מתחיל לדבר ודוחפים לו פתק שימרח קצת ולא יגמור... כדי להרויח עוד כמה דקות... בנתיים מתאם קשרי קהילה של מאוחדת מדבר עוד רבע שעה... וככה מצליחים למשוך את הציבור ולהרויח עוד כמה דקות... **ככה זה היום...**

אבל כשיש לך עסק עם דור דעה... כאן א"א למשוך זמן בכל מחיר.. בפרט כשהשטן לבנתיים לא שוקט על השמרים והוא מנצל את המצב הרגיש שנוצר והוא מראה להם את מטתו של משה רבינו... כאילו משה רבינו מת... ו... ומכאן העסק מתחיל להתגלגל במהירות... כמה שאהרן הכהן מנסה להרויח זמן... זה לא עוזר הרבה... המצב מדרדר במהירות מסחררת... ויצא העגל הזה... תחשוב רגע!!! איך זה קרה כ"מ **מהר???** שים לב לשאלה: אני לא שואל **איך** זה קרה?? אלא איך זה קרה **כ"מ מהר??**

פשוט מאוד: כשיש לך עסק עם- עם שלם שעומד על הרגלים!!! כולם פה!!! הבמה כבר עומדת על תילה!!! ההגברה כבר עובדת!! הדבר היחיד שחסר זה... זה משה רבינו... **כעת יש רק פרט אחד קטן שחסר!!!! מי הולך "לקחת" על הבמה...**

כאן מספיק פספוס אחד קטן... מספיק רגע אחד של פעולת הסחה... ומגיע עגל אחד קטן וטורף ברגע אחד את כל הקלפים... כי כבר לא צריך לאסוף את הציבור... כבר לא צריך לעשות במה מיוחדת... כבר לא צריך לחמם את הציבור... כי כבר חם להם... פה בשניה אחת העגל יכול להגיע... ולגנוב את כל ההצגה... **וזה בדיוק מה שקרה לדאבונו הרב!!!** לו יצויר שעם ישראל היו מגיעים בסתם יום... מתלוננים איפה משה רבינו ומתי הוא מגיע... בסיידר... היה אורך די הרבה זמן עד שהדברים מתגלגלים... עד שההסלמה נכנסת לתוקפה... אבל ברגע שכבר כולם פה!!! והכל מוכן!! ועיני כולם נשואות למקום אחד... כאן בצי"ק אחד אפשר לגנוב את הבמה... זה בדיוק מה שמשא רבינו דאג שלא יקרה ח"ו בלוחות שניות!!!! מוחל טוב'ת... אל תכינו לי במות... אל תעשו לי קבלת פנים... כשאני יורד מההר ביום כיפור... אני לא רוצה לראות אף אחד שמחכה לי במרגלות ההר... תשבו לכם בבית הכנסת... תשבו בבית שלכם... תעשו מה שאתם רוצים... רק אל תעשו רעש וצלצולים... **כי זה בדיוק מה שקרה ב"ז בתמוז ויצא העגל הזה...** (זה אולי קצת מדויק בלשון רש"י בכי תשא: ואיש אל יעלה עמך, הראשונות על ידי שהיו בתשואות קולות וקהלות שלטה בהם עין הרע', קצת משמע שהוא מתכוין לתשואות של יום י"ז בתמוז, אבל לא מוכרחים לבאר כך, כי לכאורה הכוונה היא לו' סיון, מתן תורה בעצמו, אבל הוורט הוא נכון לכשעצמו...)

רואים פה את הסיכון הגדול שיש ב"במה"!!! כן... במה זה משהו מרשים ועוצמתי... אבל הוא גם עלול להיות נשק מסוכן!!! כי היות וכל העיניים נשואות לבמה... אז בשניה של היסח הדעת אפשר לגנוב את הבמה ולקחת אותה לכיוון הפוך בדיוק!! דברים טובים באמת מתרחשים דווקא הרחק מהזרקורים... דברים יקרים באמת קורים דווקא באזור סטרייל ונקי מחשש גניבה... **אנחנו כבר ארבעה חודשים נמצאים במצב הזה!!!** אין במוח... אין אירועים... אין התנסויות מרשימות... למה? כנראה שהקב"ה רוצה משהו יקר באמת!!! המצב הזה!!! משהו יקר אפשר להפקיד ולהפקיר אותו לחסדי הבמה... בתקופה הזו כנראה שהקב"ה רוצה משהו קצת יותר חשוב ויקר... ה' רוצה את הלב שלי... את הדף גמ' האמיתי והטהור שלי... ה' רוצה אחת ולתמיד לפגוש אותי!! וזה כבר יקר לו מיד... יקר לו בשביל שאני אאבד שמה בבמה... **לכן אנחנו פה!!!** בריתוק של קרוב לחצי שנה... **מתוך הבנה ש"לעיני כל ישראל" זה לא תמיד דבר טוב...** לפעמים "לעיני כל ישראל" מסתיים בשבירת הלוחות... דווקא הלוחות השניות והמתוקנות מקומם בארון... הרחק מהשאון... הרחק מהבמה המופקרת לגורלה... לא לחים חז"ל אומרים: שדברי תורה מקומם בסתר... כי תורה זה אמת!! ואם התורה תתחיל להופיע בבמות... מהר מאוד מישהו יעשה עליה סיבוב ויקח את הבמה לעצמו... לכן תורה מונחת בקרן זוית... מי שרוצה לגנוב במות... שיחפש לו במות אחרות... התורה יקרה מידי בשביל המחטפים האלו... זה גם הפשט במה שראינו בדף היומי (שבת קכ) שגם בשעת כשלונה של ירושלים שפסקו ממנה אנשי אמנה בעניינים של משא ובמתן... אבל בדברי תורה אף אחד לא ניסה לרמאות... אף אחד לא ניסה לגנוב את הבמה של תורה... גם הרמאי הגדול ביותר לא התבייש לומר בכנות: "לא אהיה חובש וביתי אין לחם ושמלה..." ולמה? כי היות והתורה מונחת בקרן זוית הרחק הרחק מהבמה... בזכות זה אין יצר הרע לגנוב במה של תורה... בינה זאת... עמוק עמוק... למבינים בלבד....

מיהי העשירה הפותחת של שער השלכת...???

לפני כמה שבועות נכתב כאן מאמר שהצליח להרגיז כמה אנשים... נכתב שבימים אלו ה' מקלף את כל השכבות... ומוריד את כל המסביב... את כל הפיצ'פיקס ואת כל הסמאות שאנחנו חיים איתם... מצד אחד הכל זז לצד... מצד שני יש הכל... אבל נטו!!! השלד של היהדות נשאר בשלימותו... אבל שלד... בלי שום עלים... בלי שום תפאורה... בלי מסביב...

כן... אנחנו בעיצומה של שלכת!!! הקב"ה מזיז לצד את הכל... ואנחנו כעת עומדים מול המצבת!!! מול השלד של היידישקייט!!!

כל אחד מאיתנו מוצא את עצמו מול הנטו יהודי שבו!!!!

זה לא קל... האילן בעונת שלכת מרגיש מאוד לא נעים... אתמול הייתי כזה מרשים... כזה מכובד... היתה לי כזו הופעה... ופתאום הכל הושלך ונפל ונשארתי נטו!!! נטו מה שאני!!! אבל דווקא אז זה הרגעים המכוננים ביותר... אלו הם רגעי המבחן האמיתיים ביותר... וכאן נבחרים העשירה הפותחת!!! פה!!! בנאמנות של יהודי בתקופה הזו... כאן הוא נבחן... **בחור ישיבה יקר**: בתקופה האחרונה אתה מרגיש מאוד דפוק... זה... זה לא זה... בתקופה הזו אני עושה שטייגן רבע ממה שהייתי עושה בישיבה בימים הטובים... בישיבה הייתי לומד שעות ע"ג שעות... שטייגן באמצע הסדרים ובין הסדרים... ואילו עכשיו אני בקושי סוחב!!! אני מחזיק את עצמי בשיניים...

בחור יקר: לא הבנת!!! כשהיית בישיבה האילן היה במיטבו... הייתי מוקף בהמון המון עלים... פירותין מתוקים... צילך נאה... אמת המים עוברת תחתין... נו... מה יעשה הבחור ולא ישב וילמד?? על זה נאמר: "במה אברכך???" מה יש לך לעשות אם לא לשבת וללמוד...

אבל עכשיו?? עכשיו אתה בעיצומה של שלכת... ה' בבת אחת הזיז את כל העלים לצד... אין פירותין מתוקים... אין צלך נאה... אין אוירה... אין כלום... הכל שלכת... הכל מפורק... הכל בריפיון ידיים... ואתה כעת עומד מול השלד של היידישקייט!!! אתה עכשיו כמו איזה בחור פוילישער עם סקסט בעיר לייפיציג שאף אחד לא אומר לו מה לעשות... יש לו את כל הסיבות שבעולם לחפש את עצמו ולהיות איזה שוליא דגנרי...

אבל לא!!! הוא תופס את עצמו ומכריח את עצמו להיכנס לבית מדרש של העיירה... והוא יושב ועוסק בתורה!!! מה הפלא שכל בחור כזה צמח גדול בישראל?? מה הפלא שכמעט כל בחור שנכנס בשערי ישיבת סלבדקא שבקובנא או חברון... שבעיר חברון... מה הפלא שכולם יצאו גדולי עולם?? בטח!!! זה בחורים שהיו בתקופה של שלכת!!! הבחור הזה שמעצמו החליט לשבת וללמוד היה מהעשירה הפותחת!!! מהעשירה שנצמדה עם כל הכח לנטו אילנא דחיי בלי שום דחיפה מאחורה... בלי שום תפאורה... בלי שום אוירה... כזה בחור צמח מאה אחוז גדול בישראל!!! **בחור יקר: תבין איפה אתה**

נמצא... תקרא את המפה... תבין כמה שווה שלוש שעות לימוד שלך בבדידות ובשממון של הקורונה... שזה שווה הרבה יותר מעשר שעות שלך בימים כתקנם...

אנחנו לא הזמנו את זה... אין לנו את האומץ לבחור ניסיונות שכאלו... אנחנו מצידנו מעדיפים שהאילן ימשיך להיות במיטבו... שהמסגרת תמשיך להיות חממה שנותנת מענה לרבות עלים שסוכים בצילה... אבל ה' רצה אחרת... תעשה משהו... ה' רוצה עכשיו שתהיה עונת שלכת!!!

ה' כעת מעדיף את העשירה הבודדת שנצמדת לאילנא דחיי... הוא מעדיף אותה על המלא מלא עלים... ואתה מהעשירה הפותחת הזו!!!

תעריך את הזירה שאליה נקלעת... תבין על איזה שיבר אתה יושב...

ועליך נאמר: ושב ויהיית לבער... כל הצמיחה תתחיל ממך...

בינינו... להתבטל לרבי שליט"א... להיכנע להוראות שיוצאות מפה קדשו זה דבר לא קל... אף אחד מאיתנו לא אוהב לקבל מרות... רק מה אחד הדברים שהכי דוחפים אותנו ונותנים לנו כח לעשות את זה?? הממסד החזק!! הממסד היציב וההרבה הרבה חסידים שעומדים על הפרענצ'עס ובתוך עמי אנוכי יושבת... זה נותן כח... נותן תחושה בטוחה... ותכל'ס... פתאום הכל התקלף... פתאום אין טיש... לא פוגשים את העוילים... אין התאחדות ואין בוטע ואין טיש... אין באופק שום חתונה בחצר הקודש... ואני נשאר לבד... ו... וכעת נדרש ממני להמשיך!!! להמשיך להתבטל לאמונת צדיקים... להמשיך לדבוק באילנא דחיי... אבל בלי כל התפאורה... בלי כל העלים הנוספים שמקיפים אותנו...

זה לא קל!!! פתאום זה נהיה הרבה יותר קשה... פתאום אני מרגיש כזה לא בטוח... פתאום אני מרגיש רעד כזה... לא לגמרי יציב...

אז הנה!!! כעת זו נקודת מבחן!!! האם האמונת צדיקים שלי מגיעה ממקום טהור ופנימי או מתפאורה וסמאות חיצוניות... כעת זה לא רק מבחן... **אלא בעיקר עבודה פנימית...** זה הזמן לעשות את העבודה הזו... לעמוד מול הכינות האמיתית שלי ולהבין שאם האילן הזה אמת!!! הוא אמת גם כשכל העלים זזו לצד והוא נשאר נטו הוא...

שוב: שלא תבין לא נכון! אנחנו לא מזמינים את זה... אסור לנו להזמין שלכת... שלכת זה דבר מאוד מסוכן... אף אחד מאיתנו לא מחפש לקחת יהודי שחי בחממה חרדית ולעקור אותו מהאוירה השמרנית ששומרת עליו ולזרוק אותו לסוף העולם... ולהגיד לו: תמשיך להיות הערלעלע ייד... אסור לנו להביא על עצמנו כזה ניסיון!!! בשביל זה לא אנחנו הזמנו את הקורונה אלא הקב"ה... ואם יש קורונה סימן שהקב"ה מזמין את מבחן הכנות הזו!!! את הבהירות הזו!!!

לפני קצת יותר מחצי שנה סיימנו את הש"ס... איזה אירועים אדירים... כככולם סיימו... כככולם התחילו... כככולם לומדים דף היומי... מה... אתה לא לומד דף

היומי?? איך לא... כולם לומדים... ואכן מרנין ומפעים היה לראות את האילן הגדול והעוצמתי של דף היומי... איך שהוא מלא בעלים של לומדי תורה... מכל גווי הקשת... מי לא מצטרף ללימוד דף היומי...

עד שהגיעה השלכת- הקורונה... האולמות נסגרו... חלק מהשיעורים אפילו התבטלו... ההתלהבות בודאי ירדה... והעלים התחילו לאט לאט לנשור בזה אחר זה... ומי נשאר?? הנטו דף גמ'!!! אותו דף גמ' שכולנו למדנו אותו לפני חצי שנה... הוא נשאר באותו ערך!!! רק מה?? לפני חצי שנה הולחנו עליו שירים... ורבות אנשים השתתפו במעמדים הגדולים... ועכשיו הדף גמ' נשאר בלי כל התפאורה הזו...

ונו... איפה אתה בסיפור הזה?? האם אתה בוחר להיות מהעשירה הנאמנת שתמשיך להיצמד לאילנא דחיי ולא תנשור... או שאתה זורם עם העלים... כשכל העלים מתגודדים סביב האילן... גם אתה רוצה נכנס לעניינים... וברגע שכולם נושרים אז גם אתה נושר???

בשביל זה יש לנו שער שלכת!!! להזכיר לנו שהרגע המכונן ביותר זה דווקא השלכת!!! דווקא כשהנטו יידישקייט נשאר בלי כל התפאורה... כאן נקודת המבחן וכאן זה בית הנבחרים!! העשירייה הפותחת...

ברשותך קורא יקר: אני רוצה לחדד פה איזה נקודה דקה ועדינה:

מישהו טען לי בכאב: תכל'ס!!! הרי ה' עשה את הקורונה בשביל לעורר אותנו... בשביל לחזק אותנו... הקורונה הזו הייתה אמורה לעשות אותנו יותר טובים... אבל תכל'ס... לפי כל המדדים זה נראה... ש... שזה צועד לכיוון ההפוך לגמרי... הרי תכל'ס... בשטח... הכל מפורק... הרבה בתים בישראל שעד עכשיו הצליחו להסתדר בלי רשת... פתאום נאלצו להכניס מחשב... בחורי ישיבות שעד כה היו מסודרים במסגרת... פתאום זה למחצה שליש ולרביעי... בקיצור: המצב הרוחני לא נהיה יותר טוב... אדרבה... רק יותר גרוע... **נו... מה אתה אומר על הטענה שלזו**

אמרתי לו: אתה צודק מאה אחוז!!! מצד ההסתכלות שלי ושלך זה באמת ככה... המצב כעת נהיה רק יותר גרוע... כי זה באמת ככה!!!

אבל צריך לדעת **שיש הסתכלות מצידנו!** ויש הסתכלות **מצדו של הרבשע"ו**

ואני אסביר את דברי: תשמע סיפור: אני מכיר בחור ישיבה אחד קדוש וטהור שיום אחד חטפו אותו והורידו אותו למ"ט שערי טומאה... ואותו בחור קדוש ממשיך בקנאות לשמור על הקדושה שלו גם בשאול תחתית... וכעת יש לו התמודדות קשות מול אשת פוטיפר וכולנו דאגה ותקווה שהוא יעמוד בניסיון... כן... תחשוב שהסיפור של יוסף הצדיק... הוא כעת!! בשעת מעשה!! ואני מספר לך שזה מה שקורה כעת... איך אתה רואה את זה?? האם קורה

התמודדות!!! האם להיות או לחדול??? כאן אנחנו צריכים להסתער על המשימה...

אנחנו מבינים שאנחנו נמצאים במגרש שהקב"ה הזמין אותנו!!!!

זה מגרש שאנחנו לא הזמנו אותו... התפללנו... בכינו... זעקנו שזה לא יקרה... אבל אחרי שזה קורה... אז הקב"ה הזמין את המגרש הזה... אז קדימה... אנחנו באמצע המגרש!! בעיצומו של משחק!! אין לנו זמן להתפלש בעפר... אנחנו באמצע המשיחה לפניו בכל עת!!!

חכה... עוד חמישים שנה כשהמשחק יתייצב... אנחנו נרשה לעצמנו להתחיל לבכות... עוד חמישים שנה רבי יהודה בר אלעי ישב בין תנור לכירים ונראה כמי שמתו מוטל לפניו... עוד אלף שנה עם ישראל יתחילו עם כל מיני מנהגים של אבלות על החורבן... לא להתרחץ... לא לבכס... מ"ז מתמוז... תשעת הימים... את כל זה יעשו בהמשך... אחרי המשחק אנחנו נבכה ב"ז בתמוז על האויבים שהבקיעו את השער... אבל כעת באמצע המשחק אין זמן לבכות... הכדור עדיין בידינו... תבעט בו עם כל הכח... אנחנו כעת בעיצומו של מפגן ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת... הקב"ה כעת צופה בנו ורוצה לראות אותנו מפגינים לו נאמנות וממשיכים להיות יהודים בכל מצב... ממילא הטעות הכי גדולה שאפשר לעשות בתקופה הזו של הקורונה... זה להסתובב עם פרצוף נזוף ולהגיד: אי אי אי... איזה מצב קשה יש עכשיו... איזה ניסיונות... איזה נפילות... **אדוני היקר!!!** את זה תגיד כשיחזרו ההקלות... אבל עכשיו אתה באמצע המשחק... גם אם היצר הרע הבקיע גול אחד... והוא אווז אחד אפס... אתה עדיין יכול לעשות שתיים אחד... אל תתפלש בעפר... תכלס... המפתחות בידך!!!

אז בא נסכם... אנחנו צריכים לשבת בחצות היום ולהגיד תיקון חצות על שבר בת עמי... על זה שתשתפכנה אבני קודש בראש כל חוצות... על זה שיש בתים נקיים לגמרי שנאלצו להכניס אינטרנט מסונן הבייתה...

אבל אתם בעצמכם?? אלה שעומדים כעת בחזית עצמה... **אתם אל תגידו תיקון חצות!!!** המפתח כעת בידיים שלכם... אתם תחליטו האם הולך להיות פה קול נהי או שהולך להיות פה עוז וחדווה במקומו... אתם קובעים את הסדר יום!!! אתם תשמחו שה' הזמין לפניכם ניסיון... והנה... יש לכם הזדמנות להפגין לו יתברך נאמנות... ולעשות לו נחת רוח הרבה הרבה יותר ממה שעשיתם לפני הקורונה...

אנחנו נמצאים בתקופה קשה!!! שאנחנו נקבע את התוצאות שלה... האם היא הולכת להיות תקופה מכוננת... או חליה לא.

אנחנו נקבע האם אנו נהיה העשיריה שתדבק באילנא דחיי ולא תנשור בשלכת ששולטת כעת בעולם... את השער הזה לא ניתן לאויבים להבקיע.

הטעות הכי חמורה היא להמשיך להסתובב עם פנים נפולות... אוי... בחירות... זה לא טוב... גם אם המנגינה הזו הייתה נכון רגע אחד לפני שהחלט סופית על בחירות... אבל ברגע שזו עובדה מוגמרת!!! כעת חייבים להחליף דיסק... בא נקפוץ על זה וננצח ובגדול...

סו"ס אל תשכח שאם יש לך מייל בבית ואתה בכל זאת מתגבר... הרי לקב"ה יש כעת הרבה יותר נחת רוח מאשר לפני שזה היה בבית שלנו... רק מה?? אנחנו לא יכולים לקחת את ההימור הזה ולכן דחינו את הניסיון הזה בשתי ידיים... אבל אחרי שזה כבר עובדה בשטח!!! כאן באמת צריך להחליף גישה... כעת צריך להסתער על הנס להתנוסס!!!! ה' זרק אותך למגרש והוא רוצה לראות אותך שתהיה לפניו שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת... **על אותו משקל...** כל ישיבה שנסגרת בגלל הדבקות ובידודים וכדו'... בשבילנו זה כאב לב... זו הסתרת פנים... כי... כי בחור ישיבה שמסתובב בלי מסגרת זה ניסיון... ואנחנו מאוד חוששים מניסיונות ויש לנו ממה... אבל אתה!!! החבור ישיבה בכבודו ובעצמו... שאתה כעת עומד מול העובדה המוגמרת!!! שאין ישיבה... אין מסגרת... והכל פתוח... כעת תחליף דיסק!! אל תסתובב עם פנים נפולות כמונו... אדרבה... אתה תקום בבוקר בשמחה גדולה ותגיד: רבש"ע... זרקת אותי למגרש ההתמודדות?? אתה וכל פמליא של מעלה צופים בי ורוצים לראות אותי מבקיע את השער? זכאה חולקי!!! אני מסתער על המשימה... אבא שבשמים: אני אפתיע אותך!!! (גם בעיני יפלא...) אני אוכיח לך שאני נאמן לך בכל מצב... ואהיה שעשועים בכל יום משחקת לפניו בכל עת!!! אתה בחור ישיבה... בסופה של קורונה אתה תקבע האם קרה פה משהו טוב או לא טוב... המפתחות בידיים שלך... אם אתה תקח את הנס והניסיון הזה ותחליט שהוא נס להתנוסס... אם תחליט שהניסיון הזה הוא נועד בשביל להתגבר ולצמוח ממנו... בזה יתברר שבקורונה הזו קרה משהו טוב!! טוב מאוד!! אנחנו מצידנו ממשיכים לצפות מהצד בדאגה... ומחכים שתכנס בשלום ותצא בשלום אבל אתה??? אתה במגרש עצמו!!! אל תסתובב עם פנים נפולות... אתה נמצא בתקופה המכוננת ביותר בחייך... התלבש במיטב מחלצך...

אגב: את הגישה הזו אנחנו רואים גם בייחס לחורבן בית שני...

אם תשים לב: אחרי שנחרב בית שני... לא מצינו שהתאבלו במיוחד!!! לפני כן- כן... רבי צדוק התענה אינספור תעניות שלא יחרב ביהמ"ק... מצינו כל מיני התבטאויות של כאב ואבל מריב"ז שהתבטא לפני החורבן... אבל אחרי??? אחרי החורבן... לא מצינו שרבו גמליאל וריב"ז ורבי יהושע בן חנניה ישבו כל היום והתפלשו בעפר... **לא!!! ממש לא!!!** אדרבה... מהברייתות זה היה נראה כאילו ממשיכים הלאה... עם הפנים קדימה... עסקים כרגיל... כאילו העולם לא נחרב...

מה הפשט בזה??? **העניין הוא ככה:**

אם בית המקדש נחרב זה איום ונורא... זה עצוב מאוד... אבל בשעת מעשה!!! כשכזה חורבן קורה בפועל... עם ישראל נמצא כעת במצב מאוד שברירי!!! וכעת יש לנו את כל הסיבות להתרסק לגמרי ולאבד כל תקווה... במצב הזה הקב"ה זרק אותנו כעת למגרש

פה משהו טוב או לא?? **התשובה היא מאוד מסובכת:** כי מצד אחד... בסופו של דבר **למפרע!!!** כולנו יודעים שקרה פה הדבר הכי טוב בעולם... כי שם!!! בניסיון הזה ובהתגברות הזו של יוסף... שם נברא הצדיק יסוד עולם הראשון!! **משם** רועה אבן ישראל!!! **משם!!!** ודווקא **משם!!!** אבל מצד שני: תכל'ס... כשאני מספר לך כעת בשעת מעשה שנכון לרגעים אלו הן של יעקב אבינו נמצא במ"ט שערי טומאה וחיה רעה מתגרה בו... איך אתה אמור להגיב??

אוי אוי... רחמנא ליצלן... ה' ירחם... איזה הסתרת פנים נוראה...

הבנת מה קורה פה??? זה שבהסתכלות של הקב"ה... הקב"ה מעמיד ניסיון ליוסף ובעזה"ש הוא יתגבר... ולמפרע יתברר שאלו היו הרגעים הכי גדולים שעשו רעש הכי גדול בשמים והעמידו לנו את משיח בן יוסף... **זה לא סתירה!!!** שבהסתכלות שלנו אנחנו אמורים לראות את הרגעים אלו כהסתרת פנים הכי גדולה... **זה לא סתירה!!! מסכים איתי???**

על אותו משקל כאן: זה שיש עכשיו קורונה... והקורונה הזו מזמינה כל מיני ניסיונות... שבחורי ישיבות מסתובבים בלי מסגרת... מצידנו יש פה נטו הסתרת פנים!!! מצידנו קורה פה דבר רע!!! נטו רע!!! עכשיו... זה לא סתירה שאחרי!!! אחרי שהניסיון כבר קיים... אחרי שהבחור ישיבה הזה כבר מסתובב בלי מסגרת וכעת יש לו ניסיונות ו... והוא מתגבר!!!! מתגבר כמו יוסף בשעתו... יכול להיות שיש עכשיו עת רצון בשמים שלא היתה מאות שנים... יכול להיות שיש לקב"ה כעת קורת רוח שלא הייתה מאז שיוסף הצדיק עמד בניסיון... **כלפי מה הדברים אמורים???**

לדוגמא: למגינת לב... עם המון כאב לב... בסופו של דבר נאלצנו להכניס מחשב עם מייל מסונן הבייתה... הלב נצבט... כמה רצינו לדחות את הצעד הזה... כמה רצינו להימנע מזה... ובסופו של דבר הלחץ מהעבודה גבר ולאחר יעוץ, הרב הכריע להכניס את הרשת המסוננת הבייתה... **טוב שכך היא ההסתכלות...** טוב שאתם מתייחסים לצעד הזה כאבל לאומי... טוב שזו הקבלת פנים הצוננת והקרירה שאתם נותנים למחשב עם המייל... **אבל!!! כעת!!!** אחרי שהמייל כבר פה... וזו כבר עובדה מוגמרת... כעת צריך להחליף דיסק... כעת המנגינה צריכה להתחלף לאדרבה... לשמחה גדולה!!! אבא שבשמים... הזמנת לנו ניסיון... נתת לנו הזדמנות להפגין לך נאמנות... **אנחנו נעשה את זה ובגדול!!!** נתת ליראין **נס להתנוסס!!!** כל זמן שיכולנו להימנע מהניסיון הזה נלחמנו... נאבקנו... כאבנו... לא רצינו את זה... אחרי שזה כבר עובדה מוגמרת בשטח... עכשיו צריך להתלבש במיטב המחלצות ולהכריז: אשרינו שזכינו שה' רוצה לראות את ההופעה שלנו!!! את הביטוי שלנו!!!

בקיצור: זה בדיוק כמו בחירות... אנחנו לא אוהבים בחירות... כי אנחנו מפחדים לאבד את מה שכבר יש לנו... **אבל אחרי!!!** אחרי שהבחירות כבר נכפו עלינו... אחרי שזו עובדה מוגמרת... כעת עושים שמח... תזמורת... עקשען... ומפעילים המון מוטיבציה... רבותי... אנחנו רוצים לנצח ובגדול!!!

מתווה הקפסולות...

האמת היא שלפני שנה וחצי הנושא הזה כבר נכתב... אבל כעת... בנותני הקפסולה זה מקבל משנה תוקף... ובכן: למי שלא זוכר... זכיתי להימנות מתלמידי ישיבת "גורן ארנן" בירושלים עיר הקודש... אמנם אני מגיע בכלל מצידון שבנתלת זבולון אבל ההורים שלחו אותי לירושלים כדי שיהיה להם נציגות בציון שממנה תצא תורה... מידי כמה חודשים אבא ואמא עולים לכאן ונותנים לי דמי כיס... את כל המעות מעשר שני שהצטבר אצלם ואז אני אוכל אותם על טהרת מעשר... (מראש השנה הקרוב זהו... נגמרה החגיגה... מתחילה שנת מעשר עני) עכ"פ יש אצלנו בישיבה ארבעה שיעורים!! שיעור א', שיעור ב', שיעור ג', וקייבון!!!

בדרך כלל מה שמקובל בישיבות שזה עניין של שנתון... שנה ראשונה שיעור א', ואז עולים לשיעור ב'... אבל בישיבה שלנו זה עובד בצורה אחרת לגמרי!!! בישיבה שלנו שיעור א' זה בחורים שאוכלים חולין בטהרה ברמה הבסיסית!! במבחינים לישיבה... הראש ישיבה בוחן את הבחור האם הוא יודע לשמור ידיו ולשמור גופו... זה המינימום זה שיעור א'... מה שנקרא **טיהרות!!!!** ושם בשיעור א' אנחנו מתלמדים לאכול חולין על טהרת מעשר... כלומר: לא לאכול ראשון לטומאה... אתה יודע מה זה לא לאכול ראשון לטומאה?? זה אומר שאתה לא אוכל בסתם חתונות... לא אוכל קוגלים בקידושים... (בעצם סליחה... יכול להיות שכן אוכל... אבל אם אכלת כביצה ומחצה אתה הולך למקווה...) זה מה שאנחנו מתרגלים בשיעור א'... בחור שהתקדם יפה והתרגל לאכול חולין על טהרת מעשר... בשלב מסוים הוא מקבל אישור לעבור לקפסולה הבאה... הוא עובר לשיעור ב'... בשיעור ב' נמצאים בחורים שכולם כבר אוכלים על טהרת מעשר!! ובשיעור ג' זה כבר בחורים שאוכלים על טהרת תרומה... ואז אתה מגיע לפסגה!!! הקייבון!!! בקייבון יושבים בחורים מרוממים שאוכלים חולין על טהרת קודש... מדובר בבחורים מרוממים בעלי השגה... שעדינות ההרגשה שלהם במידות היא בהתאם והסברא הישרה שלהם בלימוד גם ניכרת בעליל... וכל שיעור זו קפסולה בפני עצמה!!! זה מטבח אחר ופנימיה אחרת... תבין: שיעור א' וב' יכולים להסתובב בחפזיות מחוץ לישיבה... רק התנאי לכניסה לישיבה זה טבילת מקווה... ואז אתה טבול יום... לעומת זאת בשיעור ג' זה לא עוזר... כי טבול יום לא יכול לאכול על טהרת תרומה... וכן הלאה... יש עוד הרבה פרטים ואכמ"ל... **עכשיו: שלא תבין לא נכון!!!!** זה שאנחנו נמצאים במתווה הקפסולות זה לא שאנחנו מנותקים לגמרי!! זה לא הופך אותנו לשתי ישיבות שונות לגמרי!! אנחנו עדיין ישיבה אחת... כי לפעמים פותחים את הקפסולות אבל בהתאם להוראות... **לדוגמא: ביום ששי האחרון הגיע איזה אמריקאי אחד** ותרם לישיבה חמשה כבשים של קרבן שלמים בשביל שנאכל אותם לפני ימים ולילה אחד... הראש ישיבה דפק על השלחן והציע: "התקדשו ובואו עמי לזבח"!!! כל בני הישיבה... מי שרוצה מחסן היום להתקדש ולהתכונן לטהרה של אכילת קודש... באותו יום... כל הישיבה... ללא יוצא סן הכלל... יצאנו למבצע טהרה!!! מטעמי בטיחות נעלנו את החדר... כי לטהר עכשיו את כל החדר על טהרת קודש זה... זה סיפור שלם... זה גם לא משהו שאפשר לעשות אותו מהרגע להרגע... אז במקום להתחיל לפרק את המיטות ולגרוור אותם למקווה... הוצאנו מהחדר את כל מה שאנחנו צריכים לשבת הקרובה ונעלנו... הצטיידנו עם סק"ש מיוחד כזה ש-קל להטביל אותו... הטבלנו את כל בגדי שבת... מששקפיים ועד גרבים... נעלים... מצעים... כריות... וכולנו טבלנו לאכול על טהרת קודש!!! ברגע שנטהרנו לגמרי... אחראי הטהרה בדק חום... בדק ציפריניים... חקר... דרש... בירר... וידא... ונתנה ההוראה ונפתחו המחיצות... נפתחה הקפסולה... ומשפחת הישיבה התאחדה... לשבת אחת כמובן!!! במשך כל ליל שבת ישבנו יחד בדיבוק חברים כל הישיבה... ואכלנו שלמים ושחחנו לפני ה'... שרנו "אתר די בי יחדון רוחין ונפשין" הראש ישיבה אמר חידושים שלא שמעתם און והדברים היו מאירים ושחמים כתינתם בסיני... היתה שבת מרוממת ביותר... זכינו לאכול שלמים לפני ימים ולילה אחד עד מוצאי שבת... במוצאי שבת זהו!! שוב נפרשו המחיצות... שוב חזרנו למתווה הקפסולות. **הבנת את העניין??**

זה שאני בחור משיעור א' ואני עדיין לא אוכל חולין על טהרת קודש... **זה לא אומר שאני לא יודע** לאכול על טהרת קודש... כי הרי כל עם הארץ ברגל נאמן ויודע להיטהר על טהרת קודש... רק לחיות ככה על בסיס קבוע... פה מתחיל ההבדל!!! הם אווזים שם ואני עדיין לא אווז שם... לא מסוגל... (וכמובן שיש לנו פה דווקא הרבה אברכים שהם **כבר** לא מסוגלים!!! שים לב: אני **עדיין** לא מסוגל והם **כבר** לא מסוגלים... אצלי זה מגיע מחוסר הרגל... ואצלם זה היפיץ... הם כבר היו כאלה... הם היו במקום הזה... רק הם ב"ה התחננו... ואחרי החתונה זה פשוט לא יריאלי ובלתי אפשרי...) עכ"פ עיני כל הזמן נשואות לקייבון!! אני רוצה כמה שיותר מהר להגיע למקום הזה... אבל אל תשאל... הגיע מוצאי שבת... נפרסו המחיצות... חזרנו למתווה הקפסולות... ואז אחראי הטהרה התחיל לעשות בדיקות... והתברר שהיה בחור אחד משיעור א' שהלך למקווה בערב שבת ומרוב לחץ הוא החליף חליפה עם אחד הבחורים... וברגע שזו לא החליפה שלו... אז נחשב שהוא הסיח דעתו משמירתה והיא בחזקת טומאה... ומסמילא הכל פה נכנס בלבג... כל האזור נכנס לבידוד עד להשלמת החקירה...

אגב: מעניין לציין שגם קריאת התורה בישיבה שלנו נעשית בצורה סטרילית... יש המלצה שהבעל קורא ומי שמחזיק את הספר תורה יהיה בחורים דווקא משיעור א' וב'... ואילו שיעור ג' וקייבון עדיף שלא יגעו בספר תורה כי ספר תורה מטמא את הידיים... אז בחור משיעור ב' קורא בתורה!! יש מחיצה של ניילון ואז מעלים את הבחור מהקייבון והוא עומד מהעבר השני ולא נוגע בספר תורה עצמו...

עכ"פ היה בחור אחד בן עליה מהקפסולה של הקייבון שמאוד השתוקקתי לקבוע איתו חברותא... מדובר בבחור קדוש ובעל סברא ישרה... דא עקא שאני בקפסולה של שיעור א', שבסה"כ אוכל חולין בטהרה... ואילו הוא אוכל חולין על טהרת קודש... אז בהתחלה הגענו לפשרה שאני אשב רחוק ממנו שתי מטר ואני אלבש מסיכה!!! כי בייחס אליו הרוק שלי הוא אב הטומאה... (תבין... הנגדים שלי נחשבים למדרס הזב בייחס אלי... מסיפק שהציצית שלי נוגעת בזרת שלו והוא מטמא בגדים...) אגב: רק אני ישבתי עם מסיכה... הוא לא!! כי החשש היחיד שאני אדביק אותו... ואילו הוא?? הלואי וידיק אותי... "ודבקנו ביצר הטוב..." אבל בשלב מסוים הוא ראה שמאוד קשה לי לשבת עם מסיכה... אז הלכנו לראש ישיבה והוא חשב וחשב ואז הוא נתן לנו הקלות חדשות... הראש ישיבה התיר לנו לשבת במרחב פתוח בלי מסיכה!! ולמה?? כי ספק טומאה רק בפרשת היחיד ספקו טמא ולכן צריך לשלול כל זרביב רוק... אבל ספק טומאה ברה"י ספקו טהור... (אגב: הרה"י לעניין טומאה זה לא דווקא מרחב פתוח... יש לזה הגדרות שונות) עכ"פ בשבוע וחצי הקרובים אני מתכנן להתאמץ ולהתקדם צעד אחד קדימה... ולעלות לכה"פ לשיעור ב'... ולמה?? כי בימים הקרובים אמור להגיע לי משלוח מהבית... יש יהודי אחד שהולך לעלות לירושלים עם ביכורי ענבים ואבא ואמא שלחו איתו ארבע מאות שקל של דמי מעשר שני שאני אוכל כנגד זה בירושלים... זאת אומרת: בחודש הקרוב יהיה לי ארבע מאות שקל של לקוח בכסף מעשר שני שאני צריך לאכול אותם על טהרת מעשר... אז אני כעת מתלבט האם לעלות לגמרי לשיעור ב'... או שאני אמשיך פה עם החברותות שלו... ורק לפני השקיעה אני אלך למקווה ואהיה טהור בערב... ואם ככה, אז במקום להחליף את כל החברותות... אני רק אחליף את החברותא של סדר ג'... לבחור משיעור ב'... רק בביראות...

איך מצליחים גם בימים טרופים אלו להתאבל על חורבן בית המקדש??

עצה טובה וקלה מאוד: כל מקום שאתה כבר בלאו הכי מזכיר את ירושלים ואת בית המקדש... תחליט שאתה זוכין בזה עם כל הלב... לא... לא בקשתי ממך להגיד תיקון הצות... לא ביום ולא בלילה... לא בקשתי ממך ללמוד את האגדות של החורבן... לא בקשתי ממך לנסוע לכותל... לא בקשתי ממך לעשות דברים מיוחדים... רק מה?? את הטקסט שאתה כבר אומר מידי יום!!! את הנוסח הקבוע שאתה כבר בלאו הכי אומר כל יום... אז תחליט שאיפה שמוזכר ירושלים ובית המקדש... תתאמץ להגיד את זה בכוונה...

הנחה לעשות את זה!!! הלואי ותחזיק מעמד...

אתה לא תאמין כמה פעמים ביום אנחנו מזכירים את ירושלים ובית המקדש... אתה אפילו לא מדמיין כמה... שלוש פעמים ביום יש לנו שלוש ברכות... ברכת "וירושלים עירך" ואת צמח דוד עבדך" וברכת "רצה ה'... ותחינה עינינו בשוכב לציון ברחמים..." בקיצור: תשע ברכות ביום!!!

הלאה... בברכת המזון יש לנו ברכה אחת "ובנה ירושלים..."

כמו כן: ברכת מעין שלוש... "והעלנו לתוכה ושמחנו בכנינה"

הלאה... יהי רצון מלפניך שיבנה בית המקדש במהרה בימינו... שלוש פעמים ביום אחרי התפילה... ואחת בסוף הקרבנות... רגע... מה קורה עם הקרבנות עצמם?? עזוב... זה נושא רגיש... עכ"פ: אם את כל זה אנחנו נצליח לומר בשלושת השבועות עם כל הכוונה ועם כל הלב... זה די והותר!!! הלואי... יהי רצון שנוכה לראות בנחמת ציון...

עכ"פ צריך לדעת שיום תענית הוא יום שמויחד בתשובה ותפילה... וחז"ל אפילו סידרו את יום התענית כמו שכתוב בנחמיה: "ויקראו בספר תורת ה' רביעית היום ורביעית היום מתוודים ומשתחוים לה' אלוקיהם" מכאן אמר אביו מצפרא עד פלגא דיומא מעיינין במיילי דמתא... כלומר: מהבוקר עד הצות היום עושים חשבון הנפש!! בדק הבית... בקיצור: לוקחים דף ומתחילים לעבור נושא אחר נושא... איך אני בבית... איך אני מתפלל... האם אני לומד... איך אני בבין אדם לחבירו... האם אני ישר בדיני ממונות וכן הלאה וכן הלאה... כל אחד והרשימות שלו בחשבון הנפש... זה מה שעושים בחצי הראשון של היום... מכאן ואילך ריבעא דיומא קרינן בספרא ואפטרתא- כלומר: עוסקים בפרשות ששייכות לאותו יום... אגב: הפרשה ששייכת לשבעה עשר בתמוז זה לא פחות ולא יותר "ויחל משה..." וזה הזמן גם להתכונן ל"ויאמר ה' אל משה פסל לך שני לוחות אבנים" שזה א' באלול!! כן... כמידי תענית אנחנו מעלים את הכהן והלוי ל"ויחל משה" ואח"כ אנחנו פתאום מדלגים ל"פסל לך"!!!

ללמוד שי"ז בתמוז צריך להיות מתואם עם א' אלול!!! זה הזמן להתכונן לא' אלול... זה הזמן לחשב את הצעדים של ימי החופש הגדול ולתכנן אותם בצורה מבוקרת ליצור גשר מפוקח מ"ז בתמוז ועד א' אלול... אמנם בשנה הזו איש לא יודע מה יהיה ואיך ואם בכלל... מה שבטוח זה... שצריך הרבה זהירות וחייבים לתכנן את הצעדים הרחוקים... בא נשכח... שעל היום הראשון של בין הזמנים אב אמרו חז"ל "כל העובר עבירה אפילו יום אחד בשנה, מעלה עליו הכתוב כאילו עבר כל השנה כולה", (עיין חגיגה ה: דקאי על תשעה באב)

האם אבא שבשמים מתחנן ? ?

יענקי הוא ילד חמוד... ילד נשמה... אבל כעת הוא בעיצומו של גיל העשרה והוא עושה הרבה שטויות והוא לא לוקח את עצמו לידיים... ואבא אוהב את יענקי ורוצה לחנך אותו... ואין ברירה!!! יענקי חייב להתחנך...

מה אבא עשה?? מחוסר ברירה התחיל להרביץ לו... כל פעם שיענקי עושה שטויות הוא חוטף... חוטף מכות על ימין ועל שמאל... ויענקי ממשיך הלאה... הוא לא מתרגש כ"כ מהמכות... מתברר שהמכות לא היו מספיק כואבות... לאבא לא היה ברירה והוא התחיל להחליף הילוך ולהחטיף לו מכות יותר כואבות ויותר!!! ומאוד כואבות!!!

כעת יענקי כבר בוכה... זב דם... כולו מכונס וכאוב... ואבא שומע את יענקי נאנח... אי... כואב לי... כואב לי המכות... אבא שומע את זה והלב שלו יוצא... אבא רואה איך שיענקי מסתובב כאוב ומחפש איזה משחה למרוח על הגב המוצלף.. ודי... אבא כבר לא עומד בזה...

לא!!! לא יוכלו! ותקצר נפשנו... אבא מחליט... די... עד כאן!!! אני לא מסוגל יותר להרביץ ליענקי שלי... נכון... הוא צריך להתחנך... והוא חייב!!! אבל להרביץ לו אני רואה ש... ש... שזה לא שייך!!! אני פשוט לא עומד בכאב לב הזה!! די... החלטתי שאני יותר לא מרביץ...

נו... אבל מה עושים?? תכל'ס יענקי מוכרח להתחנך... אבא החליט: מעכשיו אני עובר למילולית!!! בלי ידיים!!! מעכשיו כל פעם שיענקי מתנהג לא יפה... אני מדבר אליו קשה... יורד עליו... עושה איתו ברוגז... בקיצור: הכל במילולית!!! אבא מנסה להוכיח את יענקי יפה... תפסיק כבר... ויענקי כמובן לא מתייחס... נו... אז אבא אמר... אז מה...

אבא רואה ששוב יענקי לא מתרגש... אין ברירה... צריך להחליף הילוך... אין ברירה אלא לעבור לאלימות מילולית!!! מה נעשה... להרים ידיים לא שייך... אין לי ברירה אלא לעשות את זה מילולית... ואבא מתחיל לאיים על יענקי ולהכלים אותו ולהלביץ את פניו... ו... ו... ויענקי מתחיל להחליף צבעים... יענקי מסמיק... מחויר... נעלב... מושפל... יענקי מתחיל לאבד את הבטחון העצמי... ואבא רואה את זה והלב שלו יוצא...

יענקי שלי המסכן... אני לא יככככככככ!!! לא יכול לראות איך אתה מסמיק ממני... הלב שלי מתרסק לראות אותך נעלב עד עמקי נשמתך ועוד ממני... **אבל מה אעשה... אין לי ברירה... אני מוכרח לחנך אותך... מוכרח!!!** אבא שוב מנסה מילולית לחנך את יענקי ושוב יענקי מחליף צבעים... שוב מתחיל לגמגם בגלל העלבון הצורב... ש... שמי העליב אותך?? לא פחות ולא יותר-אבא!!! **עד ש-די... אבא שוב לא עומד בזה!!!**

אבא שוב מרים ידיים!!! די... גם בזה אני לא עומד... פעם שעברה נתתי לו מכות ולא עמדתי בזה... לא יכולתי לראות את יענקי שלי כאוב ומוכה... אז עברתי למילולית... וכעת אני רואה שזה לא פחות גרוע... לראות את יענקי מחליף צבעים מעלבון ובושה... אני גם בזה לא עומד... **אז מה אני עושה...**

שאל אבא ביאוש... הרי לחנך אותך אני חחחחחח!!! ולוותר לך אני לא אוותר!!!! כי אני לא מוותר **עליך!!!** אתה חשוב לי מידי בשביל שאני אוותר עליך... ולכן אני חייב לתפוס אותך ועם כל הכח... אבל איך?? מכות?? **ניסיתי והלב שלי יצא...** מילולית?? **גם ניסיתי והלב שלי יוצא...** אז מה יש לי עוד לעשות? ישב אבא והגיע למסקנה אחרונה... אין לי ברירה אלא לפנות ליענקי

בתחננים... פנה אבא ליענקי ואומר לו: יענקי שלי המתוק... מאכמער אטוייבה... תעשה לי טובה אישית... תהיה בן אדם!!! תהיה קצת יותר רציני! תרחם **עלי ובשבילי** תבין עניין ותתנהג יותר טוב... כי אם לא תתנהג טוב אני אצטרך להרביץ לך... ו... זה כואב לי... עזוב אותך... עזוב את הכאב שלך... על עצמך אתה לא מרחם... אבל לי זה כואב!!! תרחם **עלינו** לא עליך! אם לא תתנהג יפה... אני אצטרך לדבר אליך קשות ואתה נעלב וזה עושה לי מאוד מאוד רע... אז אנא ממך... אל תעשה לי את זה!!! עזוב אותך... לפחות תרחם עלי...

הסיפור הזה... תנחש איפה הוא כתוב?? לא פחות ולא יותר בזוהר הקדוש!! הזוהר הקדוש מביא את הסיפור הזה כמשל על מה שנכתב בהפטרה של שבוע שעבר... אם אתה זוכר... שבוע שעבר בהפטרה כתוב: **"עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתוך עשה בי... עמי זכר לא מה יעץ בלך מלך מואב..."** הפסוקים האלו כתובים בסוף הנובאה של עמוס הנביא... ומי שידע עמוס הנביא הוא אחד מג' נביאים שרוב דבריהם דברי קנטורין (עיין רש"י ובהקלה) רוב הנובאות של עמוס הנביא הם דיבורים קשים וחריפים בתוכחות לעם ישראל... ופתאום בסוף נבואתו של עמוס המנגינה בבת אחת משתנה לנימה של תחנונים...

עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתוך... תענה לי... ועל זה הזוהר הקדוש מביא את הסיפור הזה כמשל... **אומר הזוהר הקדוש:** שכשיהודי מתנהג לא יפה... אבא שבשמים מתחיל להרביץ לו כדי להחזיר אותו למוטב... אבל אז אפריימקה של אבא מתחיל לבכות... כואב לו המכות... שמוע שמעתי אפרים מתנווד יסרתני ואיוסר... אבא שומע את אפרים בוכה ומעזי המו עליו... אוי אפריימקה שלי... רחמי עליך... אני לא יכול לראות אותך מתייסר ועוד ממני... בשלב מסוים די!!! אבא שבשמים לא יכול לראות את אפרים כ"כ מתייסר... אבל מחליט להחליף מנגינה... אבא שולח את עמוס וירמיהו והם מקנטרים את אפריימקה... מדברים איתו דיבורים קשים... אפרים בולע את הלשון... פניו מלבינות מבושה... ואבא רואה את זה... ו... ודי!!! אבא לא עומד בזה... די עמוס הנביא... עד כאן!!! יותר אל תגיד לאפריימקה מילים קשות... ואז אבא שבשמים מרים ידיים ושואל: נו... מה יהיה עם אפריימקה שלי? הוא הרי חייב להתחנך??

מכות?? אני לא יכול לתת לו... ודיבורים קשים?? אני גם לא יכול... אין לי ברירה אלא לפנות אליו **בתחנונים...** אפריימקה שלי... מאכמער אטוייבה... תעשה לי טובה... קצת רצינות!!! למעני... בשבילי... אל תעשה לי את הפלוטר הזה... תעשה מה שאני אומר לך בלי שאצטרך להפעיל אמצעי אכיפה שאני לא אוהב אותם...

המסר הזה הוא נורא!!! לקלוט!!! להבין!!! להפנים!!! שיש לנו עסק עם אבאלע... שאם יש מישהו שסובל יותר מאיתנו... זה אבא שבשמים בכבודו ובעצמו... זה נכון בייחס לכל תוכחה שמגיעה משמים... ובפרט עכשיו... בתקופה הזו... כולנו מבינים שהקב"ה מדבר איתנו בקורונה הזו! כולנו יודעים שה' דופק על השלחן ותובע שינויים!!! ה' רוצה שנחזור בתשובה... ואנחנו?? אנחנו פה יושבים ובודקים את הדופק... מנסים למשוך את החבל... לבדוק עד כמה הקב"ה הפעם חד משמעי

יותר מתמיד... האם הקורונה הזו באמת מאוד מלחיצה שאין ברירה אלא לתפוס את עצמנו לידיים... או שתרגע... עוד מעט זה יעבור... עוד מעט יהיה חיסון... והקב"ה כבר פחות יהיה תקיף... בקיצור: בודקים את זה.

אבל עזוב!!! עזוב את הגישה הזו... אל תראה את זה ככה...

תחשוב שהקב"ה **מתחנן!!!** בני היקר... אתה צריך להשתנות וזה חייב לקרות!!! כי אני לא הולך לוותר עליך!!... אלא ממך... תרחם עלי ותעשה את זה בכיף... די!!! כמה אני יכול לראות אותך מסתובב עם מסיכה שמושכת לך באזניים ורותחת לה בפנים ואתה מתפוצץ ממנה... כמה אני יכול לראות אותך מסתובב מודאג ומוטרד ומפוטר...

די בני היקר... תעשה את השינוי ממקום בריא... ממקום של הבנה... אל תכריח אותי להלביש אותך מסכה ולהכניס אותה להסגרים ולשלוח אותך לבידודים... די... תרחם עלי!!! לא עליך!!! אתה איכשהו כבר זורם עם כל הקורונה הזו... אתה כבר נכנסת לשוונג של קורונה... אתה מתעדכן כל הזמן כמה מאומתים... מחשבת הכפלות... נכנס לחץ מכל מיני פרשנים... הולך לבידיקה... נכנס לבידוד... יוצא ושוב נכנס... אתה כבר זורם על זה... התרגלת לסהרוריות הזו... אבל אני אבא שבשמים לא התרגלתי לזה... אני רואה אותך מתנגגל כמו מסכן בימים האלו... מבידוד לבידיקה... ומסגר לסגר... וממסיכה למסיכה וקשה לי לראות אותך סובל ועוד בגללי... בגלל שהוכרחתי להלך עליך אימים... די!! תעשה למעני!!! תחשוב על-על אביך שבשמים!!!

אגב: זה לא פשוט!!! כשמסתכלים בראש קטן על הקורונה יש לפעמים תחושה משועשעת וחובבנית לכל הקורונה הזו... כי באחד על אחד... יכול להיות שאני לא הפסדתי כלום מהקורונה... בלאו הכי כעת זה חופשה... ובלאו הכי אשתי לא עובדת... ובקיצור: כל אחד והסידור שלו... אבל בשורה התחתונה המציאות היא שיש הרבה סבל בימים אלו!!! המון המון סבל!!! בהיקף מאוד רחב... יש רבבות יהודים שאיבדו מקור פרנסה על כל השלכותיו... ויתירה מזו!!! יש מאות אלפים שאיבדו את מקום ההתפתחות הטבעי שלהם... את הסדר יום המובנה שלהם ויש בזה המון כאב ויש לזה גם השלכות נפשיות מרחיקות לכת... ותכל'ס... יש הרבה סבל בימים אלו!!! וה' רוצה מאיתנו משהו!!! ואני רוצה לגלות לך סוד: שאם אנחנו נתעקש לא להבין עניין... ואנחנו נעשה שרידים ונחליט שאנחנו לא רוצים לחזור בתשובה...

אתה יודע מי בסוף יכנע ראשון?? לא תאמין... **אבא שבשמים!!!** אבא שבשמים יכנע לפנינו... אתה יודע למה??

כי סו"ס הוא אבאלע... ובשלב מסוים ותקצר נפשו בעמל ישראל... בשלב מסוים הקב"ה גיד... די... יש גבול כמה אני יכול לראות את יענקי שלי כאוב ומדוכא ומבולבל ולא מסודר בחיים... אמנם עשיתי לו את זה כדי שיבין עניין אבל אם הוא מתעקש לא להבין... אז מה יש לי מזה שהוא גם סובל לחינם ולא לא מבין עניין... אז אבא שבשמים כביכול יכנע... אבל הוא לא באמת יכנע... אלא הקב"ה פשוט יחפש דרך אחרת איך להשפיע עליו... ואז הקב"ה פשוט **יתחנן**...

יענקלה שלי... הבאתי לך קורונה... סבלת... התבודדת... השתגעת וכל זאת לא חזרת אלי... **עכשיו אני מתחנן לפניך: תשוב אליו! למעני!!!** אם ככה... אם זה הולך להיות השלב הבא... אז בא נחשוב שכבר עכשיו ככה הקב"ה מדבר... במקום לחשוב שהקב"ה דופק על השלחן וכנעם שינויים... בא נראה את זה אחרת... הקב"ה דופק על השלחן **מתחנן**: יענקלה שלי... אני חייב אותך!!!! אני חייב שתבין עניין... בא נתקדם... בא לא נתקע בקורונה... בא תושיט לי יד ואנחנו זזים קדימה...

כן... משהו נרדם אצלנו בכל מה שנוגע לנגיף הזה שהתמקם פה... **לפני כמה חודשים** לכולם היה ברור שה' רוצה לעורר אותנו... ואילו עכשיו אף אחד לא מדבר ולא חושב על זה... זה כבר לא נושא... **לפני כמה חודשים** לכולנו היה ברור שצריך להתפלל על זה... עכשיו... בינינו... מתי פעם אחרונה התפללת על הקורונה?? **לפני שלושה חודשים** לכולנו היה ברור שהגאולה בפתח... עכשיו... בינינו... בהרגשה שלנו הגאולה רחוקה מתמיד... למה?? כי אנחנו קצת מאוכזבים... אדרבה... הבאנו תאריך למשיח והוא "הבריז"... אז מה עכשיו... עוד פעם נביא לו תאריך... ועוד פעם הוא יאכזב??

אז זהו!!! שעכשיו הגיע הזמן לחזור שוב ולהתעורר והפעם ממקום אמיתי!! לא ממקום רגשי וסחף חברתי... אלא מהפנמה אמיתית ש"כי לא יזנח לעולם ה'!!!!" אם קורה משהו לא תקין בעולם של ה'... אז אנחנו בתור היהודים צריכים ללמוד לקרא מפה ולהבין שכלית שה' רוצה משהו... איך הנביא שואל: "הישאג אריה ביער וטרף אין לו... היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו?..." שים לב: הנביא מדבר לא ממקום של ריגוש אלא ממקום שכלתני!!! אם אריה שואג ביער יש פה סימן מובהק שמשוהו חסר לו... אם יתקע שופר בעיר זה סימן מובהק שמתרעעים פה על משהו... משהו לא תקין קורה פה... **אז דבר כאן:** אם יש קורונה כבר כמה חודשים והעולם משותק זה אומר שבורא עולם מדבר!!! הרי אני יכול להעיד שנכון לשלושים שנה האחרונות כזה דבר לא היה!!! זאת אומרת: יש פה מסמך יבש שקובע שאותו רבש"ע שנתן לנו חיים שלווים בשלושים שנה האחרונות ויותר... הוא יכל להמשיך לתת לנו שגרה... ואם לא אז כנראה שהוא מדבר... הוא רוצה משהו... נו... אתה שומע אותו או לא??

כל השאלה מה?? מה הרבש"ע רוצה?? את זה אני כבר מעדיף לא לפתוח... זה כבר נכתב רבות בגיליון זה... וכמה שנכתב... עדיין לב יודע מרת נפשו וכל אחד אמור לזהות לבד איזה רצינות ה' רוצה ממנו... מה שבטוח: אבא שבשמים מתחנן!!! די... אני רוצה לעצור את הקורונה אבל זה תלוי בכם!!! בני היקרים... תעשו משהו בעניין...

גיליון מס' 391 פרשת פנחס

תש"פ שנה שמינית

מבצע מיוחד לחודש הקרוב!!!
הקדשה ע"ג הגליון בסך 100 ₪ בלבד
כל הקודם זוכה!

וזכות השותפות בהפצת דברי התורה של מרן שר
התורה שליט"א תעמוד לכל התורמים החשובים
לראות ברכה והצלחה בכל העניינים
לתרומות: 053-3145900

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

פניני הפרשה

ראה מעשה וזכר הלכה

וַיֵּרָא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַלֵּהָן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ: (במדבר פרק כ"ה, ז) וברש"י ביאר "וַיֵּרָא פִּינְחָס" מה ראה? ראה מעשה וזכר הלכה.

שמעתי כי הכוונה בזה, שכאשר פנחס למד את הסוגיות בהלכה, צייר כל 'היכי תמצא' שיכול להגיע לאדם לאור ההלכה שלמד, כדי שבעתיד יוכל ליישם את מה שלמד. ואכן כשראה את מעשה זמרי, נזכר מיד במעשה שצייר בזמן שלמד את ההלכה הזו, והרגם ע"פ דין.

מי שחי כל הזמן עם ההלכה, ומי שכל עולמו זו התורה ומצוותיה. רואה כך את העולם. הוא רואה את כל העולם כלים והמחשבות למה שכתוב בתורה ולמה שנלמד בהלכה.

מה ראה הסטייפלר בירקון?

מסופר שפעם אחת הלך מרן רבי חיים קניבסקי שליט"א עם אביו הסטייפלר זצ"ל, לקטוף סכך ליד הירקון, לפתע קרא הסטייפלר לבנו שיבוא במהירות, הראה לו את הירוקת שעל פני המים ואמר לו, 'הנה, זו כוונת המשנה במסכת שבת שאמרה שלא יעשה אדם פתילות' בירוקה שעל פני המים'. אמנם רבים באים לירקון, הם רואים שם הרבה דברים. אבל הסטייפלר ראה את המשנה.

הים הגדול

ופעם אחת הביא ראש ישיבה אחד אל הגר"ח קניבסקי שליט"א נדיב שהגיע מגיברלטר. הציג ראש הישיבה את האורח ואמר לרבי חיים מהיכן בא. כששמע רבי חיים מהיכן הגיע האורח, אמר בהתפעלות גלויה, 'גיברלטר... אה גיברלטר'. לתמיהת האורח והנוכחים הסביר רבי חיים כך, ישנה ברכה מיוחדת שתיקנו למי שרואה את הים הגדול, "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שעשה את הים הגדול".

אלא שבמשנה ברורה' מוזכר ספק אם הברכה הזו היא על הים התיכון שנקרא 'הים הגדול' בשל קרבתו לארץ ישראל, או שמא הכוונה היא על האוקיינוס. אבל אתה שיושב בגיברלטר, ורואה משם ניתן לראות באחת גם את הים התיכון וגם את האוקיינוס, אתה יכול לברך את הברכה לכולי עלמא. כי כאשר ראשו של הרב מונח תמיד בתורה הקדושה, הוא שומע גיברלטר ורואה את הים הגדול.

כמה מכוער אותו האיש

חז"ל מביאים (באבות דרבי נתן פרק מ"א) מעשה ברבי שמעון בן אלעזר, שבא ממגדל עדר מבית רבו, והיה רוכב על החמור ומטייל על שפת הים. ראה אדם אחד שהיה מכוער ביותר. אמר לו 'ריקה, כמה מכוער אתה, שמא כל בני עירך מכוערים כמותך?' אמר לו, מה אעשה? לך לאומן שעשעני ואמור לו כמה מכוער כלי זה שעשית.

כיון שידע רבי שמעון שחטא, ירד מן החמור והיה משתטח לפניו, א"ל נענית לך מחול לי. א"ל איני מוחל לך עד שתאמר לאומן שעשעני כמה מכוער כלי זה שעשית. רץ אחריו ג' מילין. ותמוהה, דרך שיחה זו של התנאים?

בספר "דרך שיחה" (פרשת בראשית) ביאר מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א את הדברים ע"פ השולחן ערוך: הדין הוא (שו"ע או"ח רכ"ה ס"ט) הרואה את החיגר ואת הקטע וכו', אם הם ממעי אמם, מברך משנה הבריות, ואם נשתנה אחר כך מברך דין האמת.

וכדי לדעת כיצד לברך, שאלו, האם כל בני עירך כן? ונמצא א"כ שכבר ממעי אמם היו כן, וברכתו 'ברוך משנה הבריות'. אך אם לא כל בני עירך כן, היינו שנשתנה אח"כ. א"כ ברכתו 'ברוך דין האמת'.

וזה מה ששאלו. הרי לנו שרבי אלעזר ברבי שמעון כשראה אדם מכוער ראה דיני ברכות ולא כיעור.

(ייש"כ לידידנו הר"ר א. ארלנגר שליט"א על מסירת הדברים)

לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי

שאר בשרי הקרוב שגר בלייקווד שבארצות הברית ביקש ממני לסדר לו תור להיכנס לרבן של ישראל מרן שר התורה רבי חיים שליט"א ובכה לרבינו שהוא עסוק וטרוד קשות על המחיה ועל הכלכלה ואין לו זמן ללימוד תורה והוא לא יודע מה לעשות אמר לו שר התורה בחביבות כבר הקדימו אותך בשאלה בתקופת אבי תנועת המוסר מרן רבי ישראל סלנטר זכר צדיק וקדוש לברכה אמר לאותו יהודי רבי ישראל סלנטר תלמד מוסר, אם תלמד מוסר אתה תראה שיש לך הרבה זמן ללימוד התורה הקדושה. ואכן שאר בשרי מצא כמה שעות ביום לשקוע בדברי תורה ולשכוח מכל טרדות הפרנסה.

(ייש"כ להר"ר אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א על מסירת הדברים)

שר"ת בענייני ארץ ישראל

ש. אווירא דא"י מחכים רק בתורה או גם בדברים אחרים?
ת. "רק תורה".

ש. האם אווירא דא"י מחכים גם כשבא רק לביקור?
ת. "כן (קצת)".

ש. האם אווירא דארץ ישראל מחכים יותר בירושלים?
ת. "עיר העתיקה".

ש. האם אווירא דארץ ישראל מחכים בעבר הירדן?
ת. "לא מצאנו".

(מתוך הספר החדש העומד לראות אור בימים אלו על ענייני ארץ ישראל מאת ידידנו החשוב הר"ר מרדכי ציון שליט"א)

ברכת מזל טוב לידידנו החשוב הרה"ג רבי יצחק אוהב ציון שליט"א לרגל הולדת הבן נ"י בשעטר"מ

לזכות חיים ברוך בן שרה פעשא
שריאה ברכה והצלחה בכל העניינים

לרפואת חיים זאב
בן אודל בילא בתושח"י

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

ותלמדם חוקי חיים - פרק יח היה קרוב ונתרחק (ד)

מעניין להוסיף, כי רבינו העריץ מאוד את המשגיח בישיבה שלמד בה בפתח תקוה, הגאון רבי דוב זוכובסקי ואת המשגיח רבי יחזקאל לווינעשטין זצ"ל, שרבינו הזכיר אותו לא פעם לשבח (וא"ה בהזדמנות נרחיב על הקשר ביניהם).

תמונה נדירה בפרסום ראשון:
המשגיח דפונביז' הגה"צ רבי יחזקאל לווינעשטין משתתף בשמחת נישואי תלמיד

לסיום, אומר לנו הגר"מ צביון כי כשהחל לעסוק בתחום החינוך, הדריך אותו רבינו לא אחת ולא שנים 'בימינו העיקר הוא לקרב את הבחור, לקרב ולקרב', לא כבעבר כי היו צריכים להדריך את צורת הלימוד, את ניצול היום, והמדות טובות, כי כל אלו בודאי חשובים אך בתחילה ובעיקר צריך לקרב.

תחנך את עצמך

מעיד הגר"ר יצחק אוהב ציון: באחת הפעמים בהם נכחתי במחיצתו של רבינו, הבחנתי כי אב פנה אליו והתלונן על בנו הילד שלא מתנהג כראוי, ופירט מספר בעיות, וביקש לדעת מה לעשות. רבינו אמר לו בחיוך: תחנך את עצמך! אם אתה תהיה מחונך בשלימות, גם הבן יעשה אחריו... דוגמא אישית!...

הגר"ר אוהב ציון במחיצת רבינו עם אחד מספריו

הבהרה

בגליון הקודם הובאה במדור זה תמונה מסוימת עם כיתוב שהשתמע ממנו פגיעה באיזה ציבור, להווי ידוע שהדבר ארע בשגגה גמורה, ועמנו משגיתנו תלין.

בעל 'נאות אפרים' במחיצת רבינו שליט"א

את מי מוציאים

נשוב לנושא בו עסקנו: התנהגות הילד המשנה אורחותיו, ובשורות הבאות נביא את הוראת רבינו לגבי הנהלת המוסד החינוכי.

לשם כך פנינו אל נכדו אהובו של רבינו הגאון רבי מרדכי צביון שליט"א ראש ישיבת ברכת יוסף בקרית הרצוג, שבמשך שנים זוכה לעסוק בחינוך. הוא מעיד, כי רבינו אמר לו כמה פעמים לגבי בחור שמתנהג לא כראוי ש"אסור להוציא אותו מהישיבה, אפילו אם הוא מקולקל ומתנהג שלא כראוי, צריך למצוא את הדרך לטפל בו, אך לא על ידי הוציא מהישיבה".

ולאידך גיסא הורה לו כי, 'אם הבחור במצב שמקלקל אחרים, אז כבר אין ברירה וחייבים להוציא אותו מיד, אפילו אם הישיבה כן יכולה לתקן אותו, מכל מקום מכיון שהוא מקלקל אחרים אין רשות להשאיר אותו בישיבה'.

הגר"מ צביון לימין סבו רבינו שליט"א

משגיח או ראש ישיבה

עדות נוספת מעיד הגר"מ צביון, שלגבי מקומות המיועדות לבחורים חלשים, אמר לו רבינו שליט"א עיקר התפקיד בישיבה הוא המשגיח, ולפעמים הראש ישיבה פחות נחוץ ממשגיח, והסביר: תפקיד המשגיח לראות ולדאוג לרוחניות של הבחור ושילמד ויתנהג כהוגן, במסגרות כאלה הרי התפקיד של המשגיח משמעותי הרבה יותר, אם לא ישיג, מי יודע מה יעשה הבחור, וגם בלעדי הראש ישיבה גם ילמדו...

שאלת שלום החכם מאריכה ימים

טרם נעבור לנושא הבא, ברצוננו להגיב על מכתב ביקורת שקיבלנו מת"ח מופלג מראשי הישיבות בארץ ישראל (ובעל פה - מעוד מספר ת"ח), בו הוא מלין כי ברגע שמגיע לבנין הישיבה גליונות 'דברי שי"ח' בתוך מאגדי החוברות, הוא רואה כי לא אחד ולא שנים, אצים רצים בסקרנות גם בזמני הסדרים, כדי לקרוא דברי אלוקים חיים אלו, וביקש שנדפיס את הגליונות בימי שישי.

אשרינו, שזה סוגי הביקורות שמגיעות אלינו, מי יתן ויהיו כל עם השם נביאים... שצמאים כל כך לדברי תורה מתורתן של גדולי הדור ומחכים לזה בכליון עיניים, וידוע כי מרן רה"י הגר"ג אדלשטיין שליט"א חוזר ואומר כי צריך שלכל אחד יהיה 'סקרנות' לדברי תורה, שאלו יהיו ה'חדשות' שלו. אשרינו.

ומובן, שאין תפקידנו להתערב בהחלטות ובסדרי ישיבה אך ברצוננו להסב את תשומת לב לדברים שכותב הגאון רבי אפרים שטראוס שליט"א, משגיח בישיבת קול תורה בירושלים ומי שהיה לנאמנו הקרוב של רשכבה"ג הגרא"ל שטינמן, בספרו 'נאות אפרים - פנינים מרבתינו מאורי הדור'.

ונעתיק מעמוד קפ"ב: שאלתי את מרן הגר"ח קניבסקי בדבר השאלה שנשאלה בזמנו בישיבה האם מותר להפסיק באמצע הלימוד, באמצע הסדר, כדי לראות אדם גדול, כי לכאורה יש בזה להרבות יראת שמים אצל הרואים. שאלה זו נשאלה בעקבות כך שהגר"ח עצמו הגיע לסנדקאות באולם שמחות סמוך לישיבה, ובחורים רצו ללכת לראותו, כמובן שלא אמרתי להגר"ח שהשאלה עליו...

הגר"א שטראוס מביא שהגר"ח ענה לו, את הירושלמי תענית פ"ד ה"ב דברי חנינא אמר על עצמו שהאריך ימים ואינו יודע, האם מפני שנתמנה אחרי רבי אפס או מפני שכד הוה סליק מן טבריה לצירפון, היה מעקם איסטריטא לשאלו בשלומו של רבי שמעון בן חלפתא בעין תינה ע"ש, הרי רואים כאן את הענין הגדול של שאלה בשלומו של אדם גדול שמפני זה האריך ימים, ודימה הגר"ח את ראיית פניו לשאלת שלומו, שיש בזה מעלה רוחנית גדולה. [וגם לענייננו, הכבוד הרב שרוחשים הבני תורה בכך שהם צמאים לכל דברי תורה, יתכן וגם זה דומה לשאלות שלומו, ויש גם לחלק כמובן].

כמובן, איננו מביעים דיעה אלא רק מציינים לדבריו הנפלאים של הספר הנ"ל.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדדים פלוס" בבתי הכנסת, יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדדים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310